# Yeni HİTİT

## Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı



# 3

B2-C1

YÜKSEK

TÖMER
Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi

Yeni Hitit 3
Yabancılar İçin Türkçe
Ders Kitabı

ISBN: 978-975-482-802-3
ANKARA ÜNİVERSİTESİ BASIMEVİ
İncitaşı Sok. No: 10
06510 Beşevler / ANKARA
Tel: 0(312) 213 66 55
Basım Tarihi: 08.04.2009



Editör
Prof. Dr. N. Engin UZUN

Hazırlayanlar
Cemil KURT
E. Nurşen AYGÜN
Elif LEBLEBİCİ
Özden ALTINKAYNAK COŞKUN

Konu Desenlemesi
Dr. Dursun KÖSE

"Dilbilgisi Desteği"
Prof. Dr. N. Engin UZUN
Cemil KURT

Dizgi ve Grafik
Gamze KANTAŞ

Fotoğraflar*
Enver ÖZÜSTÜN
Özgür BOĞAZLIYANLIOĞLU

*Bu kitaptaki bazı görseller, www.fotolia.com'dan satın alınarak kullanılmış bazı görseller ise yayın hakkının saklı olduğuna dair uyarıların olmadığı, paylaşıma açık internet sitelerinden alınmıştır. Hakları saklı olsun olmasın, tarafımızca bilinemeyen eser sahiplerine, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine bu kitapta yer aldıkları oranda yaptıkları katkılardan dolayı teşekkürü bir borç biliriz.

# ÖNSÖZ

Bu kitap, Ankara Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi TÖMER tarafından hazırlanan "Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe" adlı dil öğretim setinin, birer çalışma kitabı ve öğretmen kitabının da yer aldığı III. Takımına (YÜKSEK düzeyine) ait ders kitabıdır. Sınıf içinde uygulanmaya elverişli biçimde hazırlanan bu ders kitabının yanında, kitapta bulunan dinleme metinlerinin ses kayıtlarının yer aldığı bir yoğunçalar bulunmaktadır.

"Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı", kullanıcılarını, Avrupa Konseyi'nin Ortak Avrupa Çerçevesi (Common European Framework) adlı kılavuzu doğrultusunda TÖMER tarafından geliştirilen ve 2004 yılında Avrupa Konseyi'nce onaylanan 56.2004 model nolu "Yetişkinler İçin Avrupa Dil Portfolyosu"nda (TÖMER ADP'sinde) belirlenen B2 ve C1 düzeyi becerilerine ulaştırmayı hedeflemektedir.

TÖMER ADP betimleyicilerinin (*bkz. s.190-191*) gerektirdiği konulara göre desenlenen 12 üniteden oluşan Ders Kitabı'nda her bir ünite 3 alt konuya ayrılmıştır. Üniteler düzeye ve düzlemlere uygun metin türleri ile bezenmiş; metinler DİNLEME, OKUMA, SÖZLÜ ANLATIM, KARŞILIKLI KONUŞMA ve YAZILI ANLATIM beceri düzlemlerine yönelik etkinliklerle dengeli biçimde desteklenmiş ve her bir etkinlik için anlaşılması kolay, uygulaması kısa sürede kolaylık yaratacak yönerge ve başlıklar verilmiştir. Her ünitede yer alan dilbilgisi tabloları, kullanıcıların dilin yapısını ve işleyişini basit bir sunumla görmelerine olanak sağlayan ve sınıf içi etkinliklerle kolayca hareketlenebilecek bir yapılanıştadır.

Her ünitenin sonundaki göndermelerle kullanıcılar, özel olarak tasarlanmış KARŞILIKLI KONUŞMA etkinlerine yönlendirilmekte; dil kullanımının bu en etkin düzlemine özgü hazırlanmış etkinliklerle onların, ünite boyunca öğrendikleri bilgileri ve edindikleri becerileri pekiştirmeleri beklenmektedir.

Kitabın son bölümünde yer alan "Dilbilgisi Desteği", her ünitede yer alan dilbilgisi tablolarının içerdiği yapılar hakkında kısa ama özlü bilgiler sunmaktadır. Bu bölümde kullanıcıların, Türkçenin yapısı ve işleyişi hakkındaki bazı olası sorularına da yanıt bulacakları umulmaktadır.

Elinizdeki ders kitabının bir parçası olduğu "Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe 3" seti, Ankara Üniversitesi TÖMER'in 20 yılı aşkın birikim ve deneyimini Avrupa Konseyi'nin çağdaş dil öğretim ölçütleri ile birleştirmesinin bir ürünüdür. Bu üründe TÖMER'in gelmiş geçmiş ve halihazırdaki tüm Türkçe okutmanlarının emeği ve katkısı bulunmaktadır. TÖMER onlara teşekkür ederken, bu kitabın kullanıcılarına da "Türkçe'de buluşmak üzere" kolaylıklar diler.

**Ankara Üniversitesi**
**TÖMER**

# İçindekiler

# İçindekiler

## HADİ BENİ GÜLDÜR — 7. ÜNİTE





## RUHUN GIDASI — 8. ÜNİTE





## YAPI VE YAPIM — 9. ÜNİTE





## TELE-VİZYON — 10. ÜNİTE





## İNSANIN BÜYÜK SIRRI — 11. ÜNİTE





## UZAYDAYIZ — 12. ÜNİTE



# 1 Edebiyat Dünyasından

## 1. Okur Yazar mısınız?




### 1 Tartışalım

**Ne Kadar Okuyoruz?**

(1) Sadece geceleri uykuya dalmak için kitap okuyorum. Eskiden bir de otobüste okuyordum ama artık işe arabayla gittiğim için yolda da okumuyorum. Açıkçası başka zaman vaktim de olmuyor, aklıma da gelmiyor.

*Gülşah 20*

(2) Ayda 2 kitap okuyorum. Gençken daha da çok okuyordum. Her gün en az 1 saatimi okumaya ayırıyorum. Bu benim için hem dinlendirici hem de çok keyifli.

*Emel 45*

(3) Kitap okumak bence çok sıkıcı. Öğrenciyken bile okumuyordum. Film izlemeyi tercih ediyorum. Hiç değilse sonunda ne olacağını görmek için bir sürü zaman harcamaya gerek kalmıyor.

*Onur 30*

(4) Benim hayatımda kitap okumak ______________________________

______________________________

______________________________

______________________________

Kitap okumamanın nedenlerini ortaya koyma amacıyla yapılan bir araştırmada, "Niçin okumuyorsunuz?" sorusuna katılımcıların verdikleri yanıtlar aşağıda. Hangilerine katılıyorsunuz?

- ☐ Kitaplar pahalı.
- ☐ Okul eğitiminde okuma alışkanlığı verilmiyor.
- ☐ Televizyon, insanları kitap okumaktan uzaklaştırıyor.
- ☐ Öğrencilerin çok fazla ödevi var.
- ☐ Herkesin çalışma temposu çok yoğun.
- ☐ Diğer nedenler

**BİLEŞİK ZAMANLAR (hikaye)** zaman/kip + *-(y)di* (< i-di)

| Adıl | Eylem | – | Zaman Eki | ? | Hikaye Eki | Kişi Eki |
|---|---|---|---|---|---|---|
| ben<br>sen<br>o<br>biz<br>siz<br>onlar | ara, öğren<br>otur, yap<br>gel, katıl<br>et, geç<br>tanı, | -ma/-me<br>-mı/-mi<br>-mu/-mü<br>-maz/-mez | -yor/-ıyor/-iyor/-uyor/-üyor<br>-dı/-di/-du/-dü/-tı/-ti/-tu/-tü<br>-acak/-yacak/-yecek<br>-mış/-miş/-muş/-müş<br>-r/-ır/-ir/-ur/-ür/-ar/-er<br>-malı/-meli<br>-sa/-se | -mı<br>-mi<br>-mu<br>-mü | -dı/-di/-du/-dü/-ydı/-ydi/-ydu/-ydü<br>-tı/-ti/-tu/-tü | -m<br>-n<br>–<br>-k<br>-nız/-niz/-nuz/-nüz<br>-lar/-ler |

**Örnekler**

*Dün sen beni aramayacak mıydın?*
*(Ben) keşke seni daha önce tanısaydım.*
*(Ben) Türkiye'ye gelmeden önce biraz Türkçe öğrenmiştim.*
*(Biz) yıllar önce bu sokakta oturuyorduk.*
*(Siz) geç kaldınız. Daha erken gelmeliydiniz.*

*Son geziye onlar da bizimle birlikte katıldıydı/katıldılardı.*
*(Siz) meşgul müsünüz? (Ben) bilseydim rahatsız etmezdim.*
*(O) benim yerimde olsa böyle yapmazdı.*
*(O) neredeyse sınıfı geçemeyecekti.*
*(Siz) gençken de Türkçe bildiniz mi?*

## 2 Tamamlayalım

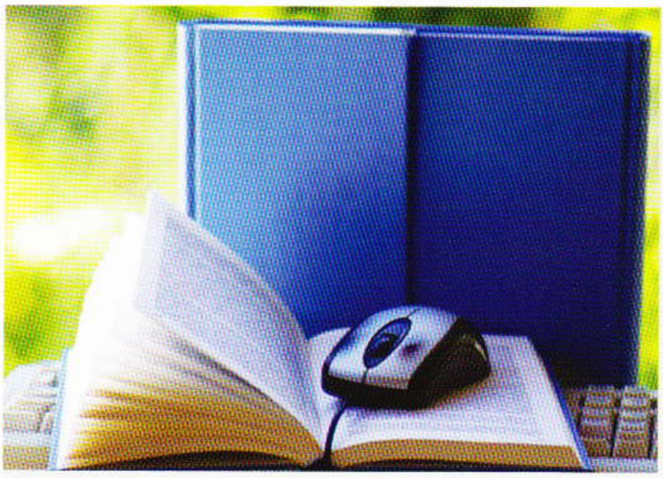
1. Seni gördüğüme çok şaşırdım. Burada olacağını bil*miyordum*.
2. Bana mı hak veriyorsun? Senin beni suçlu bulduğunu san________ çünkü bana soğuk davrandın.
3. Televizyon olmadığı yıllarda, insanlar daha çok kitap oku________.
4. Yeni evimi görmedin. Sen Ankara'ya son geldiğinde ben Çankaya'da otur________.
5. Gençken hiçbir şeyden kork________.
6. Tam onlara mutlu haberi vermek için yanlarına git________ ki kaza yaptım.
7. Niçin beni beklemediniz? Ben de sizinle gel________.
8. Eskiden her fırsatta tatil için bir yerlere git________, şimdiyse her şeye üşeniyoruz.
9. 6 ay önce "Arabam yok." diye sızlan________. Şimdi de arabayı satmak istiyorsun.
10. Türkiye'ye geldiğim ilk aylarda Türklerin konuşmalarını anla________ ama şimdi her şeyi rahatlıkla anlayabiliyorum.
11. Seni çok merak ettim. Neredeyse polisi ara________. Niçin beni aramadın?
12. Türkiye'ye yerleşeli 2 ay oldu ama daha önce tatil için pek çok kez gel________.
13. Kemal ile konuştum. Az daha ona sürpriz bir doğum günü partisi hazırladığını ağzımdan kaçır________.
14. Biraz yavaş git. Az kalsın öndeki arabaya çarp________.

## 3 Tamamlayalım

1. Çocukken en çok hangi çizgi filmi sev________?
2. Hani ders çalış________? Bu televizyon niçin açık?
3. Üniversitedeyken yurtta mı kal________?
4. Seninle gelmek istediğimi bil________? Niçin beni beklemedin?
5. Eyvah! Çikolata sevmediğinizi bil________. Ben de sizin için çikolatalı kek yapmıştım.
6. Seni aradığımda uyu________? Telefonu açmadın.
7. Anne, ben küçükken yaramazlık yap________?
8. Çok yorgun olduğumu bil________? Niçin bu akşam arkadaşlarını davet ettin!
9. Bu filmi daha önce izle________? Sanki hayal meyal hatırlıyorum.
10. Biz üniversitedeyken her hafta sonu sinemaya giderdik. Siz de git________?
11. Sen dün akşam tatile çık________? Bugün ofiste ne işin var?
12. Türkiye'ye geldiğiniz zaman Türkçe bil________?
13. Siz geçen yıl Çankaya Spor kulübüne git________? Sanki sizi oradan hatırlıyorum.
14. Bu kadar üzüleceğini bilseydim sana hiç bunları anlat________?
15. Böyle habersiz geldim. Bir yere git________?

## 4 Yerleştirelim, işaretleyelim

### Okumanın e-hali



Eğlence sektöründen siyasete, yemek tarifinden tarih bilgisine kadar her konuda tasarlanan web siteleri, kısa zamanda günlük yaşamın vazgeçilmezi haline geldi. (1) ______________________________.

Artık mevcut kitapların sanal versiyonları çeşitli sitelere yükleniyor. Bir de e-kitap adı verilen, yalnızca sanal ortamda okurla buluşan kitaplar var. Sözgelimi Stephen King'in 2000'de yayımlanan "Mermi Gibi" adlı kısa romanı, yalnızca e-kitap olarak sunuldu ve 500 bin adet sattı.

(2) ______________________________. Acaba e-kitap nasıl okunur; e-kitapların avantajları, dezavantajları nedir, bir bakalım, geleceğin belki de tek kitap formunun ayrıntılarına girelim beraber.

**E-Kitap Nasıl Okunur?**

E-kitabı ya da diğer adıyla sanal kitabı, sitenin işleyişine göre ücretli ya da ücretsiz okuyabiliyorsunuz.

E-kitaplar bilgisayar ekranında okundukları gibi, bu amaçla tasarlanan cihazlara da yüklenebiliyor. Bir kitap ebadında üretilen bu cihazlara bilgisayardan yüklenen dosyalar, cihazın ekranından okunuyor.

**Basılı Kitaba Tehdit mi?**

Ancak şöyle bir endişe de var: E-kitap bir gün basılı kitabın hatta okumanın sonunu mu getirecek?

Okumanın değil ama basılı kitabın olabilir. (3) ______________________________.
Sonuç olarak insanoğlu önceleri tabletleri, sonra papirüsü kullanıyordu. Yıllar sonra da kağıt kullanıldı. (4) ______________________________. Gelecekte kitabın yerini belki e-kitap alacak ama okuma kavramı yok olmayacak. Kısacası **bu** kesinlikle yersiz bir endişe .

**E-Kitap Okumanın Nesi İyi, Nesi Kötü?**

*Önce iyiler:*

- Bugüne kadar herkes bütçesini zorlayan kitap fiyatlarından yakınıyordu. Basım, dağıtım gibi ek masrafları olmadığı için maliyeti yok denecek kadar az olan e-kitaplar, bu sorunu çözecek.
- Binlerce sayfayı ince bir kitap boyutuna indirilebiliyor. Ağır çantalar, seyahate çıkarken yanınıza almak isteyip de valize nasıl sığdıracağınızı bilemediğiniz ciltler, raflardan taşan, yeni kitaplık yapıldıkça artan kitaplar e-kitapla beraber tarihe karışıyor.
- Uzun vadede e-kitap çevre korumasına katkı sağlıyor. Basılan kitap sayısı azaldıkça kağıt tüketimi azalacak, dolayısıyla ağaçların kesilmesi de tabii. Çevre dostu okumalar, sanal kitaplar sayesinde kapıda görünüyor.
- Elektronik ortamın sağladığı olanaklar sayesinde, konular, yazı yanında, ses, müzik ve görüntü ile desteklenebiliyor.
- Kitap içinde bir bölümü ararken dakikalarca sayfaları karıştırıyorduk ama artık tek bir sözcüğü bile birkaç saniye içinde bulabiliriz.

*Ve kötüler:*

- Eğer bilgisayar ya da benzeri cihazları kullanmıyorsanız o kitaptan mahrum kalıyorsunuz.
- Bu kitapların satışı ve satın alma işlemleri sanal mağazalar üzerinden yapılıyor. Bu da ödeme sırasında ortaya çıkabilecek bazı güvenlik sorunları anlamına geliyor.
- Bir başka güvenlik sorunu da indirdiğiniz dosyanın bilgisayarınıza virüs bulaştırması. Bir kitap okumaya niyetlenip bütün dosyalarınızı kaybedebilirsiniz.
- Ekran başında e-kitabınızla geçirdiğiniz süre uzadıkça bu tip sorunlara daha çok maruz kalabilirsiniz.

*Miraç Zeynep Ökartal'ın "Okumanın E-Hali" adlı yazısından uyarlanmıştır*

- [ ] Hatta son yıllarda kitap okuma zevkimiz bile bilgisayara taşındı.
- [ ] Yani okuma biçimleri her dönemde değişiyordu ama okuma kavramı her zaman varlığını sürdürüyor.
- [ ] Bunun hiç de küçümsenmeyecek bir rakam olduğunu düşündük ve bu konuda hem kendimizi hem sizleri aydınlatalım dedik.
- [ ] Çünkü keşiflere, yeni cihazlara, yaşamımızı kolaylaştırmak iddiasında olan her şeye uyum sağlıyoruz bir biçimde.

Bu:
- [ ] Basılı kitabın e-kitabın sonunu getirmesi.
- [ ] Basılı kitabın e-kitabın yerini alması.
- [ ] Yeni okuma biçimlerinin ortaya çıkması.
- [ ] E-kitabın okumanın sonunu getirmesi.

**E-kitabın avantajları:**
- [ ] Satın alma süreci basılı kitapta daha az riskli.
- [ ] Daha kolay taşınabilir ve saklanabilir.
- [ ] İnternetten ücretsiz ya da çok ucuza okunabilir.
- [ ] Yazı dışındaki içeriklerle de desteklenebilir.

## 5 İşaretleyelim, yazalım

| | basılı kitap | e-kitap |
|---|---|---|
| Ekonomik | | |
| Kullanışlı | | |
| Keyifli | | |
| Ekolojik | | |
| Diğer | | |

## 6 Anlatalım
### Hayatımızda Neler Değişti?

Birkaç yıl öncesine kadar kitap okumak için mutlaka kitapevlerine giderek kitap satın almak gerekiyordu. Ancak günümüzde internet üzerinden kitap okumak da mümkün.

- Eskiden
- 1 yıl öncesine kadar
- Bundan 20 yıl önce
- Geçtiğimiz yüzyılda

## 7 İşaretleyelim
### Nobel Edebiyat Ödülü



| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Nobel edebiyat ödülünü kazananı, hayattayken Alfred Nobel belirliyordu. | ☐ | ☐ |
| 2. Nobel ödülüne yalnızca yazar örgütlerinin, üniversitelerin dil bilimi akademisyenleri ve Akademi üyeleri aday olabilirler. | ☐ | ☐ |
| 3. Akademi üyelerinden 5 kişilik bir grup ön eleme yapıyor. | ☐ | ☐ |
| 4. Ödülün sahibini belirleyen 18 kişilik grup 3 yılda bir değişiyor. | ☐ | ☐ |

**Eserin Nobel ödülü alabilmesi için gerekli şartlar:**
- [ ] Dili zenginleştirmesi
- [ ] Edebiyatta yenilik yaratması
- [ ] Yazıldığı dile ve kültüre özgü olması
- [ ] Kelime oyunları içermesi
- [ ] Başka dillere çevrilebilmesi
- [ ] Yazıldıktan sonraki tarihlerde de anlaşılabilir olması.

| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Nobel ödülünü kazananı kaç kişilik komite belirliyor? | ☐ | ☐ |
| 2. Ödülü kazananı belirleyecek komitedeki kişiler hangi mesleklerden seçiliyor? | ☐ | ☐ |
| 3. Ön elemelerin ardından kaç yazarın eserleri tüm Akademi üyelerince inceleniyor? | ☐ | ☐ |
| 4. Orhan Pamuk'un Nobel ödülü ile ilgili düşünceleri neler? | ☐ | ☐ |
| 5. Yazarlar Nobel ödülüne niçin değer veriyor? | ☐ | ☐ |
| 6. Nobel Vakfının kuralları neler? | ☐ | ☐ |

8 Eşleyelim, işaretleyelim, dolduralım

# Şimdiki Çocuklar Harika



Sevgili Arkadaşım Zeynep,

Annenin Metin'e sık sık "Ağzına biber doldururum." dediğini yazmışsın. Bütün annelerin sözü bu... Annem de kardeşim Fatoş'a ikide bir böyle söyler. Fatoş daha okula gitmiyor, iki yıl sonra gidecek. Geçenlerde annem çok kızmıştı Fatoş'a. "Şimdi ağzına biber doldururum!" diye bağırdı. Bak, olayı sana baştan anlatayım.

Babam, ağzı alışmış, her sözün başında "Ulan, ulan be, vay anasını!" diye konuşur. Yani dili biraz argoya kaçar. Fatoş da, kimden ne duyarsa papağan gibi tekrarlıyor, ne görürse öyle yapıyor. Fatoş'un babamı taklit ederek peltek peltek "Ulan be..." "Vay anasını!" gibi sözler söylemesine bizim evde herkes bayılıyor. Onu çok sevimli bulanlar, "Sanki büyümüş de küçülmüş." diyorlar.

Geçenlerde bir gece bize bir komşu konuk gelmişti. Çok komik bir adam... Ne anlatsa kahkahalarla güldürüyor. En çok gülen de Fatoş. O, söylenilenlerden bişey anlamıyor ama, herkes gülüyor diye o hepimizden çok gülüyor. İşte o konuk **başından geçen** bir olayı anlattı. Çalıştıkları yere bir Alman uzman gelmiş. Bigün uzman, Almanca, demiş ki, "Burda herkes birbirine sık sık, 'Ulan' diyor, dikkatimi çekti. 'Ulan' ne demektir? Almanın sözlerinden dolayı komşumuzun **yüzü kızarmış**. Doğrusunu söylese yabancıya karşı ayıp olacak. Onun için başka türlü söylemiş: "Bizde 'ulan'sız konuşulmaz. Dilimizde 'ulan', 'sayın' demektir. Biz birbirimizi, yalnız adlarımızla çağırmayız, bir de adımızın önüne 'ulan'getiririz..."

Bikaç gün sonra, o işyerinde yönetim kurulu toplantısı olacakmış. Kenan adındaki genel müdür de toplantıya başkanlık ediyormuş. Alman uzman o toplantıda, yönetim kurulu üyelerine açıklamalarda bulunacakmış. Alman, toplantıdaki Türklere sevimli görünsün diye, Almanca konuşurken, yeni öğrendiği bikaç Türkçe kelimeyi de araya karıştırıyormuş. Öğrendiği Türkçe kelimeler de 'merhaba', 'bay', 'çok güzel', bir de son öğrendiği 'ulan'... Konuşmasının en ciddi yerinde uzman birden, "Ulan Kenan Bey..." deyince, oradakiler şaşırmışlar. Alman sık sık "Ulan Kenan Bey..." diyormuş. Genel müdür kendisine "ulan" denilmesine kızıyormuş ama belli etmemeye çalışıyormuş. Alman ikide bir "Ulan Kenan Bey" dedikçe, öbür üyeler de kıs kıs gülüyorlarmış. O günden sonra Genel Müdürün adı "Ulan Kenan Bey" kalmış. Konuğumuz bu olayı öyle tatlı anlatıyordu ki, hepimiz **gülmekten kırılıyorduk**.

Başka bigün evimize başka konuklar geldi. Babamın söylediğine göre önemli kişilermiş. Akşam sofraya oturuldu. Kardeşim Fatoş konukların çok **hoşuna gitti**. "Aman ne cici, ne uslu kız..." diyorlardı. Fatoş'u bu kadar terbiyeli yetiştirdiği için annemi kutladılar. Babam, "Efendim", dedi, "Anneleri çocuklarımızı hiç sokağa bırakmaz. O yüzden terbiyeleri bozulmuyor." Annem, "Ne de olsa, sokak çocuklarından terbiyesiz laflar öğrenebilirler. Onun için sokağa salıvermem." diye ekledi. Konuk kadınlardan biri, "Çok doğru efendim", dedi. Hatta okulda bile çocuklarımızın terbiyesi bozuluyor. Göz değmesin, maşallah çok terbiyeli kızınız var."

Övgülerden pek şişinen Fatoş **havaya girdi**. Konuklara kendini daha çok beğendirmek için bütün marifetlerini göstermeye kalktı. Birdenbire "Ulan baba be!.." diye söze başladı. Fatoş, bu sözlerine, her zamanki gibi, gülüneceğini sanıyordu ama soğuk bir sessizlik oldu. Babamın adeta **nutku tutuldu**. Durumu kurtarmak için, sesini yumuşatarak zar zor "Efendim kızım!... dedi." "Ulan baba be!..."

Ama niçin gülmüyordu bu insanlar her zamanki gibi? Fatoş, konukları ille de güldürmek istiyordu. Bu kez babamdan duyduğu başka bir lafı ama bu kez **ağza alınmayacak** bir lafı söyleyiverdi... En sonunda başarmıştı. Konuklar, kendilerini tutamayıp kahkahayı bastılar. Gülüşmeler karşısında çok beğenildiğini sanan Fatoş, o ayıp lafı bikaç kere daha tekrarladı. Annem baktı ki **sonu gelmeyecek**, **kaşlarını çatıp** "Sus bakayım, şimdi ağzına biber doldururum!" diye bağırdı.

Fatoş, beğenileceği yerde, bir de üstelik herkesin içinde **laf işitince**, ağlamaya başladı. Konuk kadınlardan biri annemi avutmak için, "Üzülmeyin efendim", dedi, "Bizimkiler daha neler söylüyorlar. Sizinki yine iyi maşallah... Daha küçük, **aklı ermez**..." Babam, Fatoş'un söylediklerine pek şaşırmış görünerek, "Kimden öğreniyor bu lafları bilmem ki!.." dedi. Annem, "Hiç de sokağa bırakmayız. Nerden duyar da öğrenir bu lafları!" diye karşılık verdi. Bense, onların bu soruşlarını gerçek sanıp "Evde konuşulurken duyup öğreniyor." diyerek öyle bir pot kırdım ki... Babam birden patlar gibi, "Ulan, bizim evde öyle laflar konuşulur mu be!" diye bağırınca, konuklar gerçekten kendilerini tutamayıp güldüler. Babam da gülmek zorunda kaldı.

Zeynep, sözde mektubumu kısa kesmek istiyordum, ama yine uzadı. Yaz tatilinde İstanbul'a gelecek misiniz? Gelirsen görüşürüz. Sen hiç olmazsa Ankara'yı gördün. Ben İstanbul'dan başka yer bilmiyorum.

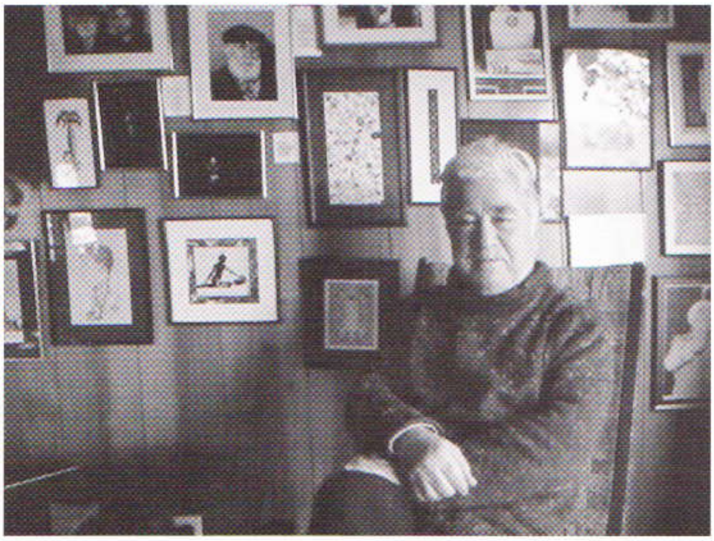
Esen kalman dileğiyle mektubuma son veriyorum.

*(Aziz Nesin'in 'Şimdiki Çocuklar Harika' adlı kitabından)*

1. laf işitmek
2. başından geçmek
3. havaya girmek
4. hoşuna gitmek
5. nutku tutulmak
6. ağza alınmayacak
7. aklı ermek
8. sonu gelmek
9. kaşlarını çatmak
10. gülmekten kırılmak
11. pot kırmak
12. yüzü kızarmak

- ☐ söylenmesi çok ayıp söz
- ☐ anlayabilmek
- ☐ azarlanmak
- ☐ aşırı derecede gülmek
- ☐ beğenmek
- ☐ bitmek
- ☐ kibirlenmek, övünmek
- ☐ konuşamaz olmak
- ☐ utanmak
- ☐ yaşanmak, olmak
- ☐ karşısındakine dokunacak söz söylemek
- ☐ kızmak, sinirlenmek

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. "Ağzına biber doldururum." sözü yalanı ortaya çıkan kişilere söylenir. | ☐ | ☐ |
| 2. Komşu, Alman misafirini kandırmak için ona "ulan"ın anlamını yanlış anlatmış. | ☐ | ☐ |
| 3. Alman uzman toplantıda herkese "ulan" diyerek hitap ediyormuş. | ☐ | ☐ |
| 4. Annesinin söylediğine göre Fatoş sokakta oyun oynamazmış. | ☐ | ☐ |
| 5. Fatoş niye azarlandığını anlayamamış. | ☐ | ☐ |



| Olay | Kişi | Tepki |
|---|---|---|
| Babanın "Ulan" demesi | Fatoş | |
| Alman uzmanın "Ulan" demesi | Genel Müdür | |
| Fatoş'un "Ulan" demesi | Baba | |

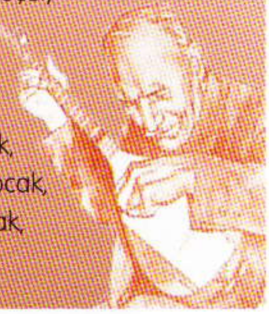
## 9 İşaretleyelim, tamamlayalım

### Aşık Veysel: Dostlar Beni Hatırlasın

Ben giderim adım kalır,
Dostlar beni hatırlasın.
Düğün olur, bayram gelir
Dostlar beni hatırlasın.

Can kafeste durmaz uçar,
Dünya bir han, konan göçer,
Ay dolanır yıllar geçer,
Dostlar beni hatırlasın.

Can bedenden ayrılacak,
Tütmez baca, yanmaz ocak,
Selam olsun kucak kucak,
Dostlar beni hatırlasın.



| Aşık Veysel'in; | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. doğum ve ölüm tarihleri | ☐ | ☐ |
| 2. nereli olduğu | ☐ | ☐ |
| 3. görmeyişinin nedeni | ☐ | ☐ |
| 4. saz çalmaya nasıl başladığı | ☐ | ☐ |
| 5. kaç çocuğu olduğu | ☐ | ☐ |
| 6. beğendiği halk şairleri | ☐ | ☐ |
| 7. en beğenilen eserleri | ☐ | ☐ |
| 8. bazı karakter özellikleri | ☐ | ☐ |

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Veysel yedi yaşındayken köyünde çiçek salgını başlamış. | ☐ | ☐ |
| 2. Veysel'in iki gözü de çiçek hastalığı nedeniyle görmez olmuş. | ☐ | ☐ |
| 3. Veysel'in gözleri sadece kırmızı rengi seçebilirmiş. | ☐ | ☐ |
| 4. Veysel'e saz çalmayı babası öğretmiş. | ☐ | ☐ |
| 5. Aşık Veysel iki kez evlenmiş. | ☐ | ☐ |
| 6. Aşık Veysel 1933 yılına kadar kendi şiirlerini söylemezmiş. | ☐ | ☐ |
| 7. Aşık Veysel bir dönem köy köy dolaşarak saz dersleri vermiş. | ☐ | ☐ |
| 8. Aşık Veysel köylülerin de yardımıyla köyünün ilk meyve bahçesini yetiştirmiş. | ☐ | ☐ |

| BİLEŞİK ZAMANLAR (rivayet) | | | | | | zaman/kip + -(y)mış (< i-miş) |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Adıl | Eylem | – | Zaman Eki | ? | Rivayet Eki | Kişi Eki |
| ben<br>sen<br>o<br>biz<br>siz<br>onlar | yap<br>yaşa<br>gör<br>haberleş<br>çalış<br>gerek<br>katıl<br>geçir<br>gel | -ma/-me<br>-mı/-mi<br>-mu/-mü<br>-maz/-mez | -yor/-ıyor/-iyor/-uyor/-üyor<br>-acak/-yacak/-yecek<br>-mış/-miş/-muş/-müş<br>-r/-ır/-ir/-ur/-ür/-ar/-er<br>-malı/-meli<br>-sa/-se | -mı<br>-mi<br>-mu<br>-mü | -mış/-miş/-muş/-müş<br>-ymış/-ymiş/-ymuş/-ymüş | -ım/-im/-um/-üm<br>-sın/-sin/-sun/-sün<br>–<br>-ız/-iz/-uz/-üz<br>-sınız/-siniz/-sunuz/-sünüz<br>-lar/-ler |

**Örnekler**

*Çok eskiden insanlar kuşları kullanarak haberleşiyormuş.*
*Doktoruma göre daha çok spor yapmalıymışım.*
*Öğretmeninin söyledi, hiç ders çalışmıyormuşsun.*
*Uzmanların tahminlerine göre gelecekte yüzlerce katlı gökdelenlerde yaşayacakmışız.*
*On dakika erken gelseymişiz müdürü görebilirmişiz.*
*Arkadaşlarım bu tatili yurt dışında geçireceklermiş.*
*O bu kursa daha öncede katılmış mıymış?*
*Yarın saat dokuzda burada olmamız gerekiyormuş.*
*Murat buraya geçen yılda geldiymiş.*

## 10 Tamamlayalım

1. Duyduğuma göre yakında evlen*ecekmişsiniz*, umarım çok mutlu olursunuz.
2. Gazetelerde çarşaf çarşaf haberleri çıktı. Meğer o meşhur barın altında kumarhane işlet________.
3. Güya beni ara________ da cep telefonunun şarjı bittiği için arayamamış.
4. Ah, keşke biletleri dün al________, gördün mü bak, hiç yer kalmamış!
5. Anlattıklarına bakılırsa zavallı kadın kocasından uzun zamandır şiddet gör________.
6. Resepsiyona sordun mu? Otele evcil hayvan kabul et________?
7. Meğer bu konu benim dışımda herkes tarafından bilin________!
8. Duyduğum kadarıyla, verilen dilekçeler bir hafta içinde cevaplan________.
9. Müdür ne dedi? Bu sene maaşlarımıza zam yapıl________?
10. Tüh! Bir dakika erken gel________ otobüsü kaçır________.
11. Baksana herkes takım elbise giymiş. Keşke sen de en azından bir kravat tak________.
12. Şimdi suyu iyice kurumuş olan bu ırmakta dayım küçükken çeşit çeşit balıklar tut________.
13. Ne kadar doğru bilmiyorum ama söylentilere göre yakında boşan________.

## 11 Tamamlayalım

Metin herkese, düşmüşlere, hasta çocuklara, saflara elinden gelen her yardımı yaparmış. Bir hasta, bir ağlayan, başka çocuklar tarafından küçümsenen, aşağılanan, ne bileyim ben bir kötü halde garip görsün, ona elinden geleni yapar, canını bile ver_____. Metin'in bir hali var_____ ki, herkesin anası babası gibi_____. Başı sıkışan Metine gel_____. Gelip de eli boş dönen yok_____. Metin ol_____ çok kişi tahtalı köyü boyla_____. Metin hasta çocukları alıp hastanelere bile yatır_____. Doktorlar bile ondan kork_____. Metin çoğu kez aç gez_____. Neyi varsa başkalarına ver_____ de kendisi öyle aç gez_____. Bu Metin böyle_____ işte, çok karışık bir adam ki, öylesine.

*Yaşar Kemal*

## 12 Tanıtalım

- Ülkenizde edebiyat
- Ünlü yazar ve şairler
  *Hayat öyküleri*
  *Eserleri*
- Sizin beğendikleriniz

____________________

____________________

## 13 -miş kullanarak yorumlayalım

# Üçüncü Şahsın Şiiri

*gözlerin gözlerime değince*
*felaketim olurdu ağlardım*
*beni sevmiyordun bilirdim*
*bir sevdiğin vardı duyardım*
*çöp gibi bir oğlan ipince*
*hayırsızın biriydi fikrimce*
*ne vakit karşımda görsem*
*öldüreceğimden korkardım*
*felaketim olurdu ağlardım*
*ne vakit maçka'dan geçsem*
*limanda hep gemiler olurdu*
*ağaçlar kuş gibi gülerdi*
*bir rüzgar aklımı alırdı*
*sessizce bir cigara yakardın*
*parmaklarımın ucunu yakardın*
*kirpiklerini eğerdin bakardın*
*üşürdüm içim ürperirdi*
*felaketim olurdu ağlardım*
*akşamlar bir roman gibi biterdi*
*jezabel kan içinde yatardı*
*limandan bir gemi giderdi*
*sen kalkıp ona giderdin*
*benzin mum gibi giderdin*
*sabaha kadar kalırdın*
*hayırsızın biriydi fikrimce*
*güldü mü cenazeye benzerdi*
*hele seni kollarına aldı mı*
*felaketim olurdu ağlardım*

*Attilâ İlhan*

- [ ] Özlem
- [ ] Dostluk
- [ ] Yalnızlık
- [ ] Nefret
- [ ] Kıskançlık
- [ ] Acı
- [ ] Umut
- [ ] Sitem
- [ ] Aşk
- [ ] Öfke
- [ ] Çaresizlik
- [ ] Mutluluk

## 14 Okuyalım, benzerini yazalım
### Kısa Öykü Yazıyoruz

1. İlk durum: **Kahraman ve (varsa) çevresindekiler ne yapıyor ve ne durumda?**

O akşam evde benden başka hiç kimse olmadığı için müziğin sesini iyice açmıştım. Bir yandan bulaşık yıkıyor, diğer yandan şarkılar söylüyordum. Keyfim yerindeydi.

2. Başlatan olay: **Kahramanın hareketine neden olan olay nedir?**

Fakat bir anda korkunç sesler duydum. Radyonun sesini kısıp daha dikkatli dinledim. Dışarıdan patlama sesleri geliyordu. Birileri ateş ediyordu!

3. Duygu durumu: **Kahraman, başlatan olayla ilgili ne hissediyor ve düşünüyor?**

"Bizimki gibi sakin bir mahallede kim böyle ateş edebilir?" diye düşündüm. Kalbim deli gibi çarpıyordu. Ne yapacağımı bilemiyordum. Adeta donakalmıştım. Pencereden bakmaya bile cesaretim yoktu.

4. Plan: **Kahraman olayla ilgili ne yapmayı düşünüyor?**

Sonunda kendimi toparlayıp salona geçtim. Sesler hala devam ediyordu. Bir anda aklıma üst kattaki komşumuz Necla Teyze geldi. Onun da korkmuş olduğunu düşünüp yanına gitmeye karar verdim.

5. Hareket: **Kahraman amacına ulaşmak için neler yapıyor?**

Cüzdanımı, telefonumu alelacele çantama koyup kendimi dışarıya attım. Koşa koşa üst kata çıkıp Necla Teyzelerin kapısını çaldım. Açan olmadı. Necla teyzenin kulaklarının iyi duymadığını bildiğim için bir süre kapıyı çalmaya devam ettim. Tam vazgeçip eve döneceğim sırada kapı açıldı.

6. Sonuç: **Hareketin sonucunda neler oluyor?**

Necla Teyze, "Canım, sen miydin? Kusura bakma, zili duymadım. Balkondaydım." dedi. Ben tam "Necla Teyze niçin çıktın balkona?" diyecekken beni kolumdan çekip "Gelsene. Çok güzel bir havai fişek gösterisi var. Balkondan beraber izleyelim" dedi.

7. Tepki: **Kahramanın son olayla ilgili duygu ve düşünceleri nelerdir?**

Havai fişek mi? Bu kadar süre içinde kafamda onlarca kötü senaryo yazmıştım. Kötü adamlar, silahlar, polisler... Ama o seslerin bir havai fişek gösterisinden gelebileceği aklımın ucundan bile geçmemişti. Necla Teyzeyle karanlıkta patlayan rengarenk ışık demetlerini izlerken kendi kendime gülüyordum...

15 Okuyalım, işaretleyelim




*Romanın kahramanı Isık-Göl kıyısında dedesi, ninesi, teyzesi ve teyzesinin kocasıyla birlikte yaşayan bir çocuktur. Dede, babası ve annesi tarafından terk edilen torununa sahip çıkmıştır. İkinci eşi olan karısı ve torunuyla birlikte ormanın bakım işleri ile uğraşan damadı Orozkul'a yardım etmektedir. Orozkul'un karısı, çocuğun teyzesi Bekey çocuk sahibi olamayan bir kadındır. Zalim bir insan olan Orozkul, evlat sahibi olamamanın öfkesini dededen ve onun çocuğu olmayan kızından çıkarmaktadır. Bütün bu olumsuzlukların içinde zengin bir hayal dünyasına sahip olan çocuk, dürbünüyle her gün gölde yük ve yolcu taşıyan bir gemiyi izler. Gemilerde tayfalık yapan babasının da bu gemide çalıştığını düşünerek, balık olup bu gemiye ulaşmayı, babasına zavallı dedesini, zalim Orozkul'u ve yaşadıklarını anlatmayı düşler.*

Çocuk görülebilen en uzak noktaya baktı dürbünle. İşte, işte! O anda tüm dünyayı unuttu. Gerçekten oralarda, ileride, Isık Göl'ün masmavi ufkunda bembeyaz bir gemi belirdi. Yaklaştı. İşte, işte gemi! İki bacası bir hizada, uzun, güçlü güzel gemi! Dümdüz bir çizgide ilerliyordu. Çocuk gömleğinin eteği ile dürbününün camlarını sildi, büyüteçleri daha iyi ayarladı. Geminin silüeti daha da belirginleşti. Geminin dalgalarda hafif hafif sallandığını da görüyordu çocuk. Çocuk gözlerini beyaz gemiden ayıramıyordu. Elinde olsaydı, ondan biraz yaklaşmasını rica edecekti, güvertedeki insanları da görebiliyordu. Ama gemi bunu bilmiyordu. Ağır ağır, çalımla yoluna devam ediyordu. Onu nerelerden getiren ve nerelere götürecek olan bilinmeyen yoluna.

Geminin ilerlemesini takip etti çocuk. Çocuk bir balık olup dereden göle ve ona, beyaz gemiye doğru nasıl yüzeceğini düşündü.

Muhafız Dağı'ndan ilk defa masmavi Isık Göl'de bu beyaz gemiyi gördüğü zaman bu güzelliğin karşısında yüreğinde bir uğultu duydu. Ve sonra Isık Göl'de çalışan, gemici olan babasının bu gemide çalıştığına karar verdi. Bunun böyle olmasını çok istediği için, böyle düşündü, sonra da bu düşüncesinin doğruluğuna inandı.

•••

Gemi şimdi uzaklaşıyordu. Bembeyaz ve uzundu gemi ve gölün masmavi düzlüğünde, bacalarından uzun bir duman bırakarak ilerliyordu ve bir çocuğun, yarı balık yarı insan olan bir çocuğun ona doğru yüzdüğünden habersizdi.

Balık olmak istiyordu çocuk. Her şeyinin balık gibi olmasını istiyordu; yüzgeçleri, pulları olsun istiyordu. Yalnız kafası kendi kafası kalmalıydı incecik boynunda, yusyuvarlak, yelken kulaklı bir kafa, kalkık burnu çizgiler içinde. Bir de gözleri kendi gözleri gibi olacaktı. Ama yine de tam kendi gözü gibi değil... Biraz da balığın gözü gibi bakmaları gerekirdi.

Isık gölün dalgalarıyla oynaşacak, dalgadan dalgaya atlayacaktı. Derken beyaz gemi görünecekti!

"Merhaba, beyaz gemi!" diyecek gemiye. "Hani sana devamlı dürbünle bakan çocuk vardı ya! O benim işte... Gemideki insanlar toplanıp güverteye şaşırıp kalacaktı, bu yaratığa bakacaktı hayretle." O zaman gemici olan babasına "Merhaba baba" diyecek "Ben senin oğlunum. Yüze yüze sana geldim." Babası ağ atacak, onu tutacak, güverteye çekecek. O zaman da o eski haline dönecek... Sonra... Sonra...

*Cengiz Aytmatov*

**Çocuk beyaz gemiyi anlatırken, hangi yollara başvuruyor?**

- ☐ Onu insana özgü niteliklere ve davranışlara sahip gibi gösteriyor.
- ☐ Beyaz gemiyi gördüğünde duyduğu hisleri ifade ediyor.
- ☐ Beyaz geminin güzelliğini abartılı bir biçimde anlatıyor.
- ☐ Beyaz geminin özellikleriyle babasının karakteri arasında bir bağ olduğunu düşünüyor.

**Metindeki çocuğun karakteri:**

| | |
|---|---|
| ☐ Yaramaz | ☐ Duygusal |
| ☐ İyimser | ☐ Kibar |
| ☐ Kaderci | ☐ Hayalci |

| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Geminin göldeki görüntüsünün çocukta uyandırdığı duygular | ☐ | ☐ |
| 2. Çocuğun geminin nereye gideceğiyle ilgili kafasında oluşan sorular | ☐ | ☐ |
| 3. Babasının gerçek hayatta çocuğa yaklaşımı | ☐ | ☐ |
| 4. Çocuğun hayallerinde beyaz gemiye nasıl ulaşacağı | ☐ | ☐ |
| 5. Geminin gidişiyle birlikte çocuğun yaşadığı hayal kırıklığı | ☐ | ☐ |
| 6. Çocuğun hayalinde yarattığı bazı şeyleri gerçek gibi düşünmesi | ☐ | ☐ |

**BİLEŞİK ZAMANLAR (koşul)** — *zaman/kip + -(y)sE (< i-se)*

| Adıl | Eylem | – | Zaman Eki | Şart Eki | Kişi Eki |
|---|---|---|---|---|---|
| ben | anla | -ma/-me | -yor/-ıyor/-iyor/-uyor/-üyor | -sa/-se/-ysa/-yse | -m |
| sen | iç | -mı/-mi | -dı/-di/-du/-dü/-tı/-ti/-tu/-tü | | -n |
| o | iste | -mu/-mü | -acak/-yacak/-yecek | | – |
| biz | dinle | -maz/-mez | -mış/-miş/-muş/-müş | | -k |
| siz | bitir | | -r/-ır/-ir/-ur/-ür/-ar/-er | | -nız/-niz |
| onlar | iste | | -malı/-meli | | -lar/-ler |
| | gel | | | | |

**Örnekler**

*Beni anlamıyorsanız daha yavaş konuşayım.*
*Arkadaşlar hepimiz kahvelerimizi içtiysek artık kalkabiliriz.*
*Onlar istemiyorlarsa gelmesinler. Biz gidiyoruz.*
*Dersi dinlemeyecekseniz lütfen dışarı çıkın.*
*Bu raporu bugün bitirmeliysek acele edelim, neredeyse akşam oldu.*
*İnsanların size nasıl davranmasını istiyorsanız onlara öyle davranın.*
*Bizimle geliyorsunsa acele et.*

## 16 Tamamlayalım

1. Bu konuyu anla*madıysanız* sizin için yarın genel tekrar yapabilirim.
2. Acaba Demet eve varmış mıdır? Eve var__________ onun için hazırladığım sürprizi görmüştür.
3. Ayten'i ziyaret et__________ önceden haber ver, onu evde bulamayabilirsin.
4. Bu akşam sinemaya git__________ rezervasyon yaptıralım.
5. Daha önce git__________ görmüşsünüzdür, Büyükada'da çok güzel yalılar var.
6. Arkadaşlarım akşam kesin olarak gelip gelmeyeceklerini haber vermediler. Eğer gel__________ hazırlık yapmam gerek.
7. Sana bir şey anlatıyorum! Beni dinle__________ boş yere konuşmayayım.
8. Sınav notunu öğreneceğim için çok heyecanlıyım. Eğer sınavdan geç__________ çok üzülürüm.
9. Seni meşgul etmeyeyim. Çalış__________ daha sonra gelebilirim.
10. İşlerini bitir__________ beraber yemeğe çıkabilir miyiz?
11. Bu evde yaşa__________ benim kurallarıma uymak zorundasın.
12. Televizyonu seyret__________ kapatabilir misiniz? Sesinden rahatsız oluyorum.
13. Bizimkiler uyanmış mıdır? Uyan__________ şimdi bahçede kahvaltı ediyorlardır.
14. Hakkında konuştuklarımızı duymuş mudur? Duy__________ ikimiz de rezil oluruz.
15. Bu kitabı oku__________ okumanı tavsiye ederim.

## 17 İşaretleyelim

### Yel Değirmenlerine Karşı



| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Don Kişot'un hayatının geri kalan kısmını şövalye olarak geçirmek istemesinin nedeni | ☐ | ☐ |
| 2. Sevgili olarak seçtiği fakir köylü kızının Don Kişot'un hayal dünyasında farklı bir yere sahip olması | ☐ | ☐ |
| 3. Konakladığı handaki insanların Don Kişot hakkındaki izlenimleri | ☐ | ☐ |
| 4. Don Kişot ve uşağının karakterleri arasındaki farklılık | ☐ | ☐ |
| 5. Yazarın kitapta kullandığı anlatım özellikleri | ☐ | ☐ |

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Don Kişot'un önceleri sakin bir hayatı vardır. | ☐ | ☐ |
| 2. Don Kişot, ovada gördükleri yel değirmenlerini canavara benzetir. | ☐ | ☐ |
| 3. Yardıma muhtaç insanlar Don Kişot kendilerine yardım etmesini isterler. | ☐ | ☐ |
| 4. Don Kişot bir şatoda kendisini şövalye ilan ettirir. | ☐ | ☐ |
| 5. Don Kişot, yaptıklarının çılgınlık olduğunu asla kabul etmez. | ☐ | ☐ |

## 18 Yerleştirelim, işaretleyelim

### Japonya'nın Şiir Geleneği: HAİKU

**Serkan:** Gazetedeki haberi gördün mü? "Japonya'nın en önemli Haiku Ödülü'nü Yelda Karataş adında bir Türk aldı." yazıyor.

**Pelin:** Haiku'yu daha önce duymuştum. Japon şiiri galiba değil mi?

**Serkan:** Evet. Haiku'nun açıklamasını da yapmışlar gazetede. Haiku, yaklaşık 500 yıllık bir Japon edebiyat sanatıymış. En basit tanımı ile üç mısralık kısa şiir demekmiş. 3 mısra ve 17 Japon karakterinden (veya heceden) oluşmalı, bu 17 hecenin mısralara dağılımı 5-7-5 olmalıymış örneğin. Klasik Haiku'da mutlaka mevsimsel bir öge, tabiattan bir parça veya anlık bir duygunun betimlenmesine yer verilmesi gerekiyormuş, günümüzde ise her konuda Haiku yazılabiliyormuş.

**Pelin:** Çok enteresan. Peki hangi şiirle kazanmış bu ödülü, onu da yazıyor mu?

**Serkan:** Evet, dinle bak:

*Ne kadar yakın ölüme*
*Unutulmaz çocukluğumun*
*Ağır çiçekli ıhlamur ağacı*

**Pelin:** Normal şiirden farklı biraz.

**Serkan:** Evet, Haiku yazmak şiir yazmaktan daha zormuş. Şair Haiku'yu anlatırken diyor ki: Haiku'da imge kullanamıyorsunuz. Nesneyi anlatacaksanız o nesnenin kendisini söylemek zorundasınız. Normal şiir gibi metafor ve simgeler kullanamıyorsunuz.

**Pelin:** Başka örnekleri var mı?

**Serkan:** Var. Haiku'nun ustası olarak kabul edilen Matsuo Baso'dan da bir örnek vermişler:

*Şu büyük meşe ağacı*
*Açan çiçeklere kayıtsız*
*Daha soylu.*

Bir tane daha var:

*Sallanıp durur*
*Sarmaşıkların sardığı köprü*
*Hayatımız gibi.*

**Pelin:** Çok güzel. Haiku, görülenleri ve hissedilenleri kısa ve etkileyici biçimde yansıtıyor. Bir görme biçimi sanki. Sıradan olaylar içinde bir "an"ı yakalayıp onu anlatıyor.

**Serkan:** Evet, incelikle işlenip okuyucuya sunulan ve Japon yazınında önemli yere sahip Haiku'nun bu özelliği de onu diğer şiirlerden ayırıyor.

mısra • betimleme • imge • yazın

1. Yazarın kitapta karakterleriyle ilgili yaptığı ________ o kadar başarılı ki, o karakterlerin dış görünüşlerini gözünüzde çok rahat canlandırabiliyorsunuz.
2. Şiirde, hikayelerde anlatılmak isteneni daha etkili şekilde anlatmak için düş gücüyle yaratılan ________ kullanılır
3. Eleştirmenler yazarın son kitabını ________ sanatına sunulmuş en güzel eser olarak nitelendiriyorlar.
4. Şiirin ilk ________ itibaren büyük bir duygu yoğunluğu yaşıyorsunuz

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Haiku eskiden beri her konuda yazılabiliyor. | ☐ | ☐ |
| 2. Haiku'da duyguları çeşitli sembollerle anlatmak mümkün. | ☐ | ☐ |
| 3. Gerçek bir Haiku'da 17 hece bulunmalıdır. | ☐ | ☐ |
| 4. Eski Haiku'da bulunması gereken bir öğe de doğadır. | ☐ | ☐ |
| 5. Mısra sayısı az olduğu için Haiku normal şiirden daha kolay yazılıyor. | ☐ | ☐ |

**Haiku, görülenleri ve hissedilenleri kısa ve etkileyici biçimde yansıtıyor.**

☐ Bu film toplumdaki sınıf farkını çok iyi yansıtıyor.

☐ Kitap, yazarın iç dünyasında yaşadığı karmaşayı okuyucuya yansıtıyor.

☐ Televizyon pencereden gelen ışığı yansıtıyor, bir şey göremiyorum.

☐ Sanatçının yazdığı şarkı sözleri genç yaşlı herkesin duygularını yansıtıyor.



## 19 Konuşalım

"Rus klasikleriyle gençlik döneminde tanıştım. Tanıştığım günden beri de onları elimden bırakamadım. Tolstoy'un Anna Karenina adlı romanında dönemin üst sınıf insan ilişkileri arasında yaşanan yasak aşkı gördüm, Dostoyevski'nin Suç ve Ceza romanında bir gencin işlediği suçtan ötürü ahlaki ve psikolojik açıdan yaşadığı sıkıntıları paylaştım, Gorki'nin ünlü eseri Ana romanında işçilerin verdiği toplumsal mücadeleye şahit oldum."

*Yukarıda bir klasik roman okurunun düşünceleri aktarılmaktadır. Siz klasik eserler okumaktan hoşlanır mısınız? Beğendiğiniz yazarlar ve eserler nelerdir? Bu yazarlar ve eserleri hangi yönleriyle sizin ilginizi çekti? Klasik eserleri okumak size neler kazandırdı? Arkadaşlarınızla paylaşınız.*

## 20 Yazalım

"İngiliz yazar Virginia Woolf, 1931'de yayımladığı Dalgalar'ı yazarken bu kitapla o güne değin hiçbir başka romancının göze alamayacağı değişik şeyler yapmıştı. Dalgalar, hem düz yazıyla kaleme alınmıştı, hem de şiir olmuştu; hem roman olmuştu, hem de tiyatro oyunu.

Virginia Woolf, Dalgalar'da dış dünyayı yok eder. Üç erkek ve üç kadının çocukluklarından yaşlılık dönemlerine kadar tüm hayatlarının anlatıldığı kitapta, dış dünya olduğu gibi değil, ancak kişilerin iç dünyalarına yansıdığı kadarıyla verilir. "Bir olay örgüsüne uyarak değil, bir ritme uyarak" yazılan kitap gerçekçi roman geleneğinden tam bir kopuşu temsil eder. Dalgalar, bilinç akışı tekniğiyle yazılan romanların en önemlilerinden biridir."

*Yukarıda Virginia Woolf'un "Dalgalar" adlı kitabıyla ilgili kısa bir bilgi verilmektedir. Siz de okuduğunuz bir kitabı karakterlerin özellikleri, olay örgüsü, yazarın anlatımını değerlendirerek anlatınız*

# 2 Yaşadıkça

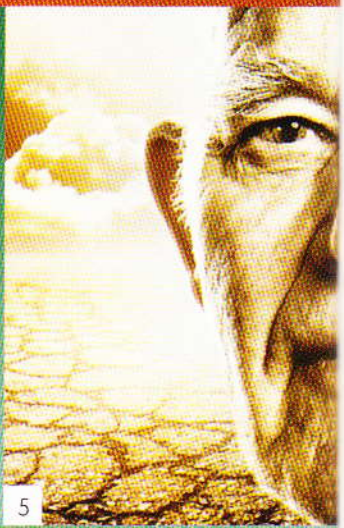
## 1. Gençlik Başımda Duman


1


2


3


4


5


6


7


8

**1 İşaretleyelim, konuşalım**

### Gençlik Böyledir İşte

İçimi titreten bir sestir her gün.
Saat her çalışında tekrar eder:
Ne yaptın tarlanı, nerede hasadın?
Elin boş mu gireceksin geceye?
Bir düşünsen yarıyı buldu ömrün.
Gençlik böyledir işte, gelir gider;
Ve kırılır sonra kolun kanadın;
Koşarsın pencereden pencereye.

Ah o kadrini bilmediğim günler,
Koklamadan attığım gül demeti,
Suyunu sebil ettiğim o çeşme,
Eserken yelken açmadığım rüzgar
Gel gör ki, sular batıya meyleder,
Ağaçta bülbülün sesi değişti,
Gölgeler yerleşiyor pencereme;
Çağınız başlıyor ey hatıralar.

*Cahit Sıtkı Tarancı*

**Şairin anlatmak istediği;**

- ☐ Gençliğin hayatın en güzel çağı olduğudur.
- ☐ Gençken insanın elindekileri değerini bilmeden harcadığıdır.
- ☐ Gençlik döneminin sadece gülüp eğlenmekten ibaret olduğudur.
- ☐ Gençken hayatın sadece iyi yönlerinin fark edildiğidir.

**Şairin şiiri yazarken içinde bulunduğu duygular;**

| | | |
|---|---|---|
| ☐ özlem | ☐ pişmanlık | ☐ mutluluk |
| ☐ heyecan | ☐ sitem | ☐ hüzün |

Bence gençlik:

- ☐ İnsanın ellerinden su gibi akıp giden hayatın en güzel çağı.
- ☐ Bütün yetişkinlerin size karşı olduğu, kendinizi ifade etmek için çok fazla çaba harcadığınız dönem.
- ☐ Mutlu çocukluğunuzu geride bırakıp yetişkinlerin sıkıntılı dünyasına geçiş yaptığınız bunalımlarla dolu bir süreç.
- ☐ Hayal dünyasında yaşamak demektir. Ne demişler: Gençler hayalleriyle yaşar, ihtiyarlar anılarıyla.

## ULAÇLAR

*-DIkçE, -DIk + iyelik sürece süresince, boyunca*

| Eylem/Ad | - | Ek/süresince/boyunca | İyelik Eki | Sürece | Örnekler |
|---|---|---|---|---|---|
| yaşa | -ma | -dıkça/-dikçe/-dukça/-dükçe | | | İnsan hayal ettiği sürece yaşar. |
| hayal | -me | -tıkça/-tikçe/-tukça/-tükçe | | | Teknoloji geliştikçe insanlar daha çok yalnızlaşıyor. |
| et | | .... | ... | ... | Selim bugün derste konuştukça konuştu, susmak |
| konuş | | -dık/-dik/-duk/-dük | -ım/-im/-um/-üm | | bilmedi. |
| gör | | | -ın/-in/-un/-ün | sürece | Ben hayatım boyunca hiç kimseye yalan söyleme- |
| kal | | | -ı/-i/-u/-ü | | dim. |
| geliş | | | -ımız/-imiz/-umuz/-ümüz | | Onlar kurs süresince hiçbir dersi kaçırmadılar. |
| | | | -ınız/-iniz/-unuz/-ünüz | | Kendi gözlerimle görmedikçe anlattıklarına inan- |
| | | | -ları/-leri | | mam. |
| ... | | ... | ... | ... | Türkiye'de kaldığım sürece bu kursa devam ede- |
| kurs | | süresince | | | ceğim. |
| hayat | | boyunca | | | Seni yaşadığım sürece seveceğim. |
| | | | | | Teknoloji geliştiği sürece daha çok yalnızlaşıyor. |

### 2 Tamamlayalım

1. Gün geç *tikçe*______ daha çok annene benziyorsun.
2. Beni din________ seninle bu konuyu tartışmayacağım.
3. Seray bütün hayatı ________ hep ünlü bir müzisyen olmanın hayalini kurmuş.
4. Sınav ________ cep telefonlarınızı kapalı tutmanız rica olunur.
5. Beni ara________ ben de onu aramayacağım.
6. Tembellik yap________ hiçbir işte dikiş tutturamazsın.
7. Askerliğim ________ her gün ailemle telefonda konuştum.
8. Kavga etmek istemiyorum ama ben sus________ o benim üstüme geliyor.
9. Bana yaptığın iyilikleri yaşa________ unutmayacağım.
10. Ebru soğuk görünür ama onu tanı________ en az benim kadar seveceksin.
11. Bizi kızdır________ senin hiçbir teklifini kabul etmeyeceğiz.
12. Öğrencilik hayatım ________ bir gün bile okulu kırmadım.
13. Eskiden klasik müzik sevmezdim ama eşim sayesinde dinle________ sevmeye başladım.
14. Bu ilacı kullan________ kendini daha iyi hissedeceksin.

### 3 Yerleştirelim

#### Güzel Günler

çoğaldıkça • boyunca • oldukları sürece • yaşadığı sürece • süresince • boyunca

Eğer geçmişi geri döndürmek mümkün olsaydı ben 18 yaşıma dönmek isterdim. Çünkü hayatım ________ en güzel günlerimi o yaşlarda yaşadım.

Şimdi sadece iyi yönleriyle anımsadığım gençlik dönemi tabii ki her zaman eğlenceli değildir. Çünkü insan bu dönemde fiziksel ve duygusal açıdan büyük bir değişim yaşar. Gençlik döneminde, kendisiyle ilgili bir takım değişikliklere tanık ________ yaşadığı çevrede de kendini kabul ettirme mücadelesi verir. Bu mücadele içinde öncelikle çocukluk ________ kabul ettiği bazı şeyleri sorgulamaya başlar. Kendinden büyük insanlar ve ebeveynleri arasında çatışmalar yaşar bazen. Fırtınalı bir dönemdir gençlik. Bütün bunların yanında gençlik döneminde gelecekle ilgili kararlar verme aşaması başlar. Genç, hayata dair kendisinin ve ailesinin beklentilerini karşılama yükümlülüğü altına girer. Bazı durumlarda bu yükümlülükler ________ gençler bunalıma bile girebilir.

Gençlik zor olmasına zordur, ama yine de çok güzeldir. Çünkü en yoğun duygular bu dönemde yaşanır. İnsan daha umutla bakar hayata... Sevgi, bağlılık gibi duyguları en çok bu dönemde yaşar. ________ devam edecek, sağlam temellere sahip dostluklar kurar. Ve tabii ki insan gençken ayrı sever. Sanki en büyük aşkı, hayal kırıklıkları, kıskançlıkları kendisi yaşıyor gibi hisseder. Gençken insan daha cesur, her şeyi yapmaya hazırdır adeta. Bu yüzden insanlar hayatları ________ en güzel günlerini gençlik döneminde yaşarlar.

## 4 İşaretleyelim

### Ah Şu Gençler!

**1. Oyun**

**Babanın kızına yaklaşımı**

- [ ] ilgisiz
- [ ] baskıcı
- [ ] anlayışsız
- [ ] meraklı
- [ ] acımasız
- [ ] tutarsız

**Annenin kızına yaklaşımı**

- [ ] teşvik edici
- [ ] sevecen
- [ ] suçlayıcı
- [ ] talepkar
- [ ] ön yargılı
- [ ] eğitici

**2. Oyun**

- [ ] Baba kızının üşengeç olduğunu ima edip duruyor.
- [ ] Anne kızının kendisine yardım etmemesini anlayışla karşılıyor.
- [ ] Anneanne torununun davranışları karşısında şaşkınlığını gizleyemiyor.
- [ ] Baba kızının adıyla karakterinin uymadığını alaycı bir dille ifade ediyor.
- [ ] Tezcan ailenin isteklerine olumlu tepkiler veriyor.

**İki oyundaki gençlerin benzer özellikleri:**

- [ ] İkisinin de sorumsuz davranışlarda bulunması
- [ ] Gençlerin aileleriyle ilişkileri
- [ ] İki gencin de ebeveynleriyle iletişim sorunu yaşaması
- [ ] İkisinin ailelerine karşı saygısız davranışlarda bulunması

## 5 Yazalım

*"Yetişkinler gençler tarafından kuralcı, koruyucu ve eski kafalı oldukları için eleştirilirler. Gençler ise yetişkinler tarafından benmerkezci, asi oldukları ve geleneklerine bağlı olmadıkları için eleştirirler. Her iki neslin de çoğu zaman ilgi alanları ve dünyayı algılama biçimi farklıdır. Bu yüzden aralarında anlaşmazlık yaşanması kaçınılmazdır.*

Sizce gençler ve yetişkinler arasında yaşanan sorunlar nelerdir? Aralarındaki sorunları çözüp uzlaşabilmek için neler yapmalıdırlar?

______________________________________________

______________________________________________

______________________________________________

______________________________________________

______________________________________________.

## 6 Testi uygulayalım

1. Çok yoğun bir iş günü geçirdiniz ama en yakın arkadaşınız aradı ve elinde en sevdiğiniz şarkıcının konserine fazladan bir bilet olduğunu söyledi. Ne yaparsınız?
   - [ ] Tabii ki koşa koşa giderim, bu yorgunluğumu atmak için bulunmaz bir fırsat!
   - [ ] Çok yorgunum ama bu konseri kaçıramam, dinlenmeyi yarına bırakırım.
   - [ ] Arkadaşım çok ısrar ederse, istemeye istemeye gider, konserde de uyuklarım herhalde!
   - [ ] Evde sıcacık duş alıp, ayaklarımı uzatıp film izlemek varken, hayatta gidemem.

2. Gardırobunuza şöyle bir göz atalım, nasıl görünüyor?
   - [ ] Aman kimse görmesin, rengârenk kıyafetlerim, her çekmeceden sarkıyor.
   - [ ] Modaya uygun ama daha çok, rahat kıyafetlerle dolu, gösterişli bir dolabım var.
   - [ ] Uzun zamandır kendime bir şeyler almamışım, genelde aynı kıyafetler var.
   - [ ] Çok tekdüze olduğunu itiraf edeyim, ne kadar çok koyu renk kıyafetim varmış.

3. Evliliğe nasıl bakıyorsunuz?
   - [ ] Evlenmek mi? Anneciğim! Hiç bana göre değil, hayatta olmaz!
   - [ ] Zamanı gelince elbette isteyeceğim bir şey ama daha çok erken!
   - [ ] Kafama göre birini bulursam neden olmasın?
   - [ ] Çok güzel bir müessese... Ömür boyu birbirimizin olmaya yemin etmek... Tam benlik!

4. Sizin için ideal tatil nasıl olur?
   - [ ] Adrenalin yüklü ekstrem sporlarla dolu maceralı bir tatil.
   - [ ] Dünyayı gezip, her yeri görebileceğim bir tatil.
   - [ ] Karavanla gezeceğim, upuzun bir tatil.
   - [ ] Bütün gün havuz başında, tembellik yapıp dinlenebileceğim bir tatil.

5. Akşam yemeğine çıkıyorsunuz, aksilik bu ya, en sevdiğiniz elbiseniz yırtıldı. Ne yaparsınız?
   - [ ] Oh ne güzel, hemen çıkıp yepyeni bir elbise alırım.
   - [ ] Dolabımda bu akşamı geçirebileceğim bir elbisem daha vardı.
   - [ ] Hemen iğneyi ipliği alıp, dikerim.
   - [ ] Zaten çok yorgundum, gitmesem daha iyi olacak.

## 7 Okuyalım, tartışalım

### Gencim, Çabuk Silerim



Kendimi yapayalnız hissediyorum. Artık hiç kimseye güvenim kalmadı. Zaten insanlara çabuk güvenen ve içini döken biri değildim ama sanırım bundan sonra hiç kimseye güvenmeyeceğim.

Liseden beri her şeyimi paylaştığım neredeyse bir tek dostum var, Aylin. "Vardı" demek daha doğru belki de... Yediğimiz içtiğimiz ayrı gitmezdi onunla. Aylin'i de beni de iyi tanıyan Nehir adında ortak bir arkadaşımız var. Geçen hafta Nehir'le buluştum. Havadan sudan sohbet ederken konu Aylin'e geldi. Nehir bana Aylin'e bu kadar güvenmememi, Aylin'den kimseye söylememesini istediğim bir sorunumu kendisine anlattığını söyledi. O kadar sinirlenmiştim ki oradan kalktığım gibi gidip Aylin' e avazım çıktığı kadar bağırmak istedim. Kendimi öyle kızgın ve hayal kırıklığına uğramış hissediyordum ki... Aylin güvenimi tamamen kaybetti, artık onu görmek bile istemiyorum.

*Yeliz*



En yakın dostumla bu duruma geleceğim aklımın ucundan bile geçmezdi... Yeliz benim kardeşim gibidir. Beni böyle bir kalemde sildiğine inanamıyorum. Güya ben Yeliz'in yalnızca bana anlattığı bir problemini Nehir'e anlatmışım. Nehir'le bu konuyu konuştum evet ama tek amacım Yeliz'e yardımcı olmaktı. Nehir belki bana bir akıl verir diye düşünmüştüm. Nehir'in bunu dedikodu olarak algılayıp Aylin'le aramı bozacağını hesaba katamadım elbette! Aylin olanları sadece Nehir'den dinlediği için sinirlenmekte haklı gibi görünebilir. Ama ben de çok sinirliyim. Önce gelip bana duyduklarının doğru olup olmadığını sorması gerekirdi. Öyle bir şey sormadığı gibi ben onunla konuşmak istediğimde de yüzüme bile bakmadı! Artık ben de ona çok kırgınım. Dostumu kaybettiğim için çok üzgünüm ama beni önemsemediği için gidip onunla konuşan asla ben olmayacağım!

*Aylin*

Bence Yeliz haklı çünkü ______________________________

Bence Aylin haklı çünkü ______________________________

## 8 Yerleştirelim

İçini dökmek • yediği içtiği ayrı gitmemek • bir kalemde silmek • akıl vermek • havadan sudan konuşmak
içli dışlı olmak • ikili oynamak • arası açılmak • sırtından vurmak • işi düşmek

1. Ona güvenip her şeyimi anlatmakla ne büyük hata etmişim! Aramızda konuştuklarımızı herkese anlatarak beni ______________ .
2. Rüya beni hiç arayıp sormaz ancak bir ______________ zaman aklına ben gelirim.
3. Kaan benim çok yakın arkadaşım sayılmaz. Ona her şeyimi anlatmam ama arada sırada buluşur ______________
4. Bana gelip beni haklı bulduğunu söylüyorsun ama aynı şeyi Ahmet'e de yapıyorsun. Buna ______________ denir.
5. Eskiden Sinan'la çok yakındık ama geçen sene küçük bir sorun yaşadık. O olaydan sonra ______________ . Artık eskisi gibi yakın değiliz.
6. Bence yeni tanıştığın insanlara bu kadar güvenip onlarla böyle ______________ olmamalısın. Henüz yeterince tanımıyorsun onları.
7. Bana söylediği yalanla beni o kadar büyük bir hayal kırıklığına uğrattı ki onu hiç düşünmeden ______________ .
8. Yıllar öncesinde yaptığımız gibi seninle saatlerce oturup sana ______________ , bütün sıkıntılarımı senle paylaşmayı çok özledim.
9. Öyle zor durumdayım ki ne yapacağıma karar veremiyorum. Sen benim en yakın dostumsun. Lütfen bu konuda bana bir ______________ .
10. Bir zamanlar Özgür benim en yakın arkadaşımdı. Her zaman beraberdik, ______________ .

9 Okuyalım, işaretleyelim

# AŞK mı? İHANET mi?

Ahmet Altan



Nice aşk yitirdim ben.

Bir bakışıyla çılgına döndüğüm, ayaklarına kapandığım, bana her defasında aşkı, acıyı, sevinci, hayatı ve ölümü yeniden öğreten, benden bir başka ben yaratan, onun her şeyi, babası, oğlu, kardeşi, kocası, sevgilisi olduğum, onu her şeyim yaptığım aşklar yitirdim ben.

Niye öldürdüm onları? Onlar beni niye öldürdüler? Neden hayatlarımıza birer yabancı olarak devam etmek zorunda kaldık? Tanrı bir anlığına yeryüzüne eğilip usulca üfleyerek hafızamızı silseydi ve biz yaşanmış her şeyi unutarak, iki yabancı gibi yeniden karşılaşsaydık ne olurdu? Birbirimize aldırmadan geçer miydik? Yaşadıklarımızı bir daha yaşamak için, eskiden yaptığımız gibi birbirimize doğru bir daha yürür müydük?

Tuhaf maceralar var hayatta. Asla cevabını bulamayacağımızı sandığımız sorulara cevaplar bulmamıza yardım eden tuhaf maceralar.

Geçenlerde bir televizyon programında, yüzüne karton bir maske takmış bir kadın gördüm. Karşısında, aynı maskeden takmış bir adam oturuyordu. Birbirlerinin yüzlerini görmüyorlardı ama birbirlerinin yüzlerini biliyorlardı. Onların kim olduklarını bilmeyen bizdik.

Birbirlerini sevmişler, birbirlerine aşık olmuşlar, evlenmişlerdi. Mutlu zamanlar geçirmişlerdi. Bir zaman sonra erkek uzun yolculuklara çıkmaya başlamıştı, kadın yoğun bir yalnızlık hissediyordu. Erkek de eşinin hissettiği gibi bomboş ve yalnız hissediyordu artık kendini.

Gerçek hayatın yalnızlığından kurtulabilmek için "sanal" bir dünyanın bilinmez kalabalığına bırakmışlardı kendilerini. Ekranda kendilerine arkadaşlar aramaya başlamışlardı. Kadın bir erkek bulmuştu. Erkek de bir kadın. Erkek karısından, kadın kocasından uzaklaşırken ikisi de yeni buldukları "arkadaşlarına" yaklaşmaya başlamışlardı.

Yeni bulduklarına, çoktandır hayatlarından çıkmış hoşluklarını, zekâlarını, çekiciliklerini gösteriyorlardı ve ikisinin hayatında da yeni bir aşk **tomurcuklanıyordu**. Sonunda, erkek tanımadığı yeni aşkının yüzünü merak etmiş, kadından bir fotoğrafını göndermesini istemişti. Ekranda, bir kadın yüzü belirmişti. Beliren yüz, eşinin yüzüydü. Adam hemen eşinden ayrılmaya karar vermişti.

Birbirlerini sevmişler, birbirlerinden uzaklaşmışlar, milyonlarca insanın içinde dolaştığı bir meçhule dalmışlar ve o milyonlarca insanın içinde yeniden birbirlerini bulup yeniden birbirlerine âşık olmuşlardı. Tıpkı daha önce de tanıdıkları belki binlerce insanın arasından birbirlerini seçtikleri gibi...

Erkek kendini ihanete uğramış hissediyordu. Karısının onu "aldatmak" için seçtiği erkek yine kendisiydi.

Nasıl bir isim vermeliyiz sizce bu maceraya?

Bu bir ihanet öyküsü mü yoksa, **korkunç** bir aşk öyküsü mü?

İki insanın ortak hafızası olan "ilişkiyi" unutup o ilişkiden bağımsız bir macera aradıklarında gene birbirlerini buluyor, gene birbirlerine âşık oluyorlardı.

Niye yan yanayken birbirlerine aşık olmuyorlardı da ancak hafızaları silindiğinde, birbirlerini bir yabancı sandıklarında yeniden ortak sevgilerini yaratıyorlardı?

Bir kadınla bir erkek yaklaştıklarında, birbirlerini sevdiklerinde aralarında yeni bir canlı, "ilişki" dediğimiz yeni bir varlık doğuyordu Önce, onları birbirine yaklaştıran "ilişki" büyüdükçe sanki onları iki yana doğru itiyor, mutlu anlardan çok mutsuz anlardan beslenerek irileşiyor, ikisinin arasında bir bağ olmaktan çıkıp onların arasında bir duvara dönüşüyordu.

İlişki dediğimiz, iki insanın ortak hafızası. Biz ilişkimizle birbirimizden kopuyoruz. Bizi bağlayan en sonunda maalesef bizi ayırıyor...

*Yazarın "Bir Kadın Bir Erkek" adlı yazısından uyarlanmıştır*

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. İlişki zamanla iki insanı birbirlerinden soğutabiliyor. | ☐ | ☐ |
| 2. İlişki ilerleyen zamanlarda iki insanı birbirine daha da yakınlaştırıyor. | ☐ | ☐ |
| 3. İlişki yeni başladığında iki insanı birbirine yakınlaştırıyor. | ☐ | ☐ |
| 4. İlişki iki insanın ortak yaşanmışlıkları anlamına geliyor. | ☐ | ☐ |

**Korkunç**

☐ ürkütücü ☐ üzücü
☐ heyecanlı ☐ şiddetli

"İkisinin hayatında da yeni bir aşk **tomurcuklanıyordu.**"

☐ doğuyordu ☐ filizleniyordu
☐ yaşanıyordu ☐ başlıyordu

## 10 Yazalım

Bu bir ihanet öyküsü mü, yoksa korkunç bir aşk öyküsü mü?

*Bence* ______________________________

## 11 İşaretleyelim

### Uzun Yolları da Göze Alabilen Bir Dostluk



| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Hayatımızda her zaman ileride önümüze çıkacak fırsatları düşünüp mutlu olmalıyız. | ☐ | ☐ |
| 2. Bir zamanlar hayatımızdan çıkarmak istediğimiz insanları bir gün tekrar isteyebiliriz. | ☐ | ☐ |
| 3. Bazen yanımızdaki insanların aslında yanımda olmasını istediklerimiz olmadığını fark edebiliriz. | ☐ | ☐ |
| 4. Bir gün karşımıza yeni fırsatların çıkmadığını gördüğümüz gibi daha önce ne büyük fırsatlar kaçırdığımızı da anlarız. | ☐ | ☐ |

"Yıldızların bizim için parladığını göremeyen gözlerimiz, gün gelir hayatımızdan kayan yıldızlarla dolu maziye kitlenir." ________ demektir.

☐ Karşılaştığımız anda çok değerli olmadığını düşündüğümüz fırsatlar için ileride pişmanlık duyarız.
☐ Hayatımızdaki olumlu olayları görmeyip her zaman olumsuzlara odaklanırız.
☐ Bazen geçmişle gelecek arasında kayboluruz.
☐ İnsan yaşlandıkça geçmişe duyduğu özlem artıyor.

Yazarın "________" demesi beklenemez.

☐ Hayatı ertelemeden yaşayın.
☐ Hayatınızın her döneminin fırsatlarla dolu olduğunu düşünmeyin.
☐ Pişmanlık duymamak için her şeyin değerini zamanında anlamaya çalışın.
☐ Kaçırdığınızı düşündükleriniz gibi pek çok fırsat sizi ileride bulacaktır.

**ULAÇLAR** — *-Dik/-(y)EcEk + iyelik kadar*, *-(y)EcEk kadar*

| Eylem | – | Ek | İyelik Eki | kadar | Örnekler |
|---|---|---|---|---|---|
| iste | -ma | -dık/-dik | -ım/-im/-um/-üm | kadar | Çalışmak istiyorsanız burada istemediğiniz kadar çok iş var. Buyurun başlayın. |
| bekle | -me | -duk/-dük | -ın/-in/-un/-ün | | Dünkü sınav beklediğimiz kadar kolay değildi. |
| oku | | -tık/-tik | -ı/-i/-u/-ü | | Bir öğretmen bilgili olduğu kadar sabırlı da olmalı. |
| tanı | | -tuk/-tük | -ımız/-imiz/-umuz/-ümüz | | Bu sizin okuyabileceğiniz kadar kolay kitap değil. |
| bit | | -acak/-ecek | -ınız/-iniz/-unuz/-ünüz | | Bekleyeceğimiz kadar bekledik, bence artık gidelim. |
| ol | | -yacak/-yecek | -ları/-leri | | İstediği kadar özür dilesin. Onu asla affetmeyeceğim. |
| | | | | | Size tanıyabileceğim kadar süre tanıdım. Artık sınavı bitirmem gerekiyor. |
| | | | | | Bu bir günde bitecek kadar basit bir proje değil. |
| | | | | | Bu bir günde biteceği kadar basit bir proje değil. |

## 12 Tamamlayalım

1. Neyse ki mülakatta sordukları sorular bizim kork*tuğumuz kadar* zor değildi.
2. Maalesef düzenlediğimiz kermesten bizim düşün________ bir kazanç elde edemedik.
3. İnternette bir günce oluşturmak görün________ kolay bir iş değil.
4. Bu yemeği hiç kimse anneannemin yap________ iyi yapamıyor.
5. Sizden çalışkan ol________ sabırlı olmanızı da bekliyoruz.
6. Burada iste________ kalabilirsin, lütfen kendini evinde gibi hisset.
7. Ahmet Kaygın resimde ol________ heykelde de başarı göstermiş bir sanatçıdır.
8. Son zamanlarda kendimi daha önce hiç ol________ mutlu hissediyorum.
9. Sigara, içenlere ver________ dumanına maruz kalanlara da zarar veriyor.
10. Ayşe güzel ol________ akıllı da bir kızdır.

## 13 Tamamlayalım

1. Birbirinizi tanı*yacağınız kadar* tanıdınız. Artık adını koyun bu ilişkinin.
2. Bir açık büfe gördün mü kendini kaybediyorsun, niye ye________ yemek almadın?
3. Henüz bu olayların nedenini anla________ küçüksün.
4. Sen beni onun her sözüne inan________ aptal mı sandın?
5. Çocukcağız ailesine destek olmak için bir yetişkinin bile taşıya________ ağır sorumluluklar üstleniyor.
6. Bugünlük çalış________ çalıştık, yarın devam ederiz.
7. Sınıfta ders vermeye başladıktan sonra öğrencilerin anla________ yalın ve basit bir dil kullanmaya alışırsınız.
8. Bugün yapmam gereken, saymakla bitir________ çok işim var.

## 14 Tamamlayalım

1. Takıma yeni alınan futbolcunun herkesin anlat*tığı kadar* yetenekli olup olmadığını bu maçta göreceğiz.
2. Tatilde yanına sadece oku________ kitap al lütfen, bavulumuz fazla ağır olmasın.
3. Bir kafe işletmek sizin zannet________ kolay bir iş değil.
4. Hayatımda hiçbir şeyi iyi bir tiyatro sanatçısı olmayı iste________ istemedim!
5. Şu anda sana laf anlat________ yorgun ve sinirliyim, lütfen yalnız bırak beni!
6. Sen konuş________ konuştun, şimdi biraz da beni dinle!
7. Aslında o dersi ben de çok iyi anlayamadım ama istersen anla________ anlatayım sana.
8. Seni bu dünyada hiç kimse benim sev________ sevemez.
9. Akşama kadar işlerin hepsini bitirmeye uğraşma. Ol________ .

## 15 Yerleştirelim

**çektiği kadar** • hatırladığın kadar • attığı kadar • gördüğü kadar • ağladığın kadar • unuttuğun kadar • sulandığı kadar • gülebildiğin kadar • yağdığı kadar • güvendiği kadar • hasret kaldığın kadar • sevdiğin kadar • ısıttığı kadar • hissettiğin kadar • çırpındığı kadar • ağladığı kadar • değer verdiğin kadar • hissettiğin kadar • ötebildiği kadar • öğrendiğin kadar • hissettiğin kadar

### *Herşey Sende Gizli*

Yerin seni *çektiği kadar* ağırsın
Kanatların ____________ hafif...
Kalbinin ____________ canlısın
Gözlerinin uzağı ____________ genç...
Sevdiklerin kadar iyisin
Nefret ettiklerin kadar kötü..
Ne renk olursa olsun kaşın gözün
Karşındakinin gördüğüdür rengin..
Yaşadıklarını kar sayma:
Yaşadığın kadar yakınsın sonuna;

Ne kadar yaşarsan yaşa,
Sevdiğin kadardır ömrün...
____________ mutlusun
Üzülme bil ki ____________ güleceksin
Sakın bitti sanma her şeyi,

____________ sevileceksin.
Güneşin doğuşundadır doğanın sana verdiği değer
Ve karşındakine ____________ insansın
Bir gün yalan söyleyeceksen eğer
Bırak karşındaki sana ____________ inansın.

Ay ışığındadır sevgiliye duyulan hasret
Ve sevgiline ____________ ona yakınsın
Unutma yağmurun ____________ ıslaksın
Güneşin seni ____________ sıcak.
Kendini yalnız ____________ yalnızsın
Ve güçlü ____________ güçlü.
Kendini güzel ____________ güzelsin...

İşte budur hayat!
İşte budur yaşamak bunu ____________ yaşarsın
Bunu unuttuğunda aldığın her nefes kadar üşürsün
Ve karşındakini ____________ çabuk unutulursun
Çiçek ____________ güzeldir
Kuşlar ____________ sevimli
Bebek ____________ bebektir
Ve her şeyi ____________ bilirsin bunu da öğren,
Sevdiğin kadar sevilirsin...

*Can Yücel*

## 16 Yorumlayalım

Kalbinin attığı kadar canlısın
Gözlerinin uzağı gördüğü kadar genç

Ay ışığındadır sevgiliye duyulan hasret
Ve sevgiline hasret kaldığın kadar ona yakınsın

Ne renk olursa olsun kaşın gözün
Karşındakinin gördüğüdür rengin...

İşte budur yaşamak, bunu hatırladığın kadar yaşarsın
Bunu unuttuğunda aldığın her nefes kadar üşürsün

Güneşin doğuşundadır doğanın sana verdiği değer
Ve karşındakine değer verdiğin kadar insansın.

Her şeyi öğrendiğin kadar bilirsin bunu da öğren,
Sevdiğin kadar sevilirsin...

17 İşaretleyelim, tamamlayalım

# Büyümek mi? Yaşlanmak mı?



Duygu Asena
www.milliyet.com.tr

Eskiden annelerimiz kırk yaşına gelince eskiden olduğu kadar renkli giyinmemeye başlarlardı. Renkli kıyafetlerini "Genç işi bu!" deyip bir kenara kaldırırlardı. Neyse ki bugünlerde birisinin kırk yaşında olduğunu duyunca, "gençmiş" diyebiliyoruz.

Çevremizde de var, televizyonlarda da duyuyoruz, kimileri diyorlar ki, "Ben elli yaşına gelmiş bir insanım, çalışacağım kadar çalıştım, öğreneceğim kadar öğrendim. Ne yapabilirim ki bundan sonra?" Bu sözlere hiç katılmıyorum... Elli ya da altmış, kaç olursa olsun birinin kendini işe yaramaz hissetmesi bana çok anlamsız geliyor. Çünkü kendi "büyüme" durumumdan da açıkça görebiliyorum ki, yaşlanmak tamamen insanın beyninde gerçekleşen bir durum. Kendini yaşlanmış hissetmenin ve artık pek çok şeyden yoksun olmak gerektiğini düşünmenin göz kenarındaki çizgilerle, sırttaki ağrılarla hiçbir ilgisi yok. Yaşlı olduğunuzu düşündüğünüz kadar yaşlısınızdır, genç olduğunuzu hissettiğiniz kadar da genç...

Bunları geçen hafta Rolling Stones konserinde Mick Jagger'ı seyrederken de düşündüm. Jagger saatler boyunca koskoca sahnede dans etti, şarkı söyledi, gitar çaldı, koştu, zıpladı... Hiç ama hiç durmadı. Yaşının kendisi için hiç önemi olmadığı belliydi. **Onun** gibiler, sanırım bir kez bile "Ben artık yaşlandım." demiyorlar. **Onlar** istedikleri gibi giyiniyorlar, istedikleri gibi dans ediyorlar, istedikleri gibi aşık oluyor ve "Bu yaşta bunu yapamam." diye düşünmedikleri için de 'hep yapabiliyorlar'.

İnsanlar nedense her sıfırlı yaşa girişinde, yani 30, 40, 50 olduğunda tuhaf bir hüzne kapılır. İşte bu yaşlanmak endişesidir. Sıfırlı yaşlarda bu yüzden daha bir neşeli, daha bir görkemli doğum günü partileri yapılır. Sanki bundan sonraki on yıl, daha önce yaşadıkları kadar güzel olamayacaktır. Oysa insan endişeye kapılmazsa, her gelecek on yıl, eskisinden çok daha iyi olur. Çünkü insan yaşı ilerledikçe daha akıllı, daha deneyimli, daha olgun, hatta daha güzel bir hale gelir. Akıllı ve kendine güvenen bir insan, bitişleri bir son olarak değil, bir başlangıç olarak görür. Örneğin, 50 yaş 40'lı genç yılların bitişi değil, 50'li yeni yılların başlangıcıdır. Ben ne insanlar biliyorum, en güzel aşklarını 50 yaşlarında yaşadılar...

Bazı insanlar kendi yapamadıkları şeyleri başkası da yapsın istemezler. Yaşına aldırmadan gezen, dans eden, aşık olan insanları, "yaşına başına bakmadan..." diye başlayan sözlerle küçümserler. Bu kişiler beni hiç ilgilendirmiyor. Ama bu tür sözlere önem verdikleri için istedikleri kadar rahat davranamayan, özgür yaşayamayanlar adına üzülüyorum. Diyorum ki, "Yaş, yaşta değil baştadır". İnsan asla yaşını ve yaşına göre davranmayı düşünmemelidir. **Bunu** düşünmeden rahatça davrandığında da her şey ona yakışır zaten.

Kaç yaşında olursak olalım, dans edelim, şarkı söyleyelim, sevgilimizle el ele gezelim, saçımızı atkuyruğu yapalım, kulağımıza küpe takalım... Büyüyelim ama yaşlanmayalım.

*Yazarın aynı adlı yazısından uyarlanmıştır*

Yazarın hangilerini söylemesi beklenmez?

1. Yaşı geçkin kişilerin renkli giysiler giymesi yakışık almaz.
2. Yaşlılık şifası olmayan bir hastalıktır. ☐
3. Yaşlanmak büyüme sürecinin bir parçası olarak görülmelidir. ☐
4. Yaşlılar zamanı geldiğinde kenara çekilip gençlere yol açmayı bilmelidir. ☐
5. İnsan her yaşta kendini geliştirmeye çalışmalıdır. ☐
6. Aşkın yaşı yoktur. ☐
7. Hayatın en güzel dönemi yaşlılık dönemidir. ☐
8. Bedenin yaşlanması önemli değildir, yeter ki ruhlarımız yaşlanmasın. ☐
9. İnsan daima hissettiği yaştadır. ☐
10. Yaşama sevinci yaşlılık döneminde kaybolur. ☐

1. Eskiden bayanlar 40 yaşına gelince fazla renkli giyinmemeye özen gösterirdi, çünkü ______
2. Bazı insanlar ellili yaşlara gelince kendilerini işe yaramaz hissediyorlar, çünkü ______
3. Sıfırlı yaşlarda daha bir neşeli, daha bir görkemli doğum günü partileri yapılırmış, çünkü ______

**Onun:** ______

**Onlar:** ______

**Bunu:** ______

## 18 Tartışalım

### Nasıldı? Nasıl Olabilir?

*Bence hayatın en güzel dönemi:*

- [ ] 1-5 yaş arası
- [ ] 5-12 yaş arası
- [ ] 12-18 yaş arası
- [ ] 18-25 yaş arası
- [ ] 25-30 yaş arası
- [ ] 30-40 yaş arası
- [ ] 40-50 yaş arası
- [ ] 50 yaş ve sonrası

Çünkü: ______________________________
______________________________
______________________________
______________________________.

*Bence yaşlanmak:*

- [ ] Ürkütücü.
- [ ] Doğal bir süreç.
- [ ] Mümkün olduğunca geciktirilmeli.
- [ ] Asla önlenemez.

Çünkü: ______________________________
______________________________
______________________________
______________________________.

A. Çok yakında 40 yaşınıza gireceksiniz ve yaşlanıyor olmak sizi oldukça endişelendiriyor. Bu sıkıntınızı arkadaşınızla paylaşacaksınız. Konuşmanızda şu düşünceleri de öne sürün.

- [ ] Yaşlılık hayatın sonuna yaklaşmak demek.
- [ ] Yaşlanmak insanı güçsüzleştiren bir süreç.
- [ ] Yaşlanınca sosyal hayat bitiyor, sağlık sorunları artıyor ve hayattan eskisi kadar zevk alınamıyor.
- [ ] Yeni teknolojilerle yaşlılık mümkün olduğu kadar ertelenerek insan ömrü uzatılmalı.

B. Arkadaşınız yaşlılık bunalımına girmiş ve sizinle bu konudaki görüşlerini paylaşıyor. Ona yaşlanmanın o kadar da kötü olmadığını anlatın.

- [ ] Yaşlılığı hayatın doğal bir parçası olarak kabul etmek gerek.
- [ ] Yaşlılık insanı pek çok açıdan güçlendiren bir süreç.
- [ ] Yaşlanmak; inzivaya çekilmek ve hayattan kopmak anlamına gelmez.
- [ ] İnsan ömrünün uzaması doğal dengeyi bozar.

## 19 İşaretleyelim, düzeltelim

### Yaşlanmak mı? O da Ne?



1. Yaşlanma sürecindeki sorunlardan bazıları ________ .
   - [ ] bunama, nefes darlığı ve kemik erimesidir
   - [ ] depresyon, bunama ve kamburluktur
   - [ ] katarakt, kas erimesi ve sağırlıktır
   - [ ] kalp sorunları, katarakt ve kamburluktur
2. Yaşam sürenizi uzatabilmeniz için ________ gerek.
   - [ ] bağışıklık sistemini kuvvetlendirmeniz
   - [ ] manevi dünyanızı zenginleştirmeniz
   - [ ] çevrenizdekilerle iyi geçinmeniz
   - [ ] damar sağlığına dikkat etmeniz
3. Uzmana göre yaşlılık ________ .
   - [ ] engellenebilir
   - [ ] durdurulabilir
   - [ ] yavaşlatılabilir
   - [ ] uzatılabilir
4. Hint Okyanusu'ndaki bir adada ________ yaşlılık testi uygulanırmış.
   - [ ] orta yaşın üstündeki kişilere
   - [ ] adanın en yaşlı kişilerine
   - [ ] yaşlandığını kabul etmeyenlere
   - [ ] yaşlandığını düşünen kişilere

**Statik denge testi:** "Statik denge testi"ni yaşlanma hızınızı ölçmek üzere kullanabilirsiniz. Bu test sırasında tek gözünüzü kapatarak solaksanız sol ayağınız, sağlaksanız sağ ayağınız üzerinde mümkün olduğu kadar dengede kalmanız gerekiyor. Test sürecinde bir halı üzerinde durup ayağınızı öne doğru açarak 6 cm yukarı kaldırmanız ve diğer ayağınızı hareket ettirmemeniz şart. Bu durumda iken ne kadar uzun süre dengede kalabilirseniz yaşlanma hızınızın o kadar yavaş olduğu sonucuna ulaşılıyor. Bir kaç denemeden sonra yaptığınız son test en doğru sonucu veriyor.

## 20 İşaretleyelim

### İhtiyar Delikanlı

Benim dedem bir başkadır. Hayat enerjisiyle ben de dâhil olmak üzere bütün gençlere **taş çıkarır**. Diğer dedelerden çok farklıdır. Kendisine dede dememizden hiç hoşlanmaz, adıyla hitap etmemizi ister. Düşünsenize kaç kişi dedesine adıyla seslenir ki..Eve gelen arkadaşlarımızla bizden çok sohbet eder, ama öyle geleneksel dedelerin söylediği gibi "Bizim zamanımızda bu böyle değildi, şu daha iyiydi" laflarını duyamazsınız ağzından. Biz ne konuşuyorsak o da aynı şeyleri konuşur. Bilgisayarlar, yeni filmler, yeni çıkan albümler... Bize o kadar uyum sağlar ki bazen onun yanlış zamanda dünyaya geldiğini düşünürüm.



Ona bizim bile ondan daha çabuk yorulduğumuzu, kendisinin nasıl bu kadar enerjik olduğunu sorduğumda; "İnsan hissettiği yaştadır. Ben kendimi sizden daha genç hissediyorum demek ki." diye cevap verir. Hatırlıyorum, biz çocukken yazın canımız dondurma çektiğinde, hiç üşenmez, bisikletine atlar ve bize dondurma getirirdi. Şimdi de çocukluğumuzdan çok farklı değil. Sabahları hepimizden önce uyanır, bisikletiyle markete gidip taze ekmek alır. Biz gözlerimizde sabah mahmurluğuyla güne başlamaya çalışırken o çoktan kahvaltı masasını hazırlamış, elinde gazetesi bizi bekliyor olur. Ayrıca da o bisikletle sadece kısa mesafelere gitmekle kalmayıp şehirlerarası yolculuk yapar. Hiç unutmam bir yaz oturduğumuz şehre iki saat uzaklıktaki yazlığımızda akşam yemeğini yerken kapı çalmıştı. Bir baktık yine aynı güleç yüzüyle dedem kapıda duruyor. O gün, biz sevinçle dedemi karşılarken annem dedemin o kadar yolu bisikletle geldiğini öğrenince neredeyse kalp krizi geçiriyordu. Bunun gibi önceden kestiremediğimiz birçok sürprizi vardır dedemin. Bu yüzden nadiren de olsa sadece annem değil hepimizin kaygılanmasına sebep olur.

Dedemin hayattaki bu enerjisi benim şunu daha iyi anlamamı sağladı: Ne kadar yaşadığınız değil, ömrünüz yettiğince size sunulan hayatı ne kadar iyi değerlendirdiğiniz önemli. Gençlik sizin elinizden kayıp giden bir şey değil. Dedem bunun çok iyi farkında. İşte bu yüzden biz her geçen sene yaşlılığa bir adım daha yaklaşırken o hayatının sonbaharında bile gençliğin keyfini çıkarıyor.

**taş çıkarmak**

- ☐ Zekice bir hareketle gerekli bir sözü tam zamanında ve yerinde söylemek.
- ☐ Bedence çok kuvvetli, dinç olmak
- ☐ Karşısındaki insanı davranışlarıyla şaşırtmak.
- ☐ Bazı özellikler açısından diğerlerinden üstün olmak

**kestirmek**

- ☐ Yemek yemeden önce biraz kestirmek istiyordum.
- ☐ Söze nereden başlayacağımı kestiremedim bir türlü.
- ☐ Bu işin nasıl yapıldığını kestiremeyecek kadar anlayışsız mı görünüyorum?
- ☐ Çok değişken bir karakteri olduğundan bu teklifine ne cevap vereceğini kestiremiyorum.

Metinde söz edilen dede,

- ☐ Kendi gençliğiyle günümüz gençliği arasında karşılaştırma yapıyor.
- ☐ Torununun akranlarıyla kafa dengi bir karaktere sahip.
- ☐ Torunlarının istekleri söz konusu olunca onların bir dediğini iki etmiyor.
- ☐ Yaptığı sürprizlerle bazı durumlarda bütün ailenin endişelenmesine neden oluyor.
- ☐ Yaşı sebebiyle kısıtlı imkânlarını değerlendirmeyi iyi biliyor.

## 21 Düzeltelim

Metinde torunun gözüyle bir dedenin yaşam biçimi anlatılıyor. Torun, dedesinin adıyla seslenilmesini istemesini ilginç buluyor. Dedenin gençlerle sohbetinin içeriği torununa hitap etmiyor. Torun dedesini örnek aldığı için kendisinin de her zaman genç kalacağını düşünüyor. Dedenin hayat görüşüne göre insan isterse yaşlanmayabilir.

| ULAÇLAR | | | | | -Dİk/-(y)EcEk + iyelik gibi |
|---|---|---|---|---|---|
| Eylem | – | Ek | İyelik Eki | gibi | Örnekler |
| iste<br>yap<br>fotoğraf çek<br>tahmin et<br>anla<br>söyle | -ma<br>-me | -dık/-dik<br>-duk/-dük<br>-tık/-tik<br>-tuk/-tük<br>-acak/-ecek<br>-yacak/-yecek | -ım/-im/-um/-üm<br>-ın/-in/-un/-ün<br>-ı/-i/-u/-ü<br>-ımız/-imiz/-umuz/-ümüz<br>-ınız/-iniz/-unuz/-ünüz<br>-ları/-leri | gibi | *Hiç ödev yapmadığı gibi çoğu zaman derse de gelmiyor.*<br>*Bir süre sonra sizin de anlayacağınız gibi Türkçe zor bir dil değildir.*<br>*Topluluk içinde her zaman istediğin gibi davranamazsın.*<br>*Hiç kimse bu şarkıyı onun söylediği gibi söyleyemez.*<br>*Bu cep telefonuyla fotoğraf çekebileceğiniz gibi görüntülü arama da yapabilirsiniz.*<br>*Film tam tahmin ettiğim gibi bitti.*<br>*Bir süre sonra sizin de anladığınız gibi Türkçe zor bir dil değildir.* |

## 22 Tamamlayalım

1. Sanırım kötü bir haber aldı. Telefonu kapat*tığı gibi*______ hiçbir şey söylemeden fırlayıp çıktı.
2. Önümüzdeki ay işten ayrılacağını bize söyle________ ailesine de söylememiş.
3. Az sonra size dağıtılacak dosyalarda da gör________ konuyla ilgili ayrıntılı bir rapor hazırladım.
4. Öncelikle hepiniz hoş geldiniz. Bil________ bugün şirketimizin 10. kuruluş yıldönümünü kutlamak için bir aradayız.
5. Benden özür dile________ bana yaptıklarından dolayı pişman olmadığını da söylüyor.
6. Toplantıda terfiler açıklan________ zam oranları da belirlenecek.
7. Bence saçını az önce topla________ toplamalısın. O model sana daha çok yakışmıştı.
8. Burak'ın ne acelesi var? Odaya gir________ çıktı. Bize selam bile vermedi.
9. Türkiye'de yaşayacağın süre içinde Türkçeyi hızlıca öğren________ Türk kültürünü de yakından tanıyacaksın.
10. Bu cihazla fotoğraf çekebil________ müzik de dinleyebilirsiniz.
11. Gör________ şu anda çok meşgulüm. Mümkünse öğleden sonra gelebilir misiniz?
12. Her şey planla________ oldu. Hiçbir sorun yaşamadık.
13. Bu yaz da geçen yaz yap________ birkaç farklı şehirde tatil yapalım mı?
14. Hava yarın da bugün ol________ sıcak olacakmış.

## 23 Farklı olanı işaretleyelim

1

- [ ] Hayatımda hiçbir şey düşündüğüm gibi olmadı.
- [ ] Tam tahmin ettiğim gibi geç kaldın! Konsere nasıl yetişeceğiz acaba?
- [x] Çantasını aldığı gibi sınıftan çıktı. Bir daha da onu görmedim.

2

- [ ] Evi temizlemeye yardım etmediğin gibi yemekleri de hazırlamıyorsun. Ben senin hizmetçin miyim?
- [ ] Sesimden de anlayabileceğiniz gibi biraz hastayım. Bunun için konuşmamı kısa tutmaya çalışacağım.
- [ ] Sana daha önce de söylediğim gibi bu konu hakkında hiçbir fikrim yok. Lütfen bana soru sorma.

3

- [ ] Güvenç ve Bora'yı buluşturup barıştırmak istedim ama Güvenç Bora'yı gördüğü gibi kafeden çıktı.
- [ ] Bu akşam da geçen akşam söylediğin gibi şarkı söyler misin bize?
- [ ] Gece yarısı ateşi yükselen oğlumu kucakladığım gibi acil servise götürdüm.

4

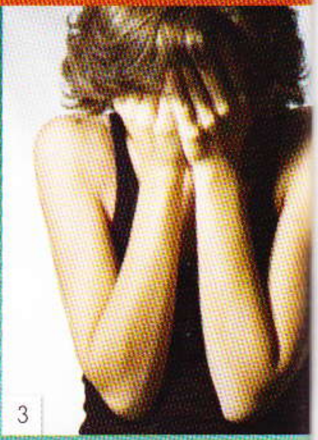
- [ ] Kazandığı parayla kendisi geçindiği gibi kardeşinin masraflarını da karşılıyor.
- [ ] Tatilde hobilerime vakit ayırabildiğim gibi epeydir görüşemediğim arkadaşlarımla da görüştüm.
- [ ] Az önce ekranda gördüğünüz gibi yeni ürünümüzün reklam filmi hazır.

# 3 Kurtulamadıklarımız

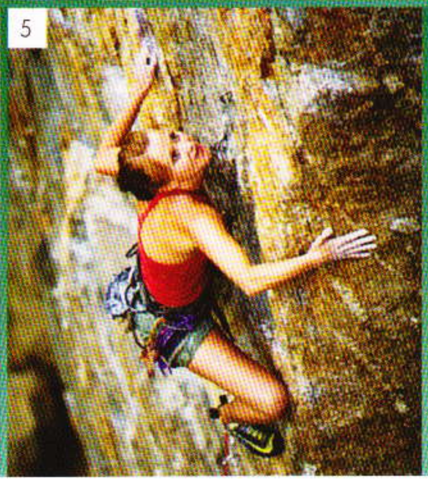
## 1. Neden Korkuyorsunuz?


1


2


3


4


5


6


7

### 1 Seçelim, anlatalım

Hangisi?

**Ablütofobi** : Yıkanma korkusu
**Agorafobi** : Açık alan ya da kalabalık korkusu
**Akluofobi** : Karanlık korkusu
**Akrofobi** : Yükseklik korkusu
**Algofobi** : Acı çekme korkusu
**Amnezifobi** : Hafıza kaybı korkusu
**Antropofobi** : İnsanlardan korkma
**Araknofobi** : Örümcek korkusu
**Aritmofobi** : Sayılardan korkma
**Aviofobi** : Uçma korkusu
**Batofobi** : Derinlik korkusu
**Bibliyofobi** : Kitaplardan korkma
**Brontofobi** : Gök gürültüsünden korkma
**Eisoptrofobi** : Aynalardan korkma
**Filofobi** : Sevmekten, aşık olmaktan korkma
**Fotofobi** : Işıktan korkma
**Helyofobi** : Güneşten korkma
**Hidrofobi** : Sudan, yüzmekten ya da boğulmaktan korkma
**Hipnofobi** : Uyumaktan korkma
**Klostrofobi** : Kapalı yer korkusu
**Koulrofobi** : Palyaçolardan korkma
**Pirofobi** : Ateşten korkma

- Bence bu fobilerden en ilginci ________________.
- Bence bu fobilerden hayatı en çok zorlaştıranı ________________.
- Bence bu fobilerden en kolay aşılabileni ________________.
- Bence bu fobilerden en önemsizi ________________.
- Bence bu fobilerden bana en yakın olanı ________________.

**BİRLEŞİK ZAMANLAR** — *zaman + ol*

| Eylem | - | Ek | Eylem | - | Ek |
|---|---|---|---|---|---|
| yap<br>ye<br>git<br>konuş<br>gül<br>mezun ol | -mı/-mi<br>-mu/-mü<br>-ma/-me<br>-maz/-mez | -yor/ıyor/iyor/uyor/üyor<br>-acak/-yacak<br>-ecek/-yecek<br>-mış/-miş<br>-muş/-müş<br>-r/-ar/-er/-ır/-ir/-ur/-ür | ol | -ma<br>-mu<br>-maz | -yor/-uyor<br>-dı/-du<br>-acak/-yacak<br>-mış/muş<br>-ur<br>-malı<br>-sa<br>-yordu/-uyordu/-yormuş/-uyormuş/-yorsa/-uyorsa<br>-dıydı/-duydu/-dıysa/-duysa<br>-acaktı/-yacaktı/-acakmış/-yacakmış/-acaksa/-yacaksa<br>-mıştı/-muştu/-mışmış/-muşmuş/-mışsa/-muşsa<br>-urdu/-urmuş/-ursa<br>-malıydı/-malıymış/-malıysa<br>-saydı/-saymış |

**Örnekler**

*Haftaya bu saatlerde arkadaşlarımla yemek yiyor olacağım.*
*Son günlerde yüzün hiç gülmez oldu. Bir sorun mu var?*
*Yaptığın hiçbir şeyi boşuna yapmış olmayacaksın, çalışmaya devam et.*
*Ne zaman pikniğe gidecek olsak mutlaka yağmur yağar.*
*Okula bir yıl geç başlamasaydım geçen yıl mezun olmuş olacaktım.*
*Kursu bitirdikten sonra daha iyi Türkçe konuşacak olacağım.*

## 2 Tamamlayalım

1. Ona arkasından seslen*ecek*_____ oldum ama beni dinlemeyeceğini düşünüp vazgeçtim.
2. Önümüzdeki yıl bu ay üniversiteden mezun ol_____ olacağım.
3. Yarın bu saatlerde havaalanında seni bekle_____ olacağım.
4. Elektriğin kesilmesi iyi oldu. Böylelikle biz de biraz dinlen_____ olduk.
5. Eskiden her gün uğrayıp hal hatır sorardın. Taşındığından beri bizi hiç ara_____ oldun.
6. İyi ki işin çıkmış da buraya gelmişsin. Bu bahaneyle seni de gör_____ olduk.
7. Bugünle beraber bu ilacı 15 gün kullan_____ oluyorum.
8. Serkan'ın hiçbir şeyden haberi olmamasına o kadar üzüldüm ki bir ara ona bütün gerçekleri anlat_____ oldum ama cesaret edemedim.
9. Ev arkadaşım sağlığına öyle düşkün ki ben de onun yanında kala kala yediğime içtiğime dikkat et_____ oldum.
10. Son günlerde hep böyle sinirlisin. Artık seninle sohbet bile et_____ olduk.
11. Kestirme yoldan gitseydik şu anda evimizde yemeğimizi ye_____ olacaktık.
12. Zamanında çalışmaya başlasaydın şimdiye kadar bütün işini bitir_____ olurdun.
13. Önceleri buranın yemeklerine hiç alışamamışlar ama son aylarda hepsini severek ye_____ olmuşlar.
14. Birkaç ay sonra Türkçe diplomanızı al_____ olacaksınız.
15. Uzun zaman sonra ilk kez dışarı çık_____ olduk onda da misafir geldi.
16. Teknoloji hayatımıza gireli her şeye üşen_____ olduk.
17. O filmi seyrettiğimden beri evde yalnız kalmaya kork_____ oldum.
18. Sen tatil yaparken ben burada çalış_____ olacağım.

## 3 Yazalım

1. *Yarın bu saatlerde* _____.
2. *5 yıl sonra bu zamanlar* _____.
3. *İyi ki Türkiye'ye gelmişim böylece* _____.
4. *Son günlerde daha çok* _____.
5. *Birkaç aydır doğru düzgün* _____.

## 4 Okuyalım, yanıtlayalım

### Korkudan Fobiye

En gencinden en yaşlısına kadar herkes endişe ve korkuyu hayatlarının belirli dönemlerinde yaşar. Korku, hepimizin hayatta kalma mekanizmasında var olan, her normal insanın sahip olduğu duygusal bir tepkidir. Bebeklikten yaşlılık dönemine kadar hepimiz, tehlike hissettiğimiz her an korku ile tepki veririz. **Bu** beklenmedik bir balonun aniden patlaması ya da bizi şaşırtan yine beklenmedik bir şey olabilir. Bu yoğun duygu durumu, genellikle saniyelerle kısıtlı olup beynin, tehlikenin olmadığını ya da geçtiğini algılayacak yeterli bilgiyi almasına dek sürer. Beynin belirli bir işaret almadığı durumlarda ise, korku daha uzun sürerek daha yoğun bir tepkiye yol açabilir.

Endişe ise genellikle, bir insanın güvenlik ve huzurunu tehdit edecek anlık bir tehlikenin olmadığı, fakat bu duygunun kendini hissettirdiği durumlarda ortaya çıkar. Endişe hisseden kişinin kalbi, normalden daha hızlı çarpar olur ve vücudu terlemeye başlar. **Bunu**, midede oluşabilecek kasıntılar ve midenin içinde uçuşan kelebekler hissi izleyebilir. Çok az miktarda oluşabilecek endişe, aslında insanların tetikte ve odakta kalmalarına yardımcı olabilir.

Endişe, yine fiziksel ve zihinsel bir gerginlik formu olarak kendini gösterirken, önemli bir noktada korkudan ayrılır. Endişe, gelecekte gerçekleşmesi muhtemel bir tehlikeye karşı hissedilen bir duygudur. Yani, endişenin hissedildiği anda aslında olan, gerçekleşen bir tehlike yoktur.

Her insanın zaman zaman hissedebileceği duygular olan korku ve endişenin bazı kişilerde aşırı yoğun, hatta çoğunlukla bir arada yaşanması ise fobi olarak adlandırılır. Eğer korku, gerçekten mantıksız ve çoğu insan tarafından da tehlikesiz bulunuyorsa, bu korku, muhtemelen bir fobidir. Fobisi olan kişi, hayatını bu fobiye göre organize ederek korkusunun kaynağı olan nesne veya durumla bir araya gelmez olur. Hatta **bu durumdaki** kişi, fobisi olan nesneyle veya durumla karşılaşma ihtimalini düşünüp vaktini sıkıntı üreterek geçirir olur.

*Dr. Özlem Mestçioğlu'nun "Korkular" adlı yazısından uyarlanmıştır*

**İşte size hayatlarını fobilerine göre düzenler olmuş kişilerden örnekler:**

### Uçak fobisi işinden etti!

Bolivya'da futbol oynayan Raul Gutierrez uçak fobisi yüzünden futbolu tamamen bıraktığını açıkladı. Ülkesinin milli takımında da forma giyen 32 yaşındaki Bolivyalı futbolcu psikolojik destek almasına rağmen uçak korkusunu bir türlü yenemeyince uçakla gidilmesi gereken maç yolculuklarını yapamaz hale gelip futbolu bırakmak zorunda kaldı.

### Fobisi yüzünden evleniyor!

İngiliz veterinerlik öğrencisi Emma Pelling'in kusma fobisi yüzünden hayatı altüst oldu. O 5 yaşından beri bu hastalıkla yaşıyor ve "Sevgilim Gareth Heale ile evlenemiyorum. Çünkü, kilisede misafirlerin önünde kusmak istemiyorum." dedi.

Aktör sevgilisi Gareth'ın çok anlayışlı olduğunu dile getiren Emma, evlilik töreninde hipnozla kusma fobisinden kurtulmayı amaçlıyor.

### Fobisi onu eve hapsetti!

İskoçya'da yaşayan Duncan Gibb (49), fobisi yüzünden 30 yıl sonra ilk kez evinden çıktığı gün öldü. Anne Christina (76), agorafobi (dışarıya yalnız çıkma korkusu) bulunan oğlu için 18 yaşından beri evden hiç çıkmadığını ve evde bir hayat kurduğunu anlattı. Gibb'in ölümünün fobisine bağlı bir kriz olduğu düşünülüyor.

Bu: ____________________

____________________

Bunu: ____________________

____________________

Bu durumdaki: ____________________

____________________

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Hayatında korku hissetmeden yaşamış insan yoktur. | ☐ | ☐ |
| 2. Bir şeylerden korkuyorsanız fobiniz var demektir. | ☐ | ☐ |
| 3. Endişe kişinin fizyolojik rahatsızlıklar hissetmesine neden olabilir. | ☐ | ☐ |
| 4. Gerçekleşmesi olası tehlikeler için hissedilen rahatsızlık duygusunun adı endişedir. | ☐ | ☐ |
| 5. Fobisi olmayan insanlar hiçbir şeyden korkmazlar. | ☐ | ☐ |

Metne "____________"tümcesi eklenemez.

1. Kişilerin fobilerini yenmek için bunlara dikkat etmesi gerekir. ☐
2. Bu tür bedensel rahatsızlıklar sadece aşırı endişelenme durumunda ortaya çıkar. ☐
3. Ama korku hissediliyorsa kişi o anda korkulacak bir durum ya da nesneyle karşı karşıyadır. ☐
4. Bu da korkunun kişinin günlük hayatını aksatmasına neden olur. ☐

## 5 Yazalım

Benim de böyle bir fobim olsaydı muhtemelen şöyle bir hayatım olurdu:

____________________

____________________

____________________

____________________

____________________

____________________

____________________

____________________

## 6 İşaretleyelim, eşleyelim

### Yardıma İhtiyacım Var mı?

Korku, tehlike karşısında verilen tepkidir. Dolayısıyla da; korku, kişiyi koruyan bir tepki olabilir. Hemen hemen herkes tarafından paylaşılan ve bir noktaya kadar da gerçekçi olan korkular da "normal" olarak tanımlanır. Hastalıklı olarak nitelendirilen korkular ise; normal olarak algılanan bir nesne ya da durumun kişi tarafından abartılı şekilde tehlikeli olarak düşünülmesi sonucu gelişen korkulardır. Korkularınızdan dolayı aşağıdakileri hissediyorsanız vakit kaybetmeden bir uzamandan yardım almalısınız.

Ne zaman bir uzmana başvurmalısınız?

- dayanamayacak kadar şiddetli panik, baygınlık hissi oluyorsa; ☐
- yaşama sevinciniz kalmamışsa, sık sık aklınıza ölüm düşünceleri geliyorsa, ☐
- bu şikayetleriniz nedeniyle alkol veya sakinleştirici ilaç kullanıyorsanız; ☐
- sıkıntı, gerginlik gibi şikayetlerinizde artma oluyorsa; ☐
- moraliniz oldukça bozuksa, canınız hiçbir şey yapmak istemiyorsa; ☐
- bütün denemelerinize rağmen korkunuz, yaşamınızda hala sorun yaratabiliyorsa veya bu denemeleri herhangi bir nedenle yapamıyorsanız, bir uzmana başvurmanız yararlı olacaktır. ☐



| | |
|---|---|
| 1. Kendini durdurmak | ☐ İçi içini yemek |
| 2. Kontrolden çıkmak | ☐ kendini tutmak |
| 3. Çok korkmak | ☐ kendini kaybetmek |
| 4. Endişelenmek | ☐ ödü kopmak |

7 Okuyalım, işaretleyelim

# AŞK mı? TUTKU mu?

İnsanlar birbirlerine aşık olmayı ne zaman öğrendiler? Kim bilir.. Belki de insanoğlu yaratıldığı günden beri, ruhunun derinliklerinde bu duyguyu taşıyordu ama ona bir ad koymayı beceremiyordu. Zamanla, kadınla erkek arasında **filizlenen** duyguya bir ad bulundu: Aşk.

İnsanoğlunun hayatını baştan sona değiştirebilen güçlü duyguya sadece 'aşk' deyip geçemeyiz. Aşkın da türleri var.

Örneğin tutkulu aşk, fedakârlıkla gelişen aşk ve gelip geçici aşk. Yanılıp da bilim adamlarına aşkın niteliği ve niceliği hakkında sorular sormayın. Binlerce yıl, insanoğlunun dünyasını renklendiren, hayatının akışını değiştiren o duyguyu, size basit bir formül ile anlatmaya çalışırlar.

Nedir tutkulu aşk? Küçük bir örnek verelim: Genç kız, iş yerinde tam karşısındaki masaya yerleşen yakışıklı mesai arkadaşından hoşlanmaya başlamıştır. Sabahları onunla asansörde karşılaşınca, genç adam, 'günaydın' deyince, genç kızın **dizlerinin bağı çözülür**, hatta belki de bayılacak gibi olur. Yeni iş arkadaşının ona biraz ilgi göstermesi için bin bir çareye başvurur. Günler geçtikçe, genç kızın duyguları iyice yoğunlaşır. Öyle ki, artık onu daha çok görebilmek uğruna geç saatlere kadar büroda kalır. Kimlerle dost olduğunu öğrenip, o kişileri genç adamın yanından uzaklaştırmak ister. Artık geceleri gözüne uyku girmez.

Günün 24 saatini bu genç adamı kendine bağlamanın yollarını arayarak geçirir. Bu arada genç adamın telefonun numarasını da öğrenmiştir. Gece yarısı onu telefonla arayıp 'alo' diyen sesini duyar duymaz, telefonu kapar. Genç adam, iş arkadaşının ona tutkulu bir aşkla bağlandığını fark ettiği zaman ise iş işten geçmiştir.

Aslına bakarsanız çoğumuz aşk ile tutkulu aşk arasındaki ince çizgide gidip gelmişizdir. Fakat pek azımız o çizgiyi gerçekten aşabilmiştir. Tutkulu aşk, beğendiğiniz bir kişinin bulunduğunuz ortama girmesiyle kalbinizin küt küt atmasından ibaret değildir. Tutkulu aşkta, kendinizi sevdiğiniz kişiye ait hissetme ve ona sahip olma isteği ağır basar. Tutkulu bir aşkla bağlandığınız kişinin sadece ve sadece size ait olmasını istersiniz.

Yapılan araştırmalar, tutkulu aşk ile ilgili bir başka gerçeği daha gözler önüne seriyor. İnsanlar, genellikle sürdükleri hayattan memnun olmadıkları, kendilerini çok mutsuz hissettikleri zamanlar tutkulu aşka kendilerini kaptırıyorlar. Psikolog Dr. Helen Friedkman, bu teori üzerinde uzun çalışmalar yapmış, yüzlerce kişinin aşk hayatını incelemiş ve tutkulu aşkı yalnızlık duygusunun beslediği kanısına varmış. Gerçekten de tutkulu aşkların kökünde yalnızlık ve sahiplenme özlemi yatıyor.



**filizlenmek**

- ☐ Bahçeye ektiğimiz tohumlar kısa sürede filizlendi
- ☐ Onu tanıdıkça içimde ona karşı bir sevgi filizlenmeye başladı.
- ☐ Kendimi yeni filizlenmeye başlayan bir çiçek gibi yenilenmiş hissediyorum.
- ☐ Gerçek hayattan sıkıldığımda hayal dünyamda filizlenip gelişen, gölgesinde oturup rahatladığım bir ağacım var.

**dizlerinin bağı çözülmek**

- ☐ Telaştan düzgün yürüyememek
- ☐ Dizlerinde güç, derman kalmamak
- ☐ Heyecandan ayakta duramayacak hale gelmek
- ☐ Çaresiz duruma gelmek

Yazara göre tutkulu aşk,

- ☐ sevdiği kişiyi görebilmek için türlü bahaneler yaratmaktır.
- ☐ aşık olunan kişiye platonik de olsa bağlanmaktır.
- ☐ karşılıklı aidiyet duygusuna sahip olmayı istemektir.
- ☐ yoğun yaşanan ama gelip geçici bir duygudur.

| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Tutkulu aşkın doğurduğu sonuçlar | ☐ | ☐ |
| 2. Aşkın tutkulu bir aşka dönüşmesi sürecinde yaşananlar | ☐ | ☐ |
| 3. Kişilerin aşkına karşılık bulamadığında verdiği tepkiler | ☐ | ☐ |
| 4. Yapılan araştırmaların sonucunda tutkulu aşkın temelinde yatan etkenlerin açıklanması | ☐ | ☐ |

**BİRLEŞİK ZAMANLAR (genişlemiş)** — *zaman + gibi ol-*

| Eylem | - | Ek | gibi | Eylem | - | Ek |
|---|---|---|---|---|---|---|
| kork | -mı/-mi | -yor/iyor/ıyor/uyor/üyor | gibi | ol | -ma | -yor/-uyor |
| atla | -mu/-mü | -acak/-yacak | | yap | -mu | -dı/-du/-tı |
| anla | -ma/-me | -ecek/-yecek | | | -maz | -acak/-yacak |
| bayıl | -maz/-mez | -mış/-miş | | | | -mış/muş |
| izle | | -muş/-müş | | | | -ur |
| | | -r/-ar/-er/-ır/-ir/-ur/-ür | | | | -malı |
| | | | | | | -sa |
| | | | | | | -yordu/-uyordu/-yormuş/-uyormuş/-yorsa/-uyorsa |
| | | | | | | -dıydı/-duydu/-dıysa/-duysa |
| | | | | | | -acaktı/-yacaktı/-acakmış/-yacakmış/-acaksa/-yacaksa |
| | | | | | | -mıştı/-muştu/-mışmış/-muşmuş/-mışsa/-muşsa |
| | | | | | | -urdu/-urmuş/-ursa |
| | | | | | | -malıydı/-malıymış/-malıysa |
| | | | | | | -saydı/-saymış |

**Örnekler**

*Birden tansiyonum düştü bayılacak gibi oldum.*
*Adam binanın çatısından atlayacak gibi yapıp herkesi korkuttu.*
*Filmi o kadar güzel anlattın ki sanki bizde izlemiş gibi olduk.*
*Korkmuyormuş gibi yapıyor ama köpeklerden çok korkuyor.*
*Öğretmenin söylediklerini anlamış gibi yaptım ama hiçbir şey anlamadım.*
*Korkmamış gibi yapıyor ama köpeklerden çok korkuyor.*

## 8 Tamamlayalım

1. Çocukluk arkadaşıma o kadar benziyorsun ki sana her bakışımda onu gör_ür gibi oluyorum_ .
2. Ayağı merdivene takılan kız düş________________, ama hemen kendini toparlayıp yürümesine devam etti.
3. Hastamız önce iyileş________________ ama sonra tekrar kötüleşti.
4. Bebek elindeki oyuncağı yere düşünce ağla________________ ama ablası oyuncağını yerden alıp ona verince gülmeye başladı.
5. Sınava girmeden önce başım ağrı________________ hemen bir ilaç içtim.
6. Film seyrederken bir ara uyu________________ ama telefon çalınca kendime geldim.
7. Bugün o kadar eğlendik ki, adeta gençlik yıllarımıza geri dön________________.
8. Bu konuyu önce anla________________ ama sonra bütün kuralları birbirine karıştırdın.
9. Yazar romandaki karakterleri o kadar güzel tarif eder ki, onları gerçek hayatta gör________________.
10. Kek önce kabar________________ sonra yine eski haline geri döndü.
11. Bu tablodaki yerler bana köyümü hatırlatıyor. Tabloya bakınca sanki köyüme git________________.
12. Evi bir gün içinde yerleştireceğiz diye o kadar çok koşturduk ki, günün sonunda hepimiz dayak ye________________.
13. Dün hava hep kapalıydı .Bir ara güneş çık________________ ama sonra tekrar buluta girdi.
14. Akşam otururken bir ara voltaj düştü,elektrikler kesil________________ ama neyse ki kesilmedi.
15. Sokak ortasında bayılan adam önce kendine gel________________, sonra tekrar gözlerini kapadı.
16. Öğlen sadece salata yememe rağmen karnım o kadar şiş ki sanki bir tabak dolusu mantı ye________________.
17. Onu görünce o kadar heyecanlanıyorum ki kalbim yerinde fırla________________.
18. Karşımda duran adamın adı dilimin ucuna kadar geliyor, hatırla________________ ama hatırlamamıyorum.
19. Bazen bir şey söyle________________ ben de seni dinlemeye hazırlanıyorum ama hiç bir şey söylemiyorsun.
20. Toplantıda o kadar gereksiz konular konuşuldu ki bir ara sıkıntıdan patla________________.

## 9 Tamamlayalım

1. Carlos serbest vuruşta kaleye şut at *acakmış gibi yapıp* topu Semih'e pasladı.
2. Ben lisedeyken ders kitabımın arasına çizgi roman koyup ders çalış______________ babamı kandırırdım.
3. Türkiye genelinde birçok ilde kavga et______________ hedef seçtikleri kişilerin paralarını çalan 4 kişilik şebeke Mersin polisi tarafından yakalandı.
4. Apartmanın tepesine çıkan genç aşağıya atla______________ herkesin yüreği ağzına geldi.
5. Nihat Öğretmen derse geç gelen küçük öğrencisine kaşlarını çatıp kız______________ "Otur yerine bakayım yaramaz." dedi.
6. Dersin başından beri anlattığım her konuyu anla______________ başını sallıyordun, şimdi neden alıştırmayı yapamıyorsun?
7. Sempatik oyuncu ödül gecesinde kendisine sevgi gösterilerinde bulunan şapka çıkartırmış gibi yaparak selamladı.
8. Beni dinle______________ da kafanın bambaşka bir yerde olduğu belli.
9. Gazetecilerin sorularından kaçabilmek için telefonla konuş______________ çalışan ünlü pop şarkıcısı telefonun çalmasıyla birlikte.
10. Merak etme, kadının ağladığı yok. Sadece senden para alabilmek için ağla______________ duygularını sömürmeye çalışıyor.

## 10 Yerleştirelim

### Tutku... Acı... Tango

düşüyor gibi oluyorum • ağlayacak gibi olmuyor • dönmüş gibi oluyorum • yaşıyor gibi oluyorum • kayıyor gibi

Müzik, şampanya, güzel kadınlar, göz kamaştıran erkekler, bir şarkı gibi havaya yayılan parfüm, parfüm gibi zihne takılıp kalan şarkılar. Bu dansı seyrederken bile çiftin arasındaki aşkı ve tutkuyu ______________ oluyorum. Bu duygularla tango derslerine yazılmanın tam zamanı olduğuna karar veriyorum.

Bir, iki, üç, dört, BEŞ; kadınlar açısından tangonun temel sekiz adımını başarıyla çözmenin sırrı, "beşinci adımda" sol ayağı çapraz olarak, dizleri bükmeden sağ ayağın yanına getirme becerisinde yatıyor. "Zıplamamaya dikkat edin" diyor öğretmenim Luis Lencioni kibarca. Dik duruşa geçiyor ve onun önce sağ sonra da sol ayağına takılıp ______________.

"Olur böyle şeyler" diyor göz kırparak. "Yere bakmamaya gayret edin" diye de ekliyor, beni pistte sürüklerken. "Adım atarken ayağınızı yerden öyle kaldırmayın. ______________ hareket etmeye çalışın."

Çok geçmeden bir kez daha tökezliyorum. Lencioni beni rahatlatıyor ve ben müzikle aramda bir bağ, adımlara karşı belirgin bir teslimiyet, partnerimle birlikte pistte süzülmenin verdiği rahatlatıcı bir duygu hissetmeye başlayıncaya dek dans etmeyi sürdürüyor. Lencioni beni bir anda durdurup, "Olaya biraz ruh katın!" diye azarlıyor. Ondan azarı işitince okul günlerime geri ______________ ve bu dersten anlıyorum ki, teknik beceriksizlik affedilebilir ancak duygusal vurdumduymazlık asla. Çünkü duygu -güçlü, yoğun, odaklanmış duygu- tangonun özüdür. Bir sonraki tangoda daha iyisini yapmaya söz veriyorum, ancak laf aramızda önceki dansın tüm o dönüşleri yüzünden sırtımda oluşan ağrıdan da ______________ değilim.

## 11 Konuşalım

*"Seni o kadar çok seviyorum ki, sen olmadan hayatın hiçbir tadı olmayacağını düşünüyorum. Benimki aşktan da öte bir duygu. En zor, en sıkıntılı anlarımda beni en çok sen rahatlatıyorsun. Sadece sıkıntılı zamanlarımda değil güzel anlarımda da hep benim yanımdasın. Mesela romantik bir film seyrederken, yolda yürürken hep benimlesin. Sana o kadar bağlıyım ki sensiz bir hayatı düşünmek bile istemiyorum. Evde seni arayıp da bulamadığım zamanlarda büyük bir boşluğa düşmüş gibi oluyorum. Sen benim için her şeyden değerlisin."*

Yukarıdaki sözler çikolata tutkunu bir kişiye ait. Siz de bir tutkunuz olduğunu düşünün ve onu farklı yollardan anlatarak arkadaşlarınızın bu tutkunuzun ne olduğunu bulmalarını isteyin.

## 12 İşaretleyelim dolduralım

### Tutkular Üzerine





1. Adrenalin kana karıştığında;
   - [ ] ağız içinde daha çok sıvı salgılanıyor.
   - [ ] vücuttaki kan daha hızlı akıyor.
   - [ ] kaslar geriliyor.
   - [ ] kalp atışlarının ritmi bozuluyor.
   - [ ] bazı insanlar kendisini daha enerjik hissediyor.

2. Lüks tutkusunun hastalığa dönüştüğü durumlarda insanlar;
   - [ ] lüks içinde yaşamak için suç işlemeye bile meyilli olurlar .
   - [ ] teknolojik ürünlere sahip olmak için çok fazla para harcarlar.
   - [ ] evlerini çok fazla lüks eşyayla doldururlar.
   - [ ] çorap gibi basit giyecekler için bile gereğinden fazla para verirler.
   - [ ] aldıkları lüks eşyaların kendilerine itibar kazandırdığını düşünürler.

3. Kadınlardaki çikolata tutkusu;
   - [ ] yaşamlarında bazı dönemleri daha rahat geçirmek için vücudun önceden programlanmasının sonucudur.
   - [ ] çikolatalı tatlılardan çok çikolatanın kendisine yöneliktir.
   - [ ] bebek sahibi olma içgüdüsüyle beynin vücuda emir vermesi ile ilişkilidir.
   - [ ] özellikle hayatın gençlik dönemlerinde en yüksek seviyeye ulaşıyor.
   - [ ] vücudun hayatta kalmak için yüksek kalorili besinlere ihtiyaç duymasından kaynaklanıyor.

| | |
|---|---|
| Vücudun endorfin salgılamasını sağlıyor. | |
| Kadınlar erkeklerden %30 daha meyilli. | *Çikolata tutkusu* |
| Bazı insanları daha başarılı olmaya itiyor. | |
| İnsanların birbirleriyle değil başka şeylerle iletişim kurmasına neden oluyor. | |
| Amerikalı ve İngiliz uzmanlar tarafından nedenleri araştırıldı. | |
| Modern çağın ortaya çıkardığı bir tutku. | |

**tutkuya kapılmak**
- [ ] tutkuları için kendisini harcamak
- [ ] birisine sevdalanmak
- [ ] aşırı istek ve eğilim içinde olmak
- [ ] bireye çok alışmak ve ondan kopamama

## 13 Yazalım

Kimine göre aşırı sevgi, kimine göre yoğun yaşanan duygular, kimine göre tehlikeli sonuçlar doğurabilecek güçlü isteklerdir tutkular. Siz tutkuyu nasıl tanımlarsınız? Tutku her insanda bulunan bir duygu mudur? Yoksa insanın kendisini zayıf hissettiği anlarda ortaya çıkan istekler midir? Sizce tutkular ne zaman tehlikeli bir boyuta ulaşır?

## 14 Dinleyelim, işaretleyelim

### Tak Tak Takıntı



| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. "Takıntı"nın tanımı | ☐ | ☐ |
| 2. Oyundaki sahne ve dekorlarla ilgili betimleme | ☐ | ☐ |
| 3 Oyuncularla ilgili eleştiri | ☐ | ☐ |
| 4. Oyunun yazarı hakkında bilgi | ☐ | ☐ |
| 5. Oyunda verilen mesajlar | ☐ | ☐ |
| 6. Oyunla ilgili izleyici görüşü | ☐ | ☐ |

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Takıntılar bizim acılarımızı gizlemek için kullandığımız maskelerimizdir. | ☐ | ☐ |
| 2. Takıntıların kaynağı kişinin kafasından atamadığı acılardır. | ☐ | ☐ |
| 3. Kimi zaman geçmiş acılarımızı unutabilmek için hiç yaşanmamışlar gibi davranırız. | ☐ | ☐ |
| 4. Tak Tak Takıntı, Ali Poyrazoğlu'nun yazıp yönettiği bir oyundur. | ☐ | ☐ |
| 5. Tak Tak Takıntı oyunu bir hastane ortamında geçmektedir. | ☐ | ☐ |
| 6. Tak Tak Takıntı, altı takıntı hastasının doktorlarıyla olan ilişkilerini anlatan bir güldürüdür. | ☐ | ☐ |
| 7. Oyun izleyiciyi güldürürken düşündürmektedir. | ☐ | ☐ |
| 8. İzleyiciler oyunda kendilerinden bir parça bulabilmektedir. | ☐ | ☐ |
| 9. Ali Poyrazoğlu'na göre aslında herkes takıntılıdır. | ☐ | ☐ |
| 10. Oyunda izleyicilere takıntılarıyla baş etmeyi öğrenemezlerse sosyal ilişkilerinin bozulabileceği mesajı verilmektedir. | ☐ | ☐ |

| | Şuayip | Melek | Söğüt | Eylül | Kamil | Madam |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Takıntısı 11 yaşında başlamıştır. | | | | | | |
| "Kibar" bir beydir. | | | | | | |
| Sayma hastalığı vardır. | | | | | | |
| Küfretmeden konuşamayan bir insandır | | | | | | |
| Henüz genç olduğunu iddia etmektedir. | | | | | | |
| Şoförlük yapmaktadır. | | | | | | |
| Tabloların yamuk durmasına tahammül edemeyen biridir. | | | | | | |
| Sürekli olarak, ellerinin kirleneceğinden endişe etmektedir. | | | | | | |
| Sürekli, bir şey unuttuğu şüphesi taşımaktadır. | | | | | | |
| Dokuz haneli rakamların çarpımını bile aklından hesaplayabilmektedir. | | | | | | |

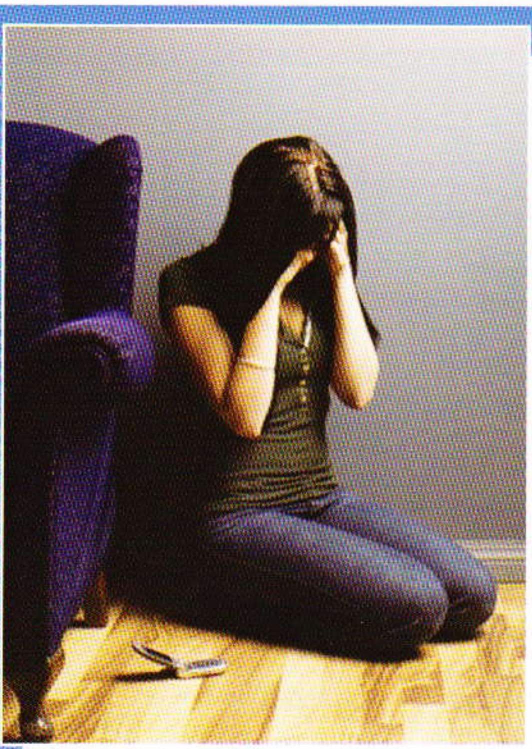
**ULAÇLAR** — -cEsinE / -(y)mış gibi

| Eylem/Sıfat | – | Zaman Eki | Ek | Ek | Örnekler |
|---|---|---|---|---|---|
| incele<br>bak<br>devam et<br>çığlık at<br>fırla<br>dans et<br>anla<br>iyi<br>değil<br>ifade et<br>delir<br>hata yap | -mı/-mi<br>-mu/-mü<br>-ma/-me<br>-maz/-mez<br>değil | -yor/ıyor/iyor/uyor/üyor<br>-acak/-yacak<br>-ecek/-yecek<br>-mış, -miş, -muş,-müş<br>-r/-ar/-er/-ır/-ir/-ur/-ür | -mış<br>-miş<br>-muş<br>-müş | -casına<br>-cesine<br>-çasına<br>-çesine<br>gibi | *Balerinler bale gösterisinde uçarcasına dans ettiler.*<br>*Söylenenler onun için hiçbir şey ifade etmiyormuşçasına şaşkın şaşkın bakıyordu*<br>*Beni anlamıyormuş gibi davranma lütfen.*<br>*Heyecandan kalbim yerinen fırlayacakmışçasına çarpıyordu.*<br>*Sanki kendi dersleri çok iyiymiş gibi bana yardım etmeyi öneriyor.*<br>*İşe kabul edildiğin öğrenince delirmişcesine çığlıklar attı.*<br>*Kazadan ardından sürücü hiçbir şey olmamışçasına yoluna devam etti.*<br>*Kendisi hiç hata yapmazmış gibi en küçük yanlışımızda bile bağırıp çağırıyor.*<br>*Sanki parası varmış da bu arabayı alacakmış gibi uzun uzun arabanın özelliklerini inceledi.*<br>*Sanki parası varmış da bu arabayı alacakçasına gibi uzun uzun arabanın özelliklerini inceledi.* |

## 15 Tamamlayalım

1. Söylediklerimi hiç duy *mamışcasına/duymamış gibi* sakin sakin gazetesini okumaya devam etti.
2. Niçin koş__________ yürüyorsun? Bir yere mi yetişeceksin?
3. Sadece valizini toplamış, yazdığı mektubu vazonun köşesine iliştirip kaç__________ terk edivermişti her şeyi.
4. Sinemada nasıl davranılacağını bil__________ film boyunca konuşup çevrelerindekileri rahatsız ettiler.
5. Doktor arkadaşım acil bir telefon alınca uçar__________ yanımızdan ayrılıp hastaneye gitti.
6. Babam çok iyi anla__________ her şeyi kendi tamir etmeye çalışır.
7. Ağabeyim bana tokat at__________ elini hızla kaldırınca ödüm koptu.
8. Teleferikle Uludağ'a çıkmak gökyüzünde uç__________ heyecan verir insana.
9. Ali bugün köprüde korkulukların dış kısmına geçip aşağı atla__________ hareketler yapan birini görmüş.
10. Alnı açık, bakışları donuk, gülümsemeyi dahi unut__________ kahır dolu bir simaya sahipti.
11. Anlattıklarını sanki daha önce duy__________ merakla dinledim.
12. Beni dinle__________ başını sallıyordu ama aklı başka bir yerdeydi.
13. Bize bir şey söyle__________ yüzümüze baktı sonra vazgeçip işine devam etti.
14. Sanki benimle daha önce hiç tanış__________ selam vermeden yanımdan geçip gitti.
15. Kendisi küçücük şeylere sinirlen__________ ben bir şeye kızdığımda şaşkınlık içinde kalıyor.
16. Kendimi sanki yeniden doğ__________ mutlu hissediyorum.
17. Bana sürpriz hazırladıklarını bilmeme rağmen hiçbir şeyden haberim yok__________ davrandım.
18. Sokakta delir__________ sağa sola saldıran adamdan etrafındakiler nasıl kaçacağını şaşırdı.
19. Birkaç saat uyumama rağmen saatlerce uyu__________ dinlenmiş olarak uyandım.
20. Sanki benim bu konuda ne kadar hassas olduğumu bil__________ üstüme gelmesinden bıktım artık.
21. Sunucu programa katılan konuğun söylediklerine katıl__________ başını salladı.
22. Çocuk elindeki topu bize at__________ havaya kaldırınca hepimiz kaçıştık.
23. Sanki hepimize bağır__________ sinirli sinirli etrafına bakınıyor.
24. Öğrenci bir şey söylemek iste__________ elini kaldırdı.

## 16 Dolduralım, işaretleyelim, başlığı bulalım



*Telefonunun açık olup olmadığını bir kez daha kontrol etti. Sonra, daha iyi duyabileceği bir yere koydu. Gözlerini telefondan ayırmazken, bilgisayarına geçip sevgilisinden bir mesaj gelip gelmediğini kontrol etti. Mesaj yoktu, telefonunu eline alıp numarayı çevirdi ama fikir değiştirip yerine koydu. Biraz beklemeye karar verdi, ne var ki dakikalar geçmek bilmiyordu. Tekrar telefonu eline alıp mesaj geldi mi diye kontrol ettiğinde, daha iki dakika bile geçmemişti. Kaygı ve mutsuzluğu gittikçe artıyor, bir haber gelmezse nefes alamayacağını hissediyordu...*

Yukarıdaki senaryo, aşık olan çoğu kişiye tanıdık gelir. İnsan aşık olunca kendini göklerde uçuyormuş gibi hisseder, artan özgüveninin de yardımıyla normalde yapmayacağı 'çılgınlıkları' yapabilir. En ufak bir 'aksaklıkta' ise ne olduğunu anlamadan kendini depresif hissetmeye başlar, yemeden içmeden kesilir ve hatta nefes alamaz hale gelir. Romanlar, şiirler, şarkılar, filmler aşkın bazen bir hastalık gibi yaşandığını, aşkı uğruna insanların eriyip bittiğini, yataklara düştüğünü sık sık konu etmiştir. Ama aşkın dozu kaçtığında, yaşanan yoğun duygular özgüven eksikliğine, kaygıya ve "takıntı"ya kadar gidebilir. "Onsuz yaşayamam." sözü aslında kişinin aşkının bir ifadesi olmaktan çok, o kişi için yaşadığı "takıntı"nın bir ifadesidir.

Şiddeti, sıklığı ve hayata etkisi arttığında, psikolojik bir bozukluk olarak kabul edilen "takıntı", bilimsel literatürde, "kişi tarafından saçma ve mantık dışı olarak görüldüğü halde, kontrol edilemeyen ve kişinin isteği dışında, ısrarlı, zorlayıcı ve yineleyici bir şekilde akla gelen düşünceler" olarak tanımlanır. Takıntıya yol açan psikolojik veya biyolojik birçok etken vardır. Bu etkenlerden biri de halk arasında mutluluk hormonu olarak bilinen ve olayları olumlu değerlendirmeye yarayan serotonin maddesinin salınımındaki dengesizliktir.

Aşık olan çoğu kişinin takıntılı davranışlar sergilediğinden yola çıkılarak takıntı hastası kişilerle, aşık kişilerin beyin fonksiyonlarında benzerlikler olup olmadığı araştırılmış, aşık olan kişilerin beyinlerinde, depresyona karşı bir kalkan görevi gören serotoninde azalma olduğu belirlenmiştir, tıpkı takıntı hastalarında gözlendiği gibi. Bu, her aşkın az ya da çok takıntı barındırdığı ve aşkın zaten hastalıklı bir duygu olduğu biçiminde yorumlanabilir. Yine de uzmanlar normallik sınırına yakın "takıntılı aşklar" ile böyle olmayanlar arasında önemli farklar olduğunu belirtmektedir.

Aşklarını normallik sınırının uzağında yaşayan kişilerin sevdikleri kişiyi kendilerinin de üstünde tutarak bir yaşam amacı haline getirdikleri, çevreleriyle kurdukları diğer sosyal ilişkilerinin sekteye uğradığı görülmektedir. Geçmiş yaşantıları araştırıldığında ise küçükken anneleri ile güvenli bir iletişim kuramadıkları için yaşama bağlanamadıkları ortaya çıkmaktadır.

Aslında aşkın bir takıntıya dönüştüğü aşık kişi tarafından hissedilebilir. Bu durumda kişi, ailesi ve yakın çevresiyle daha fazla vakit geçirerek, daha önce yapmaktan zevk aldığı aktiviteleri tek başına yapmaya başlayarak ve en önemlisi kendini sevmeyi öğrenerek, sağlıksızlaşmaya başlayan duygulardan ve takıntılarından uzaklaşabilir. Diğer taraftan kişinin hissettiği yoğun aşk, enerjisini, motivasyonunu, kendine bakış açısını her gün biraz daha negatif etkiliyorsa bunun üstesinden gelmek için profesyonel bir yardım alması gereklidir.

*Psikolog Dr. Başak Demiriz'in*
*"Obsesif Aşklar" yazısından*
*uyarlanmıştır*

| Paragraf | Konu |
|---|---|
| 1 | *Aşkı takıntıya dönüşmüş bir kişinin sevgilisine ulaşamadığında yaşadığı bunalım* |
| 2 | |
| 3 | |
| 4 | |
| 5 | |
| 6 | |

1. Takıntılar ______ .
   - ☐ insanda özgüven eksikliğine neden olur.
   - ☐ insanın hayatında fazla etkili olduğunda hastalık anlamı taşıyabilir.
   - ☐ zaman kaybetmeden tedavi edilmelidir.
   - ☐ pek çok roman, şiir ve filmde konu edilmiştir.

2. Yapılan araştırmalar ______ ortaya koymuştur.
   - ☐ aşık olan kişilerle takıntı hastası olan kişilerin beyin fonksiyonlarında benzerlik olduğunu
   - ☐ serotonin maddesindeki azalmanın takıntı hastalığının başlıca nedeni olduğunu
   - ☐ mutluluk hormonunun takıntıyı önlediğini
   - ☐ aşkın takıntı hastalığına neden olabileceğini

3. Takıntı hastası olan kişiler ______ .
   - ☐ sevdikleri insanı yaşamlarının amacı olarak görürler.
   - ☐ normalde yapılmayacak çılgınlıklar yaparlar.
   - ☐ daha tutkulu aşıklar olurlar.
   - ☐ mantık dışı düşüncelerden kurtulmakta zorluk çekerler.

Bence metne en uygun başlık:

- ☐ Aşk Hastalığı
- ☐ Aşık Olmak Normal mi?
- ☐ Aşk Bir Takıntı mı?
- ☐ Takıntılı Aşklar

## 17 Karakter yaratalım

- Temizlik
- Şüphe
- Simetri
- Küfretme
- Sayma
- Biriktirme
- Aşk
- Diğer

Adı: ______

Yaşı ve mesleği: ______

Fiziksel özellikleri: ______

Karakter özellikleri: ______

Takıntısı: ______

Takıntısının altında yatan sebep: *Çocukluğunda,* ______

Davranışları: *Sürekli olarak* ______

Takıntısı yüzünden başına gelen ilginç bir olay:

*Bir gün* ______

## 18 Mış Gibi Yapalım

Takıntınız yüzünden günlük işleriniz aksamaya, sosyal ilişkileriniz bozulmaya başladı ve sonunda bir psikiyatriste gitmeye karar verdiniz.

Şu anda doktorunuzun muayenehanesinde bulunmaktasınız ve yalnız değilsiniz.

Sizin gibi doktoru bekleyen der takıntı hastası insanlarla tanışın ve sorunlarını öğrenin.

# 4 Dünyaca Ünlü

## 1. Dünya Mutfakları




### 1 Konuşalım, örnek verelim
### Yemeklerin Toplumsal İşlevleri

Bilindiği gibi kültür, maddi ve manevi öğelerden oluşmaktadır. Yemek bir kültürün maddi öğesidir. İngiliz Antropolog Bronislaw beslenmeyi, bütün kültürlerde evrensel nitelikte olan asli biyolojik gereksinimler arasında belirtmiştir. Bir insanın yaşamını sürdürmesi için yiyip içmesi gereklidir. Yemeğin daha çok bireysel nitelikte olan bu temel fonksiyonu yanında, ayrıca, toplumsal nitelikte olan fonksiyonları da vardır. Bu fonksiyonlar şu şekilde sıralanmaktadır:

a. Statü simgesi: ______________________________

b. Dostluk, arkadaşlık ve iletişim: ______________________________

c. Hediyeleşerek paylaşma: ______________________________

d. Festivaller, ziyafetlerde eğlence aracı: ______________________________

e. Törenlerde yiyecekler: ______________________________

f. Toplumsallaştırma aracı olarak yiyecekler: ______________________________

g. Ailenin yüceltilmesi, üstün tutulması: ______________________________

h. Turizm yoluyla ülkelerin yakınlaşması: ______________________________

*Benim ülkemde*

______________________________ adındaki yemek statü simgesi sayılabilir.

______________________________ festivaller, bayramlar gibi kutlamalarda en çok tercih edilen yemektir / tatlıdır.

______________________________ ikram etmek dostluğu ve sevgiyi gösterir.

______________________________ aile toplantılarından en çok tercih edilen yemektir / tatlıdır.

| TEZLİK | | | -(y)iver- |
|---|---|---|---|
| Eylem | - | Yardımcı Eylem | Örnekler |
| hazırla<br>git<br>bitir<br>gel<br>yap<br>uyu | -ma<br>-me | -ıver / -yıver<br>-iver / -yiver<br>uver<br>üver | Çok yorgunum bugün temizliği sen yapıver.<br>Kitap çok sürükleyiciydi, iki gecede okuyup bitiriverdim.<br>Bugün de işe arabayla gitmeyiver, metroyu kullan.<br>Çocuk annesinin kucağında uyuyuverdi.<br>Şu raporu benim yerime sen hazırlayıversen ne olur?<br>Biliyorum bir gün hiç beklemediği bir anda geliverecek.<br>Bugün de işe arabayla gidiverme. |

## 2 Tamamlayalım

1. Ayağa kalkmışken şu camı da kapat*ıver*________, içerisi buz gibi oldu.
2. Her şeyi ben hazırladım, siz de bir zahmet yerinizden kalkıp masaya gel________.
3. Çocuk kaşla göz arasında bir kase şekeri halının üzerine boşalt________.
4. Çok acıktım yemeği bekleyemeyeceğim, yumurta kır________ de yiyelim.
5. Ben ne olduğunu anlamadan adam sessizce yaklaşıp omzumdaki çantayı kapıp kaç________.
6. Eğer sen de üşenmeyip bir işin ucundan tut________ şimdiye kadar işimiz biterdi.
7. Seda hiç sır tutamıyor. Alper için sürpriz parti hazırlayacağımızı bir anda ağzından kaçır________.
8. Garson servis yaparken ne olduğunu anlamadan bütün çaylar masaya dökül________.
9. Zaten zayıfsın, bir gün de egzersiz yap________.
10. Hadi sen de yardım et de salonu çarçabuk yerleştir________.
11. Lafı çok uzatmadan sana bugün yolda başıma gelenleri anlat________.
12. Diş doktorumun eli çok hafiftir. Dişimi kontrol eder gibi yaparken bir bakarım dişimi çek________.
13. Kilo almaktan bu kadar şikayetçiysen sen de her akşam yemeğinden sonra tatlı ye________.
14. Sen masayı hazırlarken ben de salatayı yap________.
15. Genç kız korumaların arasından sıyrılıp sahneye atla________.

## 3 Yerleştirelim

### Hızlı Hayat Hızlı Yemek

et- • geçiştir- • hazırlan- • iç- • atıştır- • haşla-

Eskidenmiş saatlerini yemek yapmak için geçirmek. Eski zamanlarda bin bir emekle hazırlanan ve beslenme ihtiyacını karşılamanın ötesinde toplumların kültürlerini yansıtma özelliğine sahip olan yemekler yerini, günümüzde kısa süre içinde ________ yemeklere bıraktı. Artık farklı toplumlar birbirine yakın hayat tarzlarına sahip. Genel olarak hızlı bir hayat yaşıyoruz. Bilgiye ulaşmak hızlı, üretmek hızlı ve yemek yemek hızlı. Zaman probleminden dolayı sabahları kahvaltı yerine bir fincan çay ya da kahve ________ evden çıkıyoruz. Öğlen kısıtlı sürede ayaküstü bir şeyler ________. Akşam eve gelince o kadar yorgun oluyoruz ki, belki bir sandviç ya da kahvaltıyla akşam öğünümüzü ________. O da olmazsa hemen bir makarna ________ üzerine domates sosu yapıp afiyetle yiyoruz. Bazen arkadaşlarımızla eve geldiğimizde yemek yeme zahmetine bile girmeden en yakın restorandan pizza sipariş ________. Yemeğe bu kadar az zaman ayırmamızı da hayatın çok hızlı olduğuna ve vaktimizi mutfakta harcamak istediğimize bağlıyoruz.

4 Eşleyelim, işaretleyelim

## Yemek İsimleri Üzerine





*Farklı kültürlerde ilginç isimlere sahip yemekler vardır. İşte, bazılarını kulaktan dolma, bazılarını da yazılı kaynaklardan öğrendiğimiz yemek hikayelerinden birkaç örnek:*

**Hünkar Beğendi:** Kremalı patlıcan püresi üzerine et sote konularak hazırlanan bir Türk yemeğidir. Bu yemeğe ait iki hikayeden bahsedilir. Osmanlı mutfağının aşçıları hanedanı memnun etmek ve onlara lezzetli gelecek yemekleri bulmak adına geliştirdikleri mutfak teknikleri ile ün yapmışlardır. Bu yemeğin de Sultan IV. Murat için 1612 ve 1640 yılları arasında yaratıldığı düşünülür. Bir başka öyküye göre bu yemeğin adı 19. yüzyılın yarısında Topkapı Sarayı'nı ziyaret eden III. Napolyon'un eşi kraliçe Eugenie tarafından verilmiştir.

**Stroganoff:** Rus mutfağının ünlü yemeği, ince kesilmiş bonfile şeritleri, ekşitilmiş taze krema, mantar ve tereyağı ile yapılan, insanın yeme isteğini arttıran oldukça zengin bir yemektir. Bu yemeğin adı 1890'lı yıllarda St. Petersburg'da düzenlenen bir aşçılık yarışmasında birincilik ödülünü kazanan şef tarafından verilmiştir. Şef, o sırada Rusya'nın soylu ve ünlü bir ailesi olan Kont Pavel Aleksandroviç Stroganov'un malikanesinde çalışıyormuş ve patronunun ismini bu yemeğe vermiş: Böf Stroganoff.

**Cordon Bleu:** Fransızca'da 'mavi kurdele' anlamına gelen bir kelimedir. 1578 yılında Fransız kralı III. Henri tarafından kurulan Saint-Espirit Şövalyelerinin amblemi geniş mavi kurdeledir. Aynı tanım, zamanla yüksek mevkilerdeki kişiler, ardından da eşi benzeri bulunmayan aşçılar için kullanılmaya başlamıştır. Peynir ve salam ile doldurulmuş dana etinden yapılan Cordon Bleu'nun adını bu amblemden aldığı söylenir.

**Tapas:** İspanya mutfağında önemli yere sahip olan, küçük tabaklar içinde sunulan bir çeşit meze anlamına geliyor. Geçmiş yıllarda İspanya'da şarap üreticileri esnafa ve mahalleliye şarap mahzenlerinden kadehle şarap satarlarmış. Şarabı servis yaparken tozdan, çöpten, sinekten korumak için kadehin üzerini bir tabakla kapatırlar, tabağın içi boş olmasın diye de şarapla birlikte iyi giden bir yiyecek koyarlarmış. "Tapa" bu tabağın adıymış. İspanyolca 'tapar' fiilinden türetilmiş. Giderek barlarda küçük tabaklarda ikram edilen yiyeceklere de tapa denmeye başlanmış. İspanya'da iş çıkışı bir tapas bara gidip, tapa yemek ve aperatif içmek alışkanlık haline gelmiş. Başka bir söylentiye göre de eskiden İspanyollar "sherry" adlı içkinin içine bir şey düşmemesi için bardakların üzerlerini "tapas" adını verdikleri ekmek dilimleriyle kapatırlar, alkolü boş mideye içmemek için de bu ekmek dilimlerini yerlermiş. Bu adet zaman içinde bir kültüre dönüşmüş ve bu yiyeceklerin yüzlerce çeşidi oluşmuş.

**Sandviç:** Son olarak her kültürde yemeğe uzun süre ayırmak istenmediğinde kısa sürede hazırlanıverilen sandviçin hikayesine değinelim. İki ekmek dilimi arasına yerleştirilen et, peynir ya da başka gıda maddeleriyle hazırlanan, herkesin damak zevkine uygun sandviçlerin tarihi büyük bir olasılıkla et ve ekmek kadar eskidir. Sandviç adı ise ancak 18. yüzyılda ortaya çıkmıştır. Sandwich 4. Kontu John Montagu kumar oynarken yemek için ara vermek istemediğinden masasına dilimlenmiş et ve ekmek getirtip eti ekmeğin arasına koyarak yiyormuş. Bu biçimde yenen yemek kısa sürede moda olmuş ve kontun adıyla tanımlanarak başka Avrupa dillerine de girmiş.





| | |
|---|---|
| 1. Stragonoff | ☐ Önceleri farklı amaca yönelik olarak kullanılmıştır. |
| 2. Cordon Bleu | ☐ Yıllar boyu yenilen bu yiyecek adını uzun zaman sonra almıştır. |
| 3. Tapas | ☐ Yarışmada diğer rakiplerini eleyerek üst sıraya yerleşmiştir. |
| 4. Hünkar Beğendi | ☐ Ülke yöneticisinin takdirini kazanmak amacıyla yapılmıştır. |
| 5. Sandviç | ☐ İlk başlarda mutfaktan çok ilgisiz bir alanda kullanılan bir sembolün adı bu yemeğe verilmiştir. |

| | |
|---|---|
| 1. damak tadına hitap etmek | ☐ yemek |
| 2. iştahını kabartmak | ☐ lezzetli gelmek |
| 3. ağzına layık olmak | ☐ yeme isteğini artırmak |
| 4. mideye indirmek | ☐ damak zevkine uygun olmak |

**Yemeklerin ortak özellikleri:**

☐ Ana yemek olarak servis edilmeleri
☐ Özel aşçılar tarafından denerek bulunmaları
☐ Çok uzun zamandan beri biliniyor olmaları
☐ Çok doyurucu ve kalorili olmaları
☐ Adlarının ünlü kişiler tarafından verilmesi
☐ Hepsinin dünya çapında üne sahip olması

## 5 Konuşalım

Siz de kendi ülkenizin mutfağından ünlü yemeklere örnekler veriniz. Bu yemeklerin adının nereden geldiğini biliyorsanız anlatınız. Ülkenizden ilginç yemek adları varsa arkadaşlarınızla paylaşınız.

## 6 Düzeltelim, işaretleyelim

### Farklı Mutfaklar

Meksika mutfağının en önemli özelliği yemeklerde çeşitli baharatların ve aromatik otların kullanılmasıdır. Rus mutfağında akşam yemeğini sebzeyle servis yapılan et ve balık yemekleri oluşturur. İspanya'nın iç kısımlarında buğday, sulak arazilerde pirinç, kıyılarda çeşitli deniz ürünleri ve balık vardır. Türk mutfağında Mezopotamya kültürünün getirdiği et ve mayalanmış süt ürünleri ile biçimlenen beslenme sistemi hakimdir.

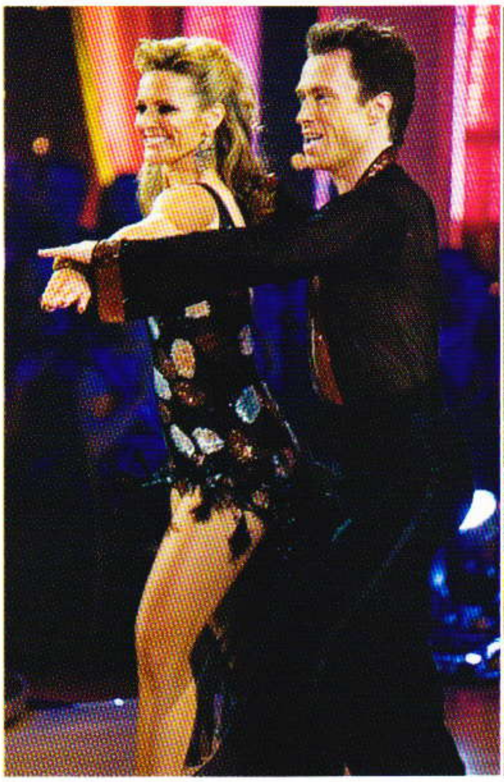
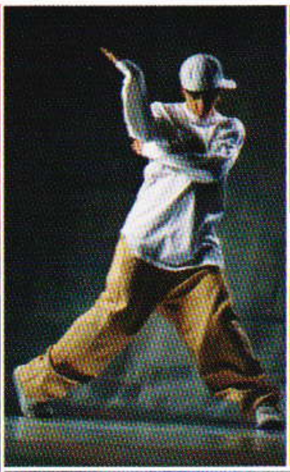
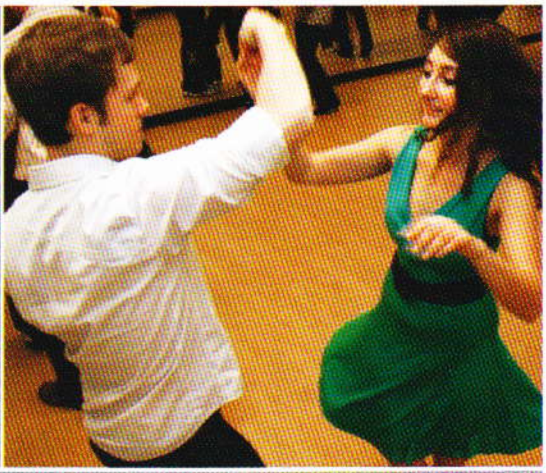
| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Farklı ülke mutfaklarını etkileyen unsurlar | ☐ | ☐ |
| 2. Rusya'daki soğuk havanın beslenme alışkanlıklarına olan etkisi | ☐ | ☐ |
| 3. Fransız mutfağındaki tatlıların içindeki malzemeler | ☐ | ☐ |
| 4. Çin mutfağında bulunan yemeklerin doğayla olan ilişkisi | ☐ | ☐ |
| 5. İtalyan mutfağındaki çorbaların servis edilme biçimleri | ☐ | ☐ |
| 6. İspanyol ve Türk mutfaklarının yemek kültürünü oluşturan öğeler | ☐ | ☐ |



## 7 Bir örnekle sürdürelim

Pişirilen yemekten tutun da yemek pişirmede kullanılan araç gereçler, yemekle ilgili inançlar, yargılar, gelenekler o toplumun yaşama biçimleriyle ilgili ipuçları verir bize. Her kültürde mutlaka yemekle ilgili atasözleri bulunur. Benim ülkemde de yemekler kültürümüzle ilgili ipuçları verir. Örneğin ______________________________________________________________________________.

## 8 Yanlışı bulalım, tamamlayalım, işaretleyelim


1. Salsa ______________________________.
- [ ] adını bir yiyecekten almıştır.
- [ ] Latin ülkelerindeki okullarda ders olarak okutulmaktadır.
- [ ] vurmalı çalgılar eşliğinde yapılan bir danstır.
- [ ] dar bir alanda, fazla yer değiştirmeden yapılır.

2. Samba ______________________________.
- [ ] bir tiyatro oyunu aracılığıyla Amerika'da da tanınmıştır.
- [ ] Brezilya'da ortaya çıkmış ancak Afrika müziğinden beslenmiştir.
- [ ] geniş bir alanda simetrik ayak hareketleriyle sergilenir.
- [ ] davul ritmlerine dayalı bir müzik eşliğinde yapılır.

3. Sirtaki ______________________________.
- [ ] bir Türk halk dansından doğmuştur.
- [ ] günümüzde de Yunan kültüründe yer alan unsurlardan biridir.
- [ ] acıyı da umudu da çağrıştıran bir danstır.
- [ ] Figürleri çeviklik gerektiren ama kolay öğrenilen bir danstır.

4. Break dans ______________________________.
- [ ] seksenli yıllarda, New York'ta ortaya çıkmıştır.
- [ ] hip hop kültürünün bir parçasıdır.
- [ ] bir spor olarak da insanların rağbet ettiği dans türlerinden biridir.
- [ ] gençler arasındaki çatışmaları engellemek amacıyla yaratılmıştır.

1. ______________ ortaya çıkmış bir sanat olan dans ______________ ile göze, ______________ ile kulağa hitap eder.
2. Dans; insanoğlunun ______________ olarak yüzyıllar boyunca ______________ bugüne dek süregelmiştir.
3. Diğer Latin dansları gibi ______________ olan Salsa ______________ oynanılarak öğrenilir.
4. Brezilya ______________ olan Samba dansında kadın ______________ ayak hareketleri sergilerken erkek ______________.
5. ______________ olan Rumba Afrika müziğinin taşıdığı ______________ duyguları barındıran, ______________ simgeleyen bir danstır.

| | Romantik | Enerjik | Eşli | Çok Kültürlü |
|---|---|---|---|---|
| Salsa | | | | |
| Vals | | | | |
| Samba | | | | |
| Rumba | | | | |
| Rock'n Roll | | | | |
| Sirtaki | | | | |
| Break Dans | | | | |

| SÜRME | | | | -(y)Edur-, -(y)Ekal-, -(y)Egel- |
|---|---|---|---|---|
| Eylem | Ulaç | Yardımcı Eylem | Zaman Eki | Örnekler |
| git | -ıp/-yıp | -dur/dur | -ıyor/-iyor/-uyor | Yan masada oturan çift yemek boyunca bize bakıp durdu. |
| gel | -ip/yip | -kal/kal | -dı/-di/-du | Siz gide durun ben size yetişirim. |
| bak | -up/-yup | -gel/gel | -acak/-ecek | Bakakalırım giden geminin ardından, atamam kendimi denize dünya güzel. |
| sür | -üp/-yüp | -git/git | -mış/-miş/-muş | Büyüklerin elini öpmek bir gelenek olarak Türk kültüründe yüzyıllardır süregelir. |
| dön | -a/ya | | -ir | Aldığı haber karşısında adeta dönüp kaldı. |
| uyu | -e/ye | | -meli/-se | Dün televizyon izlerken kanepede uyuyakalmışım. |
| | | | -iyordu/-iyormuş/-iyorsa | Bana öyle anlamlı anlamlı bakıp durma. |
| | | | -diydi/-diyse | Hiçbir yasak sonsuza kadar sürüp gitmez. |
| | | | -ecekti/-ecekmiş/-ecekse | Hiçbir yasak sonsuza kadar süregitmez. |
| | | | -mişti/-mişmiş/-mişse | |
| | | | -irdi/-irmiş/-irse | |
| | | | -meliydi/-meliymiş/-meliyse | |
| | | | -seydi/-seymiş | |

## 9 Yerleştirelim

süregelmek • düşünedurmak • bakakalmak • uyuyakalmak • bakıp durmak • tartışılagelmek • söylene gelmek uyuyup durmak • bakadurmak • anlatıp durmak • konuşadurmak • anlatılagelmek • konuşup durmak • oturadurmak gülüşüp durmak • alışılagelmek • çıkagelmek • söyleyip durmak

1. Asırlar öncesinden ____süregelen____ adetler bir toplumu bir arada tutan en önemli kültürel unsurlardır.
2. Kuşaktan kuşağa ______________ olan masallar, derleyiciler tarafından yazılı duruma getirilmiştir.
3. Sabahtan beri takılmış plak gibi hep aynı şarkıyı ______________, başımı ağrıttın artık.
4. Siz ______________, ben hemen çay suyunu koyup geleyim.
5. Dün gece film izlerken koltukta ______________ için her yerim tutulmuş.
6. Herkesin içinde bize bağırıp hışımla odayı terk edince ne yapacağımızı bilemeden birbirimize ______________.
7. Ayşe birlikte gittiğiniz çocuk oyunundan o kadar etkilenmiş ki dün bütün gece babasına ______________.
8. Eve geldiğinden beri ______________, biraz kalk da sofrayı kurmama yardım ediver hadi.
9. Hanımefendi, siz gömleklerde hangisini alacağınızı ______________, ben diğer müşterilerimizle ilgileneyim.
10. Dersin başından beri ______________, size bu kadar komik gelen şey ne? Anlatın da biz de gülelim.
11. Köyümüzde yıllardır ______________ bir rivayete göre bu çeşmenin suyunu içenler ömürlerince hastalanmazmış.
12. Son albümümde rock müziğin ______________ kalıplarını yıkarak müziğe yeni bir soluk getirmeye çalıştım.
13. Demokrasi, medeniyetin başlangıcından bu yana ______________, çerçevesi belirlenmeye çalışılan bir kavramdır.
14. Mağaza çok kalabalık, ben taksiti yatırırken siz vitrinlere ______________.
15. Daha fazla koşamayacağım. Ben şu bankta ______________ siz birkaç tur daha atın.
16. Seninle saatlerdir aynı konuyu ______________ ama sanırım ortak bir noktada buluşmamız mümkün olmayacak.
17. Tarih boyunca ______________ pek çok mitolojik hikayenin farklı yörelerde farklı versiyonlarını dinlemek mümkündür.
18. 1 Nisan şakası yapmak için öğretmenin dolabına oyuncak yılan koymak üzereyken okul müdürü odaya ______________!

10 Tamamlayalım, sıralayalım, işaretleyelim







# Oryantal Dansı

☐ Anadolu oryantalle Selçuklular döneminde tanıştı. Zaten kendi kültüründe benzer dansları barındıran Anadolu, böylece Arap kültürünün de katılımıyla bir sentez yarattı. Mısır aracılığıyla Afrika kıtası, Emevilerin Cebelitarık'ı geç________ Endülüs'e kadar yayılışıyla Latin dünyası, Osmanlılar döneminde Rumeli ve Balkanlar, Doğu'da ise öncelikle Hindistan ol________ Pakistan, Afganistan, Endonezya ve tüm Asya bu dansı kendi kültürüne katmış oldu. Bugünse tüm dünyada büyük ilgi çeken bir dans türü oryantal...

☐ En başta dans vardı. Çünkü insanoğlu konuş________ anlaşmayı keşfet________ hareketle anlaşıyordu. Hareket dağarcığı çoğal________ birleşik hareketler ortaya çıktı ve bu hareketler giderek dansa dönüştü. İlkel insan, doğayla savaşı sırasında yaşadıklarını dansla anlatma yolunu tercih etti ve doğa olaylarını beden hareketleriyle sembolize etmeye çalış________ göbeğini, kalçasını, belini kullandı. Böylece oryantalin ilk tohumları atılmış oldu.

☐ Çeşitli araştırmalar sonucunda şekillenen 'Oryantalin Sihirli Çağrısı' belgeseli öncelikle Avrupa, Amerika, Avustralya ve Uzakdoğu'da çeşitli film festivallerine katılacak ve oryantalin dünyasına izleyiciyi de konuk edecek.

☐ Oryantal, bir dans ol________ milattan iki bin yıl kadar önce Arabistan Yarımadası'nda ortaya çıktı. Amacı insanın dünyaya geliş öyküsünü anlatabilmekti. Bir insanın doğum sürecinde yaşanan sancılar ve kasılmalar dans dilinde vücut buldu ve oryantal, mucizenin dansı olarak tarih boyunca tüm dünyayı dolaşıp durdu.

☐ Eğitimci, hakkında bir film yapmaya karar ver________ sadece yabancı arkadaşları geldiğinde izlediği turistik bir gösteri ol________ görüyormuş oryantali. Ancak işin içine gir________ önemli ayrıntılara rastlamış. Bunun sadece bir danstan ibaret olmadığını, sağlık alanında da oryantalden yararlandığını ve yurtdışındaki bazı terapi merkezlerinde kadın vücuduna bağlı hastalıklarda terapik özellikleriyle kullanıldığını öğren________ filmi psikiyatrist görüşleriyle de desteklemek istemiş.

☐ Türkiye'de oryantalin meraklıları çok ve bu dansla ilgilenenler günden güne çoğalıyor. Bu nedenle pek çok saygın merkezde güncel dans türleri ile birlikte oryantal eğitimi de veriliyor. Üstelik sırf bu dansın inceliklerini öğren________ Türkiye'ye gelen yüzlerce turist de bulunuyor ve şimdilerde oryantal Türkiye'de çekilecek bir belgesel projesiyle dünyaya daha iyi tanıtılmaya hazırlanıyor.

☐ Filmdeki en ilginç bölümler belki de oryantal dansla ilgili uzman gözüyle yapılan yorumlar. Prof. Dr. Mansur Beyazyürek bu dansın kadının kendini sevmesi ve kendisiyle barışık olmasını artırıcı etkisi olduğunu dile getirmiş. Doç. Dr. Nusret Kaya ise göbek dansının yaratıcı bir güç taşıdığından bahsetmiş.

UTE Prodüksiyon'un sahibi yapımcı Umut Eğitimci okuduğu 'Oryantal Göbek Dansı' kitabından ilham al________ göbek dansının bilinmeyenlerini araştır________ bir belgesel film ile ortaya koymaya karar vermiş. 'Oryantalin Sihirli Çağrısı' adını taşıyan film bu dansın tarihini, anlamını, karakteristik özelliklerini, geçmişte ve günümüzde icra edenlerin düşünceleriyle anlatıyor.

*Ekin Türkantos'un "Oryantal Belgeseli Dünyaya Açılıyor" adlı yazısından uyarlanmıştır*

1. *Oryantal dansı __________ .*
   - [ ] doğa olaylarını beden diliyle anlatır.
   - [ ] doğum sürecini sembolize eder.
   - [ ] mucizeleri dans yoluyla ortaya koyar.
   - [ ] savaşlar sırasında yaşanan acıları yansıtır.

2. *Oryantalin Türkiye'deki durumu:*
   - [ ] "Geleneksel" olarak nitelenen bir dans.
   - [ ] Turizme katkısı nedeniyle ilgi gösterilen bir dans.
   - [ ] Meraklıları artan bir dans.
   - [ ] Herkesin saygı gösterdiği bir dans.

3. *'Oryantalin Sihirli Çağrısı' adlı belgeselin amacı:*
   - [ ] Geleneksel Türk danslarının tanıtımını yapmak
   - [ ] Göbek dansının bilinmeyenlerini araştırıp bu dansı dünyaya tanıtmak
   - [ ] Oryantal dansının sağlık açısından yararlarını vurgulayarak bu dansa ilgiyi artırmak
   - [ ] Hepsi

| Belgeselde; | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Tarihçilerin oryantal dansının gelişimine yönelik açıklamaları | ☐ | ☐ |
| 2. Oryantal dansçılarının görüşleri | ☐ | ☐ |
| 3. Oryantalin insan sağlığı açısından yararları | ☐ | ☐ |
| 4. Türkiye'de oryantal eğitimi veren kuruluşlar | ☐ | ☐ |

## 11 Ulusal dansımızı anlatalım

- Ülkenizde dansa verilen değer
- Ülkenizde ilgi duyulan dans türleri
- Ülkenizin ulusal dansları
- Ulusal danslarınızdan bir örnek
  - dansın yapıldığı bölge
  - dans müziğinin özellikleri
  - kullanılan enstrümanlar
  - dansçıların özellikleri
  - dans kıyafetleri
  - dansla aktarılan duygular
  - dans figürleri

## 12 Kompozisyon yazalım



1. **Dansın Tanımı**
   - Dans nasıl ortaya çıkmış olabilir?
   - Dans insanoğlu için ne anlam ifade eder?
   - Diğer: ____________________ .

2. **Dans ve Toplum**
   - Her toplumun kendine özgü bir dansı var mıdır? Neden?
   - Dans bir toplumun kültürünü yansıtır mı? Nasıl?
   - Farklı kültürlere özgü danslara verilebilecek örnekler nelerdir?
   - Diğer: ____________________ .

3. **Dans ve İnsan**
   - Dansın insan bedenine ne gibi yararları vardır?
   - Dans insanın sosyal hayatı açısından da yararlı mıdır?
   - Dans ile karakter arasında bir ilişki kurulabilir mi?
   - Diğer: ____________________ .

4. **Dans ve Siz**
   - Daha önce profesyonel ya da amatör olarak dansla ilgilendiniz mi?
   - Dans etmek sizin için ne anlam ifade eder?
   - Kendinizi hangi dans türüyle ifade edebileceğini düşünüyorsunuz? Neden?
   - Diğer: ____________________ .

## 13 Not alalım, özetleyelim , işaretleyelim

Kimono






| | Nedir? |
|---|---|
| Kimono | |
| Obi | |
| Geta | |
| Nagajuban | |
| Tabi | |

| | Önceleri | Şimdi |
|---|---|---|
| Kimonun biçimi | | |
| Kimonoların temizlenmesi | | |
| Kimonoların bedenleri | | |

| | Kimonoların giyildiği durumlar |
|---|---|
| Kadınlar | |
| Erkekler | |

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Giydiği kimonodan yola çıkarak bir kişinin toplumdaki yeri hakkında fikir edinebiliriz. | ☐ | ☐ |
| 2. Modern temizleme yöntemleri sayesinde kimonoların temizlenmesinde eski yöntemler artık kullanılmaz olmuştur. | ☐ | ☐ |
| 3. Erkek kimonoları da kadın kimonoları kadar çeşitlilik göstermektedir. | ☐ | ☐ |
| 4. Günümüzde kimono daha çok özel günlerde giyilir olmuştur. | ☐ | ☐ |
| 5. Günlük hayatta kimono giymek isteyen kadınlara profesyonel bir kişinin yardım etmesi gerekmektedir. | ☐ | ☐ |

Kimononun resmiyet derecesini ____________ göstermez.

☐ kumaşın rengi
☐ arma sayısı
☐ kumaşın türü
☐ kumaşın deseni
☐ aksesuarların rengi
☐ kumaşın kalınlığı

## 14 Anlatalım

*Kimono hakkında* ______________________________

______________________________

______________________________

______________________________ *öğrendim*.

| YETERLİK | | | | | | -(y)Ebil- / -(y)EmE- |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Eylem | – | | Yardımcı Eylem | Zaman Eki | Kişi Eki | Örnekler |
| katıl<br>ol<br>anla<br>yemek<br>ayır<br>yardım et<br>kalk<br>ol<br>yap | -a/-ya<br>-e/-ye | mı<br>mi<br>mu<br>mü<br>ma<br>me<br>maz<br>mez | -abil / -yabil<br>-ebil / -yebil | -yor/-iyor<br>-di/-dı<br>-yacak/-(y)ecek<br>-mış/-miş<br>-ir<br>-malı/-meli<br>-salydıl/-selydil<br>-yordu/-iyordu<br>-yormuş/-iyormuş<br>-yorsa/-iyorsa<br>-dıydı/diydi/-dıysa/-diyse<br>-yacaktı/-(y)ecekti<br>-ycakmış/(y)icekmiş<br>-ycaksa/-(y)icekse<br>-mıştı/-mişti<br>-mışsa/-mişse<br>-mışmış/-mişmiş<br>-irdi/-irmiş/-irse<br>-malıydı/-meliydi<br>-malıymış/-meliymiş<br>-malıysa/-meliyse | -(y)Im / -m<br>-sIn / -n<br>–<br>-(y)Iz / -k<br>-sInIz / -nIz<br>-lAr | Çok işim var bu akşam size katılamayabilirim.<br>Çok işim var bu akşam size katılamam.<br>Henüz karar vermedim bu akşam size katılmayabilirim.<br>İhtiyaç duyarsam bana yardım edebilir misin?<br>Sence bu işin altından kalkabilecek miyiz?<br>Yarın ki konferansta sunumunuzu Fransızca yapabilecek misiniz? Çevirmene ihtiyacınız olabilir mi?<br>Ben kesinlikle baharatlı yemekler yiyemem. Sen yiyebilir misin?<br>Gelecek haftaki sınava birlikte çalışırsak iyi bir puan alabileceğimizden eminim.<br>Eskiden kitap okumaya daha çok zaman ayırabiliyordum.<br>Bazen seni hiç anlayamıyorum.<br>Beni anlamayabiliyor musun? |

## 15 Tamamlayalım

1. Direksiyon çalışmalarımı hiç aksatmıyorum. Birkaç hafta içinde tek başıma trafiğe çık*abileceğim*______.
2. Müdür bütün çalışanlarla tek tek görüşmek istiyormuş. Bugünlerde bizi de ara______
3. Duyduğuma göre şirket Anka Spor merkeziyle anlaşmaya çalışıyormuş. Anlaşma sağlanırsa hepimiz Spor merkezinde %30 indirimden yararlan______ ______.
4. Uzun yıllar İngiltere'de yaşadım. İşleriniz yoğunsa çevirilerinize zevkle yardım et______.
5. Odaya girdiğimde seni güçlükle tanı______, saçlarının rengi seni bambaşka biri gibi yapmış.
6. Az önce terziniz aradı. Siparişlerinizden ancak iki tanesini yetiştir______. Diğerlerini yarın gönderecekmiş.
7. İstediğiniz masaya geç______, bütün masalar boş.
8. Beyefendi pardon, burada sigara iç______. İsterseniz bahçemize çık______.
9. Aslı'nın bugünkü sınavı iyi geçmezse akşam bizimle sinemaya gel______, çünkü morali bozuk olur.
10. Pardon, biraz daha sessiz ol______? Gürültüden okuduklarımı anla______.
11. Ne yazık ki bu ürünlerde taksit yap______, çünkü bunlar indirimli ürünler.
12. İyi günler, Serkan Bey'le görüş______?

## 16 İşaretleyelim

1. Bence dünkü tartışmada fazla sert konuştun. Sesini o kadar ______.
   - [ ] yükseltmeyebilirdin
   - [ ] yükseltemeyebilirdin
2. Yarınki yemeğe Ayşin de gelecekmiş. Onunla aram iyi değil, henüz karar veremedim ama ben ______.
   - [ ] katılamayabilirim
   - [ ] katılmayabilirim
3. Film yedide başlıyorsa ben kesinlikle ______, çünkü dişçiyle randevum altı buçukta.
   - [ ] yetişemeyebilirim
   - [ ] yetişemem
4. Bu yemeği yeni öğrendim. Bu akşam sizin için deneyeceğim ama ilk denemem olacağı için belki güzel ______.
   - [ ] yapmayabilirim
   - [ ] yapamayabilirim
5. Hafta sonunu sizinle geçirmeyi çok istiyorum ama çalışma planımız henüz belli değil, ______.
   - [ ] gelemeyebilirim
   - [ ] gelemem
6. Türkiye'ye gelmeseydin hiçbir şekilde Türkçeyi bu kadar çabuk ______.
   - [ ] öğrenmeyebilirdin
   - [ ] öğrenemezdin
7. Hiç zamanım yok. İstediğin raporu zamanında ______.
   - [ ] bitirmeyebilirim
   - [ ] bitiremeyebilirim
8. Hava kapalı. Yarın da ______.
   - [ ] açmayabilir
   - [ ] açamayabilir

17 Okuyalım, işaretleyelim

# İskoçya Denince Akla...

Aslı Çakır
www.milliyet.com.tr

(1) Geçenlerde katıldığım bir yurtdışı golf turnuvasında ekibimizdeki arkadaşlardan birinin kocası İskoçtu ve gezinin sonundaki ödül törenine, benim o zamanlar etek dediğim ama artık adının "kilt" olduğunu öğrendiğim kıyafetini giyerek gelmişti. Ekose yeşil eteği, aynı kumaştan ceketi, beyaz gömleği, papyonu, eteğinin tam önünde sallanan püsküllü çantası, kalın çorapları ve kocaman ayakkabıları ile dikkatimizi çekti.

Aslında kilti ünlüler dünyasında kullanan pek çok kişi var. Bu nedenle **gözümüzün aşina olduğu** bir giysi. Örneğin Sean Connery... Sonra Mel Gibson'ın "Cesur Yürek"te, üzerinde kiltiyle görüntüleri ve Axl Rose'un sahnede kiltiyle bir uçtan bir uca yürümesi... Bir de MTV Avrupa Müzik Ödülleri gecesinde, sahneye siyah deri kilti, siyah çorapları ve botlarıyla çıkan aksiyon sinemasının yeni yüzü Vin Diesel... Ama böyle yanı başımızda kilt giymiş birisini bulmuşken, kilt hakkında merak ettiklerimizi öğrenebiliriz diye düşündük ve arkadaşımızı soru yağmuruna tuttuk. Konu hakkında biraz da ordan buradan bilgi edindim, işte kilt hakkında öğrendiklerim...



Kilt İskoçya'nın en bildik, en ilginç simgesi. Aslında sadece bir etek değil, kıyafetin tamamına verilen bir ad. İskoç erkekleri için de çok ama çok önemli.

(2) Şimdiki kiltleri görenler neden İskoçya'nın yüksek ve soğuk topraklarında erkeklerin bu kıyafeti giydiğini anlayamayabilirler, hatta "İskoçya'nın havası kilt için biraz uygunsuz değil mi?" diye sorabilirler. Oysa kilt aslında erkekler tarafından zamanında rahatlığı kadar sıcak tuttuğu için de giyilen bir kıyafet. Eskiden 9-10 metrelik kumaştan yapılıyordu ve tüm vücut o kalın kumaşla sarılabiliyordu. İskoçyalı erkek isterse bu kıyafeti geceleri dağlarda, battaniye olarak kullanabiliyordu.

(3) Bir İngilize sorarsanız, size kilti Thomas Rowlinson isminde bir İngiliz yerlisinin 18'inci yüzyılda icat ettiğini söyleyebilir. Bir İrlandalıya sorarsanız, ona göre de ataları zaten kilti İskoçlardan çok önce giymekteydi. Ama sonuç olarak kilt denince akla İskoçya geliyor. İskoçya'daki hikayelerden birine göre de 1258 yılında Ronald Macgregor isimli bir İskoçun bir piyangoda ekose bir etek kazanmasıyla kiltin tarihi başlıyor.

(4) Çoğunlukla kırmızı, siyah, yeşil ve mavi ağırlıklı ekoselerde desenler farklı farklı. Bu farklı desenler İskoçya'daki klanları temsil ediyor. Ekoselerin renkleri ve şekilleri o klanların yaşadıkları yerlerin coğrafi özelliklerini gösteriyor.

(5) Eskiden kiltler omuzdan atılarak, beldeki deri kemerle vücuda oturtularak kullanılıyordu. Şimdi ise etek şeklindeki kiltler var. Bu kiltler de bel altına sarılarak kullanılıyor. Saçaklı kısım sağınızda kalıyor. Pililer ise kiltin arkasında... Para kesesi diyebileceğimiz kürklü ufak çanta ise kiltin önüne, kemerden üç parmak aşağıya doğru asılır ve çok aşağılara sarkmamasına dikkat edilir. Bu kesenin ipleri ise arkada bağlanır. Kilt çorapları dizden 2-3 parmak kadar aşağıda olur. Bitimindeki bölümün bir kez çevrilmesine sık rastlanır.

Kiltlerin üzerine günümüzde gömlek ve ceket giyiliyor. Kravat ve papyon takılıyor. Papyonun ve kravatın, ceketin kiltin desenlerinde olması **makbul**. Ama en doğrusu gömleğin üzerine dantel göğüslük takılması. Manşetlerin de dantelli olması.

Kilt İskoçya'ya özgü olmasına rağmen, hemen hemen herkesin tanıdığı bir giysi. Ortaya çıktığı dönemdeki işleviyle kullanılmasa da özel günlerde İskoç kültürünü yansıtmaya devam ediyor.

*Yazarın "Erkekliği Artıran Etek" adlı yazısından uyarlanmıştır*

**gözümüzün aşina olduğu**

- [ ] çok iyi bildiğimiz
- [ ] daha önce görmüş olduğumuz
- [ ] ilk kez gördüğümüz
- [ ] hiç görmediğimiz

**makbul**

- [ ] daha iyi
- [ ] önemli
- [ ] şart
- [ ] gereksiz

| Paragraf | Bilgi |
|---|---|
| 1 | ☐ Kiltin nasıl giyildiği |
| 2 | ☐ Kiltin asıl kullanım amacı |
| 3 | ☐ Kiltin kumaşının neleri simgelediği |
| 4 | ☐ Kiltin kaynağının nereye dayandığı |
| 5 | ☐ Kiltin nasıl bir giysi olduğu |

1. İskoçyalı erkekler eskiden kilt sayesinde ______________________.
2. Kiltin nasıl ortaya çıktığını farklı milleller farklı şekillerde ______________________.
3. Kiltlerin desenlerinden İskoçya'daki klanların yaşadıkları bölgenin coğrafi özelliklerini ______________________.





| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Kiltin İskoçlara ait olduğunu herkes kabul etmeyebilir. | ☐ | ☐ |
| 2. Kilt çorapları dizden 2-3 parmak kadar aşağıda olur ve bitimindeki bölüm dışa katlanmayabilir. | ☐ | ☐ |
| 3. Kiltlerin desenleri birbirinden farklı olamaz. | ☐ | ☐ |
| 4. Kiltin üzerine giyilen ceket kiltle aynı desende olmayabilir. | ☐ | ☐ |
| 5. İnsanlar kiltin İskoçya iklimine uygun olmadığını düşünebilir. | ☐ | ☐ |

## 18 Araştıralım, özetleyelim

- Ülkenize ya da başka bir ülkeye özgü geleneksel giysinin / takının adı nedir?
- Bu giysi / takı nasıl ve ne zaman kullanılmaya başlanmış?
- Bu giysinin / takının kullanıldığı özel durumlar var mı?
- Bu giysinin/ takının sembolize ettiği bir durum var mı?
- Bu giysi / takı ait olduğu ülke dışında tanınıyor ya da kullanılıyor mu?
- Bu giysiyi / takıyı kullanan tanınmış insanlar var mı?

*Hakkında araştırma yaptığım ve size tanıtmak istediğim giysi / takı,* ______________________

# 5 Para...Para...Para...

## 1. Paranın Ne Önemi Var?




### 1 Eşleyelim, tartışalım

☐ Aza kanaat etmeyen çoğu hiç bulamaz.    ☐ Azıcık aşım kaygısız başım.    ☐ Ak akçe kara gün içindir.

**1**

Gece gündüz çalışan insanları anlayamıyorum... Tamam, elbette yaşamak için para gerekli, para için de çalışmak. Ama bu kadar çalışırken yaşamaya zaman kalmıyor ki!

Çok yoğun çalışarak dünya kadar para kazanmaktansa daha az parayla kendime daha çok vakit ayırabilmeyi, stressiz yaşamayı tercih ederim.

**2**

Eğer şu anda yaşınız gençse, enerjiniz yüksekse, çalışmaktan şikayet etmenizi anlayamıyorum! Karşılaşabileceğiniz zor günleri düşünün. Sağlıklıyken kazanmazsanız yarın başınıza bir şey geldiğinde ne harcayacaksınız? Eliniz ayağınız tutuyorken yoğun çalışıp çok para kazanın. Kendinizi yormaktan kaçınmayın.

**3**

Hayatımız daha çoğunu istemekle geçiyor... Mutlu olmak için her zaman daha fazla para kazanmamız gerektiğini düşünüyoruz. Elimizdekiler bize hiçbir zaman yetmiyor. Durum böyle olunca hem bugün mutsuz oluyoruz hem de geleceğimizle ilgili endişelenip strese giriyoruz. Mutlu olmanın maddi açıdan daha iyi durumda olmakla mümkün olabileceğini düşünmek yerine elimizde olanların değerini düşünerek mutluluğu yakalayabiliriz.

Ben bu görüşlerden ____________ katılıyorum. Çünkü ____________
______________________________
______________________________
______________________________
______________________________.

| ULAÇLAR | | | | -mEktEnsE, -mEk varken , -mEk yerine<br>-(y)EcEğinE, -(y)EcEği yerde | |
|---|---|---|---|---|---|
| Eylem | – | Ek | | Varken/yerine/Ek | -sa/-se |
| izle<br>şikayet et<br>kutla<br>özür dile<br>bas | -ma<br>-me<br><br><br>... | -mak<br>-mek<br><br><br>...<br>-acak/-yacak<br>-ecek/-yecek | <br><br><br><br>...<br>-ım/-im/-um/-üm<br>-ın/-in/-un/-ün<br>-ı/-i/-u/-ü<br>-ımız/-imiz/-umuz/-ümüz<br>-ınız/-iniz/-unuz/-ünüz<br>-ları/-leri | varken<br>yerine<br>-tan/-ten<br><br>...<br>yerde<br>-a/-na<br>-e/-ne | -sa/-se<br><br><br><br>... |

**Örnekler**

*Stadyuma gidip soğukta titremektense maçı evde izlemeyi tercih ederim.*

*Maçı evde izlemek varken neden bu soğukta stadyuma gidiyorsun.*

*Yolcuların ifadesine göre kazaya şoförün frene basacağı yerde gaza basması neden olmuş.*

*Yolcuların ifadesine göre şoför frene basacağına gaza basmış*

*Bu konuda haksız olduğunu kabul edip özür dileyeceğin yerde hala kendini savunuyorsun.*

*Bana kalırsa maçı stadyumda izlemek yerine bir kafede bir şeyler içerek izleyelim.*

*Bence sürekli şikayet etmek yerine sorunlarını çözmeye çalışmalısın.*

*Bence bu doğum gününü evde kutlamak yerine arkadaşlarla birlikte pikniğe gidelim*

*Maçı evde izlemek yerine neden bu soğukta stadyuma gidiyorsun.*

*Bu konuda haksız olduğunu kabul edip özür dileyeceğin yerine hala kendini savunuyorsun.*

## 2 Tamamlayalım

1. Bilet almak için saatlerce sıra bekle *mektense*______ konseri televizyondan izlemeyi tercih ederim.
2. İçinde olduğun durumdan sürekli şikayet et__________ durumu değiştirmek için bir şeyler yapmalısın.
3. Kendi hatan olup olmadığını düşün__________ yaşadığın her sorunda karşındakini suçluyorsun.
4. Hafta sonunu arkadaşlarınla eğlen__________ uyuyarak geçirmene bir anlam veremiyorum!
5. Bence bu soğukta evden çıkıp sinemaya git__________ televizyon izlemek daha mantıklı.
6. Arka yoldan iki dakikada eve git__________ niçin ısrarla bu yolu tercih ediyorsun?
7. Spor salonuna dünyanın parasını öde__________ her gün bir saat yürüyüş yapsak olmaz mı?
8. "Bu parayla nasıl geçineceğiz?" diye düşün__________ daha iyi bir iş arasan çok iyi edersin.
9. Ülke yöneticileri ellerindeki gücü dünya barışı için kullan__________ silahlara yatırım yapmayı yeğliyorlar.
10. Sana ne güzel hediye almış işte. Sen sevin__________ onu eleştiriyorsun.
11. Yeni aldığım krem cildimi güzelleştir__________ daha da bozdu.
12. Sorumsuz hareketlerinden dolayı benden özür dile__________ kalkmış bir de hesap soruyor.
13. Kavgayı ben uzatmak istemedim. Ama onlar konuyu kapat__________ daha da üstüme geldiler.
14. Kazadan sağ kurtulduklarına şükret__________ arabanın masrafları için üzülüyorlar.
15. Yarın sabah erkenden dersiniz var ama siz yatıp uyu__________ geç vakte kadar televizyon seyretmeyi tercih ediyorsunuz.
16. Konuşarak aranızdaki sorunu hallet__________ çocuk gibi birbirinize darıldınız.
17. Biliyorum haksızım. Onun benim için yaptıklarına teşekkür et__________ kusurlarını bulup onun kalbini kırıyorum.
18. Sınava bir gün kaldı. Sen oturup çalış__________ sabahtan beri televizyon seyrediyorsun.

## 3 Dinleyelim, yanıtlayalım

### Türk Lirası Banknotları



1. Yeni banknotlarda portresi yer alan kişiler,
   - ☐ yalnızca Türk toplumu için önem taşımaktadır.
   - ☐ siyasette önemli konumlarda bulunmuşlardır.
   - ☐ yalnızca bir grup için değil, halkın tümü için önem taşımaktadır.
   - ☐ birer bilim insanı olarak tüm dünyada tanınmaktadırlar.

2. Yeni banknotlarda, ______ alanlarından bir kişinin portresi kullanılmamıştır.

| | | | |
|---|---|---|---|
| ☐ tıp | ☐ felsefe | ☐ matematik | ☐ mimarlık |
| ☐ edebiyat | ☐ psikoloji | ☐ müzik | ☐ siyaset |

3. Yeni banknotlarda ______ resmi kullanılamaz çünkü seçilen kişilerin o alanla ilgisi yok.

| | | |
|---|---|---|
| ☐ daktilo | ☐ mürekkep | ☐ steteskop |
| ☐ güneş | ☐ beyin | ☐ güvercin |
| ☐ hesap makinesi | ☐ bina | ☐ inşaat |

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Yeni banknotların hepsinde Atatürk'ün portresi var. | ☐ | ☐ |
| 2. Yeni banknotların sahte olup olmadığı sadece makineler tarafından anlaşılabilecek. | ☐ | ☐ |
| 3. Görme engelli kişiler banknotların değerini, köşesindeki noktaların büyüklüğüne göre anlayabilirler. | ☐ | ☐ |
| 4. Banknotların üzerinde resmi bulunan kişiler diğer ülkelere ait banknotlarda da yer almış evrensel önemi olan kişilerden seçilmiştir. | ☐ | ☐ |

## 4 Okuyalım, yazalım

### Ülkemin Banknotunu Tasarlasaydım

**Genç Siviller**

Bence banknot ülkemize ait olacağı için ülkeyi bizim yapan bir şeyi sembolize etmeli. Bu nedenle, Türkiye Cumhuriyeti için ellerinden gelen her türlü fedakarlığı yapan komutanlarımızın resimlerine yer verirdim.

**Nazlı Eda Noyan**

Kimi ülkelerde kullanılan hayvan ve meyve motifleri ülkenin doğal değerlerini çok estetik bir şekilde yansıttığı için hep hoşuma giderdi. Bunun bir alternatifi olarak önemli şahsiyetlerin portrelerini koymak yerine Türkiye'nin en büyük kültürel değerlerinden olan yemek kültürüne dair bir imgeyi kullanmak isterdim. Örneğin, demli bir çay ve simit ya da köpüklü bir ayran... Üstelik toplumun her kesiminden, sıcak bir ortamda konuşmayı, tartışmayı ve düşünmeyi yansıtır.

**Tunç Topçuoğlu**

Geçinebilmek için ihtiyaç duyulan para miktarına 'ekmek parası' deniyor. Çoğu kişinin ekmek parası kazanabilmek için çalıştığını düşünürsek ekmek motifli yeni Türk lirasının anlamı daha da güçleniyor. Yani banknotun üstünde önemli bir kişiye yer vermektense paranın kendi önemine yer verilebilir. Bu tasarımın bir seri olduğunu varsaydığımızda 10 Lira'ya köy ekmeği, 20 Lira'ya yulaf ekmeği, 50 Lira'ya kepekli ekmek olarak seri devam edebilir.

Bir ülkeye ait banknotun yansıtması gereken, ______
______.

Benim ülkemin banknotlarının üzerinde ______
______.

Benim ülkemde yansıtılması gereken en önemli şey
______.

Ben olsaydım ülkemin en önemli değerini şöyle yansıtırdım: ______
______
______.

5 Okuyalım, işaretleyelim

# Ah Bir Zengin Olsam

Hemen şimdi size "Bir dilek tutun, birkaç dakika içinde gerçekleşecek." dense ne dilersiniz bir düşünün... Kaçımız sağlık, huzur, aşk, iyi bir iş, iyi arkadaşlar ya da bir başkası için, dünyamız için bir şeyler ister? Dürüst olun, çoğumuz geri kalan dileklerimizi gerçekleştirmenin anahtarı olarak gördüğümüz "para" yı seçeriz...

Öyle inanmış ya da inandırılmışız ki paranın "gücüne"! Olmazsa olmazımız o bizim. Yokluğudur her türlü sıkıntımızın sebebi... Size "Dünyaya pembe gözlüklerle bakalım, paranın ne önemi var" demiyorum. İstediğimiz pek çok şeye ulaşmanın aracıdır elbette para. Ama gelin **enine boyuna bir düşünelim**, gerçekten paranın ne önemi var? Bu hayatta bizi mutlu edecek neler yapabiliriz paramızla?



O çok istediğiniz her biri binlerce lira eden giysilere sahip olabiliriz örneğin. Ya da dünyayı köşe bucak gezme şansına... Teknolojinin son harikalarından herkesten önce biz yararlanabiliriz. İş güç için tasalanmak yerine içimizden geldiği gibi geçirme şansımız olur zamanı. Yalnızca kendimizi değil etrafımızdakileri de mutlu edebiliriz, onlara istedikleri her şeyi sunabiliriz. Onlar da bize minnettar olurlar... Her şeye sahip olabiliriz.

Bu şartlarda mutlu olmak **işten değil**! Bir de sağlığımız yerindeyse **değmesinler keyfimize**...

Ama çoğumuzun karıştırdığı şu: Mutlu olmak için hep o hesabını bilmediğimiz paranın hayalini kurarak ya da mutsuzluğumuzu olmayışına bağlayarak mı devam etmeliyiz yola? Daha fazlasına "sahip olmak" yerine sahip olduklarımız getiremez mi mutluluğu bize?

İleride bir gün bizim olma ihtimali olan ya da keşke bizim olsaydı dediğimiz milyonları düşünerek, "olsaydı yapardım" larla dolu cümleler kurarak, "Bende şans olsa..." diyerek ömrümüzü tüketmektense bütünün bizi mutlu etme ihtimali olan en küçük parçalarını görmeye çalışarak yürüyemez miyiz bu yolu? Gelecekte daha mutlu olma ihtimalimizi düşünerek yaşamaktansa, bugün, bu şartlarda elimizdeki maddi olanaklarla ne kadar mutlu olduğumuzla ilgilenelim derim ben.

Çok paranın mutluluk için şart olduğunu düşünmek yerine onun mutluluğu sadece artırabileceğini fark edelim. Elbette, umarım biz bu şekilde mutlu yaşamayı başarırken mutluluğumuzu katlayacak çok para sahibi olma dileğimiz de gerçekleşir.

"Enine boyuna düşünmek" ______ demektir.

- ☐ Başka bir açıdan değerlendirmek.
- ☐ Bütün detaylarıyla düşünmek.
- ☐ Yüzeysel olarak değerlendirmek.
- ☐ Tam tersini düşünmek

"Bu şartlarda mutlu olmak işten değil" ______ demektir.

- ☐ Bu şartlarda mutlu olmak normal değil.
- ☐ Bu şartlarda mutlu olmak çok kolay.
- ☐ Bu şartlarda mutlu olmak çok zor.
- ☐ Bu şartlarda mutlu olmak normal değil.

"Değmesinler keyfimize" ______ demektir.

- ☐ Çok memnun oluruz ☐ Keyfimiz kaçar
- ☐ Mutluluğumuz bozulur ☐ Mutlu olmaya çalışırız

| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Küçük mutluluklar paradan daha değerlidir. | ☐ | ☐ |
| 2. Çok para sahibi olmak insanı mutlu etmez. | ☐ | ☐ |
| 3. Çoğu kişi elindekinden fazlasına sahip olmayı düşleyerek yaşamakta olduğu mutluluğun farkına varmaz. | ☐ | ☐ |
| 4. Çok parası olan kişiler de mutsuz olabilir. | ☐ | ☐ |
| 5. Parayla sahip olduklarımız dışında mutlu olmamızı sağlayan şeyler vardır. | ☐ | ☐ |
| 6. Para bize mutluluk getirecek şeyleri elde etme olanağı sunar. | ☐ | ☐ |

## 6 Okuyalım, işaretleyelim



# Lüksün Sınırı Yok

Ünlü kişilerin parayla ilgili sözlerine baktığımızda genellikle olumsuz yönlerin vurgulandığını görürüz. Örneğin Tolstoy "Para esaretin yeni seklidir.", Schopenhauer "Dünyanın en yoksul insanı, paradan başka hiçbir şeyi olmayandır." sözleriyle paraya değer vermediklerini göstermişlerdir.

Para söz konusu olduğunda parasız yaşamanın ne kadar zor olduğunu anlatmak yerine, zenginliğin insanlardan manevi olarak götürdüğü şeylerden bahsedilir. Oysa birçok kişi zengin olmanın hayaliyle **yanıp tutuşur**. Zengin olabilmek uğruna kimisi canını dişine takıp gece gündüz çalışır, kimisi umudunu piyango biletine bağlar. Zengin olmak, çoğu insana göre hayattan zevk almanın, onu doyasıya yaşamanın tek yoludur. Onlara göre canları sıkıldıklarında farklı ülkelere gidebilmek, istedikleri ürünü etiketin üzerindeki fiyatına bakmadan alabilmek, her türlü hizmeti alabilecekleri ortamlarda bulunabilmek hayatı yaşanabilir kılan şeylerdir.

Kimse paranın hayatta hiçbir önemi olmadığını söyleyemez. Hayatını iyi bir şekilde geçirmek, sağlık problemi olduğunda istediği hastanede tedavi olabilmek, çocuklarına iyi bir gelecek hazırlamak gibi amaçlar için para gereklidir. Ama bazı insanlar için para ihtiyaçlarını karşılamanın ötesinde bir anlam taşır. Böyle insanlar için lüksün sınırı yoktur. Kimsenin uzaktan kumandalı bir klozete, platin-altın karışımı tekila şişesine veya kendi jetinde ısmarlama yapılmış bir kabine ihtiyacı yoktur. Dahası bir jetiniz olmadan da hayatınızı idame ettirebilmeniz hiç zor değildir. Ama bu insanlar için 'lüks' şeyler mevzubahis olduğunda çok da ihtiyaca göre düşünmeye gerek yoktur. Adı üzerinde; bunlar yalnızca zevke ve keyfe hizmet eden şeylerdir ve onlara göre böyle şeylere para dökmenin hiçbir sakıncası yoktur.

Onların ihtiyaçları karşılandığı sürece her zaman daha fazlasına ihtiyaçları vardır. El yapımı çantalar ve muhteşem takıları için paraya kıyarlar ultra lüks tutkunları... Üye oldukları özel bir kulüpte henüz prömiyeri bile yapılmayan bir filmi seyretmek, sadece kulüp üyelerinin girebildiği, lüks markaların bulunduğu bir alışveriş merkezinde alışveriş yapmak ya da istedikleri an istedikleri yerde olmak isterler. Özel araçlar, özel uçaklar, özel havaalanı ya da kendilerine ait bir ada da onları tanımlayan diğer özellikler...

Lüks içinde yaşamanın kötü bir şey olduğunu düşünmüyorum ama bazılarının kazandıklarını daha yararlı amaçlar için kullanacakları yerde adeta paralarını sokağa attıklarını gördüğümde, onları bir öğün yemek için bile parası çıkışmayan insanlarla kıyaslamadan da edemiyorum.

Yazara göre

- ☐ para hayatta önemli bir yere sahiptir.
- ☐ zengin olmak hayatı anlamlı kılan tek şeydir.
- ☐ lüks tutkunlarının istekleri ihtiyaçlarını karşılamaya yöneliktir.
- ☐ lüks içinde yaşayan insanlar mutlaka fakir insanlara yardım etmelidir.

Para dökmek • Parasını sokağa atmak
Paraya kıymak • Parası çıkışmak

1. Çok düşündüm ama sonunda ____________ ve yıllardır istediğim arabayı aldım.
2. Dün markette ____________. Kredi kartım da yanımda değildi,bazı ürünleri bırakmak zorunda kaldım.
3. Hiç işine yaramayacak şeyler almakla ____________.
4. Şu elbiseye o kadar ____________ ama sadece bir defa giymeme rağmen dikişleri patladı.

**Yanıp tutuşmak**

- ☐ Serkan Esma'nın aşkıyla senelerce yanıp tutuştu ama onu bir türlü evlenmeye ikna edemedi.
- ☐ Yurt dışında yaşayanlar memleket özlemiyle yanıp tutuşur.
- ☐ İşe girdiğinden beri şirketin müdürü olmak için yanıp tutuştuğunu herkes biliyor.
- ☐ Kemal senelerdir ailesinin hasretiyle yanıp tutuşuyor.

## 7 Konuşalım

Sizce para insanlar için ne kadar önemlidir? Metinde ünlü düşünürlerin söylediklerine katılıyor musunuz? Sizin çok paranız olsaydı onu ne şekilde değerlendirmeyi düşünürdünüz.

| SIFATLAR | | -sEl |
|---|---|---|
| Sıfat | Ek | Örnekler |
| belge | -sal | Televizyon kanallarında yayınlanan belgeseller özellikle çocuklar için çok eğitici. |
| asker | -sel | Üniversite sınavında sayısal bölümden çok az soru yapabildim. |
| din | -al | Bu program yerel bir radyo kanalında yayınlanacak. |
| ruh | -el | Bir çok ülke, bütçesinin büyük bölünümü askeri harcamalar için kullanmakta. |
| yer | -i | Su insanlar için hayatı bir önem taşır. |
| söz | | Su insanlar için yaşamsal bir önem taşır. |
| sayı | | Mehmet dinsel / dini konularda çok bilgilidir. |
| bilim | | TÖMER Dil Dergisi'nde dilbilim ve dil öğretemiyle ilgili bilimsel yazılar yayınlanır. |
| hayat | | Kızılay, savaş ve doğal afet bölgelerine insani yardım ulaştırmayı görev edinmiş bir kurumdur. |
| yaşam | | TÖMER'de dil kurslarının yanında sosyal ve kültürel etkinlikler de düzenlenmektedir. |
| kültür | | Araştırmalar suça eğilimli insanların genellikle ruhsal sorunları olduğunu ortaya koyuyor. |
| insan | | Birçok ülke, bütçesinin büyük bölünümü askersel harcamalar için kullanmakta. |

## 8 Tamamlayalım

1. Kimya *sal*______ atıkların toplanması ve geri dönüştürülmesi konulu toplantı tartışmalı geçti.
2. Dil öğretiminde iletişim______ yöntemler çok önemlidir.
3. Kişi______ görüşüme göre bu iş böyle olmaz.
4. Uluslararası ilişkilerde bölge______ faktörler göz önünde bulundurulmalıdır.
5. Uzun yolculuklarda gerekli güvenlik önlemlerini almak hayat______ önem taşır.
6. Bu program tüm ulus______ ve yer______ T.V. kanallarında yayınlanacak.
7. Teoloji ilah______ konuları inceleyen bir disiplindir.
8. Güreş Türklerin gelenek______ sporudur.
9. Türk mill(et)______ futbol takımı 2002'de dünya üçüncüsü oldu.
10. Öğretmenimiz her derste önce dilbilgi(si)______ açıklamalar yapıp ardından örnekler veriyor.
11. Toplumda, bireyler arası çatışmalar ahlak______ değerlere bağlılıkla azaltılabilir.
12. Sağlıklı olmak için hayvan______ yağlar yerine bitki______ yağları tercih edin.
13. Yarınki toplantıda idar(e)______ ve mal______ konular görüşülecek.
14. Katılacağımız turda tarih______ ve turistik yerleri de ziyaret etme şansı bulacağız.
15. Türkçede zaman______ ve kip______ içerik neredeyse bütün yapılarda eklerle sunulur.
16. Bu programda daha çok gün______ olaylar değerlendirilecek.
17. Sanat______ üretim çalışmanın yanında yaratıcılık gerektirir.
18. Karşımızdaki kişilerin kut______ değerlerini tartışma konusu yapmamalıyız.
19. Çevre______ sorunlar içinde bulunduğumuz yüzyılın en büyük sorunu.
20. Küre______ ısınma, gerekli tedbirler alınırsa önlenebilir bir süreçtir.
21. Jürinin kararını nesne______ ölçütlere göre verdiğini sanmıyorum.
22. Toplum______ sorunlar yine toplum______ tartışmalarla çözülür.
23. Siyas(et)______ konuları ele alan haber programlarını sevmiyorum.
24. Bizim evde para______ konularla eşim ilgileniyor.
25. Bazı insanları sayı______ zekası, bazı insanların söz______ zekası gelişmiştir.
26. Zihinsel______ güç gerektiren işler insanı daha çok yorar.
27. Beden______ engellileri topluma kazandıracak çalışmalar yapılmalı.
28. Sanatçılar toplum______ olayları eleştir(i)______ bir yaklaşımla ele alır.
29. Kanser tümüyle kalıt______ bir hastalık değildir.
30. Devlet kurumları kamu______ alanlarıdır.

## 9 Dinleyelim, yanıtlayalım

### Bugün Zengin Ol!






Ece Vahapoğlu,

- ☐ zengin insanlarla yaptığı röportajlarının sonucunda ikinci kitabını yazdı.
- ☐ beş kitap projesi üzerinde daha çalışıyor.
- ☐ disiplini bir çocukluk geçirdiği için yurt dışına çıkmak istedi
- ☐ üniversiteyi kazanarak yurtdışına gitme imkanı yakaladı.
- ☐ en renkli günlerini Brüksel'de geçirdi.

Ece Vahapoğlu çalışmaya başladığından beri,

- ☐ kazandığı parayla birikim yapıyor
- ☐ başkalarının yardımına ihtiyaç duymuyor.
- ☐ farklı iş kollarında kendisini ispat etmeye çalışıyor.
- ☐ ailesinden bağımsız olarak yaşıyor.

Ece Vahapoğlu'na göre,

- ☐ başarıya odaklı bir insan olması onu başarılı yapıyor.
- ☐ şansın zengin olmakla hiçbir ilgisi yok.
- ☐ zengin olmanın hayalini kuranların zengin olma şansı var.
- ☐ zengin insanların bazı eylemleri diğer insanlardan farklı
- ☐ zenginlerin girişimleri örnek alındığında paranın daha iyi yönetilmesi mümkün.

Ece Vahapoğlu'nun teorisine göre bir araya gelince zengin olmanın mümkün olduğu halkalar:

1. ______________________.
2. ______________________.
3. ______________________.
4. ______________________.

## 10 Okuyalım, yeniden yazalım

### Zengin Olmanın 15 Püf Noktası

ABD'de iş ve ekonomi çevrelerine hitap eden Forbes dergisi, her yıl düzenli olarak yayınladığı zenginler listesini açıkladı. Listenin ilk sıralarını parselleyen zenginlerin hayatlarını inceleyen Esquire dergisi esprili bir yaklaşımla, zenginlerin ilginç ortak yönlerini de buldu. İşte zengin olma yolunda ilerlerken, gözden kaçırmamanız gereken bazı noktalar...

**Şampuanınızı değiştirin:** Saçlarınızın dökülmesinden korkmayın. Sık sık şampuan değiştirerek saçınızın dökülme riskini artırın. Saçları sonradan mı dökülmüştür yoksa kalıtsal mıdır bilinmez ama dolar milyarderlerinin çoğu keldir!

**Çok çocuk sahibi olun:** "Bekarlık sultanlıktır." sözüne inanmayın. Kendinize uygun bir eş seçip evlenin ve çocuk sahibi olun. Dolar milyarderlerinin en belirgin özelliklerinden biri geniş ailelere sahip olmaları.

**Yabancı dil öğrenin:** Dolar milyarderiyseniz, ortalama bir insandan daha fazla sayıda yabancı dil bilmeniz gerekiyor. Bu yüzden dil öğrenmenin zorluklarını düşünmeyin, hemen bir dil kursuna yazılın.

**Cimri olun:** Eşinize dostunuza kendinizi ispat etmek için ikramlarda bulunmayın. Paranızı kendinize saklayın. Sahip oldukları servetler 40-50 milyar dolarlarla telaffuz edilen bu adamların en önemli ortak özellikleri, cimrilikleridir.

**Araba alın ama kullanmayın:** Zenginlerin garajları, milyon dolarlık arabalarla doludur ve bunların çoğunun marşına bile basılmaz.

**Golf oynayın:** "Benim için tek spor futboldur." demeyin. Golfe ilgi duyun. Golf zengin sporudur ve sosyalleşme imkanı sağlar. Oyun sırasında birçok ticari ortaklık kurma fırsatı yakalayabilirsiniz. .

**Çirkin giyinin:** Modayı takip etmeyin. Kendinize ait zevksiz bir giyim stili yaratın. İşadamları pek öyle zevk sahibi kişiler değildir. Bu uğurda çuvalla para harcıyor olsalar da hala bir şekilde haftanın, ayın ya da yılın rüküşü seçilmekten kurtulamazlar!

**Kemer yerine askı takın:** Demode diye düşünmeyin. En kısa sürede kemerlerinizin yerine askı kullanmayı alışkanlık haline getirin. Ünlü milyarderler Warren Buffet ve Robson Walton, kemer yerine askı kullanmayı tercih ediyor.

**Nakit para kullanmayın:** Ödemelerinizi peşin yapmayın. Kredi kartı kullanın. Belli bir noktadan sonra, bankalar size limitsiz kredi kartları vermek için sıraya girecektir.




1. *Saçlarınızın dökülmesinden korkmak yerine şampuanınızı değiştirerek dökülme riskini azaltın*.
2. ______________________________________.
3. ______________________________________.
4. ______________________________________.
5. ______________________________________.
6. ______________________________________.
7. ______________________________________.
8. ______________________________________.
9. ______________________________________.

## 11 Konuşalım

Siz de zengin insanların ilginç yönlerini düşünerek zengin olmanın püf noktalarına kendi fikirlerinizi ekleyin.

## 12 Dinleyelim, işaretleyelim, konuşalım
### Onlar Çok Zengin!

| Çocuk; | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. köyde yaşayan insanlara acıyor. | ☐ | ☐ |
| 2. zengin olmaktan memnuniyet duyuyor. | ☐ | ☐ |
| 3. zenginliğin parayla bağlantılı olmadığına inanıyor. | ☐ | ☐ |
| 4. köyde yaşadığı süre içinde zenginliğin değerini anlıyor. | ☐ | ☐ |
| **Baba;** | | |
| 1. çocuğun köydeki akrabalarıyla kaynaşmasını amaçlıyor. | ☐ | ☐ |
| 2. çocuğunun akrabalarının yaşamlarıyla kendilerininkini karşılaştırmasını istiyor. | ☐ | ☐ |
| 3. maddiyata çok önem vermiyor. | ☐ | ☐ |
| 4. çocuğun akrabalarıyla ilgili yaptığı yorum karşısında şaşırıyor. | ☐ | ☐ |

## 13 Savunalım

- Bence para her şeydir. Çünkü ______________________________________.
- Bence para hiç önemli değildir, çünkü ______________________________________.

## 14 Yazalım

Finans danışmanı olan ve konusunda çok satılan kitaplar yazan Suze Orman, "Zengin olabilmek ve zengin olduktan sonra zengin kalabilmek cesur ve güçlü olmayı gerektirir," diyor. Ona göre, "Önce para tarafından yönetilen insan olmaktan çıkıp, parayı yöneten insan haline gelmek gerekir. Bu değişim zordur; ancak zihni ve iradesi güçlü olanlar başarabilir." Siz bu fikre katılıyor musunuz? Sizce para insanları ne şekilde yönetebilir? Parayı yönetmek ne demektir? İnsanlar parayı ne şekilde yöneterek zenginliklerini koruyabilirler?

______________________________________

## 15 Paragraflara ayıralım, işaretleyelim

### Parayla Mutluluk Olur mu?

"Parayla Mutluluk Olur mu?" sorusuna herkesin bir cevabı olacaktır. Ancak kişisel tercihlerin ötesine geçerek bu konuda bir genelleme yapmak mümkün mü acaba? Bunun için toplumların refah düzeyi ile mutlulukları arasındaki ilişkiyi ele alan bilimsel araştırmaların sonuçlarına bakmak faydalı olabilir. Parayla mutluluk arasındaki ilişkinin irdelendiği araştırmalar her ne kadar "Tavuk mu yumurtadan çıkar yoksa yumurta mı tavuktan?" hesabına benzer bir tartışmayı beraberinde getirse de sonuçlar gelirin çokluğu ile mutluluk arasında doğrudan bir ilişki bulunmadığını gösteriyor. Yeni Ekonomi Vakfı (NEF) tarafından hazırlanan, doğal kaynak tüketimi, yaşam süresi, insanların mutluluğu ve ekolojik faktörlerin değerlendirildiği "Mutlu Gezegen Endeksi"ne göre para mutluluğun anahtarı değil. Doğrusu şu ki zenginliğin mutluluk getirmediğine inanmak bu zamanda oldukça güç. Ne var ki NEF'in mutluluk endeksinde dünyanın en varlıklı ülkelerinden biri olan İrlanda'nın 113., ABD'nin 150. ve İngiltere'nin Libya'nın altında 108. sırada bulunuyor olması; buna karşılık, Pasifik Okyanusu'nun güneyindeki küçücük ve yoksul bir devlet olan Vanuatu'nun "Dünyanın en mutlusu" olarak birinci sırayı alması "para mutluluk getirir" düşüncesini çürütüyor. Ekonomisi küçük ölçekli tarım ve turizme dayalı olan Vanuatu yüksek tüketim düzeyi ile mutluluk arasında doğru orantı bulunmadığının bir kanıtı olarak kabul ediliyor. NEF, bu tabloyu tüketim fırsatları sınırlı olan ülkelerin çok tüketen ülkelere oranla çok daha mutlu olabildiği şeklinde yorumluyor. Benzer sonuçlar Avrupa ölçekli olan Eurobarometre araştırmalarında da ortaya çıkmış durumda. Toplumsal mutluluk düzeylerinin incelendiği bu araştırmalara göre ülkelerin zaman içinde zenginleşiyor olması toplumların mutluluğunu etkilemiyor. Bunun da en açık göstergesi Portekiz. Bu ülkenin mutluluk endeksi 1990'dan bu yana düşüş gösteriyor. Oysaki aynı zaman zarfında Portekiz'de kişi başına gelir 10 bin 800 dolardan 18 bin 500 dolara çıkmış. Portekiz'in mutluluk endeksindeki bu düşüş bir tek 2000 yılı yazında bozulmuş. O dönem ise Portekiz futbol takımının Avrupa Şampiyonası'nda yarı final oynadığı zaman. Yüksek gelir ile mutluluk arasında bir ilişki bulunamamasının nedeni parayla gelen mutluluğun geçici olması olarak açıklanıyor. Çok parası olmak aynı zamanda çok mutlu olmak ya da çok kazanmaya devam edileceği anlamına gelmiyor. Şöyle ki, yeni bir ev veya yeni bir arabanın getirdiği heyecan hemen sönüp gidiyor ve temel ihtiyaçlar karşılandıktan sonra mutluluğun kaynağı para olmaktan çıkıyor. Kaldı ki yüksek gelir düzeyine sahip olsak da yan komşumuzun daha güzel bir evde oturması veya daha gösterişli bir araba kullanıyor olması bizi tatminsizliğe sevk etmek için yeterli bir neden olabiliyor. Paranın mutluluk getirmediğini iddia etmekten daha ileri gidenler de var, mutluluğun para getirdiğini iddia edenler! Mutlu olduğunu söyleyen pek çok kişi de yaşamdan keyif aldıklarını, yaptıkları işlere kendilerini tümüyle verdiklerini, yaptıkları şeylerin onlar için anlamlı olduğunu ve tüm bunların başarıyı, dolayısıyla da maddi kazancı getirdiğini belirtiyor. Bugün pek çok şirket yönetimi de bunu kabul etmiş olacak, çalışanlarının mutlu olup iş verimlerinin artması için onlara yönelik moral etkinlikleri düzenliyor ve böylece mutluluğu paraya çeviriyor.

*Sinan Ülgen'in "Para ve Mutluluk Üzerine" adlı yazısından uyarlanmıştır*

| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Yeni Ekonomi Vakfı'nın mutluluk endeksinde hangi değişkenlerin değerlendirildiği | ☐ | ☐ |
| 2. "Mutlu Gezegen Endeksi"nin kaç ülkeyi değerlendirmeye aldığı | ☐ | ☐ |
| 3. Vanuatu'nun coğrafi konumu ve gelir kaynakları | ☐ | ☐ |
| 4. Yoksul bir ada devleti olan Vanuatu'yu "en mutlu ülke" yapan özellikler | ☐ | ☐ |
| 5. Eurobarometre araştırmalarının değerlendirme ölçekleri | ☐ | ☐ |
| 6. Psikolog Emre Konuk'un para ve mutluluk arasındaki ilişki hakkındaki görüşleri | ☐ | ☐ |
| 7. Şirketlerin çalışanları için moral etkinlikleri düzenlemelerinin nedeni | ☐ | ☐ |

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. NEF'in araştırma verilerine göre tüketim düzeyi yüksek olan ülkelerde mutluluk oranı düşük kalabiliyor. | ☐ | ☐ |
| 2. Küçük bir ada devlet olan Vanuatu'da tüketim düzeyi yüksek değildir. | ☐ | ☐ |
| 3. Eurobarometre araştırmalarına göre, ülkelerin gelirlerinde artış yaşanması toplumsal mutluluk düzeylerine olumlu bir katkı sağlamıyor. | ☐ | ☐ |
| 4. Portekiz'in toplumsal mutluluk endeksi milli futbol takımlarının Avrupa Şampiyonası'nda yarı finale çıkmasının ardından yükselişe geçmiştir. | ☐ | ☐ |
| 5. Para, temel ihtiyaçların karşılanmasından sonra mutluluğun kaynağı olmaktan çıkmaktadır. | ☐ | ☐ |

## BAĞLAÇLAR

*k@'liler*

| Tümce | Bağlaç | Tümce |
|---|---|---|
| Yaptığın hiçbir şeye kızmayacağım | Halbuki,oysa ki, | Kimseye bir şey olmadı. |
| Murat dün gece rahatsızlanmış. | madem ki, | Sabah çok iyi görünüyordu. |
| Geçen hafta bizim sokakta bir kaza oldu | Sanki, öyle ki, | Yalan söyleme. |
| Dünyanın en zengin kadını sensin. | ta ki, şöyle ki, | Neler yaparsın. |
| Murat yine sınıf birincisi oldu. | kaldı ki, nasıl ki, | Yeterince çalışmıyorsun. |
| Notların çok kötü. | Ne zaman ki, | Neden onunla tartıştın. |
| Sonradan bu kadar üzülecektin. | yeter ki, demek ki, | Cennetteyiz. |
| Burası harika bir yer. | diyelim ki, neyse ki | Çok çalışıyor. |

**Örnekler**

*Yaptığın hiçbir şeye kızmayacağım. Yeter ki yalan söyleme*
*Murat dün gece rahatsızlanmış. Oysa ki sabah çok iyi göründüyordu.*
*Geçen hafta bizim sokakta bir kaza oldu. Neyse ki kimseye bir şey olmadı..*
*Diyelim ki dünyanın en zengin kadını sensin. Neler yaparsın?*
*Son sınavdan da kötü notlar aldın. Demek ki yeterince çalışmıyorsun.*
*Madem ki sonradan bu kadar üzülecektin neden onunla tartıştın.*
*Burası harika bir yer. Sanki cennetteyiz.*
*Murat yine sınıf birincisi oldu. Halbuki çok çalışıyor.*

### 16 Yerleştirelim

halbuki • oysaki • madem (ki) • sanki • öyle ki • şöyle ki • neyse ki • nasıl ki • ta ki • demek ki
ne zaman ki • diyelim ki • yeter ki

1. Düğününe beni davet etmedi. *Halbuki* ________ ben hediyesini bile almıştım.
2. Bizi bu saate kadar aramadı ________________ toplantısı hala bitmedi.
3. Gençlerin çoğu son model cep telefonları olmadan yaşayamıyor. ________________ ellerindeki modeli bir an önce yenisi ile değiştirmek için birbirleriyle yarışıyorlar.
4. ________________ bir tiyatrocu en kötü gününde sahneye çıkıp komedi oynayabiliyorsa bir sporcu da en kötü zamanda sahaya çıkıp elinden gelenin en iyisini yapmalı.
5. ________________ aklı başına gelir, ancak o zaman bu evin kapısından içeri girebilir!
6. Hepimiz ona çok güveniyorduk, ________________ zimmetine para geçirdiğini öğrenene kadar...
7. Bütün anlaşmazlıklar sona erdirilebilir, ________________ birbirimize saygı ve anlayış göstermeyi bilelim.
8. ________________ sizi bir yerden gözüm ısırıyor, daha önce karşılaşmış olabilir miyiz?
9. ________________ işler senin umduğun gibi gitmedi, o zaman ne yapacaksın, düşündün mü?
10. ________________ onu sevmiyordun, neden evlilik teklifini kabul ettin?
11. Dün İzmir'de 5.5 şiddetinde bir deprem meydana gelmiş, ________________ depremde ölen ya da yaralanan olmamış.
12. Bana toplantıya niçin katılmadığıyla ilgili bir sürü yalan söyledi ________________ ben gerçek sebebi biliyorum.

### 17 İşaretleyelim, yorumlayalım

| | Katılıyorum | Katılmıyorum |
|---|---|---|
| Zenginin malı züğürdün çenesini yorar. | | |
| Varsa pulun, herkes kulun; yoksa pulun, dardır yolun. | | |
| Verip pişman olmaktansa, vermeyip düşman olmak yeğdir. | | |
| Parayı veren düdüğü çalar. | | |
| Para parayı çeker. | | |
| Para ile imanın kimde olduğu belli olmaz (bilinmez). | | |
| Fazla mal göz çıkarmaz. | | |
| Aç, tokun halinden anlamaz. | | |

## 18 Eşleyelim, yanıtlayalım, açıklayalım

George Orwell, "Paris ve Londra'da Beş Parasız" adlı kitabında Bozo adındaki Londra'daki sokak ressamına ne kadar para kazanabildiğini sorar. Bozo durumu anlatırken şu gözlemini aktarır: "... Temiz giyinmişlerden hiçbir zaman bir para çıkmaz. En çok verenler, üstü başı partallarla, yabancılardır." Fakire para verme konusunda sizin gözlemleriniz Bozo'nunkine benziyor mu? Benziyorsa bunu nasıl açıklıyorsunuz? Sizin gözlemleriniz farklıysa, niçin farklı olduğunu nasıl açıklıyorsunuz?

1. Bence zenginler cimri olur, zaten bu sayede para biriktirirler. Hepsinin cebinde akrep vardır, en yakınlarına bile yardım ederken iki kez düşünürler.
2. Yardım etme davranışının kişinin kılık kıyafetiyle ilişkilendirilmesi bana tuhaf geldi doğrusu. İnsanın dış görünüşü maddi durumunu göstermez bence.
3. 'Temiz giyinmişler' ile zengin kesim kastediliyor sanırım ve "Zenginler cimridir." demek isteniyor. Ben buna kesinlikle katılmıyorum.
4. Tabii ki insanın zor durumda olanlara yardım etmesi güzel bir şey. Ben de eskiden sokaktaki dilencilere, yaşlılara sadaka verirdim...
5. Bizim dinimizde yardım etmek çok sevaptır. Hatta misafire ikramda bulunulduğu zaman bile malın daha çok artacağı söylenir.
6. "Yabancı" dediği "turist"tir herhalde. Tatile çıkan biri fakir olamaz. Gezmek ve gezdiği yerlerden hatıra toplayacak kadar parası vardır en azından.

- ☐ **Şöyle ki** zengin bir kişi sokak ressamına para vermiyordur ama öğrenci okutuyordur belki. Bozo bunu düşünmüş müdür acaba?
- ☐ **Oysaki** fakirler parasızlığın ne demek olduğunu bildikleri için ceplerindeki son kuruşu bile zor durumdaki insanlarla paylaşmaktan çekinmezler.
- ☐ Az parası olanlar da bunun farkındadır ve "**Mademki** sonra daha çok alacağım, o zaman elimdekinin birazını vereyim." diye düşünüyordur.
- ☐ **Halbuki** temiz giyinmiş biri, bazıları gezip tozarken işe ya da görüşmeye gidiyordur. Tabii ki bir resim için para ve zaman ayıramaz.
- ☐ **Diyelim ki**, ben çok zenginim ama dikkat çekmemek için sıradan kıyafetler giyiyorum ya da tam tersi. Dışardan biri gerçeği nasıl bilebilir?
- ☐ **Ta ki** sabah sadaka verdiğim yaşlı adamı akşam haberlerde görüp cebinde 500 lirası, bankada da milyonları olduğunu öğreninceye kadar...

## 19 Dinleyelim, işaretleyelim

### Neden Tutumlu Olmalı?



Metne göre,

- [ ] eskiden tasarruf etmek daha kolaydı.
- [ ] günümüzde insanlar ihtiyaçlarından fazlasını tüketmektedir.
- [ ] tutumlu olmak yaşam kalitesinden feragat etmeyi gerektirebilir.
- [ ] aşırı tüketimin bir nedeni de yeniye olan meraktır.
- [ ] kredi kartları yanlış kullanıldığında yaşam standartlarının bozulmasına neden olmaktadır.

Tutumlu Olmanın Yararları:

- [ ] Boş zamanları iyi değerlendirebilmek.
- [ ] Para biriktirebilmek.
- [ ] Yaratıcılığı geliştirmek.
- [ ] Ev işlerinde zorlanmamak.
- [ ] Asıl ihtiyaçları belirleyebilmek.
- [ ] Çok çalışmak zorunda kalmamak.
- [ ] Unutkanlıktan kurtulmak.
- [ ] El becerilerini geliştirmek.
- [ ] Çevreye daha az zarar vermek.
- [ ] Eski eşyaları değerlendirmek.

Tutumluluk için öneriler:

- [ ] Faturalarınızı zamanında ödeyin.
- [ ] Organize olmayı öğrenin.
- [ ] İkinci el ürünler satın alın.
- [ ] İnternet bankacılığından yararlanın.
- [ ] Her zaman kaliteli ürün alın.
- [ ] Geri dönüşüm tekniklerini öğrenin.
- [ ] Sebze-meyveleri akan suda yıkamayın.
- [ ] Eski eşyalarınızı tamir edin.
- [ ] Alışverişlerinizden önce liste yapın.
- [ ] Sebze yetiştirmeyi öğrenin.

## 20 Anlatalım

Dünyayı vuran ekonomik krizler elbette sizin ailenizi de etkiliyor ve bu nedenle harcamalarınızı kısıtlamanız gerektiğini düşünüyorsunuz. Bir tasarruf planı yapıp düşüncelerinizi eşinizle paylaşarak tasarruflarınızı nasıl değerlendireceğiniz konusunda bir karar verin.

Evinize giren aylık gelir 3000-4000 TL.

Tasarruf Planınız

**Su tüketimi:** ______________________________

**Elektrik tüketimi:** ______________________________

**Ulaşım:** ______________________________

**Yemek alışverişi:** ______________________________

**Giyim alışverişi:** ______________________________

**Tatil harcamalarınız:** ______________________________

**Kişisel harcamalarınız:** ______________________________

Ne kadar tasarruf ettiniz?
Tasarrufunuzu nasıl değerlendireceksiniz?

______________________________

______________________________

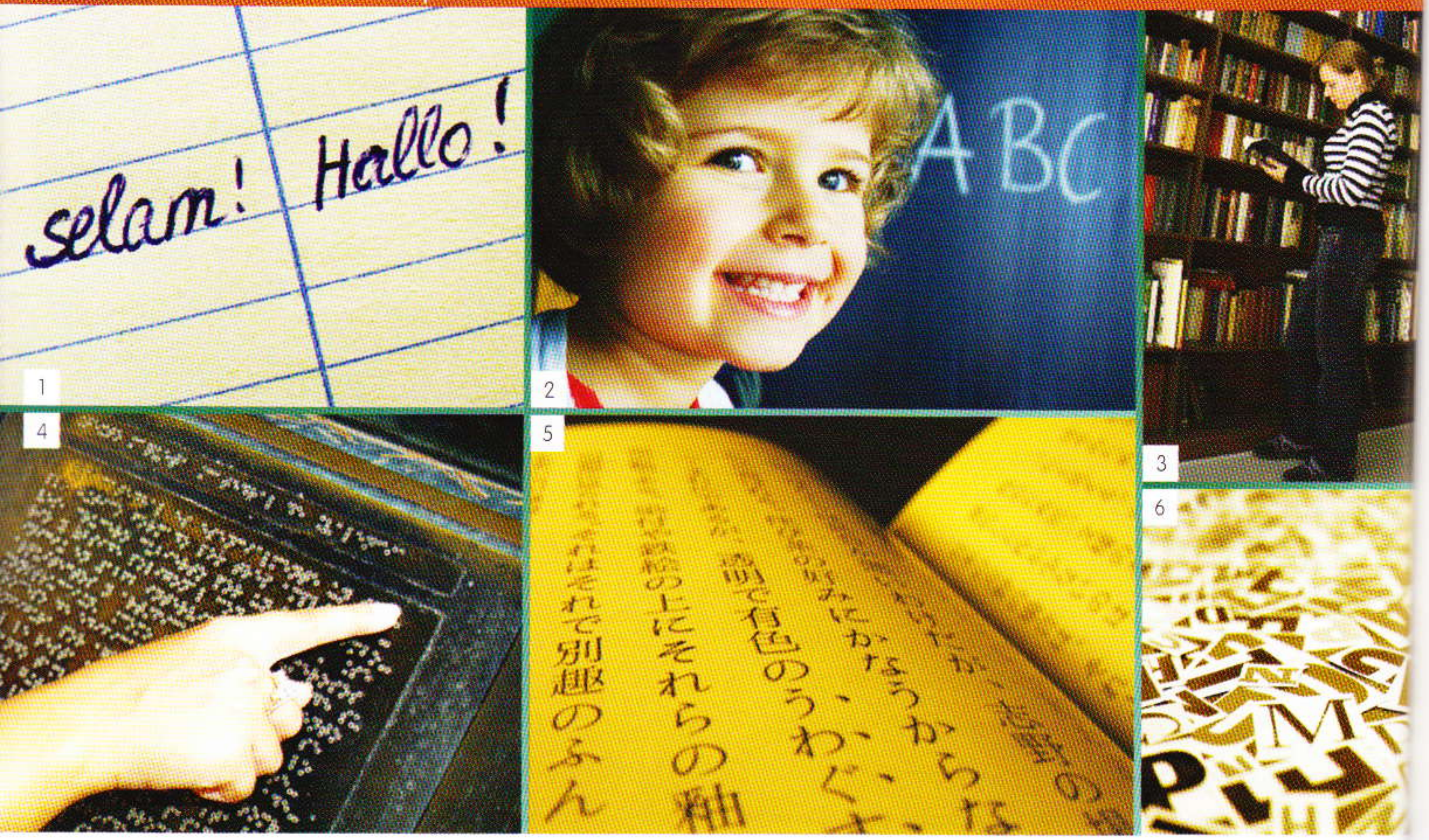
______________________________

______________________________



# 6 Dile Gelmek

## 1. Dil ve İletişim




### 1 Yerleştirelim

Sanskritçe • Esperanto • Lingua Franca

1. Anadilleri farklı olan insanlar arasında anlaşmayı kolaylaştırmayı amaçlayan, 1887 yılında icat edilmiş olan bu yapay dil hiç değişmeyen ve istisnası olmayan 16 ana kurala dayalıdır. Sözcükleri ön veya son ekler ile aynı kökten türetilir ve yazıldığı gibi okunur. ____________ bugün yüz binden fazla kişi tarafından konuşulmaktadır.
2. Türkçeye "hafta" sözcüğünü armağan etmiş olan ____________" düzenlenmiş, kusursuzlaştırılmış" gibi anlamlar taşır ve Hindu toplulukları tarafından 19. yy'a kadar 3000 yıl boyunca konuşulmuştur.
3. Çok sayıda etnik grubun yaşadıkları bölgelerde/ülkelerde, halkın ticarette ve devletle ilgili işlerde kolaylık olsun diye öğrendiği, kimi yerde doğal olarak ortaya çıkan, kimi yerde devletçe seçilip belirlenmiş dillerdir ve genellikle anadille birlikte ikinci dil olarak öğrenilir. Örneğin her biri ayrı dil konuşan yüzlerce kabilenin bulunduğu Doğu Afrika'da Swahili bir ____________.

### 2 Tamamlayalım

1. *Esperanto öğrenmek isterim/istemem, çünkü tahmin ettiğim kadarıyla bu dil* ____________.
2. *Benim düşüncelerime göre, dünyada tek bir ortak dilin konuşulması* ____________.
3. *Benim tahminime göre dillerin yok olmasının nedenleri* ____________.

### 3 Yorumlayalım

- Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.
- Bıçak yarası geçer, dil yarası geçmez.
- Dilin kemiği yoktur.
- Bir dil bir insan, iki dil iki insan.

| ULAÇLAR | | | | | | -Dİk /-(y)EcEk + iyelik + -(n)İE göre<br>-Dİk + iyelik kadarıyla |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Eylem | - | Ek | İyelik Eki | Ek | göre/kadarıyla | Örnekler |
| görebil<br>bil<br>dinle<br>söyle<br>anla<br>ara | -ma<br>-me | -acak<br>-(y)acak<br>-ecek<br>-(y)ecek<br>-dık/-dik<br>-duk/-dük<br>-tık/-tik<br>-tuk/-tük | -ım/-im/-um/-üm<br>-ın/-in/-un/-ün<br>-ı/-i/-u/-ü<br>-ımız/-imiz/-umuz/-ümüz<br>-ınız/-iniz/-unuz/-ünüz<br>-ları/-leri | a/na<br>e/ne | göre<br>kadarıyla | *Bildiğim kadarıyla sınav bugün değil.*<br>*Daha önce kalan arkadaşların söylediğine göre otel güzel değilmiş.*<br>*Beni dinlemediğinize göre, bu konuyu anladınız.*<br>*Görebildiğiniz kadarıyla hırsızı tarif eder misiniz?*<br>*Anladığım kadarıyla siz kursa devam etmek istemiyorsunuz.*<br>*Günlerdir aramadığına göre başına bir şey geldi.*<br>*Bildiğim kadar sınav bugün değil.* |

## 4 Tamamlayalım

1. Bugünkü gazeteden öğren*diğime göre* gelecek hafta yapılması planlanan konser iptal edilmiş.
2. O yemeği anneannem çok iyi yapardı, istersen hatırla__________ tarifini vereyim.
3. Bir kapkaç olayına maruz kalan kadın kapkaççının eşkalini aklında kal__________ polise anlattı.
4. Meral Hanım tanı__________ oldukça kültürlü ve zarif bir insan.
5. Bil__________ günde bir fincan yeşil çay içmek insanı pek çok hastalıktan koruyor ve strese de iyi geliyor.
6. ASA Haber Ajansı'nın bildir__________ kar yağışı artarak devam ediyormuş.
7. Duy__________ iş başvurusu için yarın son günmüş.
8. Son zamanlarda basından takip et__________ sigara içme yasağı eğlence yerlerinde de uygulanacakmış.
9. Öğren__________ Türkçe çok da karmaşık bir dil değil.
10. Lokantamızın yeni açılan şubesini elimizden gel__________ gençlerin beğenilerine göre dekore etmeye çalıştık.
13. Bizim oraların adetlerini pek bilemem ama annemlerin anlat__________ eskiden evlenecek çiftler için bir hafta boyunca eğlence düzenlenirmiş.

## 5 Dinleyelim, işaretleyelim

### Tam 35 Dil!



Johan Vandewalle'nin;

| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. yabancı bir dil öğrenmeye kaç yaşında başladığı | ☐ | ☐ |
| 2. ilk öğrendiği dilin hangisi olduğu | ☐ | ☐ |
| 3. çok sayıda yabancı dil öğrenmesinin nedenleri | ☐ | ☐ |
| 4. yabancı dilleri hangi yollarla öğrendiği | ☐ | ☐ |
| 5. ödül aldığı sırada kaç dil biliyor olduğu | ☐ | ☐ |
| 6. Finceyi hangi dil öğrenim tekniklerini kullanarak öğrendiği | ☐ | ☐ |

Vandewalle,

- ☐ "Bir yabancıyla onun dilini konuşarak anlaşmak bana göre bir saygı ifadesidir."
- ☐ "1987 yılında dünyadaki en fazla yabancı dil bilen insan seçildim."
- ☐ "Benim deneyimlerimden öğrendiğim kadarıyla öğrenilen bir yabancı dil unutulmuyor."
- ☐ "Finceyi bir gün içinde meramımı anlatabilecek düzeyde öğrenmeyi başardım."
- ☐ "Yabancı bir ülkeye gittiğim zaman o ülkede konuşulmakta olan dili öğrenirim."
- ☐ "Yabancı dil öğrenim sürecinde düzenli çalışmanın ve pratik yapmanın önemi büyüktür."
- ☐ "Rusça, Hintçe, Özbekçe, Arnavutça ve Çince öğrendiğim dillerden birkaçıdır."

demiştir.

## 6 Okuyalım, işaretleyelim, tamamlayalım
### İkinci Dilim Türkçe

Türkçeyi öğrendim ve bu dili her yönüyle tanıdım. Türkçeyi öğrenirken yaşadığım mutlulukları, umutsuzlukları dilimin döndüğü kadarıyla size de anlatacağım.

Türkiye'de bulunduğum gençlik yıllarında Türkçe öğrenmek için çalıştım. Bu çalışma sırasında dillerini öğrenmekte olduğum insanların bana gösterdikleri sevinci ben de duydum. Dili öğrenme sürecinde giderek güçleşen dilbilgisi yapılarını, yeni yeni sözcükleri ve bu sözcüklerin diğer durumlarda hiç umulmadık biçimde başka anlamlarda kullanılışlarını öğrenmek için giriştiğim mücadele sırasında kendi sevincimi yaşadım.

Dili daha boyutlu öğrendikçe ve onu kullanma girişimlerimi genişlettikçe içinde yaşadığım yeni dünyam da derinleşiyordu; her yeni sözcükle artarak daha ayrıntılı hale geliyordu. Ama bunları yaparken eski dilim hiçbir hasara uğramıyordu. İki dilim birbirini tamamlıyordu ve karşılıklı olarak birbirini güçlendiriyordu.

Türkiye'de kendileriyle konuştuğum insanların benim cılız başarılarımdan ötürü gösterdikleri takdir beni çok mutlu ediyordu ve beni daha çok çalışmam konusunda isteklendiriyordu. Buna rağmen sık sık kavranması hemen hemen olanaksız gibi görünen dilbilgisi yapılarına hükmedebileceğim konusunda umutsuzluğa düşüyordum. Ancak böylesi durumlarda herkes elinden geldiği kadarıyla bana yardımcı olmaya çalışıyordu ve o zaman benden desteklerini esirgemeyenleri büyük bir müteşekkirlik duygusuyla kucaklamak istiyordum.

Konuşmalar sırasında beni saran salt "doğulu" sevinç değildi tek başına. İçimde o ana kadar ihmal ettiğim ya da keşfedemediğim yanlarımı yaşıyordum. Yeni yeni dünyalar açılıyordu önümde. Bu kadarla da kalmıyordu; alışageldiğim kavramlar farklı anlamlar kazanıyor, yeni şekiller alıyordu. Türkçe aracılığıyla öğrendiğim yeni bilgilere göre bambaşka görüş açıları buluyordum.

İnsan yaşamının yeni hücrelerine girer gibi bu dilin içine giriyordum. Dilin kültürel günlük yaşamdaki anlamlarını özümsemeyi ve bunun yanında konuşmaya dayanmayan, sözsüz iletişim biçimlerini kullanmayı öğreniyordum. Artık kendimi yeni bir topluluğun üyesi olarak hissediyordum, hala da hissediyorum.

Artık iki dünyam var ve ikisinden de öğütler alabiliyorum; iki dilde düşünceler dünyasında dolaşabiliyorum; Türkçe ve Almancada gelip gidiyorum. İki dil birleşmiş biçimde hareket alanımı genişletiyor. İki dilliliğin üzerimdeki etkisini kuvvetle duyumsuyor; kendi gerçeğimi genişletilmiş bir biçimde algılıyorum. Bu artık benim ve bunu başkalarına aktarmayı da görev biliyorum.

*Prof. Dr. Klaus Liebe-Harkort*




| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Yazarın çevresinde bulunan Türkler onun Türkçe öğrenmesini destekleyip ona yardımcı olmuş. | ☐ | ☐ |
| 2. Yazarın söylediğine göre bir yabancı dil öğrenmek insanın ufkunu genişletir. | ☐ | ☐ |
| 3. Türkçe öğrenimi sırasında yazar anadilini unutacak noktaya gelmiş. | ☐ | ☐ |
| 4. Yazarın anlattıklarına göre Türkçe dilbilgisi yapılarının tamamen kavranması mümkün değil. | ☐ | ☐ |
| 5. Yazar Türkçeyi öğrendiği gibi sözsüz iletişim yollarını da öğrenmiş. | ☐ | ☐ |
| 6. Yazar Türkçe öğrenerek yeni bir dünyaya adım attığını düşünüyor. | ☐ | ☐ |

Metinde değinilmiştir:

Yazarın;

- ☐ Türkçe öğrenme amacına
- ☐ Türkçeyi ne kadarlık bir zaman diliminde öğrendiğine
- ☐ Türkçeyi nerede öğrendiğine
- ☐ Türkçe öğrenirken yaşadığı güçlüklere
- ☐ Türkçe öğrenmiş olmanın kendi dünyasına neler kattığına

*Ben de yazar gibi* ______________________

______________________

______________________

*Ben yazardan farklı olarak* ______________________

______________________

## 7 Yerleştirelim

dile kolay • dilden dile • sivri dilli • ana dili • dili yatkın
resmi dil • halk dili • dil cambazı • beden dili • ölü dil

1. Yeni başlayacak olan programda ________ olarak niteleyebileceğim iki usta yazar güncel konuları yorumlayacaklar.
2. Ünlü rock grubu Moğollar ________ tam kırk yıldır hem dostluklarını hem müzik hayatlarını sürdürüyor.
3. Anadolu efsaneleri yüzyıllardır babadan oğla, ________ anlatılarak bugüne dek ulaşmıştır.
4. Finlandiya'da biri Fince diğeri İsveççe olmak üzere iki ________ konuşulmaktadır.
5. ________ gazeteci yazdığı son makalesinde çevre konusunda duyarsız olan politikacıları acımasızca eleştiriyor.
6. "Kumpir" sözcüğü Türk ________ "patates" anlamında kullanılır.
7. Leo çocukken Türkiye'de bir süre yaşadığı için Türkçe öğrenmeye ________ .
8. Latince günümüzde konuşulmayan, yalnızca belgeleri olan bir dil olarak ________ arasındadır.
9. İnsanların yüz yüze kurdukları ilişkide sözcükler %10, ________ ise % 60 önem taşır.
10. ________ iyi bilmek bir yabancı dil öğrenmeyi kolaylaştırır.

## 8 Türkçe karşılığını bulalım

| | |
|---|---|
| garanti | ☐ cankurtaran |
| aktivite | ☐ güvence |
| ajanda | ☐ itici |
| aktüel | ☐ güncel |
| ambulans | ☐ etkinlik |
| arşiv | ☐ saldırgan |
| agresif | ☐ andaç |
| antipatik | ☐ belgelik |

## 9 Türkçe Öğrenirken

- Türkçe öğrenme amacınız
- Türkçe öğreniminiz sırasında yaşadığınız ilginç durumlardan örnekler
- Türkçe ve kendi anadiliniz arasındaki benzerlik ve farklılıklar
- Türkçeyi öğrenirken yaşadığınız güçlükler
- Yaşadığımız güçlükler karşısında ürettiğiniz çözümler
- Türkçeyi öğrenmek isteyenlere önerileriniz
- Diğer

## 10 İşaretleyelim, eşleyelim

### Kaybolan Diller



1. Bilim adamlarının verdiği bilgilere göre ________ .
   - ☐ yeryüzünde konuşulmakta olan altı bin yedi yüz dil ekonomik ve politik nedenlerle yok olacak.
   - ☐ yeryüzünde konuşulmakta olan dillerin büyük bölümü bu yüzyılın sonuna kadar kaybolacak.
   - ☐ bugüne gelmeyi başarmış olan diller ekonomik ve politik açıdan güçlü olan toplumlara ait.
   - ☐ gelecekte güçlü toplumların dilleri daha çok yaygınlaşacaktır.
2. Peter Austin'in açıklamalarından anlaşıldığı kadarıyla ________ .
   - ☐ kitapta yer alan dillerin hepsi farklı kıtalarda konuşulmakta.
   - ☐ kitapta ünlü dilbilimcilerin, gramer yapılarıyla ilgili araştırmaları yer almakta.
   - ☐ kitapta daha önce kaybolmuş olan dillerin ilginç yönleri açıklanmakta.
   - ☐ kitapta dillerin yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmalarının nedenleri ortaya konmakta.

1. Türkçedeki sözdizim yapısına sahiptir.
2. Sondan eklemeli bir dildir.
3. Yok olma tehlikesinde olup sözlük çalışmaları tamamlanmış ender diller arasındadır.
4. Türkçede de bulunan bir sözcüğün gerçek sahibidir.
5. Yazılı kaynakları olmayan bir dildir.
6. Çağlar öncesine dayanan bir Güney Asya dilidir.
7. Çince ile benzerlik göstermektedir.
8. Sözcük türleri Türkçedekilerden fazladır.
9. Belirlenebilmiş bir dil akrabalığı yoktur.
10. 600 konuşucusu kalmıştır.

- ☐ Jeru
- ☐ Ainu
- ☐ Yuchi
- ☐ Ter Sami
- ☐ Guugu Yimidhirr
- ☐ Ket

## 11 Dinleyelim, tahmin edelim

### Beden Dili Çözülüyor









Yalan söyleyen kişi genelde

- [ ] karşısındakinin gözlerine bakıyor
- [ ] yüzüne dokunmuyor
- [ ] kravatını hafifçe bollaştırıyor
- [ ] yakasını ilikliyor

| Karşısındaki kişiye ilgi duyan | Kadın | Erkek |
|---|---|---|
| dokunuyor | ☐ | ☐ |
| dik duruyor | ☐ | ☐ |
| saçıyla oynuyor | ☐ | ☐ |
| bilek içini gösteriyor | ☐ | ☐ |

## 12 Anlatalım

Sizce beden dili...

- iletişimde ne kadar rol oynuyor?
- iletişimde sözlerin önüne geçebilir mi?
- değerlendirme yapmak için güvenilir bir kriter mi?
- iletişim sürecinde bilinçli olarak mı doğal olarak mı yer alıyor?
- bilinçli olarak kullanılmaya çalışıldığında da etkili olabilir mi?

| ULAÇLAR | | | | -Dİk + iyelik *takdirde*<br>-mE + iyelik *durumunda* | |
|---|---|---|---|---|---|
| Eylem | - | Ek | İyelik Eki | takdirde/durumunda | Örnekler |
| devam et<br>memnun<br>kal<br>yaşa<br>çalış | -ma<br>-me | -ma<br>-me<br>-dık/-dik<br>-duk/-dük<br>-tık/-tik<br>-tuk/-tük | -m/-ım/-im/-um/-üm<br>-n/-ın/-in/-un/-ün<br>-ı/-sı/-i/-si/-u/-su/-ü/-sü<br>-mız/-ımız/-imiz/-umuz/-ümüz<br>-nız/-ınız/-iniz/-unuz/-ünüz<br>-ları/-leri | takdirde<br>durumunda | *Düzenli çalışmadığınız takdirde başarılı olmanız mümkün değil.*<br>*Bu ilaçla ilgili bir sorun yaşamanız durumunda hemen doktorunuzu arayın.*<br>*Ürünümüzden memnun kalmamanız durumunda 15 gün içinde iade edebilirsiniz.*<br>*Böyle davranmaya devam ettiğin takdirde sana ceza vermek zorunda kalacağım.*<br>*Bu ilaçla ilgili bir sorun yaşadığınız durumunda hemen doktorunuzu arayın.* |

## 13 Tamamlayalım

1. Ürünle bir problem yaşarsanız garanti belgenizle bize başvur *duğunuz takdirde* size mutlaka yardımcı olacağız.
2. Satın aldığınız makinenin bir hafta deneme süresi vardır. Memnun kal__________ iade edebilirsiniz.
3. Bu listedeki belgeleri eksiksiz olarak hazırlayıp bize ulaştır__________ kaydınızın yapılmaması için bir neden yok.
4. Kursa 3 günden fazla devam et__________ bir üst kura geçmeniz mümkün olmayacak.
5. Uyarılarıma kulak as__________ hastalığınızın iyileşmesi çok zor.
6. İş görüşmesinde İngilizce'yi çok iyi konuş__________ böyle büyük bir uluslararası şirkete kabul edilmezsin.
7. Bana cep telefonumdan ulaş__________ ofis telefonumdan beni arayabilirsin.
8. Herhangi bir aksilik ol__________ yarın 8 uçağıyla yola çıkacağım.
9. İşlerimi Cuma akşamına kadar bitir__________ hafta sonu çalışmak zorunda kalacağım.
10. Kurallara uy__________ burada hiçbir sorunla karşılaşmazsınız.

## 14 Yeniden yazalım

1. Tatilde kalacağımız otelde bir sorunla karşılaşırsanız acentemizi arayabilirsiniz.
   *Tatilde kalacağımız otelde bir sorunla karşılaştığınız takdirde acentemizi arayabilirsiniz*.
2. Size gönderdiğimiz kargo yarın elinize ulaşmazsa bize haber verin.
   __________.
3. Kira artışı konusunda ev sahibiyle anlaşamazsak yeni bir ev bulmamız gerekecek.
   __________.
4. Ödemeyi taksitle değil nakit olarak yaparsanız size bir miktar daha indirim yapabilirim.
   __________.
5. Tasarımını yaptığım ayakkabı firma tarafından beğenilirse fabrikada üretilmeye başlanacak.
   __________.
6. Ali Bey kredi borcunu ay sonuna kadar kapatamazsa evine haciz gelebilirmiş.
   __________.
7. Üyelerimizin yarısından fazlası onaylamazsa öneriyi kabul edemeyiz.
   __________.
8. Yarışmacılar kurallardan herhangi birine uymazlarsa hakemin ceza verme yatkisi var
   __________.

## 15 Okuyalım, tamamlayalım, işaretleyelim

### Bedenin Söyledikleri

İletişim, ağızdan çıkan sözlerin yanında bedenin ve yüzün verdiği mesajlarla da gerçekleşir. Araştırmacılar beden hareketlerini, yüz ifadelerini ve jestleri, bir sisteme oturtma amacıyla birkaç grupta toplamışlar. Sözcük ve cümleler yerine kullanılan (işaret parmağını kıvırarak yapılan "gel" ya da avuç içi öne uzatılarak yapılan "dur" hareketi vb.) beden hareketlerini, ("Evet derken başın yukarı aşağı sallanması, öfkelenince yumrukların sıkılması vb.) sözlü mesajlara eşlik eden ve anlamlarını güçlendiren hareketleri tanımlayıcılar, yüz veya bedende duygu ifadesine neden olan hareketleri (bir habere sevinildiğinde yüzün aldığı şekil, gol atan bir futbolcunun yaptığı hareketler vb.) duygusal gösterimler, iletişimin akış ve hızını denetleyen hareketleri (iletişime son vermek istendiğinde gözü başka yere çevirmek vb.) düzenleyiciler, gerilimi denetleme hareketlerini (otururken ayağını sallamak, parmak tıklatmak vb.) ayarlayıcılar olarak sınıflandırmışlardır.



Jestler, anlamlarının ülkeden ülkeye, bölgeden bölgeye değişebilmesine bağlı olarak, tümüyle evrensel kabul edilmiyor. Sözgelimi birçok batı ülkesinde "Her şey yolunda" veya "Tamam" anlamına gelen bir işaret; İran, Afganistan, Nijerya'da, ayrıca İtalya ve Yunanistan'ın bazı bölgelerinde hakaret niteliği taşıyor. Amblemlerin kültürel olmaları onların sözcük öğrenir gibi öğrenilmesini sağlıyor. Çünkü **bunlar** bedenin doğal çıktıları olmaktan çok, toplumca oluşturulmuş simgesel gösterimlerdir. **Bu nedenle** yabancı bir ülkeye gitmeden önce o ülkenin amblemlerini araştırmanız rahat bir iletişim kurabilmeniz açısından yararlı olacaktır.

Tanımlayıcılarsa daha evrensel olmakla birlikte bazı evrensel yanlış anlamaların da kaynağıdır. Başını hafifçe yukarı aşağıya sallayarak onu dinler görünen kocasının, kendisiyle hemfikir olduğunu sanan birçok kadın, farkında değil ki adamcağız aslında "Sen devam et, ben de dinliyor gibi yapıyorum." diyor! Bu yanlış anlama dünyanın herhangi bir ülkesinde gerçekleşebilir.

Düzenleyiciler ve ayarlayıcılar olarak sınıflandırılan hareketler de tanımlayıcılar gibi genellikle dünyanın her yerinde aynı mesajları taşımaktadır. Bir düşünün; karşınızda hiç durmadan konuşan bir kişi var. Onu dinlemekten sıkıldınız ve yorgun düştünüz. Eğer bu duygular içindeyken karşınızdakine değil de etrafa göz gezdirmeye başlarsanız konuşan kişi dinlenmediğini, ya da konuşmasına son vermesi gerektiğini hangi ırktan olursa olsun anlayacaktır! Ya da hangi ırktan bir kişi, sürekli kısa kısa nefes alıp veren ve aynı anda parmaklarını tıklatan bir arkadaşına "Sorun nedir?" diye sormaz ki? Bu nedenledir ki düzenleyici ve ayarlayıcı hareketler evrenselliğe oldukça yakındır.

Duygusal gösterimler de büyük ölçüde birbirlerine benzer. Dünyanın hemen her yerinde sevinen insanlar gülümser, zıplar, alkışlar...

Bütün bu bedensel hareketlerin yanı sıra postür, yani duruş da kişi hakkında önemli ipuçları veren, belirleyici bir göstergedir. Dimdik bir asker, öğretmeninin karşısında büzülmüş duran bir çocuk, bacak bacak üstüne atmış mağrur bir hanımefendi... Salt oturuşu ya da yürüyüşüne bakarak, tanımadığımız birini çekingen, pısırık ya da kendinden fazla emin olarak değerlendirdiğiniz, mutlaka olmuştur.

Elbette iletişimsel beden hareketlerinin ifade ettiği hiçbir durumu bütünüyle evrensel ya da kültürel olarak anlamlandırmak mümkün değildir. Sözsüz olarak verdiğimiz sayısız mesajı bireysel özelliklerimiz nedeniyle de veriyoruz. Önemli olan şu; kullandığımız söz, bedenimizin duruşu, yüzümüzün ifadesi, beden hareketlerimiz bütün olarak vermek istediğimiz mesaja uygun olmalı. Doğru ve etkili ifade için bir de bu açıdan kendinizi değerlendirmeye ne dersiniz?

Araştırmacıların sınıflandırmalarına göre;

1. sözlerin etkisini artırmak amacıyla, onlarla beraber kullanılan beden hareketleri ______________ olarak adlandırılır.
2. sözcük kullanmadan beden hareketiyle bir mesaj vermemiz durumunda bu hareket ______________ olarak adlandırılır.
3. hislerimizi mimiklerimizle yüzümüze yansıtıyorsak bu mimikler ______________ olarak adlandırılır.
4. bir beden hareketini, komünikasyonu istediğimiz duruma getirmek amacıyla yaptığımız taktirde bu hareket ______________ olarak adlandırılır.
5. öfkemizi kontrol altına alma amacıyla bir beden hareketi yapmamız durumunda o hareket ______________ olarak adlandırılır.

**bunlar**

- ☐ sözcükler
- ☐ amblemlerin özellikleri
- ☐ amblemler
- ☐ hakaretler

**bu nedenle**

- ☐ doğuştan olmayıp sonradan öğrenildiğinden
- ☐ doğuştan olup sonradan öğrenilemediğinden
- ☐ kültürel olduğundan
- ☐ kültürel olmadığından

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Söylediğimiz sözler ve bedenimizle verdiğimiz mesaj farklı olabilir. | ☐ | ☐ |
| 2. Beden dilinin kültürel parçalarını o kültüre ait olmayan kişiler öğrenemez. | ☐ | ☐ |
| 3. Beden dili evrensel ögeleri de olan bir dildir. | ☐ | ☐ |
| 4. Beden dili hem sözlere eşlik eder hem de sözsüz iletişimde tek başına var olabilir. | ☐ | ☐ |
| 5. Beden dili kişiden kişiye farklı özellikler sergileyebilir. | ☐ | ☐ |
| 6. Bir kişinin karakteri onun oturuş biçimine bakılarak değerlendirilebilir. | ☐ | ☐ |

## 16 Tamamlayalım

### Bedenim Ne Söylüyor?



İnsanlar sözlü iletişim kurmanın dışında, hiç konuşmasalar da beden diliyle, jestlerle, mimiklerle, hatta belirli durumlarda kullandıkları renklerle, giydikleri giysilerle, kullandıkları takılarla ya da bazı objelerle çevrelerine mesaj verebilirler. Bu davranışlar ya da semboller kişinin yetiştiği kültüre özgü olabilir.

Örneğin benim ülkemde ______________ olması durumunda ______________ yapılır / giyilir / kullanılır.

Bildiğim kadarıyla Türkiye'de/__________'de ______________ olduğu taktirde ______________ yapılmaz/ giyilmez/ kullanılmaz.

Belirli durumlarda ise beden hareketlerimiz ya da bedenimizin kontrolsüzce verdiği bazı tepkiler tamamen bize özgüdür.

Örneğin ben çok sinirlendiğim takdirde ______________

Ya da çok heyecanlanmam durumunda, ______________

Fazla stresli olmam durumunda, ______________

Bir ortamda çok sıkıldığım takdirde, ______________

# 6.3 Dilin Kemiği

## 17 Okuyalım, işaretleyelim

### Yazalım mı? Konuşalım mı?



Çoğu dil, yazıldığı gibi okunmaz. Yazı sistemleri konuşmaya göre daha yavaş değiştiği için zamanla yazma ile konuşma birbirinden farklılaşır. Bir dilin yazı sistemi ne kadar eskiyse aradaki farklar da o denli büyük olur. Konuşma duygu, tutum ve düşünceleri dolaylı olarak sezdiren ses rengi ve tınısının, vurgu, ton ve ezgi gibi anlamsal ses öğelerin de iletişime katılabildiği bir düzlemken yazıda bu tür vurgulamaları yansıtmadaki eksiklik, noktalama işaretleri ile sağlanmaya çalışılır. Yazma bu açılardan konuşmaya göre daha yetersiz kalır, öyle olduğu içindir ki yazılanları iyi okuma yarışmaları yapılır da konuşulanları iyi yazma yarışması yoktur.

Bir dili yazarak kullanmanın konuşarak kullanmaya olan üstünlüğü hiç mi yoktur? Tabii ki vardır. Yazarken zamanımız çoğunlukla yeterli olduğu için ifadelerimizi gözden geçire geçire düzeltme, en iyi ve doğru ifadeyi düşünerek bulma şansımız vardır ama konuşurken **tüm dikkatimize rağmen** yavaşlatamayacağımız bir konuşma hızı vardır. Bu zamansal kısıtlılık da konuşmayı yazmaya göre daha "tehlikeli" bir düzlem yapar.

Yazalım mı konuşalım mı? En iyisi mi, her ikisini de layıkıyla yapmanın yollarını öğrenelim.

| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Konuşma dili ve yazı dilinin karşılaştırılması | ☐ | ☐ |
| 2. Konuşma dilinin özellikleri | ☐ | ☐ |
| 3. Vurgu ve tonla ilgili örnekler | ☐ | ☐ |
| 4. Dillerin ayrıldığı kolların tanımları | ☐ | ☐ |
| 5. Lehçe ve ağzın birbirinden ayrılan yönleri | ☐ | ☐ |

## 18 Dinleyelim, işaretleyelim

### Hangi Cümle Gelebilir?

1. Hadi kalk sinemaya gidelim.
   1. yok canım 2. yok canım
   - ☐ Ben bu gün biraz keyifsizim.
   - ☐ Daha yapacak bir sürü iş varken sinemaya gitmek de nereden çıktı?

2. Patronun projenin başarısını kutlamak için yemek vereceği söyleniyor.
   1. Nerede 2. Nerede
   - ☐ Bence bu söylentiler daha öncekiler gibi sadece lafta kalır.
   - ☐ Daha öncekiler hep şirketin dinlenme tesisinde olmuştu da.

3. Tüh, buzdolabını açınca süt şişesi yere düştü, her taraf süt oldu.
   1. Aman 2. Aman
   - ☐ Daha da yeni temizlemiştim mutfağı, biraz dikkat etseydin.
   - ☐ Üzüldüğün şeye bak, hemen sileriz şimdi yerleri.

4. İşlerimi bitirdim, çıkabiliriz.
   1. Bitirdin mi? 2. Bitirdin mi?
   - ☐ Ne çabuk!
   - ☐ Hadi o zaman vakit kaybetmeden gidelim.

5. Ben yemeği hazırlayana kadar sen de evi süpürüp tozları al.
   1. Oldu. 2. Oldu.
   - ☐ Senden mi emir alacağım! Kura çekeriz ona göre işbölümü yaparız.
   - ☐ Böylece misafirler gelinceye kadar bütün işleri bitirebiliriz.

## 19 Yazalım

Dil kıyafet gibidir. Ne herkes üzerinde taşıyabilir ne de herkes kullanmayı becerebilir! Bir insanın eğitim düzeyi, görgüsü, hatta zekâ düzeyi yazılı anlatımlarında çok iyi anlaşılır. Konuşmalarından pek fazla anlaşılmaz. Siz bu söze katılıyor musunuz? Nedenleriyle açıklayınız.

**OLUMSUZLUK** *değil*

| Eylem/Ad | -- | Zaman Eki | değil | Hikaye/Rivayet Kipi | Kişi Eki |
|---|---|---|---|---|---|
| anla | | | değil ... bile | | -im |
| iste | ... | ... | ... | ... | sin |
| konuş | -mı | -yor/-ıyor | değil | -di | - |
| gizle | -mi | -acak/-yacak | | -miş | -iz |
| calış | -mu | -ecek/-yecek | | | -siniz |
| hafta | -mü | -mış/-miş/-muş/-müş | | | -ler |
| saat | -ma/-maz | | | | |
| ay | -me/-mez | | | | |

*Örnekler*

*Bu konuyu sizden gizleyecek değilim. Ama şimdi konuşmak istemiyorum.*
*İstediğiniz raporu değil bir haftada, bir ayda bile hazırlayamam.*
*Ne yapamaya çalışıyorsun anlamış değilim.*
*Tatile gitmeyi ben de istemiyor değilim. Ama bu günlerde mümkün değil.*
*Türkçeyi mükemmel konuşuyor değilim, ama derdimi anlatabiliyorum.*
*Bu günlerde iki gün değil bir saat bile zamanım yok*
*Türkçeyi mükemmel konuşur değilim, ama derdimi anlatabiliyorum.*

## 20 Tamamlayalım

1. Müziği bırak *mış değilim*____, yalnızca bir süre albüm yapmayıp dinlenmeyi tercih etti.
2. Ben onun bana evlenme teklif etmesini iste________ ama kendimi biraz naza çekiyorum.
3. Bu konuda ben de size katıl________ ancak sorunun çözümü için biraz daha ılımlı olmaktan yanayım.
4. Merak etme, okuldan kaçtığını babama söyle________ ama sen de arabayı aldığım konusunda çeneni tutacaksın, tamam mı?
5. ________ müdür şirketin sahibi ________ gelse istifa kararımdan caymam.
6. Onun senin arkasından yaptığı dedikodulardan sonra susup otur________ herhalde. Bence gidip onunla yüzleş.
7. Tatlıyı sev________ ama kilo almamak için yemiyorum.
8. Yanlış anlama, sana ders vermek iste________, sadece sağlığın konusunda endişelerimi dile getiriyorum.
9. Yaptığın haksızlıkları unut________ değilim ama konu daha fazla uzamasın diye özrünü kabul ediyorum.
10. Bütün hayatımı bu şirkette geçir________ Burada sadece iş deneyimi kazanmak için çalışıyorum.
11. Zavallı çocuğu o soğukta perişan bir halde sokakta bırak________ ya, tabii ki eve götürdüm!
12. Oğlumuzun sorumsuz davranmasına sinirlen________ değiliz ama ergenlik dönemi diye alttan alıyoruz.
13. Bu işi ________ iki kişi on kişi ________ bir araya gelip bir haftada bitirmeye çalışsak bitiremeyiz.
14. Sen bu kursa başladığından beri ilerleme kaydet________ ama biraz daha sıkı çalışarak daha iyi bir seviyeye ulaşabilirsin.
15. Müdürle küçük bir anlaşmazlık yaşadın diye istifa et________ herhalde! Biraz sakin ol.
16. Henüz hangi bölümde yüksek lisans yapacağıma karar ver________, hala düşünüyorum.

## 21 *değil* ile yeniden yazalım

1. Onun bu hatasını alttan almayacağım.
   *Onun bu hatasını alttan alacak değilim*________.
2. Aslında onunla vakit geçirmeyi seviyorum, ama işimden dolayı çok kısa süre onu görebiliyorum.
   ________________.
3. Biliyorum üşüyorsunuz, ama en azından beş dakika camı açıp içeriyi havalandırın. İçerisi çok havasız.
   ________________.
4. Senden ayrı kalmaktan mutluluk duymuyorum aslında. Ama bir süre görüşmemek ikimiz için de en doğrusu.
   ________________.

## 22 İşaretleyelim

### Argo, Dilin Gizli Örgütü

Yazarın yeni bir argo sözlüğü yazma nedenleri,

- ☐ argonun üretim açısından verimli olması.
- ☐ argo konusunda yapılan çalışmaların yanlış bilgiler içermesi.
- ☐ daha önceki sözlüklerin kurama dayanan çalışma özelliği taşmaması.
- ☐ sözcük ve deyim açısından diğer çalışmalarda gördüğü eksiklikleri tamamlamak istemesi.

Yazara göre argo;

- ☐ anlatılmak isteneni dolaysız olarak ifade eder.
- ☐ her zaman yeni sözcük ve ifadelere açıktır.
- ☐ kaba dil anlamına gelir.
- ☐ yeni ifadeler eklendiğinde var olana şifresi bozulur.

Yazarın ikinci önsözde yapmak istediği;

- ☐ argo hakkındaki yanlış fikirlere karşı çıkmak.
- ☐ kitap yüzünden kendisini eleştirenlere cevap vermek.
- ☐ kendisini emeğini kullanan kişileri ortaya çıkarmak.
- ☐ argoyu yanlış değerlendiren kişilere tepkisini göstermek.

## 23 Eşleyelim

| | |
|---|---|
| dümen yapmak | ☐ alay etmek |
| kıvırmak | ☐ aldatmaya çalışmak |
| boşlamak | ☐ ihmal etmek |
| kazık yemek | ☐ aldatılmak, kandırılmak |
| makaraya almak | ☐ birine aşık olmak |
| pergelleri açmak | ☐ uydurmak |
| kem küm etmek | ☐ hızlı yürümeye çalışmak |
| makaraları koy vermek | ☐ verecek cevabı olmadığından anlamsız sözler söylemek |
| abayı yakmak | ☐ kendini tutamayıp kahkahalarla gülmek |

## 24 Yerleştirelim

Ne şiş yansın ne de kebap • Öp babanın elini • Ne hali varsa görsün • İstemem yan cebime koy
Şeytan görsün yüzünü • Ununu elemiş eleğini asmış • Üstüme iyilik sağlık • Çiğ yemedim ki karnım ağrısın

1. İnanılır gibi değil. Biz davet için kişilik yer ayarlamıştık ama fazladan on beş kişi daha gelmiş. Hadi bakalım şimdi, ______________________.
2. Ondan o kadar nefret ediyorum ki yolda karşılaşmak bile istemem ______________________.
3. Niye bu yaşta evlenip yeni bir hayata başlasın ki? O artık ______________________.
4. Kendimi haklı görsem de onun başkalarının gözünde küçük düşmesini istemediğim için sustum. Biz aramızdaki olayı kendi aramızda sessizce hallederiz Bence küçük bir olay uğruna ______________________.
5. İsterlerse bana dava açabilirler. Mahkemede de rahatlıkla kendimi savunurum. Kimseden saklayacak bir şeyim yok ______________________.
6. Bunca yıl seni özveriyle büyütmeme rağmen "Benimle daha fazla ilgilenebilirdin." Diyorsun. Neler duyuyorum senden ______________________.
7. Kendisini uyarmama rağmen onun evlenme teklifini kabul etti. Artık bundan sonrasına hiç karışmam, ______________________.
8. O da hem "Deniz'in aramasını istemiyorum ."diyor,hem arayınca ağzı kulaklarında dakikalarca konuşuyor,yani ______________________.

## 25 Dinleyelim, işaretleyelim

### Rap: Argo mu, Küfür mü?



| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. rap müzik ve hip hop arasındaki fark | ☐ | ☐ |
| 2. rap müziğin ritminin çok hızlı oluşu | | |
| 3. rap müziğin sözlerinde isyanı dile getirmesi | ☐ | ☐ |
| 4. rap müzik söyleyenlerin fiziksel özellikleri | ☐ | ☐ |
| 5. rap müzikteki konuların ifade edilmesinde sınırların olup olmadığı | ☐ | ☐ |
| 6. rap müzikte sert dilin gençlere olan etkileri | ☐ | ☐ |
| 7. rap müzik söyleyenlerin argo ve küfür konusundaki görüşleri | ☐ | ☐ |
| 8. rap müzik dinleyenlerin bu tarzı benimseme sebepleri | ☐ | ☐ |

**Bu yeni tarz hip hop ya da rap olarak anılıyor**

☐ Ünlü şair ölümünün yedinci yılında törenlerle anıldı.

☐ Dün kulakların çınladı mı? Dün bütün gün anıldın.

☐ Cunda Adası bazıları tarafından Ali bey adası olarak anılır.

☐ Onun fedakârlıkların her zaman anacağım.

| Türkiye'de rap müzik söyleyenler, | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. pop müzik yapanlara tepkilidirler. | ☐ | ☐ |
| 2. şarkı sözlerini içlerinden geldiği gibi yazıyorlar. | ☐ | ☐ |
| 3. kendilerini ezilen halkın sesi olarak görürler. | ☐ | ☐ |
| 4. hayat şartlarının olumsuz taraflarını şarkı sözlerine yansıtırlar. | ☐ | ☐ |

## 26 Konuşalım

Siz de bildiğiniz Türkçe deyim ve atasözlerini arkadaşlarınızla paylaşınız. Onları ilk duyduğunuzda anlamlarını tahmin edebildiniz mi? Kendi dilinizdekilere benzeyenler var mı?

## 27 İlk anlamlarını yazalım

### Ben de Amerikan Delikanlısıyım

Amerikalı Mark Petrovich, 1995'ten beri İstanbul'da yaşıyor. Yeni Aktüel dergisinde köşe yazarı, İTÜ'de ders **veriyor**, tek kişilik komedi şovu ve radyo programı yapıyor.

Orhan Gencebay, Sezen Aksu dinlemeyi, Fatih Akın filmlerini seyretmeyi ve pestil yemeyi seviyor. Memlekete (Pennsylvania) pek gidemiyor! Petrovich 'Biz de Amerikan delikanlısıyız' diyor.

Türkiye'de tanışılırken sorulan ilk soruyu size sorayım: 'Hangi takımı **tutuyorsun**?'

İTÜ'nün basketbol takımını tutuyorum. Biliyorsunuz, ben İTÜ'de öğretim üyesiyim. Futbolda Beşiktaş'ı tutuyorum.

Gezmeye mi geldiniz Türkiye'ye?

Yo, yerleşmeye geldim. O zaman Macaristan'daydım. Burada arkadaşlarım vardı. İş bulmuşlardı. Bana da 'Gel, burada iş var, çalışırsın' dediler. Ben de geldim. Ailem Pennsylvania'da.

Yazılarınızda Türkçe dersi de veriyorsunuz bazen?

Etimolojiyi seviyorum. Türkçe'yi sonradan öğrendiğim için kelimeler arasındaki benzerlikler beni alakadar ediyor.

Bir keresinde, bakkalların bozuk para olmadığı zaman sakız, kibrit filan vermelerine bir ad koyalım demiştiniz...

Evet, o işleme 'Abra' diyebiliriz demiştim.

Peki kimse 'abra' dedi mi?

Maalesef hayır. Shakespeare'in İngilizce'ye 2 bin kadar kelime eklediği söylenir. Ben de Türkçe'ye birkaç kelime ekleyeyim istedim, nasip değilmiş.

Türkçe'yi gayet iyi konuşuyorsunuz. 12 yıldır öğrenemediğiniz şeyler var mı?

Aksanım kötü. Fakat bazıları 'Türkçen kötü' diyor. Biraz **bozuluyorum**. Ben doğru düzgün bir Türkçe eğitimi **almadım**. Türkçe'yi sokakta öğrendim. Son yıllarda her gün gazete okuyorum.

Türkçe deyimler, tabirler arasında sizi şaşırtanlar var mı?

Oluyor tabi. Geçenlerde deyimler sözlüğünde 'İlk vuran okçudur' deyimine rastladım. Söylüyorum insanlara, kimse bilmiyor. Bence çok güzel bir deyim. 'Kafayı yemek' diye bir şey var. Bunun İngilizce'sini de söylüyorum derslerde: 'You eat head' diyorum. Komik oluyor.

*Murat Menteş - Mark Petrovich röportajından uyarlanmıştır*

1. Sen taşıyamazsın, elindeki ağır paketleri bana **ver**.
2. ............................................................
3. ............................................................
4. ............................................................
5. ............................................................

# 7 Hadi Beni Güldür

## 1. Gülümse




### 1 Espri bulalım

#### Espri Bunun Neresinde?

1. Adamın biri gülmüş, reçel yapmışlar.
2. Geçen gün bir taksi çevirdim, hala dönüyor.
3. Düşünce suç olmasın, kalkınca suç olsun.
4. Adamın biri topalmış, karısı da oynamış.
5. Geçen gün arkadaşlarla fırında patates yiyorduk, fırın sıcak geldi, bahçeye çıktık.
6. Adamın biri elli milyon bulmuş ama ayaklı milyon bulamamış.
7. Ali Kaptan sesleniyor: "Çıkarın beni bu kaptan!"
8. Sen terlemişsindir, sana terlik getireyim.
9. Sabah otobüsü kaçırdım. Elli bin TL fidye istiyorum.
10. – Duş alacağım.
    – Alma, evde var.
11. – Sayın seyirciler.
    – Bir, iki, üç, dört.
12. ______________________.
13. ______________________.

### 2 Anlamlarını tahmin edelim, eşleyelim

1. Anlattıkların bana şaka gibi geliyor, gerçekten bunların hepsi oldu mu?
2. Bizim oralılar şakacıdırlar, şaka kaldırırlar.
3. Doğanın şakası yoktur, ona kötü davranırsanız gün gelir intikamını alır.
4. Kendisine yapılan bütün eleştirileri şakaya vurup yine bildiğini okuyor.
5. Onu kırmamak için şikayetlerimi şaka yollu dile getirmeye çalıştım.
6. Seninle görüşmeyeli şaka maka on yıl olmuş.
7. Ona yaptığın eşek şakasından sonra seni affedeceğini hiç sanmam.
8. Soğuk şakaları nedeniyle çevresinde alay konusu olduğunun farkında değil.

| | |
|---|---|
| 1. şaka gibi gelmek | ☐ şakaya dayanmak, kızmamak |
| 2. şaka kaldırmak | ☐ ciddi durum; tehlikeli |
| 3. şakası yok | ☐ şaka yapar gibi |
| 4. şakaya vurmak | ☐ farkında olmadan |
| 5. şaka yollu | ☐ bir türlü inanamamak |
| 6. şaka maka | ☐ incitici, kaba, ağır şaka |
| 7. eşek şakası | ☐ hoş karşılanmayan şaka |
| 8. soğuk şaka | ☐ ciddi bir konuyu şaka yoluyla geçiştirmek |

**ULAÇLAR** ...-(y)E ...-(y)E

| Eylem/Sıfat | Ek | Örnekler |
|---|---|---|
| al | -a ... -a / -ya ... ya | Evlilik yıl dönümü hediyesi olarak ala ala çiçek mi aldı |
| yürü | e ... e / -ye ... ye | Saatlerdir yürüyoruz ama yürüye yürüye üç kilometre yürümüşüz |
| kal | | On dakikadır örnek tümce düşünüyorsun, bula bula bu tümceyi mi buldun? |
| seç | | Oscar ödülünü vere vere bu filme mi vermişler. |
| bul | | Şirket iflas ettikten sonra elinde kala kala bir eski model bir araba kaldı |
| yürü | | Bunca cep telefonu modeli arasında seçe seçe bunumu seçtin. |
| ver | | Bu elbise çok güzel, ala ala bunu aldım. |

## 3 İşaretleyelim

1. Geçen bayram tatilinde Prag'a gitmişler. Buluştuğumuzda anlata anlata bitiremedi. Yani,
   - ☐ anlatmayı henüz bitiremedi.
   - ☐ Prag'ı çok beğenmiş.
2. Haftalardır mezuniyet balon için elbise arıyorsun. Ala ala bunu mu aldın? Yani,
   - ☐ bu çok özel bir elbise değil.
   - ☐ bundan başka elbiseler de aldın.
3. İki saattir yemek hazırlamakla uğraştığını söylüyorsun. Yapa yapa makarna mı yapıyordun? Yani,
   - ☐ makarna yapmak uzun süren bir iş değil.
   - ☐ makarnayı hiç sevmem.
4. Bu akşamki iş yemeğimiz şirketin geleceği için çok önemliydi. Özenli olmanı istedim ama sen giye giye bu elbiseyi giydin. Bravo! Yani,
   - ☐ her zamanki gibi bu elbiseyi giydin.
   - ☐ bu elbise yeterince uygun değil.
5. Sevgilinden ayrıldığın için çok üzgünsün anlıyorum ama ağlaya ağlaya bir hal oldun. Yani,
   - ☐ çok fazla ağladın.
   - ☐ durup durup tekrar ağlıyorsun.

## 4 Tekrar edelim

1. Şu duvarı badanalamalı mı badanalamamalı mı?
2. Şu yoğurdu sarımsaklasak da mı saklasak sarımsaklamasak da mı saklasak.
3. Üç tunç tas has hoş kayısı hoşafı.
4. Kartal kalkar dal sarkar, dal sarkar kartal kalkar.
5. Kırk küp, kırkının da kulpu kırık, kırk kara küp.

## 5 Benzerini yazalım

**Yaş: 70**

"Karşıma aniden çıkınca ziyadesiyle şaşakaldım. Nasıl bir eda takınacağıma hüküm veremedim, adeta vecde geldim. Buna mukabil az bir müddet sonra kendime gelir gibi oldum, yüzünde beni fevkalade rahatlatan bir tebessüm vardı. Üstümü başımı toparladım, kendimden emin bir sesle 'Akşam-ı şerifleriniz hayrolsun.' dedim."

**Yaş: 50**

"Karşıma ansızın çıkınca fevkalâde şaşırdım. Ne yapacağıma hüküm veremedim, heyecandan ayaklarım titredi. Amma ve lakin kısa bir süre sonra kendime gelir gibi oldum, yüzünde beni ferahlatan bir tebessüm vardı. Üstüme çeki düzen verdim, kendimden emin bir sesle 'Hayırlı akşamlar' dedim.."

**Yaş: 18**

"Karşıma birdenbire çıkınca acayip şaşırdım. Fena halde kal geldi yani... Baktım, o da bana bakıp sırıtıyor, "Bu iş tamamdır." dedim. Artistik bir sesle 'Selam tatlım!' diyerek yanına yaklaştım."

**Yaş:** ______________________________

6 Sürdürelim, bulalım, işaretleyelim





# Mizahın Gücü

Gülmenin ruh halimiz üzerindeki rahatlatıcı etkisine hepimiz şahit olmuşuzdur. Hayal kırıklıklarımızı, kederli hallerimizi boş verircesine bir kahkaha savurduğumuzda, karşılaştığımız zorlukları hiç ciddiye almıyormuş gibi davrandığımızda çok daha iyi hissederiz kendimizi. Yüzümüze bir tebessüm yerleştirdiğimizde her şey daha iyi görünmeye başlar.

Bazen, ayağı kayıp düşen arkadaşımızın ya da kravatını yanlışlıkla yemeğine sokan müdürümüzün gülünç halleri karşısında kendimizi tutamayıp kıkırdayıveririz. Belki en utanmazca ama en sahici gülüşümüz çıkar ortaya. Bazense ayağı kayan biz oluruz ve sırıtmak zorunda kalırız bizimle dalga geçenlere. Bilimsel araştırmalara kulak vermek gerekirse, şekli nasıl olursa olsun gülmek insanın ruhsal durumu üzerinde olduğu kadar bedensel rahatsızlıklar üzerinde de iyileştirici etkiye sahip.

Yapılan araştırmalar anaokulundaki çocukların günde 300 kez güldüğünü, bu sayının yetişkinlerde 17' ye indiğini söylüyor. Peki biz, çok bilen yetişkinler olarak ne yaptık da çocuklar bize böylesi ezici bir fark attılar? Gülmeyi unutacak kadar mı meşgulüz, yoksa hayatı hak ettiğinden fazla mı ciddiye alıyoruz? Evet, hayatı ciddiye almak zorundayız ama bunu yaparken de gülmekten, hatta etrafı çınlatırcasına kahkahalar atmaktan vazgeçmemeliyiz. Norman Cousins öyle yapmış mesela. O kim mi? Yakalandığı hastalık yüzünden büyük acılar çekmiş, doktorların hastalıktan kurtulma olasılığını beş yüzde bir gördüğü ama mizahın gücüyle hayata dönmeyi başarmış biri. Cousins negatif düşüncenin beden üzerinde olumsuz etkileri olduğu fikrinden yola çıkarak olumlu düşüncelerin aksi etkiye sahip olacağını düşünüp hastalığı süresince her gün kendisine kahkahalar attıran video kasetler ile televizyon programları izlemeye koyulmuş. On dakikaya varan kahkahaların en azından iki saat boyunca rahat ve ağrısız bir uyku getirdiğini fark edince tamamen iyileşene kadar bu uygulamaya devam etmeye karar vermiş. Sonuçta kahkahalardan şifa bulan biri olarak tıp tarihine geçmiş ve yeniden doğmuşçasına hayata dört elle sarılmaya devam etmiş.

Belki de Norman Cousins'in mizah sayesinde sağlığına kavuşmasına şaşmamak gerek. Çünkü gülme eylemi insana pozitif bir ruh hali kazandıran kimyasal maddelerin daha fazla salgılanmasını sağlar ve acı hissinin azalmasına, hatta yaraların daha çabuk kapanmasına yardımcı olur. Mizah ruhsal açıdan da insanı büyük ölçüde destekler. Şöyle ki ......................

........................................................................

........................................................................

........................................................................

........................................................................

........................................................................

........................................................................

........................................................................ .

*Lilay Koradan'ın "Kahkaha Atın Ömrünüzü Uzatın" adlı yazısından uyarlanmıştır*

Mizah kavramıyla ilişkili sözcükler:

- *gülme* ______ • ______
- ______ • ______
- ______ • ______
- ______ • ______
- ______ • ______
- ______ • ______
- ______ • ______
- ______ • ______
- ______ • ______

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Önümüze çıkan zorlukları ciddiye almazsak kendimizi daha iyi hissedebiliriz. | ☐ | ☐ |
| 2. Hayata gülümseyerek bakmak olayları olumlu değerlendirmemizi kolaylaştırır. | ☐ | ☐ |
| 3. Hayatımız boyunca kimi zaman dalga geçen, kimi zamansa dalga geçilen oluruz. | ☐ | ☐ |
| 4. Sahte gülüşlerin insanın ruhsal durumuna olumlu bir katkı yapması beklenemez. | ☐ | ☐ |
| 5. Hayatı ciddiye almamak, her daim gülüp eğlenmek gerek. | ☐ | ☐ |
| 6. Cousins hastalığından televizyon izleyerek kurtulmuştur. | ☐ | ☐ |
| 7. Kahkaha atmak ruhsal rahatlama getirdiği gibi fiziksel acıları da azaltır. | ☐ | ☐ |

## 7 Anlatalım, güldürelim

- Fıkra
- Taklit
- Bilmece
- Şaka
- Anı
- Tekerleme

## 8 İşaretleyelim, tamamlayalım

### Mizah Kursu



| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Mizah topluluğunun kaç kişiden oluştuğu ve kursun ne kadar süredir devam ettiği. | ☐ | ☐ |
| 2. Mizah topluluğunun yürütmekte olduğu sosyal yardım etkinlikleri. | ☐ | ☐ |
| 3. Kurstaki çalışma ortamının nasıl olduğu. | ☐ | ☐ |
| 4. Kurs olarak hangi yoldan gelir elde ettikleri. | ☐ | ☐ |

1. Kursiyerler arasında ______ de var.
   - ☐ İngilizce öğretmeni, karikatürist, mizah yazarı
   - ☐ diş doktoru, profesör, üniversite öğrencisi
   - ☐ anaokulu öğretmeni, diş hekimi, öğrenci
   - ☐ çırak, öğretmen, şarkıcı
2. Tüm kursiyerlerin ortak amacı ______.
   - ☐ çizim becerilerini geliştirmek.
   - ☐ boş vakitlerini verimli geçirmek.
   - ☐ bir mizah dergisi çıkarmak.
   - ☐ başarılı ve tanınmış mizahçılar olmak.

| Katılımcılardan biri | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. kursu tamamlayıp sertifika aldığı zaman bir mizah dergisinde çizerlik yapmaya başlayacak. | ☐ | ☐ |
| 2. pek yakında uluslararası bir karikatür yarışmasına katılacağı için yoğun bir tempoda çalışmakta. | ☐ | ☐ |
| 3. artık çizdiği karikatürlerde kara mizah unsurlarını daha iyi oturtabiliyor. | ☐ | ☐ |
| 4. açısından kursun tek dezavantajı kendi çizimlerinin arkadaşlarının çalışmalarına benzemesi. | ☐ | ☐ |

## 9 Dinleyelim, yanıtlayalım

### Bizi Anlatan Komedyen: Cem Yılmaz

Yazara göre Cem Yılmaz'a zeki denmesinin sebebi ________.

☐ insanları güldürmesidir.
☐ anlatım gücünün etkileyiciliğidir.
☐ insanları kendileriyle karşı karşıya getirmesidir.
☐ taklit mizahından kaçınmasıdır.

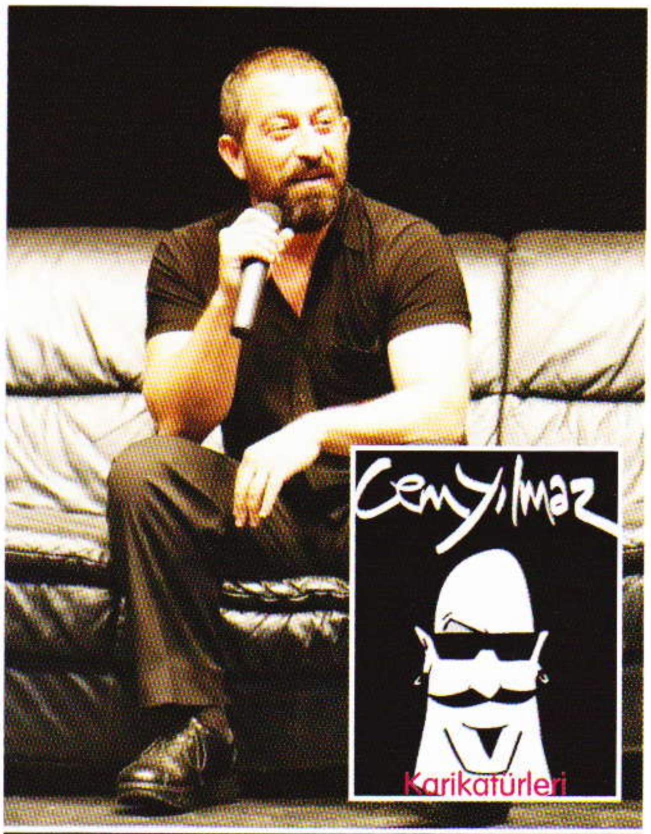
| Cem Yılmaz, | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. gösterileri insanlara mesaj da veriyor. | ☐ | ☐ |
| 2. dahice bir anlatım gücü var. | ☐ | ☐ |
| 3. neşeli ve komik bir kişi. | ☐ | ☐ |
| 4. hayatını açıkça yaşayan bir kişi. | ☐ | ☐ |
| 5. yaşam biçimi ve görünüşü nedeniyle sıra dışı birisi. | ☐ | ☐ |
| 6. kafası farklı şekilde çalışıyor. | ☐ | ☐ |
| 7. seçtiği konular çok sıra dışı. | ☐ | ☐ |
| 8. iyi bir oyuncu. | ☐ | ☐ |

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Cem Yılmaz'a kızan insanların eleştirileri yerinde. | ☐ | ☐ |
| 2. Pek çok alan da dahil olmak üzere insanı en iyi konu eden kişilerden biri Cem Yılmaz. | ☐ | ☐ |
| 3. Gerçeği görmek ve göstermek zor değil. | ☐ | ☐ |
| 4. Cem Yılmaz'ın komedisi pek çoklarından daha sade ama daha komik. | ☐ | ☐ |
| 5. Cem Yılmaz'ın gösterileri taklit içermeli. | ☐ | ☐ |

"keskin gözlü bir kaşif olup insan dünyasının içine girmek."

☐ İnsanlarla ilgili her şeyi önceden görmek
☐ İnsanlarla ilgili her şeyi gözünde canlandırmak.
☐ İnsanlarla ilgili her şeyi gözlemleyip yakalamak.
☐ İnsanlarla ilgili her şeyi bilmek istemek.

demektir.







## 10 Yazalım

### Başarılı Bir Komedyen...

Adı: ________

Yaptığı işler: ________

Sizce başarısının sırrı: ________

________

Size göre komedyenlerin başarısız olmasının sebepleri: ________

________

YİNELEMELER ... mı ...

| Tümce | Ad/Eylem/Sıfat/hiç | - | Ad/Eylem/Sıfat/hiç | Tümce |
|---|---|---|---|---|
| Ne demek istediğini | hiç | mı | hiç | bir çorba içmek istiyorum. |
| Onun sağı solu belli olmaz | bilgili | mi | bilgili | pırlanta gibi bir çocuktur. |
| Görünüşte | sıcak | mu | sıcak | çok iyi bir insan. |
| Sorsan Türkçe | baharatlı | mü | baharatlı | ama markete gidip ekmek bile alamaz. |
| Şöyle | biliyor | | biliyor | bu saatte gelir mi gelir. |
| Burak | efendi | | efendi | ama kesinlikle uzun yolda güvenli değil. |
| Öğretmenimiz | araba | | araba | anlamadım. |
| | gelir | | gelir | |
| | çalışkan | | çalışkan | |

Örnekler

*Ne demek istediğini hiç mi hiç anlamadım.*
*Onun sağı solu hiç belli olmaz bu saatte gelir mi gelir.*
*Görünüşte araba mı araba, ama kesinlikle uzun yolda güvenli değil.*
*Sorsan Türkçe biliyor mu biliyor, ama markete gidip ekmek bile alamaz.*
*Şöyle sıcak mı sıcak, baharatlı mı baharatlı bir çorba içmek istiyorum.*
*Burak efendi mi efendi mi, çalışkan mı çalışkan pırlanta gibi bir çocuktur.*
*Öğretmenimiz bilgili mi bilgili, deneyimli mi deneyimli, çok iyi bir insan.*
***Öğretmenimiz çok bilgili mi bilgili, deneyimli, deneyimli, çok iyi bir insan.***

## 11 Tamamlayalım

soğuk • hiç • esprili • yakışıklı • kaba • büyük • lüks
hoş • sempatik • yapmak • sinirli

1. Bugün hava *soğuk mu soğuk*.
2. Onların başkalarının düşmesine bu kadar gülmelerini ________ anlamıyorum. Bence hiç komik değil.
3. Bu güne kadar çocuklarım benim sözlerimi ________ dinlemediler.
4. – Sence Sinan böyle bir şey yapar mı?
   – Hiç belli olmaz ________.
5. Bugüne kadar talih bana ________ gülmedi. Hep çok şansızdım.
6. Bu ev ________, ________. Tam istediğim gibi.
7. Yaşlılar gençlerin sorunlarını ________ anlamıyorlar.
8. İpek'in nişanlısı ________, ________ bir genç.
9. Onlarla aynı ortamda bulunmaktan ________ hoşlanmıyorum.
10. Yeni müdürümüz ________, ________ sevimsiz bir tip.
11. Cantürk Bey ________, ________ çok iyi bir insan.

## 12 Yeniden yazalım

1. Bu yarışmayı kazanmak için çok çalıştın. Sonunda sana verdikleri bu ödül bence yeterince değerli değil.
________
________
________.
2. Sabahtan beri "Kurt gibi açım." diye söyleniyorsun. Şimdi kalkmış tost siparişi veriyorsun. Bunu mu yiyeceksin?
________
________
________.
3. Ne zamandır tatil için plan yapmaya çalışıyorlardı. O kadar düşünüp sonunda Antalya'yı mı seçmişler?
________
________
________.
4. Aylardır şirkete yeni eleman almak için uğraşıyorsun.. Bu kadar özenli elemelerin ardından, bu bilgisayar bile kullanamayan çocuğu mu aldın?
________
________
________.
5. "Donuyorum üzerime birşeyler alacağım" dedin sonunda bu incecik hırkayı mı giydin?
________
________
________.

13 Okuyalım, işaretleyelim

# Yabancı Diller

Gani Müjde



Yabancı dillere karşı **oldum olası** yabancıyımdır. Yabancılar güzel Türkçemizi bilmeseler de, dertlerini en azından İngilizce ile şakır şakır anlatmalarından azap duysam da yabancı diller konusunda kendimi geliştirmek zorunda olduğumu düşünüyorum. Okuduğum ortaokulda İngilizce dersine karakoldan polislerin ve bekçilerin gelmesi beni İngilizceden soğutmuş olsa da, bir yabancıya olan aşkım sayesinde İngilizcem bir parça daha ilerledi. **Ama şu Fransızca yok mu**... Fransızcayı konuşulurken anlamama rağmen ne yazabiliyor ne de okuyabiliyorum. Aslında gene de **boş sayılmam**, örneğin Fransızcada kelimenin tamamının okunmayacağını bir yerde fren yaparak kelimenin devamı yokmuş gibi davranılacağını bilirim. Örneğin Renault'a Reno denmesi gerektiğini geçen yıl öğrenebildim nihayet. Ama madem Reno diyecekler neden Renault yazıyorlar onu hala anlamış değilim!

Mesela "Nantes" yazar "Nant" okurlar. Yav oğlum "Nant" yaz **olsun bitsin**, sonundaki es'i niye yazıyorsun? Zaman kaybı değil mi? Fransızlar "Versailles" yazacaklarına "Versay" yazıp kurtulsalardı sadece kağıt ve kalem tasarrufuyla **köşeyi dönerlerdi**. **Netekim** bakın kalem sanayii gelişmiş adamların. Mont Blanc, Bic, Parker? Neden, çünkü yaz yaz bitmiyor kelimeler.

İşte halkımın da benim gibi yabancı kelimelere karşı okuma zorluğu olduğunu düşünerek Türkiye'de ticaret yapan firmaları uyarmak zorunda hissediyorum kendimi.

### SCHWEPPES

17 – 18 yaşlarındayken adını zor söyleyebildiğim bu meşrubatın kapaklarından bir sürü bedava meşrubat çıkardı. Ama ben hiçbir zaman bakkala gidip "Bana ordan bir Sicheveppeees ver abi" diyemedim. Bir iki kez parmağımla "Şundan istiyorum." dedim, anlamadı bakkal. "Hangisi sicheveppes mi yoksa cola mı?" diye sorunca, "Sen bana bir ayran ver en iyisi." deyip **kestirip attım**. Lezzetini de severim ama gel gör ki hala içemem. Koskoca Gani Mujde Scheweppes'i doğru telaffuz edemiyor dedirtmem kendime...

### MR. BRİCOLAGE

Simdi benim güzel halkımın hepsi Saint Benoit (Sen Benua okunuyormuş) mezunu değil ki güzel abim. Üstelik bu firma bir nevi hırdavatçı dükkanı. Müşterileri arasında bol miktarda duvarcı, badanacı, Laz müteahhit ve demirci var. Benim bu güzel insanlarıma eziyet çektirmenin **alemi var mı**? Simdi bir duvarcıya, demirci arkadaşı nereye gittin dese adam nereye gittiğini nasıl söyleyecek? "Meee reeee Biricolaage"ye gittim dese kimse inanmaz. Üstelik benim halkımın anlamadığı şeyleri tekrar ettirme gibi bir huyu da vardır. "Nereye nereye?" "Yok bişey yav. Camiden geliyorum..."

### FABOULOSSO

Brezilya dizileri neden tutuyor. Çünkü İspanyolca yazıldığı gibi okunan bir dil. Şimdi benim Marimar seyreden kadınıma tutup da Faboulosso deterjan nasıl satacaksın? Vim, Cif gibi okuma yazma bilmeyenin bile kolaylıkla okuyabileceği ürünler dururken kadın, bakkaldan nasıl Faboulosso istesin? Bakkal veresiye defterine Faboulosso diye nasıl yazsın?

### CORN FLAKES

Bu güzel memleketin insanı kahvaltılarda hala reçel, zeytin ve peynir ekmek yiyorsa Corn Flakes'i telaffuz edememesinin payı büyüktür. "Bana ordan bir Corn Flakes ver." diyeceğine "Yüz gram zeytin." diyor **çıkıyor işin içinden**.

**Benden söylemesi**, firmalar beni dikkate alır almaz, orasını bilemem...

1. "oldum olası"
   - kendimi bildiğimden beri ☐
   - ben beni bildim bileli ☐
   - yaşadıkça ☐
   - kendime geldiğimden beri ☐

2. "Ama şu Fransızca yok mu..."
   - Fransızcam da İngilizcem gibi ilerledi ☐
   - Fransızcayla ilgili sıkıntılarım var. ☐
   - Fransızcayı çok daha kolay öğrendim. ☐
   - Fransızcam İngilizcemden daha kolay ilerledi ☐

3. "olsun bitsin"
   - çözülsün ☐
   - yeniden başlasın ☐
   - hiç bitmesin ☐
   - istediğin gibi olsun ☐

4. "benden söylemesi"
   - uyarı ☐
   - tehdit ☐
   - itiraf ☐
   - kızgınlık ☐

5. "boş sayılmam"
   - hiçbir şey bilmiyor değilim. ☐
   - çok şey bildiğim söylenemez. ☐
   - çok şey biliyor değilim. ☐
   - ilgisiz sayılırım. ☐

6. "alemi var mı"
   - amacı ne? ☐
   - yararı var mı? ☐
   - bir faydası var mı? ☐
   - gereği ne? ☐

7. "çıkıyor işin içinden"
   - sorundan kaçıyor ☐
   - sorun yaşamaktan kurtuluyor ☐
   - problemi çözüyor ☐
   - meseleyi hallediyor ☐

8. "nitekim"
   - ama ☐
   - zaten ☐
   - aslında ☐
   - oysa ☐

9. "kestirip attım"
   - çok sinirlendim ☐
   - uzatmadan konuyu kapattım. ☐
   - konuyu değiştirdim. ☐
   - konuyu kısalttım. ☐

10. "köşeyi dönmek"
    - kolaylık sağlamak ☐
    - çok para kazanmak ☐
    - parasız olmak ☐
    - köşe bucak kaçmak ☐

## 14 Anlatalım
### Ana Dilinizde...

Konuşma dilinde, genellikle mizahi amaçla, kimi zaman argo sayılabilecek sözcükler, hitap şekilleri kullanılır.

*Yav oğlum, abi, güzel abim, yok bişey yav...*

- Türkçede bu tür başka hangi kullanımları duydunuz?
- Sizin dilinizde aynı amaçlarla seçilen sözcükler hangileri?
- Siz günlük hayatınızda bu tarzı kullanır mısınız? Niçin?
- Çevrenizde bu tarzı kullananları dinlemekten keyif alır mısınız? Niçin?
- Ülkenizdeki mizah yazarları genellikle böyle bir tarz kullanır mı?
- Mizah yazarlarının argo kullanımı hakkında neler düşünüyorsunuz?

15 Okuyalım, işaretleyelim, eşleyelim



# Sessiz ve Derinden

Çoğu kez duyarız. "İnsanları ağlatmak kolay, güldürmek zor iştir." derler. Gerçekten bu kadar zor yaşam koşullarında, bunca olumsuzluklar arasında insanları güldürmek için çok yetenekli olmak gerekir. Ama ben çocukluğumda yalnızca mimik ve hareketlerin olduğu sessiz komedi filmlerini seyrederken kahkahalarla güldüğümüzü hatırlıyorum. Onlardaki saflık ve samimiyet miydi bizi güldüren bilmiyorum ama o komedyenler yaşadıkları dönem içinde zoru başarmışlardı; insanları tek bir kelime etmeden güldürmüşlerdi.

"Sessiz film" deyince herhalde herkesin aklına önce Charlie Chaplin gelir. Oyuncu, yarattığı 'modern palyaço' Şarlo ile dünya üzerinde filmlerinin gösterildiği her ülkede insanların hayranlığını toplamıştır. Filmlerinde dönem koşulları için imkansız görülebilen mizansenlere ve akrobatik hareketlere yer veren Chaplin, komedi sinemasının bütün gereklerini sonuna kadar yapmakla birlikte, heyecanın ve hareketin asgari düzeye çekildiği sahnelerinde de dramatik yapısını sergileyebilmiştir. Laurel ve Hardy adında iki arkadaş da geçmişte çok sevilen ve popüler olan iki komedi kahramanıdır. Yirminci yüzyılın ilk çeyreğinde çevirdikleri kısa filmlerle ünlü olmuş Amerikalı Komedi ikilisi, başlarına gelen komik olaylarla insanları kahkahadan kırıp geçirmiştir. Bu ikilinin üyelerinden, cılız olan Stan Laurel ve onun ortağı şişman oğlan Oliver Hardy'dir. Laurel ve Hardy, sinema tarihinin en ünlü ve en iyi ikilisi olarak anılmaktadır. Birlikte toplam 106 filmde rol almışlardır. Anne ve babası da komedyen olan Buster Keaton ise daha üç yaşındayken, ailesiyle birlikte Üç Keaton adı altında gösterilere çıkıyordu. 1920 yılında askerden döndükten sonra ilk uzun metrajlı filmini çekti ve birden yıldız oldu. Bir yıl içinde, kendi yapım şirketinde kendi yazdığı, yönettiği ve oynadığı filmler çekmeye başladı. Hiçbir filminde değişmeyen ifadesiz yüzü ile "Büyük Taştan Surat" lakabını kazanmıştı.

Harold Lloyd da sessiz film dönemine damgasını vuran özgün ve etkili sanatçılardan biriydi. 1914 ve 1947 yılları arasında 200'e yakın film çekti. Bunların bir kısmı sessiz film, diğer kısmı da sesli filmlerden oluşur. Yarattığı gözlüklü karakter becerikli, tuttuğunu koparan azimli bir gençtir ve Lloyd'u alanında başarılı, özgün bir isim haline getirmiştir. Harold Lloyd filmleri bugünün izleyicisinde bile heyecan yaratabilecek, gözüpek bir fiziksel beceriyi gerekli kılan ustalıklı sahneleri ile hatırlanmaya devam etmektedir. Harold Lloyd'un "Safety Last!" filminde bir gökdelenin tepesindeki saatin yelkovanına tutunmuş haldeki görüntüsü, sinema dünyasının en unutulmaz karelerinden biri haline gelmiştir.

Şu anda hiçbiri hayatta olmayan sinemanın sessiz kahramanları, yaşadıkları dönemde olduğu gibi şu anda da komedi sektörünün en önemli kişileri olarak anılmaktadır.

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Karakterler birbiriyle karşılaştırılmış. | ☐ | ☐ |
| 2. Sessiz sinemanın komedyenlerinden övgüyle söz edilmiş. | ☐ | ☐ |
| 3. Komedyenlerin hepsinin yarattığı karakterlerin özellikleri verilmiş. | ☐ | ☐ |

**damgasını vurmak**

☐ moda olmak
☐ unutulmazlar arasına girmek
☐ insanların diline düşmek
☐ rakiplerinin önüne geçmek

1. Komedi dünyasına küçük yaşlarda adım atmıştır.
2. Filmlerinde komedi unsurunun yanında drama da yer vermiştir.
3. Filmlerinde fiziksel becerisini kullanmaktan kaçınmamıştır.
4. Yirminci yüzyılın başlarında komedi filmleri çekmiştir.

☐ Charlie Chaplin
☐ Laurel ve Hardy
☐ Buster Keaton
☐ Harold Lloyd

## 16 Eşleyelim, tümcede kullanalım

1. Gülüp oynamak
2. Gülmekten kırılmak
3. Kahkahayı basmak
4. Kahkahayı ağzında söndürmek
5. Kahkaha atmak
6. Gülerken ısırmak

☐ İyilik yapar görünüp kötülük yapmak
☐ Aşırı derecede gülmek
☐ Yüksek sesle gülmek
☐ Kendini tutamayıp yüksek sesle gülmek
☐ Edep sınırlarını aşmamak için gülmeyi sınırlamak
☐ Neşeli, sevinçli, keyifli, güzel vakit geçirmek

1. ______________________________.
2. ______________________________.
3. ______________________________.
4. ______________________________.
5. ______________________________.
6. ______________________________.

## 17 Konuşalım

Siz de ülkenizde gülmek eylemine ait deyimleri ve anlamlarını sınıftaki arkadaşlarınızla paylaşınız.

**BELİRTEÇLER** — *hiç yoktan, hiç değilse*

| Tümce | hiç | Belirteç | Tümce | Örnekler |
|---|---|---|---|---|
| Hiç spor yapmıyorsun<br>Ders çalışmıyorsun<br>Bu senin sandığın kadar önemli bir sorun değildi<br>Daha önce<br>Nasıl döktün elindeki kahveyi halıya<br>Beni | hiç | yoktan<br>değilse<br>mi | derslere düzenli gel.<br>iş çıkardın<br>sevmedin<br>burada bulundunuz mu?<br>üzdün herkesi<br>hiç değilse yürüyüş yap | *Ders çalışmıyorsun hiç değilse derslere düzenli gel.*<br>*Nasıl döktün elindeki kahveyi halıya hiç yoktan iş çıkardın?*<br>*Demek istediğin neydi, hiç mi hiç anlamadım.*<br>*Daha önce hiç burada bulundunuz mu?*<br>*Hiç spor yapmıyorsun hiç değilse yürüyüş yap*<br>*Bu senin sandığın kadar önemli bir sorun değildi hiç yoktan üzdün herkesi.*<br>*Beni hiç mi sevmedin?*<br>*Nasıl döktün elindeki kahveyi halıya hiç değilse iş çıkardın?* |

## 18 Tamamlayalım

1. Güzel güzel akşam yemeğimizi yerken ______________ kavga çıkarıp keyfimizi kaçırdın.
2. Senden çok fazla bir şey istemiyorum ______________ evlilik yıldönümümüzü hatırlasaydın.
3. Komşularımızla çok samimi olmamıza gerek yok ama ______________ karşılaştığımızda selamlaşmaktan kaçınmamak gerekiyor.
4. Benim sözlerimi yanlış anlayınca ______________ bağırıp çağırmaya başladı.
5. Onunla yemeğe çıkmayı ______________ istemiyordum ama çok ısrar edince kabul etmek zorunda kaldım.
6. Bütün gün çalışmak zorunda değilsin, ama ______________ bir kaç saatini derslerine ayırabilirsin.
7. O kadar başım ağrıdı ki, bugün derste anlatılanları ______________ anlamadım.
8. Güne keyifle başladım, ama müdür beni azarlayınca ______________ keyfim kaçtı.
9. Düne kadar incecik olmayı planlıyordum, ama ______________ bir kaç kilo verebilseydim iyi olurdu.
10. "Ev işlerine yardım et." diye ısrar etmiyorum, ama ______________ benim topladığım yerleri dağıtma.

## 19 Tamamlayalım

### Bir Komedi Klasiği: BENNY HILL Şov



Geçen cumartesi evde tek başıma sıkılmış bir biçimde oturuyordum, kanallarda gezerken eğlenceli bir şeyler bulmayı umuyordum. Çok gırgır bir şey değildi aradığım ama ______________ beni gülümsetecek, sıkıntımı alacak bir şeyler seyretmeyi istiyordum. Bir baktım ki kanallardan birinde İngiliz komedyen Benny Hill'in şovu var! Kendi kendime "Bu program tek başına olmanın verdiği __________ __________ biraz giderir." diye düşündüm. Ama program boyunca bu kadar güleceğimi __________ ________ düşünmemiştim. Her bir skeçte çocukluğumda güldüğüm şeylere hala gülebildiğimi fark ettim. Fazla beklenti içinde olmadığım program ______________ akşamımı renklendirdi.

## 20 Yazalım

Sevdiğiniz bir komedyeni hangi yönleriyle sizin beğeninizi kazandığına değinerek anlatınız.

## 21 Tamamlayalım

### İstanbul Komedi Film Festivali

| Kişi | Etkinlikler |
|---|---|
| TOTO (Antonio De Curtis) | |
| Jacques Demy | |
| Nick Park | |

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Festival yedi gün sürecek. | ☐ | ☐ |
| 2. Festivalde Türkiye'den 50 film gösterilecek. | ☐ | ☐ |
| 3. Festivalde ilgi görülen dizilerden de örnekler verilecek. | ☐ | ☐ |
| 4. Festivalin dokuz bölümünden üçü sinemanın üç ustasına ayrılmış. | ☐ | ☐ |

## 22 Dinleyelim, işaretleyelim

### Parti




| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Yazar filmi ön yargıyla seyretmeye başlıyor. | ☐ | ☐ |
| 2. Yazar filmin ilk sahnesinde bu filmden eski tadı alamayacağını anlıyor. | ☐ | ☐ |
| 3. Peter Sellers "Parti" filminde küçük kazalar yapan bir kişiyi canlandırıyor. | ☐ | ☐ |
| 4. Yazarın en hoşlandığı sahne Hrundi Bakshi'nin havuza ayakkabısını düşürmesi. | ☐ | ☐ |
| 5. Yazar filmde aktörün davranışlarını biraz abartılı buluyor. | ☐ | ☐ |

Hrundi Bakhsi

☐ partide insanlara yersiz sözler söylüyor.
☐ partideki insanlarla rahatça iletişim kuruyor.
☐ yemek masasında boş bulduğu tabureye oturuyor.
☐ partiye özel olarak davet ediliyor.

Yazar filmi,

☐ aktörün performansı
☐ olayların akışı
☐ yönetmenin başarısı
☐ komiklik derecesi
☐ günümüz filmlerine kıyasla başarısı

açısından değerlendiriyor.

## 23 Okuyalım, işaretleyelim, özeti düzeltelim



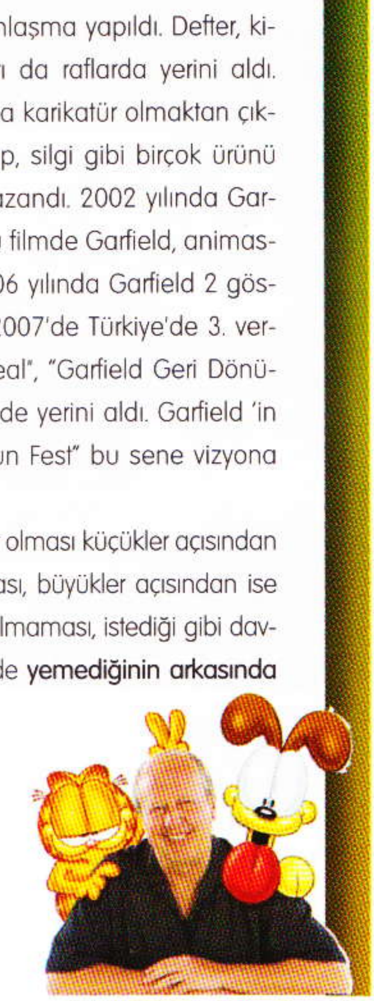
# En Miskin, En Komik KEDİ

Jim Davis 1978 yılında dünyanın en tembel, en aç gözlü kedisini yarattığında bu kadar sevileceğini ve popüler olacağını tahmin etmiş miydi acaba? Belki ilk çizimlerini yaparken bunun sevilen bir karakter olacağını düşünmüştür ama bu denli popüler olacağını aklına getirmemiştir.

Garfield ilk olarak Jim Davis tarafından gazetelerde bulunan karikatür serisi olarak oluşturulmuştu. Garfield adını Jim Davis'in büyükbabasından aldı. Bu çizimlerde Garfield'ın tembelliği, oburluğu, pazartesi günlerinden ve diyet yapmaktan nefret etmesi gibi özellikleri vurgulanıyordu. Garfield'ın maceralarına sahibi Jon ile evde beraber yaşadıkları Odie adındaki saf bir köpek eşlik ediyordu. Garfield serisi gün geçtikçe daha da popüler oldu.

1985-1987 yıllarında popüleritesini tam yitirmeye başlamıştı ki 1988 yılında çizgi filmleri yapılmaya başlandı. 1990'larda bu çizgi filmler yayınlanmaya başladı. Garfield tekrar eski ününe kavuştu; adına birçok anlaşma yapıldı. Defter, kitap, silgi ve oyuncakları da raflarda yerini aldı. Garfield 1992'de yalnızca karikatür olmaktan çıktı. Çizgi film, kalem, kitap, silgi gibi birçok ürünü çocukların beğenisini kazandı. 2002 yılında Garfield'in ilk filmi çekildi. Bu filmde Garfield, animasyon olarak çizilmişti. 2006 yılında Garfield 2 gösterime girdi. 26 Kasım 2007'de Türkiye'de 3. versiyonu "Garfield Gets Real", "Garfield Geri Dönüyor" olarak beyazperde de yerini aldı. Garfield 'in en son filmi "Garfield Fun Fest" bu sene vizyona girmiştir

Garfield'ın hala popüler olması küçükler açısından sevimli ve eğlenceli olması, büyükler açısından ise hayatı çok fazla ciddiye almaması, istediği gibi davranması, yediğinin önünde **yemediğinin arkasında olması**, yani insanların yaşamak için harıl harıl çalıştığı dönemde rahat içinde yaşaması olarak düşünülebilir.



| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Jim Davis'in büyükbabasının karakteri | ☐ | ☐ |
| 2. Garfield'ın karakter özellikleri | ☐ | ☐ |
| 3. Garfield'ın hayatındaki kahramanlar | ☐ | ☐ |
| 4. Garfield'ın sahibinin kişiliği | ☐ | ☐ |
| 5. Garfield'ın popülerliğini yitirme sebebi | ☐ | ☐ |
| 6. Jim Davis'in Garfield sayesinde edindiği servet | ☐ | ☐ |
| 7. Garfield'in başarılı olmasının temelinde iyi bir pazarlama yönteminin yatması | ☐ | ☐ |
| 8. Garfield'in sevilmesinin altında yatan sebepler | ☐ | ☐ |

**"Yediğin önünde yemediğinin ardında"**

- ☐ Etrafında her zaman yemek var.
- ☐ Çok fazla yemek yiyorsun.
- ☐ Rahat içinde yaşıyorsun.
- ☐ Rahatına çok düşkünsün

Garfield ilk başlarda günlük gazetelerde yayınlanmak üzere oluşturulmuş bir karakterdi. Bir anda çok ilgi gördü ve bu ilgiyi hiç mi hiç kaybetmeden günümüze kadar geldi. İlk çizgi serisinde Garfield'in oburluğu,tembelliği ve cimriliği üzerinde duruldu. Yazara göre Garfield'ın popüler olmasının sebebi hayata olan bağlılığının vurgulanması.

# 8 Ruhun Gıdası

## 1. Müzik Başucumda



### 1 İşaretleyelim, ekleyelim, anlatalım

1. **Hangi müzik?**
   - ☐ Klasik ☐ Pop ☐ Metal
   - ☐ Hip Hop ☐ Caz ☐ Disko
   - ☐ Elektronik ☐ Etnik ☐ Opera
   - ☐ ______ ☐ ______ ☐ ______
2. **Niçin müzik?**
   - ☐ Dinlenmek için ☐ Eğlenmek için
   - ☐ Stresimi yenmek için ☐ Kafa dağıtmak için
   - ☐ Enerjimi atmak için ☐ Hüzünlenmek için
   - ☐ ______ ☐ ______
3. **Ne zaman müzik?**
   - ☐ Uyanır uyanmaz ☐ Ders çalışırken
   - ☐ Yemek yaparken ☐ Uyumadan önce
   - ☐ Duş yaparken ☐ Yolculukta
   - ☐ ______ ☐ ______
4. **Hangi enstrüman?**
   - ☐ piyano ☐ keman ☐ davul
   - ☐ klarnet ☐ akordeon ☐ gitar
   - ☐ ______ ☐ ______ ☐ ______

### 2 Eşleyelim

| | |
|---|---|
| 1. Müzik aleti | ☐ Nota |
| 2. Kalın, gür ses | ☐ Türkü |
| 3. Afrika'ya özgü bir davul | ☐ Bando |
| 4. Müzik yazısı | ☐ Arabesk |
| 5. Törenlerde kullanılan çalgı grubu | ☐ Oktav |
| 6. Şarkıda tekrarlanan bölüm | ☐ Çalgı |
| 7. Karamsarlığı konu eden bir müzik türü | ☐ Tiz |
| 8. Sekiz sesten oluşan ses dizisi | ☐ Nakarat |
| 9. Halk şarkısı | ☐ Tamtam |
| 10. İnce, keskin ses | ☐ Davudi |

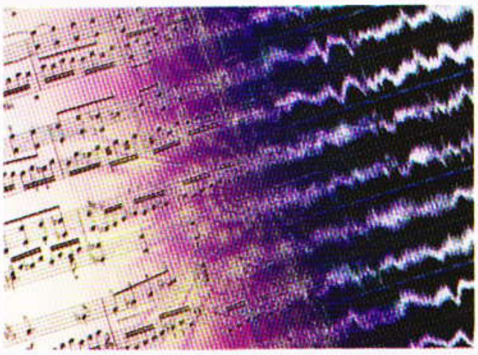
### 3 Tamamlayalım

1. Müziğin insan hayatında önemli bir yeri vardır. Çünkü ______
2. Müzik; hayvanları ve bitkileri de etkileyebilir. Örneğin ______
3. Müzik eğitimi insanı farklı açılardan geliştirir. Şöyle ki ______

## 4 Okuyalım, işaretleyelim, özetleyelim

### Müziğin Matematiği

Sanat ve bilim genellikle birbirinden ayrı tutulan iki alandır, çünkü bilim "doğru"yu, sanat ise "güzel"i temsil etmektedir. Bilimde teoriler ve ispatlar varken sanatta bireysel düşünceler daha ön plandadır. Matematik ve müziği de birbirinden ayıran önemli unsurlar olmasına rağmen bu iki disiplin birçok açıdan son derece ilişkilidir. Her ikisinde de estetik, stil ve evrensel dil vardır. Bir müzisyen Bach'ı nasıl ilk melodilerinden anlayabiliyorsa, bir matematikçi de Gauss'u ilk satırlardan fark edebilir.



Matematik ve müzik ilişkisi çeşitli boyutlarda düşünülebilir. İlk olarak müziğin kökenindeki matematikten bahsedebiliriz. Müziğin armonik yapısı matematikseldir, çünkü belirli kurallara bağlı olarak biçimlendirilmektedir. İkinci olarak müziğin bilişsel aktiviteler üzerine etkisi akla gelmektedir. Müzik eğitimi kişilerin bilişsel becerilerini, dolayısı ile matematik performanslarını geliştirmektedir. Müzik pek çok insan için bir "eğlence kaynağı", matematik ise pek çok insan için bir "baş belası" iken, müziğin matematik eğitimi üzerindeki olumlu etkilerini kullanmak oldukça akılcı bir davranış olacaktır.

Tarih boyunca pek çok matematikçi müzikle ilgilenmiş ve müzik, iki bin yıl öncesinde matematiksel bir bilim olarak ele alınmıştır. Hatta Eski Yunan' da matematiğin dört ana dalından biri olarak kabul edilmiş, aritmetik, geometri ve astronomi ile aynı düzeyde görülmüştür.

Müzik elbette pek çok insan için öncelikle bir eğlence aracıdır. Müzik dinlemek, bir enstrüman çalmak ya da dans etmek kişiye büyük zevk verir ve bu etkinlikler sırasında hiç kimse müziğin duygusal etkileri dışındaki yararlarını düşünmez. Çünkü müzik bir sanat dalı olarak öncelikle kişinin duygularını dışa vurmasını sağlamaktadır. Ancak müziğin ilk anda akla gelmeyen başka bir etkisi daha vardır; biz ruhumuzu okşayan, kaliteli bir müzik dinlerken aslında beynimiz harekete geçmektedir.

Müzik ile bilişsel aktivitelerin gelişimi konusunda yıllardır çeşitli araştırmalar yapılmaktadır. 1993'te "Mozart Etkisi" olarak duyurulmuş araştırma hala önemini korumaktadır. Bu araştırmada psikoloji bölümünde okuyan 38 öğrenciye 10 dakika süre ile Mozart'ın iki piyano için yazdığı sonatı dinlettirildikten sonra düşünme testi uygulanmış, deneklerin testten 8-9 puan daha yüksek sonuçlar elde ettiği görülmüştür. Bu çalışmanın yanı sıra fareler üzerine yapılan bir araştırma da ilginçtir. Farelere uzun süre Mozart müziği dinlettirilmiş ve farelerin labirent çözmede daha başarılı oldukları gözlemlenmiştir. Elde edilen bu sonuçlar karmaşık yapılı müziğin matematik ve satranç gibi ileri düzey beyin etkinlikleriyle eşdeğer olduğu şeklinde yorumlanmaktadır.

Gözlemlerimize dayanarak söyleyebiliriz ki, tüm yüksek zekalı insanlar mutlaka müzikal değillerdir fakat tüm müzikalitesi yüksek insanlar yüksek zekalıdır. Bu şekilde bakıldığında da müzikal başarı ile zekanın ilişkilendirilmesi şaşırtıcı değildir.

*Yard. Doç. Dr. Ece Karşal'ın "Matematik ve Müzik" yazısından uyarlanmıştır*

| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Müziğin çocuklar için eğitim amaçlı kullanıldığı. | ☐ | ☐ |
| 2. Matematikçilerin çoğunda müziğe karşı bir ilgi olduğu. | ☐ | ☐ |
| 3. Müziğin sanatsal bir ürün olarak insan üzerinde yarattığı etkiler. | ☐ | ☐ |
| 4. Müziğin satrançla kurduğu benzerlik. | ☐ | ☐ |
| 5. Çoğu insanın matematikten neden hoşlanmadığı. | ☐ | ☐ |

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Matematik ve müzik birçok açıdan birbiri ile ilişkili iki disiplindir. | ☐ | ☐ |
| 2. Geçmişte müzik matematiğin bir kolu olarak kabul gömüştür. | ☐ | ☐ |
| 3. Müzik yeteneği yüksek zekanın bir göstergesidir. | ☐ | ☐ |
| 4. Yapılan araştırmalar hayvanların da matematik zekasına sahip olduğunu göstermiştir. | ☐ | ☐ |

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Müzik "baş belası" sayılan matematiği eğlenceli hale getiren bir araçtır. | ☐ | ☐ |
| 2. Matematik bilgisi müzik yeteneğinin gelişmesini destekler. | ☐ | ☐ |
| 3. Müziğe karşı yeteneği olan insanlar aslında birer matematik bilginidir. | ☐ | ☐ |
| 4. Karmaşık yapıdaki müzikler insanlarda olduğu kadar hayvanlarda da bilişsel becerileri geliştirir. | ☐ | ☐ |

| EDİLGEN | | | -Il + -mEktE(dir) |
|---|---|---|---|
| Eylem | Ek | Ek | Örnekler |
| sergile<br>anlat<br>bil<br>izle<br>kaybet<br>uygula | -l / -n<br>-il / -ın<br>-il / -in<br>-ul / -un<br>-ül / -ün | -makta(dır)<br>-mekte(dir) | Futbol bugün bütün dünyada milyonlarca izleyici tarafından izlenmektedir.<br>Tarihte parayı ilk kez Likyalıların kullandığı bilinmektedir.<br>TÖMER'de verilen dil kurslarında öğrencilere % 25 indirim uygulanmaktadır.<br>Her yıl yüz binlerce insan sigaraya bağlı hastalıklardan hayatını kaybetmektedir.<br>Türk kültürüne ait geleneksel el yapımı ürünler Ankara Etnoğrafya Müzesi'nde sergilenmektedir.<br>Bu çalışmada ergenlik çağındaki çocukların fizyolojik açıdan yaşadığı değişiklikler anlatılmaktadır.<br>Bu çalışmada ergenlik çağındaki çocukların fizyolojik açıdan yaşadığı değişiklikler anlatmaktadır. |

## 5 Yeniden yazalım

1. Güzellik salonumuzdaki lazer işlemlerini eğitimli uzmanlarımız uyguluyorlar.
   *Güzellik salonumuzdaki tüm lazer işlemleri eğitimli uzmanlarımız tarafından uygulanmakta(dır)*.
2. Müzemizde yer alan sanat eserlerini ileri teknoloji güvenlik sistemleri koruyor.
   ______________________________________________.
3. Uzmanlar spora başlayacak kişilere önce doktor kontrolünden geçmelerini tavsiye ediyorlar.
   ______________________________________________.
4. Hastanemizde anlaşmalı olduğumuz kurumların çalışanlarını ücretsiz muayene ediyoruz.
   ______________________________________________.
5. Maya uygarlığının mükemmel bir astronomi bilgisine nasıl sahip olduğunu bilim adamları hala tartışıyor.
   ______________________________________________.
6. 17 Ağustos depreminden önce hiç kimse ev ve iş yerlerine deprem sigortası yaptırmıyordu.
   ______________________________________________.
7. Şirketimize yapılan tüm iş başvurularını insan kaynakları uzmanlarımız titizlikle inceliyorlar.
   ______________________________________________.
8. Bazı duyarsız insanlar şehrimizin kalbi olan ve turistlerin büyük ilgisini çeken Bağla Irmağı'nı kirletiyorlar.
   ______________________________________________.

## 6 Yeniden yazalım

1. Şu anda yeni internet sitemiz üzerinde çalışıyoruz. Bu site çok yakında açılacak.
   *Şu anda üzerinde çalışmakta olduğumuz internet sitesi çok yakında açılacak*.
2. Takımımıza transfer etmek üzere iki sporcuyla görüşüyoruz. Onların adını daha sonra açıklayacağız.
   ______________________________________________.
3. Şu anda doktora tezimi yazıyorum. Bu tezi daha sonra yayımlamayı düşünüyorum.
   ______________________________________________.
4. Konser hazırlıklarına devam ediyoruz. Bu konser 24 Mayıs'ta Rumeli Hisarı'nda olacak.
   ______________________________________________.
5. Daha önce bir muhasebe firmasında çalışıyordum. O firma sigorta primlerimi ödememiş.
   ______________________________________________.
6. Yeni fabrikamızın inşaatı sürüyor. Bu fabrika tamamlandıktan sonra süt ürünleri imal etmeye başlayacağız.
   ______________________________________________.

## 7 Dinleyelim, işaretleyelim

### MP3'ten Önce MP3'ten Sonra



| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Geçmişte MP3'lerin neden yaygın olmadığı. | ☐ | ☐ |
| 2. Müzisyenlerin MP3'ler nedeniyle karşılaştıkları maddi sorunlar. | ☐ | ☐ |
| 3. MP3'lerin ses kalitesinin düşük olduğu. | ☐ | ☐ |
| 4. Müzisyenlerin neden kolay dinlenen müzikler yaptıkları. | ☐ | ☐ |

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Biz eskiden müziğe bugünkü gençlerden daha fazla meraklıydık. | ☐ | ☐ |
| 2. Artık insanlar müziği diğer pek çok şey gibi hızlı tüketmektedir. | ☐ | ☐ |
| 3. Geçmişte daha kaliteli şarkılar yapılmaktaydı. | ☐ | ☐ |
| 4. Günümüzde müzik sanat olarak değerlendirilmemektedir. | ☐ | ☐ |
| 5. MP3'ler dinleyici açısından birçok avantaja sahiptir. | ☐ | ☐ |

Anlatıcı için söylenebilir.

- ☐ Müziğin bir eğlence aracı olarak görülmesine karşıdır.
- ☐ Orijinal albüm yerine MP3 almayı hırsızlık olarak yorumlamaktadır.
- ☐ MP3'lerin müziği yok edeceğine inanmaktadır.
- ☐ MP3 dinlemeyi sahte tablolar yapmaya benzetmektedir.

"Ben bir müziğin uzun sürede sindirilmesinden yanayım."

- ☐ Hiç aç değilim, daha öğleyin yediklerimi bile sindiremedim.
- ☐ Bugün çalışmayıp biraz dinlen, böylece daha önce öğrendiklerini sindirmiş olursun.
- ☐ Ona hala kırgınım, bana söylediklerini bir türlü içime sindiremiyorum.
- ☐ Ailesi baskı yaparak oğullarını iyice sindirmiş, koca adam ama hiçbir şeye ses çıkaramıyor.

## 8 İşaretleyelim, canlandıralım

### Kim Haklı?

- ☐ Müzik dinlerken ses kalitesinin önemli olduğunu düşündüğüm için orijinal albüm almayı tercih ederim.
- ☐ CD'lerin içinde sevmediğim parçalar da yer aldığı için MP3 almak bana daha mantıklı geliyor.
- ☐ Bence internetten MP3 indirmek yasadışı sayılmaz, herkes yapıyor.
- ☐ Yasadışı yollarla MP3 indirmek müzisyenlerin ekmeğiyle oynamak anlamına gelir.
- ☐ Bana kalırsa MP3'ler yüzünden müzik alanında kalite düşüyor.
- ☐ MP3'ler aslında müzisyenlerin de işine yarıyor, çünkü albümlerini tanıtmış oluyorlar.
- ☐ Bu pahalılıkta insanlar MP3'ler olmasaydı da albüm satın almazdı.

### A

Müzik eğitiminizi tamamlayıp uzunca bir süre gece kulüplerinde çalıştıktan sonra bir albüm çıkarmayı başardınız. Şarkılarınız çok tutulmasına rağmen albümden yeterli bir gelir elde edemediniz. Şu anda katıldığınız bir açık oturum programında üniversite öğrencileriyle MP3'lerin müzik endüstrisine etkilerini tartışmaktasınız. Aşağıdaki konulara değinerek MP3'lerin size verdiği zararları gençlerin anlamasını sağlayın.

- Albüm çıkarmanın maddi manevi zorlukları
- Albüm satışlarında durgunluk
- Herhangi bir ürünün ücretinin ödenmeden alınmasının etik olmaması.
- ........................................
- ........................................

### B

Üniversitede okuyan, müziğe meraklı bir gençsiniz. Pek çok arkadaşınız gibi albüm satın almayıp internetten müzik indiriyor ve bunda bir sakınca görmüyorsunuz. Şu anda katıldığınız bir açık oturum programında müzisyenlerle MP3'lerin müzik endüstrisine etkilerini tartışmaktasınız. Aşağıdaki konulara değinerek MP3'lerin müzik sektörüne zarar vermediğini anlatın.

- Albümlerin pahalılığı
- MP3'lerin insanların müzik kültürlerini geliştirmesi.
- Müzisyenlerin asıl gelirlerini konser ve organizasyonlardan elde etmeleri.
- ........................................
- ........................................

## 9 Dinleyelim, soruları bulalım, işaretleyelim

### Müzik Sadece Ruhun Gıdası Değil

☐ Özellikle Türk müziğinin tedavi amacıyla kullanılma nedeni nedir?

☐ Peki müziğin bitkiler üzerindeki etkilerine bir örnek verebilir misiniz?

☐ Evinde çicek yetiştirenlere onlara müzik dinletmeleri önerilir. Böylece çiçeklerin daha sağlıklı olacağı, yapraklarının daha parlak ve canlı olacağı söylenir. Yani müziğin sadece insanları değil diğer canlıları da etkilediğini söyleyebilir miyiz?

☐ Peki müzikoterapi daha çok hangi hastalıklarda kullanılıyor; özellikle tercih edildiği bir hasta grubundan söz etmek mümkün mü?

☐ Müzik günlük hayatın koşuşturması içindeki günümüz insanına dinlenme, stresle mücadele etme, kaygılardan kurtulma ve sıkıntılarından uzaklaşma konularında yardımcı oluyor. Kısacası 'müzik ruhun gıdasıdır' sözü koruyucu tıp açısından önemli bir anlam ifade ediyor diyebilir miyiz?

☐ Müzikoterapinin ruhsal hastalıklar üzerinde etkileri nelerdir?

☐ İnsanların ruh halinin dönem dönem, hatta gün içinde bile değişiklik göstermesi normal midir?

☐ Bilimsel olarak müziğin insan beyni ve bedeni üzerindeki etkisinden bahseder misiniz, müzik insan psikolojisini nasıl etkiliyor?



Prof. Dr. Selahattin İçli, ______________ sorusu üzerine çalıştıklarını söylüyor.

☐ Anne karnındaki çocuklar müzikten etkileniyor mu?
☐ Anne karnındaki çocuk müziği algılıyor mu?
☐ Premature bebekler müziği algılayabiliyor mu?
☐ Premature bebekler müzikten nasıl etkileniyor?

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Müziğin olumlu etkilerinden yararlanabilen tek canlı insan değildir. | ☐ | ☐ |
| 2. Müzik sayesinde insanın morali yükselebilir. | ☐ | ☐ |
| 3. Müziğin tedavi edici etkisi üzerine en çok Türkler çalışmıştır. | ☐ | ☐ |
| 4. Müzik yakın gelecekte yalnızca ruhsal değil pek çok hastalık türünün iyileştirilmesinde kullanılabilir. | ☐ | ☐ |
| 5. Bütün müzik türleri tedavi amaçlı kullanılabilir. | ☐ | ☐ |

## 10 İşaretleyelim, anlatalım

### Müziğin Hayatıma Etkileri

☐ Genellikle gün içinde dinlemek için ruh halime uygun müzikler seçerim.
☐ Dinlediğim müziğe göre ruh halim değişir.
☐ Ancak şarkıların sözleriyle kendi hayatım arasında bağ kuruyorsam o şarkıyı sevebilirim.
☐ Sözlerini anlamıyorsam yabancı müzik dinlemekten hoşlanmam.
☐ Benim ruhumu etkileyen melodidir. Sözleri anlamasam da müzik hoşuma gidiyorsa dinlemekten zevk alırım.
☐ Ensturumantal müzik dışında dinlenen şarkıları anlamsız buluyorum çünkü bence müzik melodinin hissettirdikleridir.

- Bence ______________________________________________
______________________________________________
______________________________________________.

| ULAÇLAR | | -mEksizin |
|---|---|---|
| Eylem | Ek | Örnekler |
| anla<br>din<br>çık<br>sus<br>şikayet et<br>yap<br>doldur<br>dur<br>uyu | -maksızın<br>-meksizin | İki ay boyunca durmaksızın çalışıp projeyi zamanından bitirdik.<br>Bu formu doldurmaksızın başvuruda bulunamazsınız.<br>Yağmur bir haftadır dinmeksizin yağıyor.<br>UNESCO din, dil, ırk ayrımı yapmaksızın faaliyet gösteren bir kuruluştur.<br>Şirketimize iş yoğunluğundan şikayet etmeksizin mesai saatleri dışında bile çalışacak elemanlar lazım.<br>On iki saat hiç uyumaksızın araba kullandı.<br>Bu metinleri anlamaksızın sınavda başarılı olmanız mümkün değil.<br>Konuşmacı kendisine ayrılan süreyi de aşarak bir buçuk saat boyunca susmaksızın konuştu.<br>Kahvaltı yapmaksızın evden çıkmam. |

## 11 Tamamlayalım

1. Bunca yıldır bir gün bile durumundan şikayet et*meksizin*____ gece gündüz çalışıyor.
2. Dur__________ yağan kara rağmen hiçbir yerde konaklamadan yolculuğumuza devam ettik.
3. Evlenme teklifini hiç tereddüt et__________ kabul etti.
4. Kanunlar dil, din ayrımı gözet__________ tüm insanların haklarını savunmak içindir.
5. 6 ay süresince sayfayı ziyaret etmeyen kullanıcıların üyelikleri kendilerine sorul__________ silinecektir.
6. Tek kelime et__________ birine onu sevdiğini gösterebilirsin.
7. Katılımcıların sayısının yetersiz olması nedeniyle toplantı yeni bir gün tayin et__________ ertelendi.
8. Bir özür bile dile__________ seni affetmemi nasıl beklersin!
9. Takımımız rakip önemli ya da önemsiz diye düşün__________ her maça büyük bir ciddiyetle hazırlanıyor.
10. Bir hafta kullandığım ayakkabının altının delinince ayakkabıyı iade etmek istedim. Bana hiçbir şey sor__________ ayakkabıyı alıp yenisini verdiler.
11. Migren hastalığı nedeniyle pek çok kişi günlerce din__________ süren baş ağrıları çekiyor.
12. Bu organizasyonu hazırlarken hiç bir fedakarlıktan kaçın__________ özveriyle çalışan tüm arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunuyorum.
13. Bit__________ tüken__________ yaşanan zorlukların hepimizi çok yıprattığının farkındayım.
14. Cumhuriyet Bayramı kutlamalarına ülkenin dört bir yanından genç yaşlı de__________ pek çok kişi katılır.
15. Şirketimizin bugünlerde gelmesinde hiçbir kişisel çıkar gözet__________ yalnızca şirket menfaatlerini gözeterek çalışanların payı büyüktür.
16. Sitem eder gibiydi..." Yaptıklarım için hepinizden özür dilerim" deyip arkasına bak__________ aceleci adımlarla odayı terk etti.
17. Akademik çalışmalarımda elinden gelen desteği esirge__________ çalışmalarımı kısa sürede tamamlamamı sağlayan Prof. Dr. Altan Er'e çok şey borçluyum.
18. Yaklaşık otuz yıldır bitkilerle ilgili çalışmalar yapan doktor, bu çalışmalarını hiçbir ücret talep et__________ halkla paylaşıyor.
19. Köy okullarında zorluklardan yakın__________ gönüllü olarak çalışan öğretmenler yılbaşında devlet tarafından pirimle ödüllendirildi.
20. Bugün bu kadar kolay tedavi olabilmen kontrollerini aksat __________ yaptırmış olman sayesindedir.

## 12 Okuyalım, işaretleyelim

### Müzikle Tedavi



(1) Çoğumuzun günlük yaşamında müziğin önemli bir yeri vardır. Diskoya gittiğimizde çalan müzik karşısında çoğumuz dans etme gereği duyarız, bir marş duyduğumuzda ise çoğumuz coşkulanır ve adımlarımızı sertleştiririz. Ninniler, özellikle de çocukların uykusunu getirir, bazı sesler kimilerini rahatsız ederken kimilerine huzur verir, bazı müzikler çalışma temposuna hız kazandırır, alış-veriş yaparken mağazada çalan müzikler müşterinin alım isteğini artırabilir. Kısaca müzik bizi günlük yaşam içinde etkiler. Bütün bu yargılar gösteriyor ki müzik psikolojimizle doğrudan ilgisi olan bir olgu.

(2) İnsanoğlu, var olduğundan beri, kendini gereksinimleri doğrultusunda yaratmaya ve keşfetmeye adamıştır. İşte sanat da bu yaratıların en önemlilerindendir... Müziği de her şey gibi kendi gereksinimleri için yaratmıştır. Yiyecek bulabilmeyi garantiye almak isteyen Buzul Çağı insanı duvara resim yapıyordu. Bu onun avını yakalayabilmek için yapmış olduğu büyüydü. Belki bu büyüyü daha etkin kılmak için yakalayacağı hayvanın sesine benzer sesler çıkartıyordu. Gereksinimler, başka gereksinimleri beraberinde getirdi. Dolayısıyla, insanoğlu gibi sanat da evrimleşti. Günümüzde sanatı ve tabii ki sanatın bir dalı olan müziği hala gereksinimlerimizi karşılamak için kullanıyor, günlük yaşam içinde onu vazgeçilmez kılıyoruz.

(3) Kolektif olarak yapılan işlerde müziğin önemi oldukça büyük. Çeşitli kültürlerde, birlikte yapılan işlerde bir taraftan iş yapılırken bir taraftan şarkı söylemek oldukça yaygındır. Örneğin Lazlarda kimi şarkılar çalışma sırasında ortak heyecan ve ritim sağlamak için söylenir. Kimileri ise, ağır işlerde daha çok gücü bir yerde toplamak ve konsantrasyonu sağlamak için söylenir. Bir çok kültürde, toplu gerçekleştirilen dinsel ritüeller için de okunan dualar ritmik ve çoğunlukla melodiktir.

(4) İnsanların müziğe gereksinim duyduğu diğer bir durum ise tedavidir. İnsanlık tarihine baktığımızda müzikle tedavi yönteminin çağlar boyu kullanılmış olduğunu görebiliyoruz. Günümüzde hala bu yöntem kullanılmakta ve gerçekten işe yaramaktadır. Özellikle şeker hastalarının sağaltımı konusunda pek çok örnekten söz edilmektedir. Kimi müzik terapistlerine göre etkili olan ritim, kimilerine göre makam, kimilerine göre sadece çıkarılan ve duyulan sesler.

(5) Dünyada müziği insan psikolojisini ve fizyolojisini iyileştirme amacıyla kullanan pek çok okul ve organizasyon var. Örneğin, "New York Müzik Terapi Rahatlama Projesi" bunlardan biri. Gerçekten müzik terapi uygulaması yapıyorlar. Proje kapsamında çoğunlukla, travmalar, kaygı bozuklukları, alkol ve madde bağımlılıkları, ailevi ve diğer gündelik ilişkilerin sorunlarını çözümleyebilmek için çocuklar ve yetişkinler için yirmi beş ayrı müzik tedavi programı uygulanmakta ve bu programlar kapsamında, otuz üç profesyonel müzik terapisti çalışmakta. Müzik terapi uygulama merkezi olarak saydıkları yerlerin başında rehabilitasyon merkezleri geliyor. Bunun dışında gezici olarak kolej, üniversite gibi yerlerde hizmet vermekteler. Neden müzik terapi sorusuna ise, çoğunlukla "İnsanların gündelik hayatta başka türlü ifade edemeyecekleri duygulara müzik bir çıkış sağlıyor." diye cevap veriyorlar.

(6) Müzik gerçekten bazen insanın kendini olduğundan daha iyi hissetmesini sağlayabiliyor. Çok fazla sıkıldığımızda bazen bir ritim tutturup, kendimizi daha iyi hissedebiliyoruz. Belki de zaten vücudumuzda var olan ritmi açığa çıkarmış oluyoruz. Müzik aynı zamanda fizyolojik bir şey değil midir? Damarımızda akan kanın bir ritmi vardır. Kalp atışlarımızı dinlediğimizde ritmini duymak oldukça basit. Dışarıdan aldığımız seslerin de belli bir düzeni olması vücudumuzdaki ritmi ve akışı düzenliyor olmalı.

Öyle ya da böyle, müzik hayatımızda sandığımızdan daha önemli bir yer tutuyor gibi görünüyor. Boşuna dememişler; "Müzik ruhun gıdasıdır".

*Özge Denizci'nin "İyileştiren Müzik" adlı yazısından uyarlanmıştır*

## 13 Paragraflarla eşleyelim

- ☐ Müzik vücudumuzun biyolojik ritmiyle uyumu sebebiyle psikolojik durumumuzu etkiliyor olabilir.
- ☐ Müzikten çeşitli hastaların dertlerine deva olması için de yararlanılmaktadır.
- ☐ Müzik günlük yaşamımızdaki davranış biçimlerimizi etkiler.
- ☐ İnsan tarih boyunca ihtiyaç hissettiği şeyleri bulmaya odaklanmıştır.
- ☐ İnsanların bir arada yaptığı işlerde birlik duygusu hissetmeleri için müzikten yararlanılır.
- ☐ Günümüzde müziğin beden ve ruh sağlığına olumlu etkileriyle ilgili örgütlü çalışmalar yapılıyor.

Metne göre müzikten ________________ gibi alanlarda yararlanılmaktadır.

- ☐ çocuklar ve ebeveynler arasındaki sorunların giderilmesi
- ☐ uyuşturucu gibi bağımlılıkların ortadan kaldırılması
- ☐ insanların enerjilerini yükseltip eğlenmelerinin sağlanması
- ☐ çalışma sırasında odaklanmanın sağlanması ve hızın artırılması

"New York Müzik Terapi Rahatlama Projesi"ndeki terapistlere göre müzikle tedavi yapılmasının nedeni,

- ☐ müziğin pek çok olumlu etkisinin olmasıdır.
- ☐ müziğin ifade edilemeyen duyguları ifade etmekte etkin bir yol olmasıdır.
- ☐ insanların duygularını ifade edememesidir.
- ☐ insanların ruhsal ve bedensel sorunlarının olmasıdır.

| | Doğru | Yanlış |
| --- | --- | --- |
| 1. İnsanoğlu, müziği ihtiyaç duyduğu için yaratmıştır ve ona halen ihtiyaç duymaktadır. | ☐ | ☐ |
| 2. İnsanoğlunun ihtiyaçları zaman içinde fazlalaşmıştır. | ☐ | ☐ |
| 3. Müzikle tedavi son yıllarda ortaya çıkmış ve yeni yeni kullanılmaya başlanmıştır. | ☐ | ☐ |
| 4. Farklı müzik terapistlerine göre hastalara iyi gelenin ne olduğu değişmektedir. | ☐ | ☐ |

________________ "New York Müzik Terapi Rahatlama Projesi"nin çalıştığı yerlerden değildir.

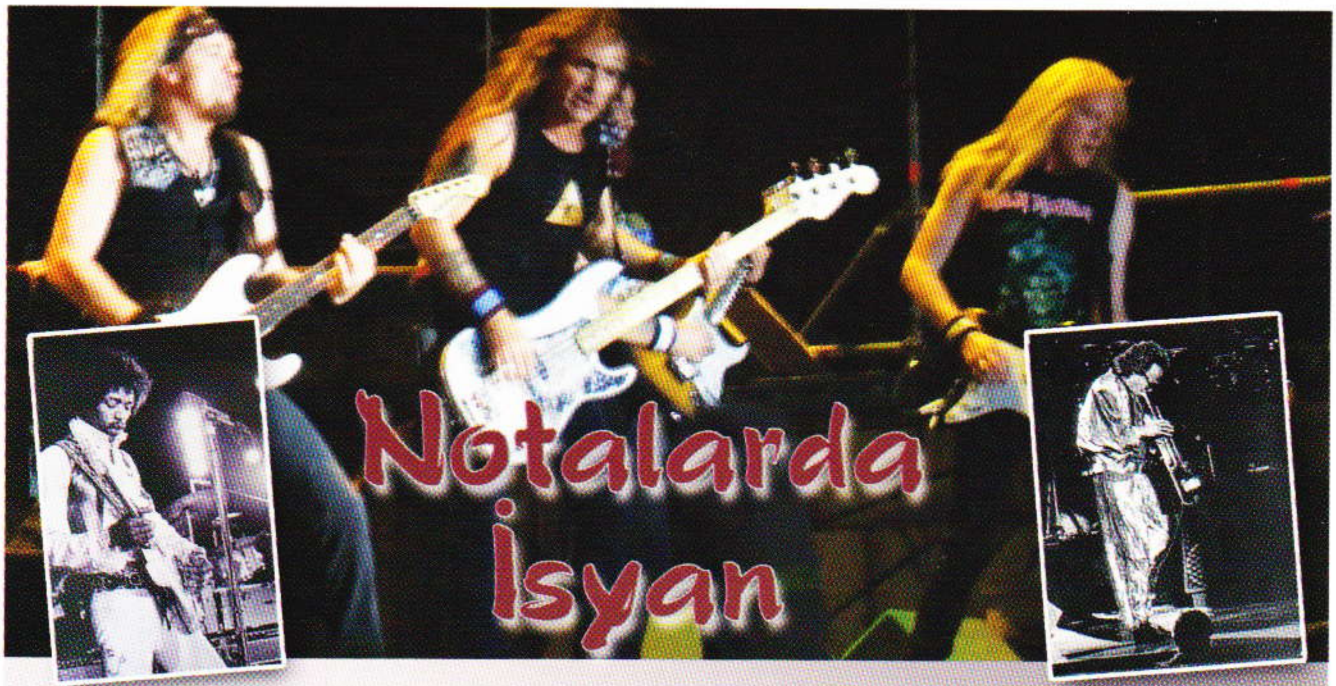
- ☐ Kolejler
- ☐ Hastaneler
- ☐ Rehabilitasyon merkezleri
- ☐ Üniversiteler

## 14 Yazalım

### Müzik Ruhun Gıdası mıdır?

- Müzik ve insan psikolojisi
- Müzik türü ve hayata bakış tarzı
- Ne zaman hangi tür müzik

15 Okuyalım, işaretleyelim




En basit melodiden en karmaşık parçalara kadar çok çeşitli türleri barındıran müzik, zamanla insanlara hoş vakit geçirmenin ötesinde toplumsal sorunların dile getirilmesi gibi bir görevi de üstlenmiştir. Geçmişi eskilere dayanan blues, caz ve rock müzik yaşanan sorunların ve zorlukların ifade edilmesinin bir yoludur.

Kendisinden sonra gelen müzik türlerine de öncülük eden blues, Afrika'dan 1600'lü yıllarda Amerika'ya getirilen insanların bir yandan tarlalarda çalışırken bir yandan da hep bir ağızdan şarkı söylemeleriyle birlikte ortaya çıkmıştır. Bu şarkıların sözleri özgürlüğü, birliği, beraberliği ve ümidi aşılayan, haksızlıkları sorgulayan sözlerdi. Çiftlik sahiplerinin işçilere, cumartesi geceleri eğlence düzenlemelerine izin vermesiyle bu eğlencelerde söylenen şarkılar özgürlük çığlıklarını daha da **alevlendirdi**. Böylece ilk blues besteleri ortaya cıkmış oldu. 1900'lerin başına gelindiğinde şarkıcılar ve söz yazarları, özellikle Memphis şehrinde ortaya çıkmaya başlamışlardı. 1909 senesinde ise blues tarihi için belki de ilk altın sayfa açılıyordu. Memphis şehrinin belediye başkan adaylarından E.H. Crump, yeni yeni kurulmaya başlayan blues gruplarından biri olan Handys Band'den secim propagandasında kullanılmak uzere bir parça yazmasını istemişti. Bu grubun yazdığı "Mr. Crump" isimli parça ile hem E.H. Crump başkanlığı kazanıyor hem de Handys Band, Memphis Blues olgusunu geniş bir çevreye tanıtıyordu. Bu dönemden sonra yıldızı parlayan blues, efsanevi B. B. King tüm zamanların en iyi gitaristi kabul edilen Jimi Hendrix, Louis Armstrong, John Lee Hooker gibi pek çok değerli müzisyeni müzikseverlerle buluşturdu.

Cazın kökeni Eski Afrika'ya (ruhani törenler, blues ve ragtime) ve Batı dünyası geleneklerine dayanır. 1900'ların başında gelişmeye başlayan cazın blues ve rock müzikten ayrılan özelliği, doğaçlama olarak seslendirilmesidir. Zulümleri, acıları, üzüntüleri anlatmaya 19. yüzyılda başlamıştır. Bir çok türü oluşmuş ve dünyaya yayılmıştır. Doğaçlamaları kalıcı kılmak için son elli yılda seslendirmeler notaya alınmıştır. Bu müziğin dünya ile tanışması ise 1917 yılında Dixieland Jazz Band'in ilk plaklarının piyasaya çıkmasıyla olmuştur. Caz yalnızca geçmişte değil, bugün dahi en çok sevilen ve popülaritesi gün geçtikçe artan müzik türlerinden biridir.

Blues akımından etkilenen bir başka müzik türü de rock müziktir. Rock müzik felsefesini anlamak için blues felsefesini incelemek gerekir. Blues şarkıcıları haksızlıklar karşısındaki sitemlerini üstü kapalı bir şekilde belirtmişlerdir. Bunu gittikçe geliştiren blues sanatçıları bu sitemin üzerindeki örtüyü yavaş yavaş kaldırmaya, müziklerini de aynı şekilde daha açık hale getirmeye başlamışlardır. Söz ve müziğin sitemi artık gittikçe isyan boyutuna getirmesi rock müzikle başlamıştır. Rock müzikte elektro gitarın kullanılmasının en büyük sebebi ise gitarın doğal sesinin değiştirilmesi sonucu oluşturulan kulakları tırmalayıcı tınısının, isyanı ve acıyı en iyi şekilde yansıttığının düşünülmesidir.

Müzik türlerinin,

| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. birbirleriyle ve diğer müzik türleriyle olan etkileşimleri. | ☐ | ☐ |
| 2. şiddet içerikli konulara değinmeleri. | ☐ | ☐ |
| 3. ortaya çıkış hikâyeleri. | ☐ | ☐ |
| 4. sözlerde duyguları aynı tarzda ifade etmeleri. | ☐ | ☐ |

Yazar;

☐ müzik türlerinin tanımlarını yapıyor.
☐ müzik türlerini birbiriyle karşılaştırıyor.
☐ bazı tümcelerinde dolaylı anlatıma yer veriyor.
☐ müzik türleri hakkında verdiği bilgilere kişisel görüşlerini de ekliyor.

Müzik türleri,

☐ hemen hemen aynı tarihlerde ortaya çıkmıştır.
☐ aynı duygu ve düşünceleri farklı şekillerde ifade ederler.
☐ aynı enstrümanları kullanırlar.
☐ günümüzde gençler arasında popülerdir.

**alevlendirmek**

☐ Tartışmayı alevlendiren son konuşmacının iddialarıydı.
☐ Çocukluğumdan beri dinlediğim şarkılar sahneye çıkma isteğimi alevlendirdi.
☐ Esen rüzgâr sönmeye yüz tutan ateşi alevlendirdi.
☐ Dinlediği şarkılar ülkesine duyduğu özlemi alevlendiriyordu.

| | Blues | Caz | Rock |
|---|---|---|---|
| Farklı türlere sahiptir. | | | |
| Büyük bir kitleye yayılması politik bir olay sayesinde olmuştur. | | | |
| Sözlerdeki anlam örtülü bir biçimde verilmiştir. | | | |
| İnsanlar giderek artan bir ilgiyle bu müzik türünü dinlemektedir. | | | |
| Kullanılan enstrümanın sesindeki özellik duyguları daha etkili gösterir. | | | |
| Etkilendiği müzik türündeki ifadeleri daha dolaysız olarak aktarmıştır. | | | |

## 16 İşaretleyelim, düzeltelim

### Eskilerden Bir Albüm




| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Grubun ilk albümünü çıkardığı yıl | ☐ | ☐ |
| 2. Grubu ilk olarak gördükleri tarih | ☐ | ☐ |
| 3. Grubun konserlerinde kullandığı efektler | ☐ | ☐ |
| 4. Seyrettikleri konseri organize eden kişi | ☐ | ☐ |
| 5. Seyircilerin konserlerde verdiği tepkiler | ☐ | ☐ |
| 6. Konserin bir de filminin bulunduğu | ☐ | ☐ |

"The Wall" albümünde,

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. bir karakterin toplumdan uzaklaşması anlatılıyor. | ☐ | ☐ |
| 2. hikaye Pink adında karakterin gençlik yıllarından itibaren başlıyor. | ☐ | ☐ |
| 3. işlenen konular arasında eğitim, babaya duyulan özlem gibi konulara yer veriliyor. | ☐ | ☐ |
| 4. hikaye grubun üyelerinin kişisel tecrübelerinden faydalanılarak oluşturulmuş. | ☐ | ☐ |

**kulağının pası silinmek**

☐ Şarkıcı şarkının bir bölümünü bağırarak söyleyince hepimizin kulağının pası silindi. Uzun zamandır böyle bir yere gelip müzik dinlememiştim, sayenizde kulağımın pası silindi.
☐ Sevdiğim şarkıyı peş peşe çalıyorum, kulaklarımın pası siliniyor.
☐ Dinlediğim farklı müzikler sayesinde kulağımın pası siliniyor, böylece farklı melodilere kulağım alışıyor.

Engin televizyon kanallarında bir şey bulamadığı için sıkılıyor. Yaprak konseri ilk defa görüyor. Engin bu konseri ilk yayınlandığında 4-5 yaşlarında olduğunu söylüyor. Engin bu grubu ilk defa kuzenlerinden duyuyor. Yaprak bu konserin bir hikayesi olduğunu yeni öğreniyor. Engin şarkıların sözlerini anlamıyor ama yine de şarkıları çok beğeniyor.

**BELİRTEÇLER** — *henüz, daha artık, zaten, şimdilik*

| Bağlaç | Tümce | Bağlaç | Tümce |
|---|---|---|---|
| henüz | bu arabayı kullanmak istemiyorum | henüz | hazır değil, haftaya tekrar arayın lütfen. |
| daha | İşlerimi | daha | boş görünüyor, görüşebiliriz. |
| artık | diplomalarınız | artık | bir saat var, acele etme |
| zaten | bugünkü programım | zaten | güzel bir tatili hakkettiniz. |
| şimdilik | Bence o ceketi almamakla çok iyi ettin | şimdilik | daha neler? |
| | filmin başlamasına | | her gün yeni bir sorun çıkarıyor. |
| | bu gömlek 200 lira mı? Yok | | Çok pahalıydı. |
| | bütün yıl çok yoğun çalıştınız | | bitirebildim, bu yüzden sizi arayamadım |

**Örnekler**

*Artık bu arabayı kullanmak istemiyorum her gün bir sorun çıkarıyor.*
*Bence o ceketi almamakla çok iyi ettin zaten çok pahalıydı.*
*İşlerimi henüz bitirebildim bu yüzden sizi arayamadım.*
*Filmin başlamasına daha bir saat var, acele etme.*
*Diplomalarınız henüz hazır değil, haftaya tekrar arayın lütfen.*
*Bu gömlek iki yüz lira mı? Yok daha neler?*
*Bugünkü programım şimdilik boş görünüyor, görüşebiliriz.*
*Bütün yıl çok yoğun çalıştınız. Artık güzel bir tatili hakkettiniz.*
*Şimdilik bu hasta için yapabileceğimiz hiçbir şey yok. Bekleyeceğiz.*
*Bütün yıl çok yoğun çalıştınız. Henüz güzel bir tatili hakkettiniz.*

## 17 Tamamlayalım

1. Gelecekte hangi mesleği seçeceğim konusunda ___*henüz*___ bir karara varmış değilim.
2. ____________ sabahtan beri başım ağrıyor, bir de sen kulağımın dibinde bağırarak şarkı söylüyorsun.
3. ____________ yaptığı şımarıklıklara ses çıkarmıyoruz,ama böyle davranmaya devam ederse onu uyarmak zorunda kalacağız.
4. Senin bugün evi temizlemene gerek yoktu, ____________ yarın temizlikçi gelmeyecek miydi?
5. Bugüne kadar özveriyle çalıştıktan sonra ____________ emeklerinizin karşılığını almanız gerektiğini düşünmüyor musunuz?
6. ____________ vakit varken, elimiz kolumuz bağlı oturmak bence çok saçma.
7. Bu kadar dinlendikten sonra sizce de ____________ çalışmaya başlamanın zamanı gelmedi mi?
8. Misafirlerin gelmesine bir saat kaldı siz ____________ hiçbir yemeği hazırlayamadınız.
9. Yoğunluktan yeni komşuları ____________ ziyaret edemedim, ama yoğun olmak işime geldi. çünkü ____________ bugünlerde canım hiç kimseyle görüşmek istemiyor.
10. Yeni eve geçince yeni eşyalar alacağız, ama ____________ eskilerle idare ediyoruz.
11. Ne kadar çabuk yoruluyorsun, ____________ biraz önce mola vermiştin.
12. Saat çok geç olmuş ____________ biz yavaş yavaş izninizi isteyelim.
13. Hiç ısrar etme daha fazla yiyemeyeceğim, ____________ son günlerde çok kilo aldım,rejim yapmam lazım
14. ____________ birbirinizle tartışmaya bir son verin ____________ sinirlerim bozuk, bir de sizi dinlemeyeyim.
15. Oğlumun okula gittiği ilk gün ____________ dün gibi aklımda.
16. Öğrenciler sınavda bira daha süre istiyorlar çünkü kompozisyonlarını ____________ bitirmemişler.
17. ____________ benim bilgisayarımı kullanmanıza izin veriyorum,ama kendi bilgisayarını tamir ettirsen iyi olur.
18. ____________ mutfağı sabah toplamama rağmen bir sürü bulaşık birikmiş.
19. ____________ gelecek için birikim yapmaya başlamanız gerek.
20. Dışarıya çıkarken atkını takmayı unutma ____________ yeni iyileştin, tekrar hasta olmak istemezsin herhalde.

## 18 Tamamlayalım

# Hayatımda Müzik

İş yerinde o kadar yoğun çalışıyorum ki kendime vakit ayıracak enerjim kalmıyor. Her gün "Saat hemen altıya gelse de eve gitsem." diye düşünüyorum. İşten sonra eve gidince ilk işim hemen bir duş alıp sevdiğim müziğimi açmak oluyor. Müzik eşliğinde huzurla yemeğimi yiyorum. ________________ eskisi gibi işten sonra bir yerlere gitmeye enerjim kalmıyor. Eskiden işten sonra eve girmek istemezdim, arkadaşlarla bir yerlere gidip bangır bangır müzik dinlerdik. Şimdi müzik zevkim bile değişti. ________________ arabamda ve evimde daha hafif şeyler dinlemeyi tercih ediyorum. Eskiden daha sert rock şarkıları dinlemeyi tercih ederdim. Şimdi caz gibi beni rahatlatan müzikleri tercih ediyorum. ____________ eskiden beri, her ne kadar rock dinlesem de, caza karşı ilgim olmuştu. Ben hep müzik zevkinin yaş ilerledikçe gelişeceğini düşünürdüm. Ama yeğenim bu fikrimi değiştirdi ________________ 12 yaşında ama yetişkin bir insanın müzik kültürüne ve deneyimine sahip. ________________ onun böyle bir müzik zevkine sahip olacağı yıllar öncesinden belliydi. Bebekken, ________________ konuşamıyordu bile, ne zaman ağlasa ona klasik müzik dinletirdik. ________________ ayağa kalktığımızda bile müziği açacağımız anlayıp susardı. Herhalde yeğenim bana çekmiş, o da benim gibi sıkıntısından müzik dinleyerek kurtuluyor. İkimiz için de müzik hayatın önemli bir parçası.

## 19 Anlatalım

### Benim Şarkım

Bence dinlediğim şarkı;

- beni rahatlatmalı, günlük sıkıntılarımdan uzaklaştırmalı
- içimi coşturmalı,bana yaşama sevinci vermeli
- benim yaşadığım duygulara hitap eden sözlere sahip olmalı
- toplum, çevre ve insan hakları gibi konulara değinmeli
- sözleriyle değil müziğiyle beni etkilemeli

## 20 Yanlışı işaretleyelim

### Müzik Dünyasından Haberler

Blues Festivali, ____________.

- ☐ geçmişi 19 yıl öncesine dayanan bir gelenek haline gelmiştir.
- ☐ dünyaca ünlü şarkıcıları 14 ildeki Blues severlerle buluşturuyor.
- ☐ yalnızca yurt içi değil, yurt dışındaki kitlelere de ulaşma özelliğine sahip
- ☐ Türkiye'de bu alanda gerçekleştirilen tek festival olma özelliğine sahip.

Pentagram Grubu,

- ☐ ilk konserini 200 kişilik bir gruba verdi.
- ☐ birçok ünlü Türk ozanının şarkısını seslendiriyor.
- ☐ Türkçe parçaların yanı sıra İngilizce şarkılar da seslendiriyorlar.
- ☐ konseri hakkına bilgiye ulaşmak için müzik kanalının internet sitesine bakmak mümkün.

Ceza,

- ☐ müziğinde siyasetle ilgili görüşlerine de yer veriyor.
- ☐ insanların tepkilerini göstermeleri gerektiğine işaret ediyor.
- ☐ magazinin gerçeği yansıtmamasından rahatsızlık duyuyor.
- ☐ söylemek istediklerini üstü kapalı bir şekilde dinleyicilere aktarıyor.

| | |
|---|---|
| Aralık ayının ortasında turneleri başlayacak. | *Blues festivali* |
| İzleyicilerin görüşleri alınacak. | |
| Programın sunucusu etkinliğe seyirci olarak katılacak. | |
| Haziranın 18'inde konser verecek. | |
| Çarşamba günü izleyicilerle buluşacak. | |
| Ankara'da hayranlarıyla buluşacak. | |

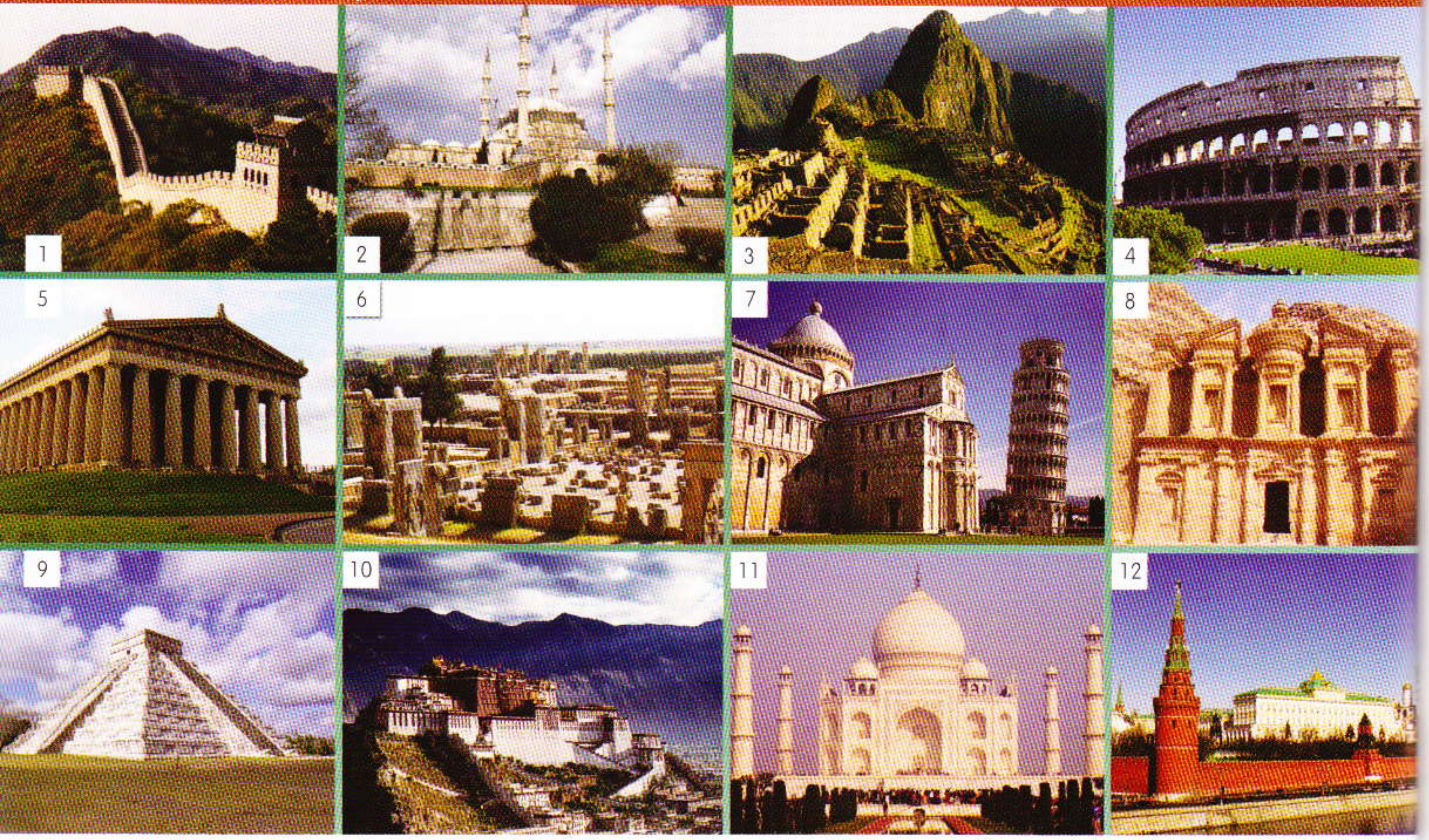
## 21 Yazalım

Müziğin toplumun kanayan yaralarını işaret etme, kitleleri bir araya getirme, isyanı gösterme özelliği hakkında düşüncelerinizi kendi ülkenizden ve dünyadan örneklerle açıklayınız.

________________________________________

# 9 Yapı ve Yapım

## 1. Dünyanın Bin Bir Harikası




### 1 Eşleyelim, tartışalım

1. Çin Seddi
2. Kolezyum
3. Persepolis
4. Machu Picchu
5. Pisa
6. Selimiye Camisi
7. Tac Mahal
8. Kremlin Sarayı
9. Parthenon
10. Kukulkan Piramidi
11. Petra
12. Potala Sarayı

- ☐ Meksika'daki Mayaların astronomi ve matematik bilgilerini ortaya koyan 30 m yükseklikte üçgen yapı.
- ☐ Ürdün'de kireç taşına oyularak inşa edilen tiyatro, tapınak, ev gibi yapıların yer aldığı antik kent.
- ☐ Antik Yunan'da Tanrı Athena'ya ithafen Akropolis Tepesi'nde yapılmış tapınak.
- ☐ İtalya'nın Roma kentinde bulunan, geçmişte gladyatör gösterilerinin düzenlendiği tarihi arena.
- ☐ Edirne'de bulunan; mermer, çini ve hat işçiliklerinin eşsiz örneklerinin görüldüğü ibadet yeri.
- ☐ Çevresi 19 m'lik kırmızı bir duvar ile çevrili olan eski bir savunma kalesi
- ☐ Hint imparatoru Şah Cihan'ın eşinin anısına yaptırdığı, saf mermerden anıt mezar.
- ☐ İran'da bulunan, kaya mezarları, çift başlı at ve arslan heykelleriyle ünlü Pers İmparatorluğu başkenti.
- ☐ Tibet'in, 1700 metrelik bir dağ'ın zirvesine kurulmuş yönetim binası ve Dalay Lama'nın konutu.
- ☐ Çin'in kuzeybatısı boyunca uzanan, dünyanın en uzun savunma duvarı.
- ☐ İtalya'da yer alan, zemindeki çökme nedeniyle eğilmiş, 56 m yüksekliğindeki çan kulesi.
- ☐ And Dağları'nda, 2.360 m yükseklikte kurulmuş İnka şehri.

**ULAÇLAR** — -mEklE, -mEklE beraber/birlikte; -mEklE kalma-, -Dik + iyelik +-(y)lE kal-

| Eylem | - | Ek | İyelik Eki | Ek | Kal- |
|---|---|---|---|---|---|
| kullan | -ma | -mak | -ım/-im/-um/-üm | -la / -yla | kal |
| kabul et | -me | -mek | -ın/-in/-un/-ün | -le / yle | kalma |
| çalış | | -dık / -tık | -ı/-i/-u/-ü | | |
| yorul | | -dik / -tik | -ımız/-imiz/-umuz/-ümüz | | |
| ol | | -duk / -tuk | -ınız/-iniz/-unuz/-ünüz | | |
| tanı | | -dük / -tük | -ları/-leri | | |

**Örnekler**

*Öğretmen sınavı iptal etti. Dün gece sabaha kadar çalıştığımla kaldım.*
*İlaçlarınızı düzenli kullanmakla birlikte beslenmenize de dikkat edin.*
*İlaçlarınızı düzenli kullanmakla kalmayıp beslenmenize de dikkat edin.*
*Onu çok iyi tanımamakla birlikte cana yakın biri olduğunu söyleyebilirim.*
*Çalışmalarından hiçbir olumlu sonuç alamadı yorulduğuyla kaldı.*
*Ali Bey aslında hiç zamanı olmamakla birlikte sizinle görüşmeyi kabul etti.*
*Teklifimizi kabul etmekle çok doğru bir karar verdiniz?*
*Teklifimizi kabul etmemekle çok yanlış bir karar verdiniz?*
*Teklifinizi kabul etmemekle birlikte konuyu tekrar düşüneceğim.*
*Teklifimizi kabul etmekle kalmayıp çok doğru bir karar verdiniz?*

## 2 Tamamlayalım, yerleştirelim

hata etmek • suçlanmak • yükümlü • yetinmek • tehdit et- • uğraşmak • mümkün • adam olmak

1. Serdar iyi tanımadığı bir kişiye borç ver*mekle* ne kadar *hata ettiğinin* farkında ama artık çok geç tabii...
2. Sigortanın kapsamında devlet memurlarının bak__________ olduğu kişilerin özel sağlık kurumlarındaki tedavi masrafları da bulunuyormuş.
3. Para karşılığında rakip takım lehinde kararlar ver__________ hakem kendisine mikrofon uzatan gazetecilere saldırdı.
4. Güzel ve duru bir cilde sahip olmak için cilt bakımı yap__________ beslenme ve uyku düzeninize de dikkat etmelisiniz.
5. Amcam bize sadece üniversiteye git__________, mutlaka farklı alanlarda kendimizi geliştirmemiz gerektiğini söyler.
6. Restoran sahiplerini haraç ödemedikleri taktirde dükkanlarını yağmala__________ çete üyeleri polis tarafından tutuklandı.
7. Ünlü iş adamı konuşmasında başarının ancak kendini işine adayarak çalış__________ ve ekip arkadaşlarını doğru seç__________ olduğunu belirtti.
8. Son zamanlarda, çok ucuza aldığım klasik bir otomobilin parçalarını tamamla__________.

## 3 Tamamlayalım

1. Başarılı sporcu ülkesine altın madalya kazandır*makla* *kalmayıp* şampiyona rekorunu kırmayı da başardı.
2. Mengen'li aşçılar her türlü yemeği en lezzetli biçimde pişir______ __________ bir sanatçı titizliği ile süsleyerek hem damağa hem göze hitap eden sunumlar yapıyorlar.
3. Çöplerini apartmanımızın köşesine atan marketi belediyeye şikayet ettik ama et______ __________. Çünkü o günden beri hiçbir değişiklik olmadı.
4. Dış görüntünüzle ilgili takıntılarınız, sizi mutsuz et______ __________ ilişkinizi de ciddi olarak tehlikeye atabilir.
5. Tamam, zam meselesini müdürle konuşalım ama bence sadece konuş______ __________. Müdür ekonomik krizi bahane edip bizi geri çevirebilir çünkü.
6. Maçta arkadaşlarına pas vermeyip çok uzak bir mesafeden basket atmaya çalıştı ama beceremedi, rezil ol______ __________.
7. Egzersiz yapmanın yalnızca daha iyi görünmeyi sağla______ __________ aynı zamanda kişinin moralini de yüksek tuttuğu kanıtlanmıştır.

## 4 Eşleyelim, tamamlayalım, işaretleyelim

### Eski Türk Evlerinin Mimarisi

Toplumun temel birimi olan ailenin yaşadığı ev için Türkçedeki sözcüklerden biri "huzur ve sükunet içerisinde yaşanılan yer" anlamında kullanılmakta olan "mesken"dir. Geçmişte inşa edilen Türk evlerine bakıldığında bu sözcüğün neden "ev" ile ilişkilendirildiği anlaşılabilir.

Türk toplumunun yaşadığı evlerin mimarisi dış dünyaya kapalı fakat o dönem ailesinin ihtiyaçlarını karşılayabilecek yapılar oluşturulacak biçimde tasarlanmıştır. Bu evlerin bütünüyle bir halk mimarisi olduğunu söylemek mümkündür, çünkü evler geleneksel biçimde usta çırak ilişkisiyle yetişen sanatkarlar tarafından inşa edilmiştir.

Eski Türk evleri komşuluk, güvenlik gibi faktörlere bağlı olarak konumlandırılmış ve yapımlarında genellikle ağaç, kireç, kerpiç gibi dayanıksız malzemeler kullanılmıştır. Bu mimari anlayışta göçebeliğin etkisi bulunmakla birlikte temelde bir dünya görüşü olduğundan da söz edilebilir. Anlatılmak istenen biraz da asıl yıkılmaması gerekenin din ve devlet kurumları olduğudur. Nitekim bu kurumlar sağlamlığın sembolü olan taş malzemeyle yapılmıştır. Evlerin yapımında etkili olan bir diğer anlayış da toplumsal sınıflar arasındaki farkların olabildiğince azaltılmasına dayalıdır. Dışarıdan bakıldığında zenginlerin evlerini, fakirlerinkinden ayırt etmek pek mümkün değildir.

Hane halkının özel dünyasını oluşturan eski Türk evlerinin ön cepheleri yola bakar. Ev ile şehir bağlantısını sağlayan bu yollar ya bir caddedir veya birkaç evle son bulan bir çıkmaz sokaktır. Evlerde ilk göze çarpan unsur, etrafının ev sahiplerinin gizliliğini ve güvenliğini sağlayan duvarlarla ya da çitlerle çevrili olduğudur. Yola bakan tarafa açılmış olan kapı, eve tek giriş yeridir. Kapıdan girilince avluya adım atılır. Avlu, çoğunlukla evde bulunan kişilerin dinlenmesi, komşularla sohbet edebilmesi için kullanılan taşlık bir alandır. Burada hane sakinlerinin ihtiyaçlarına göre kilim dokuma atölyeleri, ahır, fırın, çeşme vb. bulunur ve çevre sarmaşıklar, mor salkımlar ve renk renk çiçeklerle güzelleştirilmiştir.

Evlerin en alt katında genellikle mutfak, erzakın saklandığı ambar ve odunluk yer alır. Merdivenle üst kata çıkıldığında ise odalara geçişi sağlayan genişçe bir alanla karşılaşılır. "Sofa" denen bu bölüm yastık ve işlemeli yaygılarla döşenmiş sedirlerin, yani ahşaptan yapılmış alçak uzun koltukların, oymalı raf ve dolapların bulunduğu, ev sakinlerinin birlikte zaman geçirdikleri bir toplanma alanıdır.

Türk evlerinde odalar, günümüzde olduğu gibi yemek odası, yatak odası, oturma odası şeklinde ayrılmamış, onun yerine bunların hepsinin veya birkaçının yapılabileceği çok işlevli mekanlar olarak düzenlenmiştir. Odaların hemen hepsinde ısınmak, yemek pişirmek ve hatta aydınlanmak için de kullanılan birer ocak vardır. Odaların en önemli özelliği, yatak ve yorganların konulduğu ve bir köşesinin de banyo olarak kullanıldığı yüklüklerin bulunmasıdır.

Geleneksel Türk evinin belki de en göze çarpan özelliği pencerelerin dış tarafında ve üst katında yer alan çıkıntılı bölümlerdir. "Cumba" adı verilen ve bir kafesi andıran bu bölümler hem tipik Türk evi mimarisinin köşeli hatlarını oluşturur, hem her saatte gün ışığından yararlanma imkanı sağlar, hem de iç mekanda küçük oturma alanları meydana getirir. Cumbalar, bulunduğu odaya diğer odalardan daha fazla değer kazandırmıştır.

Eski Türk evleri Anadolu insanının sosyal ve kültürel tarihinin en önemli tanığı olmakla kalmayıp yüzlerce yıllık bir süreçte oluşan Türk kent kültürünün de yapı taşları olmuştur.

*Dr. Mümtaz Aydın*
*Yazarın "Osmanlı'da Ev Kültürü" yazısından alıntıdır*







| | |
|---|---|
| 1. Cumba | ☐ Evlerde oda kapılarının açıldığı genişçe yer, hol. |
| 2. Ambar | ☐ Yapıların üst katlarında, sokağa doğru çıkıntı yapmış balkon. |
| 3. Sofa | ☐ Oturmaya veya yatmaya yarayan, tahtadan yapılmış ev eşyası. |
| 4. Sedir | ☐ Yatak, yorgan gibi şeyleri koymaya yarayan yer veya büyük dolap. |
| 5. Yüklük | ☐ Bir yapının ortasında ya da önünde bulunan üstü açık, duvarla çevrili alan. |
| 6. Avlu | ☐ Genellikle tahıl ürünlerinin saklandığı depo. |

| Eski Türk evlerinin; | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. yapımında kullanılan malzemeler | ☐ | ☐ |
| 2. hangi coğrafi alanlara inşa edildiği | ☐ | ☐ |
| 3. neden duvarlarla çevrili olduğu | ☐ | ☐ |
| 4. genellikle kaç kattan oluştuğu | ☐ | ☐ |
| 5. iç dekorasyonunda kullanılan süsleme tarzları | ☐ | ☐ |

| Eski Türk evlerinde; | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. geçmişteki göçebe yaşam tarzının izleri görülmektedir. | ☐ | ☐ |
| 2. yalın ama işlevsel bir mimari tarzın hakim olduğu söylenebilir. | ☐ | ☐ |
| 3. avlu bayanların bir araya gelip sohbet ettiği özel bir alandır. | ☐ | ☐ |
| 4. en alt kat oturma alanı olarak kullanılabildiği gibi erzakların saklandığı bir depo olarak da kullanılır. | ☐ | ☐ |
| 5. oturanların boş zamanlarını geçirdikleri "sofa" adlı bölüm aynı zamanda yemek pişirmek gibi günlük işler için de kullanılır. | ☐ | ☐ |
| 6. cumbalar bulundukları odanın daha aydınlık olmasını sağlar. | ☐ | ☐ |

1. *"Mesken" sözcüğünün "ev" ile ilişkilendirilmesinin nedeni* ................................................................

................................................................

................................................................

2. *Eski Türk evlerinin mimari yapısı* ................................................................

................................................................

................................................................

................................................................ *göre şekillenmiştir*

## 5 Canlandıralım

# ÖMER EMLAK

**Emlak Türü:**

☐ Apartman dairesi ☐ Çiftlik evi
☐ Villa ☐ Dağ evi
☐ Köşk ☐ Yalı
☐ Malikane ☐ Yayla evi
☐ Kooperatif ☐ Gecekondu

**Durumu:**

☐ Yeni ☐ Eski ☐ Bakımlı ☐ Masraflı
☐ Kiracıda ☐ Boş ☐ İnşa halinde

**Oda Sayısı:**

☐ 1 ☐ 1+1 ☐ 2+1 ☐ 3+1 ☐ diğer

**Konumu:**

☐ Merkezde ☐ Merkeze uzak
☐ Toplu ulaşıma yakın ☐ Parka/ okula yakın
☐ Cadde üstünde ☐ Otobana yakın
☐ Ormanlık alanda ☐ Denize yakın

**Ayrıntılar:**

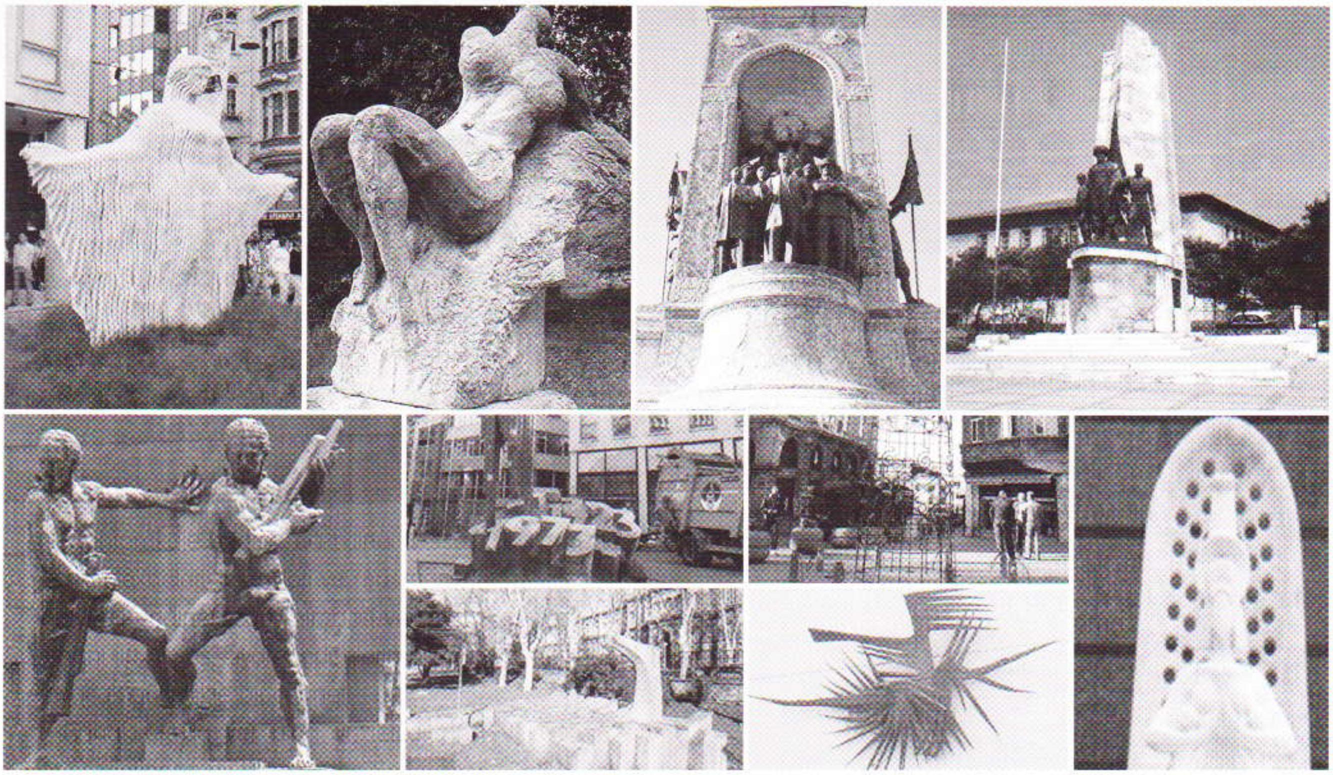
☐ Bahçe ☐ Otopark ☐ Yüzme Havuzu
☐ Kapıcı ☐ Güvenlik ☐ Alarm
☐ Asansör ☐ Panjur ☐ Yangın Merdiveni
☐ Isıcam ☐ Çelik kapı ☐ ........
☐ Balkon ☐ Teras ☐ Cumba
☐ Şömine ☐ Sauna ☐ ........
☐ Soba ☐ Kombi ☐ Merkezi ısıtma
☐ Parke ☐ Halı ☐ Marley
☐ Taş ☐ Kablolu TV ☐ Uydu
☐ Küvet ☐ Duşakabin ☐ Jakuzi
☐ Ankastre Mutfak ☐ Depreme karşı güvenli
☐ Görüntülü Diafon ☐ Su Deposu/Hidrofor

A Bir müşteriyle satın almak istediği gayrimenkul hakkında görüşmektesiniz.
- Sorular sorarak müşterinin bütçesine ve hayaline en uygun evin özelliklerini form üzerinde belirleyin.
- Elinizdeki evleri tanıtıp birini satın.

B Emlakçıyla satın almak istediğiniz gayrimenkul ile ilgili görüşmektesiniz.
- Sorular sorarak bütçenize ve hayalinize en uygun evin özelliklerini form üzerinde belirleyin.
- Emlakçının elindeki evlerden birini alıp almayacağınıza karar verin.

## 6 Dinleyelim, düzeltelim

### Türkiye'nin En Güzel On Heykeli



1. Yapıldıktan bir yıl sonra ödüle layık görüldü.
2. Denizcilik alanında önemli bir ismin anısına yapılmıştır.
3. Figürlerinin neyi simgelediği hakkında farklı görüşler var.
4. Bir kadın figürü aracılığıyla İstanbul'u simgeliyor.
5. Dinamik ve aydınlık Cumhuriyeti simgeler.
6. Bir sergi sırasında zarar gördüğü için onarılamayan kısımları var.
7. Bir amblem olarak kullanılmıştır.
8. Malzemesiyle masumiyeti, figürleriyle bolluğu cömertliği temsil ediyor.
9. Türkiye Cumhuriyetini ve Kurtuluş savaşını tarihten önemli kişilerin figürleriyle yansıtıyor.
10. Halkın ulaşabilmesi ve yararlanabilmesi için bir parkta yer alıyor.

- ☐ Açık sütun
- ☐ Barbaros anıtı
- ☐ Kuşlar
- ☐ Taksim Cumhuriyet Anıtı
- ☐ Akdeniz heykeli
- ☐ Güven anıtı
- ☐ Maçka Parkı Mermer Heykeli
- ☐ Kibele Çeşmesi
- ☐ Güzel İstanbul
- ☐ 50. Yıl anıtı

## 7 Yanlışı düzeltelim

**KİBELE ÇEŞMESİ**

Kibele heykeli Anadolu'nun Ana tanrıçasını simgeler. Eser Afyon'da hazırlandı. İçinden akan çeşmesiyle Anadolu'nun bereketini yansıtır.

**BARBAROS ANITI**

Heykeli Barbaros Hayrettin Paşa yaptırdı. Heykeltıraş Hadi Bara ile Zühtü Müridoğlu eserin üstüne imza attılar. Eserde gemi pruvası, güvertesi, önemli bir denizci ve deniz erleri simgeleniyor. Eserin arka bölümünde "Süleymaniye'de Bayram Sabahı" adlı şiir yer alıyor.

**TAKSİM CUMHURİYET ANITI**

Taksim Meydanında yer alan bir çeşmedir. İtalyan bir heykeltıraşın isteğiyle yapılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'ni simgeler. Halk, devlet adamları bir arada simgelenmiştir.

## 8 Anlatalım

Türkiye'de sözü edilen heykellerden en çok beğendiğim, ____________________ çünkü ____________________

______________________________________________________________________

______________________________________________________________________.

| ULAÇLAR | | | | | -mEk /-mE + iyelik koşuluyla /şartıyla |
|---|---|---|---|---|---|
| Eylem | – | Ek | İyelik/-lA | Ek | Örnekler |
| getir<br>göster<br>gel<br>özür dile<br>aksat<br>tekrarla | -ma<br>-me | -mak<br>-mek<br>-ma<br>-me | -m<br>-n<br>-sı/-si<br>-mız/-miz<br>-nız/-niz<br>-ları/-leri | koşuluyla<br>şartıyla | İnterneti yalnızca ödevlerini aksatmamak koşuyla kullanabilirsin.<br>Bir daha tekrarlamaman koşuluyla bu hatanı görmezden gelebilirim.<br>Bu kitabı sana ancak üç gün sonra geri getirmen şartıyla verebilirim.<br>Onu sadece benden özür dilemesi koşuluyla affederim.<br>Eksik belgelerinizi üç gün içinde getirmek koşuluyla kayıt yaptırabilirsiniz.<br>Hamile bayanlar ancak doktor raporu göstermek koşuluyla uçağa binebilir.<br>Yarınki partiye ancak senin de gelmek koşuluyla katılırım. |

## 9 Tamamlayalım

1. Kaynak belirt*mek koşuluyla* web sitemizdeki yazıları kullanabilirsiniz.
2. Finansal taleplerinin yerine getiril________ bize istediğimiz her türlü yardımı yapacaklarını belirttiler.
3. Ödevlerini bugün bitir________ hafta sonunu arkadaşlarınla dışarıda geçirebilirsin.
4. İstenen belgeleri bir hafta içinde hazırla________ ________ çocuklarınızın kursumuza kayıt yaptırmaları mümkün.
5. Uçuş tarih ve saatleri, değişim ücreti öde________ ________ uçuştan 24 saat öncesine kadar değiştirilebilir.
6. Aşırıya kaç________ kırmızı şarabın sağlığa olumlu etkileri olduğu doktorlar tarafından söylenmektedir.
7. Müziğin sesini fazla yükselt________ ve evi çok dağıt________ arkadaşlarınla doğum gününü kutlayabilirsin.
8. Kimliğini görevliye göster________ koşuluyla ailenizden bir kişi sizin yerinize paketi teslim alabilir.
9. Bence tarihi dokularına zarar ver________ eski binaları günümüz ihtiyaçlarına cevap verecek biçimde yenilemek çok iyi sonuçlar verir.
10. Gürültü yap________ burada bekleyebilirsiniz. Sınav sonuçları yarım saat içinde açıklanacak.
11. Kimseye söyle________ sana bir sır vereceğim.
12. Haşlanmış ol________ sebze yiyebilirsiniz. Çiğ sebze yasak.
13. Sık sık ara________ sana telefon numaramı verebilirim.
14. Dışarı çıkmana, saat onda evde ol________ izin veririm.

## 10 Yeniden yazalım

1. 18 yaşından küçükler ancak aileleri izin verirse bu yarışmaya katılabilirler.

   ________________________________
   ________________________________.

2. En geç bir saat sonra geri alacaksanız paketlerinizi buraya bırakabilirsiniz.

   ________________________________
   ________________________________.

3. Film başlamadan 45 dakika önce biletinizi satın alabilecekseniz rezervasyon yapabilirim.

   ________________________________
   ________________________________.

4. Seçici kurul onaylarsa hazırladığınız araştırmayı seminerde sunabilirsiniz.

   ________________________________
   ________________________________.

5. Satın almış olduğunuz sorunlu ürünü faturasıyla birlikte firmamıza gönderirseniz paranız iade edilecektir.

   ________________________________
   ________________________________.

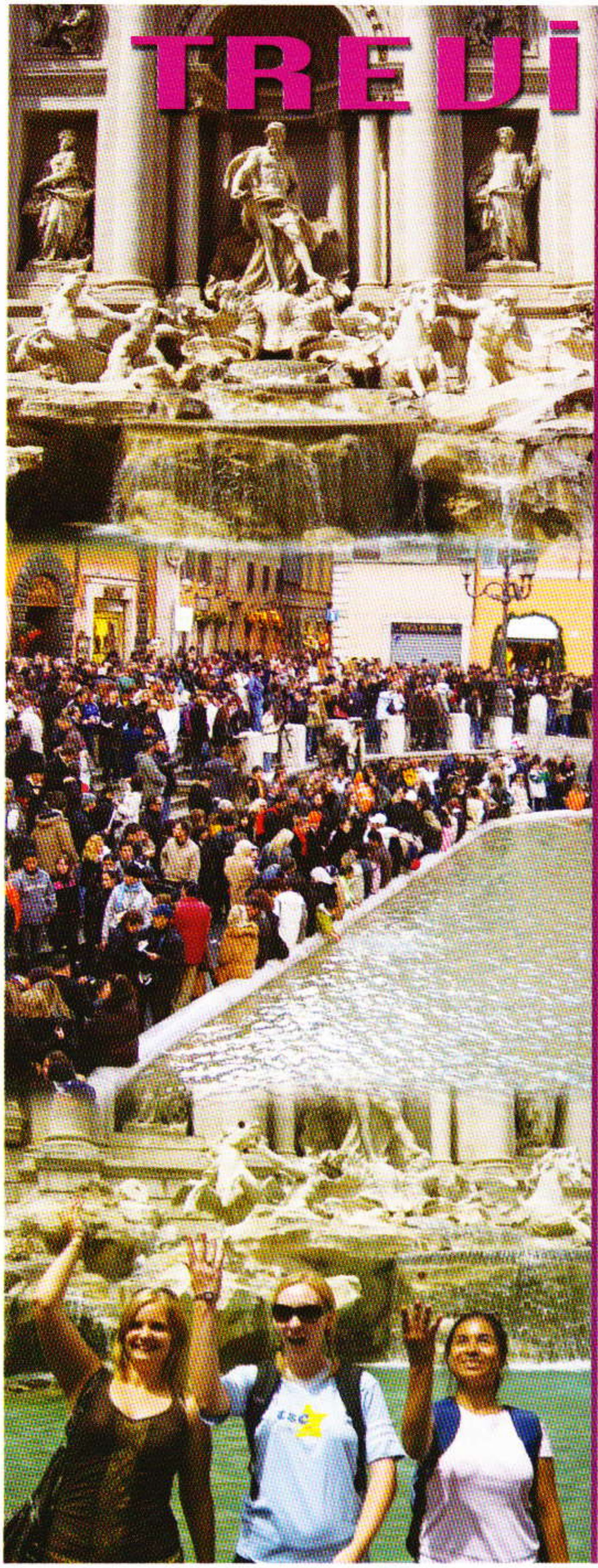
6. Kimliğinizle birlikte bankamızın herhangi bir şubesine başvurursanız kaybettiğiniz kartınızı iptal ettirip yenisini alabilirsiniz.

   ________________________________
   ________________________________.

7. Mağazamızın kulüp kartına üye olursanız yıl içindeki indirimlere ek olarak size özel indirimlerden de yararlanabilirsiniz.

   ________________________________
   ________________________________.

11 Okuyalım, işaretleyelim, eşleyelim




Ya da Türkçedeki Adıyla

# AŞK ÇEŞMESİ

Film setlerini yanı başına taşıyan, büyük aşklara sahne olan, içi madeni paralarla dolu, bir adı da "aşk çeşmesi" olan Trevi... "Dünyanın en güzel çeşmesi mi?" tartışmalarına konu olan Trevi, bence tüm tartışmaları çürütecek güzellikte. Roma'da Barok döneminde yapılmış ve Barok stilin tüm yansımalarının kullanıldığı en son anıt. Roma'ya gelen her turistin ilk görmek istediği yer...

Bu görkemli anıt çeşmenin yapımına 1732 yılında mimar Nicola Salvi başlamış, 1757'de ölümü üzerine Giuseppe Panni tarafından 1762'de bitirilmişse de çeşme, literatürdeki sağlam yerini Salvi'nin yapıtı olarak koruyor.

Poli Dükü'nün sarayının önünde yer alan ve sırtı saraya dönük 20 metre genişliğindeki çeşmenin arka planındaki heybetli anıt bir tiyatro sahnesi şeklinde düzenlenmiş ve tüm zerafetiyle karşımızda duruyor. Sahnedeki figürleri oluşturan muazzam heykeller, suyun aktığı tarafta gerçek kayalardan oyulmuş ve sanki kayaların içinden fışkıran suyun doğayla bütünleşmesiyle canlanıverecekmiş gibi. Tam ortada bir niş içinde deniz atlarının çektiği arabasının içinde Neptün'e tritonlar eşlik ediyor. Her şey mekansal bir bütünlük içinde ve simetrik olarak çözümlenmiş.

Genellikle meydanların ortasında görmeye alıştığımız Roma çeşmelerine aykırı bir biçimde yüzü üç tarafa dönük bu büyüleyici çeşmenin. Büyüsüne kapılıp, saatlerce çevresinde dolanıyorsunuz, bu da yetmiyor, ertesi gün sizi tekrar çağırıyormuşçasına yine kendinizi orada buluyorsunuz, insanın gönlünde romantik fırtınalar koparıyor bu nefes kesen anıt, çeşme demek yetersiz kalıyor... Böylesine görkemli bir çeşmenin şehrin çok daha geniş bir meydanında yer almasını beklerken, dar sokakların ucundaki bir minik meydanda karşımıza çıkıvermesi doğrusu biraz şaşkınlık yaratıyor. Bunun nedeni ise eski bir su sarnıcının buradan geçmesiymiş.

Bir dilek çeşmesi görevini de üstlenmiş Trevi Çeşmesi, içi binlerce belki de milyonlarca bozuk para dolu. Acaba zaman zaman bu paralar toplanıyor mu?" ve toplanıyorsa "Bu paralarla ne yapılıyor?" diye merak etmek işten değil!

Eğer kalabalıktan etrafında duracak yer bulabilirseniz, çeşmeye arkanızı dönüyor ve bir madeni parayı başınızın üstünden çeşmenin havuzuna, hiç de derin olmayan tertemiz turkuaz rengi sularına atıyorsunuz. Eminim sadece bir dileğiniz olacak. Roma'ya tekrar gelmek...

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Aşk Çeşmesi barok mimarinin en son örneği. | ☐ | ☐ |
| 2. Figürler canlı insanlara benzeyecek kadar gerçekçi. | ☐ | ☐ |
| 3. Çeşme, insanda onu bir kez daha görme isteği uyandırıyor. | ☐ | ☐ |
| 4. Çeşme eski bir su sarnıcının geçtiği meydanda bulunuyor. | ☐ | ☐ |
| 5. Herkes Aşk Çeşmesi'ne atılan bozuk paralara ne olduğunu merak eder. | ☐ | ☐ |
| 6. Triev için "çeşme" adını kullanmak basit bir anlatım oluyor. | ☐ | ☐ |
| 7. Herkes Aşk Çeşmesi'ne para attığında yalnızca Roma'ya tekrar gelmeyi diliyor. | ☐ | ☐ |

| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Aşk Çeşmesi'nin yapıldığı zaman | ☐ | ☐ |
| 2. Aşk Çeşmesi'nin yapılış amacı | ☐ | ☐ |
| 3. Aşk Çeşmesi'nin mimari stili | ☐ | ☐ |
| 4. Aşk Çeşmesi'nin uyandırdığı duygular | ☐ | ☐ |
| 5. Turistlerin Aşk Çeşmesi hakkındaki düşünceleri | ☐ | ☐ |
| 6. Aşk Çeşmesi'nin mimarının biyografisi | ☐ | ☐ |
| 7. Aşk Çeşmesi'nin betimlenmesi | ☐ | ☐ |
| 8. Aşk Çeşmesi'nin figürlerinin neyi simgelediği | ☐ | ☐ |
| 9. Aşk Çeşmesi'nin Şehir içindeki konumu | ☐ | ☐ |
| 10. Aşk Çeşmesi'nin hakkında yazarın yorumları | ☐ | ☐ |

1. Eğer kalabalıktan etrafında duracak yer bulabilirseniz, çeşmeye arkanızı dönüyorsunuz. Bir madeni parayı çeşmenin havuzuna, hiç de derin olmayan tertemiz turkuaz rengi sularına atıyorsunuz.
2. Panni tarafından 1762'de bitirilmişse de çeşme, literatürdeki sağlam yerini Salvi'nin yapıtı olarak koruyor.
3. Ertesi gün sizi tekrar çağırıyormuşçasına yine kendinizi orada buluyorsunuz, insanın gönlünde romantik fırtınalar koparıyor bu nefes kesen anıt, çeşme demek yetersiz kalıyor...
4. Genellikle meydanların ortasında görmeye alıştığımız Roma çeşmelerine aykırı bir biçimde yüzü üç tarafa dönük bu büyüleyici çeşmenin.

☐ Aşk Çeşmesi'nin literaürde önemli bir yeri var.

☐ Roma'da çeşmeler büyük çoğunlukla meydanlarda yer alır.

☐ Aşk Çeşmesi'ni ziyaret ettiğinizde romantik anlar yaşıyorsunuz.

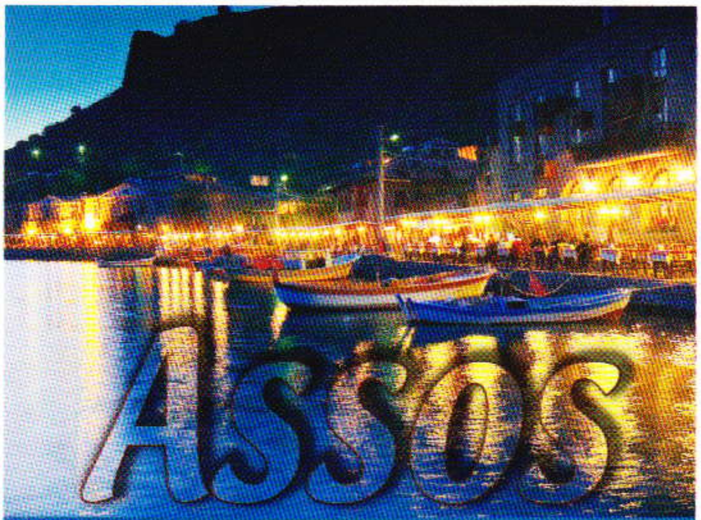
☐ Aşk Çeşmesi'ni görmeye giden pek çok insan oluyor.

## 12 Yazalım

### Kentimden Mimarlık Örneği

- Şehirdeki konumu
- Fiziksel özellikler
- Simgelediği kişi, olay vs.
- Yerli ve yabancı turistlerin ilgisi
- Tarihi bilgi
- Benim düşüncem

## 13 Okuyalım, işaretleyelim




"Behramkale" olarak da bilinen Assos, zeytin ağaçları, balıkçı tekneleri, taş evleri ve masmavi deniziyle çok özel bir yer. Kendine özgü mimarisi ve şirin lokantalarla dolu limanı ile Assos, ziyaret edenlerin hayran kalmasını sağlayacak güzellikte bir cennet.

Çanakkale'de yer alan yüzlerce antik yerleşimin en önemlilerinden biri olan Assos-Behramkale Köyü'nün antik sur içinde kalan bölümüne 80'li yıllarda koruma amaçlı yapılanma yasağı konmuş. Ancak mevcut binalar restore edilerek otel, pansiyon ve restoran olarak hizmet vermeye başlamış. Onarımlarda yöredeki taş malzeme ve yerel ustalar kullanıldığı için **köyün tarihi dokusu** bozulmuyor. Bu yapılar doğaya sağladığı uyum ile günümüzün en büyük görüntü kirliliği olan beton bloklardan uzak bir görünüme sahip olma özelliği taşıyor. Assos'un tarihi taş evleri modernize edilerek, geçmişle gelecek bugüne yansıtılıyor.

Köy için konulan yapılanma yasakları kıyı için de geçerli. Kıyıda yapılanma yasaklarının işlemesine biraz da doğa yardım ediyor. Dik yamaçlar, deniz ile arasına kimseleri sokmuyor. Böyle olunca kıyıda yapılanacak alanlar son derece kısıtlı kalıyor. Kıyıdaki mevcut binalar onarılıp turizm amaçlı kullanılıyor. Bölgede yer alan oteller, kış aylarında da konuklarını ağırlamak için her tür donanıma sahip. Assos'un tatil merkezi olan iskelesi, eski antrepoların restorasyonuyla yapılmış otel, motel ve restoranlarla çevrelenmiş küçücük bir yerleşim yeri. Fakat bu küçücük iskeleye günün her saati ayrı bir keyif hakim.

Doğal güzellikleri ve yörenin doğal görünümünü bozmayan taş evleriyle Kuzey Ege'nin büyüleyici yöresi Assos, sizi yaşadığınız şehrin karmaşasından uzaklaştırıp başka zamanlara götürüyor.



| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Assos adının mitolojik hikayesi | ☐ | ☐ |
| 2. hizmet verilen binaların sahip olduğu müşteri kapasitesi | ☐ | ☐ |
| 3. yöredeki yapılanma yasağının kapsadığı bölgeler | ☐ | ☐ |
| 4. kıyıdaki doğal yapının bina yapımına engel olması | ☐ | ☐ |
| 5. Assos'taki konaklama merkezlerinin farklı mevsimlerde hizmet sunma özelliği | ☐ | ☐ |

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Yapılanma yasağı Assos'ta konaklama merkezlerinin sınırlı sayıda kalmasına neden olmuştur. | ☐ | ☐ |
| 2. Var olan binalar yerel ustalar tarafından onarılmaktadır. | ☐ | ☐ |
| 3. Taş evlerde ufak da olsa değişiklik yapmak yasaklanmıştır. | ☐ | ☐ |
| 4. Assos'un iskelesinde gün boyunca keyifli saatler geçirmek mümkün. | ☐ | ☐ |
| 5. Assos'ta farklı bir zamana gitmenin verdiği rahatlık hissediliyor. | ☐ | ☐ |

**köyün tarihi dokusu**

- ☐ köyün tarihi geçmişi
- ☐ köyün tarihi yapısı
- ☐ köyün tarihi gelenekleri
- ☐ köyün tarihi tutumu

**donanım**

- ☐ Binaların elektrik donanımını hangi şirkete yaptırdınız?
- ☐ Bu iş için yeterli donanıma sahip olduğunuzu düşünüyorum.
- ☐ Gemi müşterilerin ihtiyaçlarını karşılayacak donanımıyla hizmete başladı.
- ☐ Bilgisayarın ekranında yeni donanım bulunduğu belirtiliyor.

| BAĞLAÇ | | | | | | ki |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Tümce | - | Zaman / Kip Eki | Kişi Eki | ? | - | Tümce |
| Atatürk de- | -ma | -Iİyor (+ -du / - muş / -sa) | -(y)Im/-m | -mı | ki | beni anlayasın. |
| Sınıfa gir- | -me | -Dİ (+ -ysE) | -sin/-n | -mi | | bu üniversiteye en yüksek puanla girdin. |
| Sen | | -(y)EcEk ( + tI / -miş / -sE) | ? | -mu | | Bitirememekten mi korkuyorsun. |
| Murat derse gelmedi | | -miş ( + tI / -miş / -sE) | -(y)Iz/-k | -mü | | ondan yardım bekliyorsun? |
| acaba hasta | | -IE/İr ( + Dİ / -miş / -sE) | -(s)İnİz/-niz | | | hiç kimse yok. |
| Camları aç | | -mEIİ (+ -ydI / -ymiş / -ysE | -lar/-ler | | | evdeki yemek kokusu çıksın. |
| Söylediklerimi dinle- | | -sE ( -ydI / -ymiş) | | | | "Yurtta barış, dünyada barış" |
| Sen ona hiç yardım et- | | | | | | |

**Örnekler**

*Atatürk diyor ki: "Yurtta barış, dünyada barış"*
*Murat derse gelmedi, acaba hasta mı ki?*
*Sınıfa girdim ki hiç kimse yok.*
*Camları aç ki evdeki yemek kokusu çıksın.*
*Söylediklerimi dinlemiyorsun ki beni anlayasın.*
*Sen ki bu üniversiteye en yüksek puanla girdin. Bitirememekten mi korkuyorsun.*
*Sen ona hiç yardım ettin mi ki ondan yardım bekliyorsun.*
*Sen bu üniversiteye en yüksek puanla girdin ki. Bitirememekten mi korkuyorsun.*

## 14 Tamamlayalım

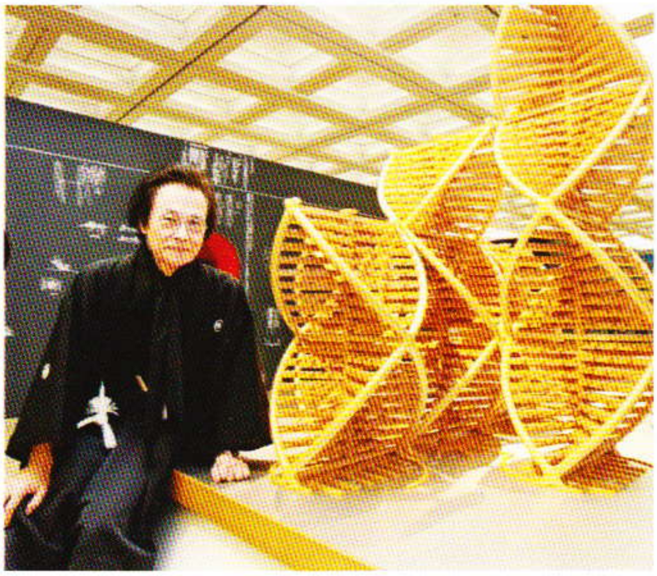
1. Her şeyi benden bekliyorsun ama bil*iyorsun ki*________ bu ilişkinin yürümesi için senin de özveride bulunman gerekiyor.
2. Bak____________ randevularına zamanında gelmiyor, ben de onunla buluşacağım zaman yarım saat öncesine randevu veriyorum.
3. Bir hayalini gerçekleştirmek zor değil, sen iste____________ doğa dileğini gerçekleştirmene yardım etsin.
4. Ferhan'dan rica etsem bana bu akşam için arabasını ödünç ver____________?
5. Doktor sana her zaman de____________ "Kilonuzu korumaya çalışın." Ama sen kalorili yemekler yemeye devam ediyorsun.
6. Ben sizinle sinemanın önünde buluşmaya çalışacağım, ol____________ geç kalırsam,siz salona girin.
7. Evine gittiğimizde tavırlarından anla____________ çok misafirperver bir insan değilmiş.
8. Derdini söyle____________ biz sana yardımcı olalım. Böyle susarak kimsenin seni anlamasını bekleyemezsin.
9. Konuklar yarım saat sonra gelecekler ama ben daha ana yemeği yetiştir____________ tatlıya geçeyim.
10. Evimiz gelen giden yüzünden boş kal____________ oturup rahat rahat çalışalım.
11. Senin ne istediğini anla____________ ona davranayım.
12. Gelmeyecekse niye bu saate kadar haber vermedi acaba? Başına bir şey mi gel____________?
13. Önce siz insanlara saygılı davran____________ başkalarından da aynı saygıyı görebilesiniz.
14. Önce kilo veremiyor gibi hissedeceksin ama sonra gör____________ bir anda eski formuna kavuşmuşsun.
15. Önce siz doğru kararlar ver____________ çocuklarınız da sizi örnek alsın.

## 15 Eşleyelim

1. Onunla son görüşmemizden sonra
2. Ellerimi niye yıkayayım,
3. Yarın akşamki davet için
4. Deminden beri hep bir ağızdan beni suçlayıp duruyorsunuz,
5. Sınavda aldığını başarılı notlara bakınca
6. Bunca yıldır hiçbir işte dikiş tutturamayan bir insan
7. Ona acımayıp biraz daha ısrar etseydik
8. Benim onu bugün sorularımla bunalttığımı söylemiş,
9. Sen niye bizim konuşmalarımızdan alınıyorsun ki
10. Dışarı çıkmazsınız

- [1] anladım ki aramızdaki hiçbir şey eskisi gibi değil.
- [ ] bize gerçekleri itiraf eder miydi ki?
- [ ] şimdiden hazırlıklara başlayalım ki son anda bir aksilik çıkmasın.
- [ ] daha sınavınızı bitirmediniz ki.
- [ ] bu yaştan sonra iş hayatında başarıyı elde eder mi ki?
- [ ] biz tamamen farklı bir konudan konuşuyoruz,senin adın geçmedi bile.
- [ ] görüyorum ki insan isterse her şeyi başarabilir.
- [ ] ama ben bugün onunla hiç konuşmadım ki soru sorayım.
- [ ] bir şeye dokunup kirletmedim ki.
- [ ] konuşmama fırsat vermediniz ki kendimi savunayım.

## 16 Dinleyelim, işaretleyelim
### Doğa Dostu Mimar Kisho Kurokawa



Kurokawa,

- ☐ babasının isteği üzerine mimar olmayı seçti.
- ☐ küçük yaşta mimar olmaya karar verdi.
- ☐ yaşadığı karamsarlık sonucunda mimarlık yapmaya karar verdi.
- ☐ savaştan sonra yaşadığı şehri yeniden toparlayabileceğini düşündü.

Kurokawa'ya göre

- ☐ makine çağı yaşam çağı anlamına geliyor.
- ☐ ekonominin gelişmesi kültürle bağlantılıdır.
- ☐ yapılan binalarda sadece yerel kültür yansıtılabilir.
- ☐ şehir planlamak ve bina inşa etmek aynı mantığa sahiptir.

Kurokawa'nın mimarlık anlayışı,

- ☐ felsefeden yararlanmayı gerektirir.
- ☐ insan vücudunun yapısından da yararlanır.
- ☐ yalnızca modern tasarımlara açıktır.
- ☐ batı idealini temel alır.
- ☐ yeniyi gelenekselle birleştirmeye açıktır.
- ☐ 45 yıldır aynı temele sahiptir.

**göz ardı etmek**

- ☐ görünüşü ile dikkati üzerine çekmek
- ☐ dikkate almak
- ☐ elin emeğini gerektiren ince bir iş yapmak
- ☐ gereken önemi vermemek

## 17 Okuyalım, işaretleyelim
### Mimaride Çevreci Tasarımlar

**Binalarda Yeşil (Çevreci) Devrim**

1970'li yıllarda yaşanan enerji krizi, yeşil (çevreci) mimarinin önemini daha da arttırdı. Camlı ve çelik binaları ısıtmak için gerekli olan enerji kaynaklarında sıkıntı yaşanması, mimarları ' akıllı binalar' inşa etmeleri konusunda harekete geçirdi. Mimarlar çevre faktörlerini de düşünerek ' Yeşil( çevreci) Binaları' inşa etme konusunda hızlı adımlar attılar.

Yeşil (çevreci) mimari enerji tasarrufunun yanı sıra verim artırıcı özellikleri ile uluslararası şirketlerin de öncelikli tercihi olmaya başladı. Enerji tasarrufunun yüzde 30'lara çıktığı yeşil binalarda üretimin arttığı ve sosyal problemlerin azaldığı saptandı.

Başlangıçta alternatif bir akım olarak nitelendirilen çevreci (yeşil) mimari artık betonarme holdingleri 'akıllı yaşam alanlarına' dönüştürüyor.



**Çevreci Asansör**

Kone, 200 binden fazla hidrolik yağlar gerektirmeyen asansör üretimiyle, dünyayı 2 milyon varil yağ veya 100 bin aracın neden olduğuna eşit karbondioksit salımından kurtardı. Bugün satın alınacak bu çevreci asansör yaklaşık 50 yıl sonra da binanızda çalışıyor olacak. 2050 yılından sonra dünya nüfusunun yaklaşık üçte ikisinin kentlerde yaşayacağı ve enerjinin giderek pahalılaşacağı tahmin ediliyor. Bilindiği gibi enerji tüketiminin yüzde 40'ı binalarda gerçekleşiyor ve bunun da yüzde 2'si ile 10'unun asansör ve yürüyen merdivenlerde kullanıldığı kabul ediliyor. Kone'nin yeniden kazanım sistemleri asansörde kullanılan enerjinin %50'sini ısıtma-soğutma veya aydınlatma amacıyla binaya geri döndürebiliyor.



**Klimasız Serinlik**

Almanya'nın önde gelen enerji şirketi RWE'nin Dortmund'daki binası enerji tasarrufu ilkeleri gözetilerek inşa edilmiş. Firmanın basın sözcüsü binanın inceliklerini şöyle anlatıyor: "Burası normal bir büro. Binanın tamamında klima cihazı yok ama tavanlardaki betonun içine yerleştirilmiş serinletici hortumlar ısıyı düzenliyor." Binanın projesini hazırlayan mimar, amaçlarının bir çeşit hücre büro yapmak olduğunu ve bu tür mimaride koridorun da kaçınılmaz olduğunu belirtiyor. Koridorun gün ışığı alma gereksinimini tüm büro kapılarının camdan olmasıyla dışarıdan gelen ışığın koridorlara yansımasını sağlayarak çözdüklerini açıklıyor. Bu binada alışılagelmiş gökdelenlere oranla yüzde 60 oranında enerji tasarrufu hedeflediği geri kalan % 40'lık enerji ihtiyacının ise yenilenebilir enerjiden sağlanacağı belirtiliyor.

| Yeşil mimari, | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. uluslar arası şirketler tarafından tercih edilme açısından ilk sıralarda. | ☐ | ☐ |
| 2. günümüzde farklı akım olma özelliğinden sıyrılmıştır. | ☐ | ☐ |
| 3. mimarların çabasıyla hızlı ilerlemiştir. | ☐ | ☐ |
| 4. camlı ve çelik binalardaki malzeme sıkıntısından doğmuştur. | ☐ | ☐ |

| Klimasız bina tasarımı, | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. enerji şirketi tarafından kullanıyor. | ☐ | ☐ |
| 2. koridora sahip hücre büro özelliği taşıyor. | ☐ | ☐ |
| 3. binanın dış duvarlarına yerleştirilen serinletici hortumlara sahip. | ☐ | ☐ |
| 4. cam kapılarla gün ışığı problemine çözüm bulunan bir büro. | ☐ | ☐ |

| Çevreci asansör, | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. binalardaki enerji tüketiminin yarısından fazlasını kurtarıyor. | ☐ | ☐ |
| 2. makine dairesine sahip değil. | ☐ | ☐ |
| 3. tarafından sağlanan enerji tasarrufunun yarısı ısı ve aydınlanma hizmetleriyle binaya döndürülebiliyor. | ☐ | ☐ |
| 4. sayesinde dünya 100 bin aracın egzozlarından çıkan karbondioksitin zararlı etkilerinden kurtuldu. | ☐ | ☐ |

Metinde farklı tasarımların ortak olarak,

- ☐ hangi düşüncelerle ortaya çıktığı belirtiliyor.
- ☐ kaç sene daha kullanılabileceği hakkında bilgi veriliyor.
- ☐ sağladığı enerji tasarrufu sayısal olarak açıklanıyor.
- ☐ Üreticilerinin ürünle ilgili açıklamalarına yer veriliyor.

## 18 Tasarlayalım, anlatalım

### Benim Çevreci Binam

- Binanın genel görünümü
- Hizmet edeceği amaç
- Doğal hayata katkıda bulunacağı özellikler

## 19 Dinleyelim, işaretleyelim

### Türkiye'de Bir Yeşil Bina

| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. binanın inşa edilmeye başlandığı yıl | ☐ | ☐ |
| 2. binanın yapımında çalışan eleman sayısı | ☐ | ☐ |
| 3. binanın tamamlanma süresi | | |
| 4. binanın içinde bulanan bölümler | ☐ | ☐ |
| 5. binanın çevresinde bulunan doğal ortam | ☐ | ☐ |

Yeşil bina statüsü kazanan yapı,

- ☐ doğal aydınlatma ve havalandırma sistemine sahip
- ☐ biyolojik araştırma yapan personele hizmet veriyor.
- ☐ orta doğuda ve Türkiye'de ilk olma özelliği taşıyor.
- ☐ sadece laboratuar çalışmalarını yapmaya hizmet etme özelliğine sahip
- ☐ özellikle binaların havalandırma sistemlerine ait sorunlara çözümlerin aranacağı mekan olacak.

# 10 Tele-Vizyon

## 1. Her An Her Yerde




### 1 Tamamlayalım, tartışalım

Televizyon sayesinde,

1. dünyada gelişen olayları öğrenebiliyoruz.
2. ______________________.
3. ______________________.
4. ______________________.
5. ______________________.
6. ______________________.

Televizyon yüzünden,

1. ailemizle sohbet etmeye zamanımız kalmıyor.
2. ______________________.
3. ______________________.
4. ______________________.
5. ______________________.
6. ______________________.

1. Televizyonun olmadığı zamanlarda insanlar ______________________.
2. Televizyon benim için ______________________ çünkü ______________________.
3. Televizyonum bozulsa ______________________.
4. Televizyon izlerken ______________________.
5. Bir televizyon programı yapma şansım olsa ______________________ çünkü ______________________.
6. Gelecekte televizyon ______________________.

**ADLAŞTIRMA** — -mIş + lIk + iyelik var/yok/ol- ; -DIk / -(y)EcEk + iyelik var/yok/ol-

| Eylem | Ek | -lIk | Kişi Eki | - | Örnekler |
|---|---|---|---|---|---|
| ye<br>kız<br>git<br>beste yap<br>gel<br>sor | -mış / -miş / -muş / -müş<br>-dık / -dik / -duk / dük<br>-tık / -tik / -tuk / -tük<br>-acak / -yacak<br>-ecek / -yecek | -lık<br>-lik<br>-luk<br>-lük | -ım/-im/-um/-üm<br>-ın/-in/-un/-ün<br>-ı/-i/-u/-ü<br>-ımız/-imiz/-umuz/-ümüz<br>-ınız/-iniz/-unuz/-ünüz<br>-ları/-leri | var<br>yok<br>ol- | *Bence bu otobüsün geleceği yok, taksiye binelim.*<br>*Benim daha önce böyle bir yemek yemişliğim yok.*<br>*Benim de zaman zaman çocuklarıma kızdığım olur.*<br>*Ama asla onlara ceza vermem.*<br>*Aylardır sinemaya gittiğim mi var ki o filmi izlemiş olayım.*<br>*Hiç arayıp sorduğun yok, nerelerdesin.*<br>*O çok ünlü bir yorumcu, bildiğim kadarıyla beste yapmışlığı da var.*<br>***O çok ünlü bir yorumcu, bildiğim kadarıyla beste yaptığı da var.*** |

## 2 Tamamlayalım

1. Kendini bu kitap yazma işine fazla kaptırdın, aylardır evden çık*tığın* ___ yok.
2. Bugüne kadar birbirimize sesimizi yükselt___ hiç olmamıştı.
3. Anlaşılan senin bana yardım et___ yok, en iyisi ben kendi başımın çaresine bakayım.
4. Onu okuldan tanırım ama bir kere bile konuş___ yoktur.
5. Mehmet'in daha önce benden de borç al___ oldu ama mutlaka geri ödedi.
6. Yurtta onunla aynı odayı paylaştığımız dönemlerde tartış___ çok olmuştur ama genelde iyi anlaşırız.
7. Cevdet Bey Türkiye'nin önde gelen iş adamlarından biri ama zamanında oto tamirciliği, ayakkabı boyacılığı yap___ da var.
8. En iyisi ben kalkıp kendime bir sandviç hazırlayayım, senin yemek yap___ yok!
9. "Okulu bırakacağım." deyip duruyor ama gerçekten bırak___ olsaydı sınavlara girmezdi.
10. Sizin de ara sıra pembe yalanlar söyle___ olmaz mı?
11. Otobüsün gel___ yok, haydi taksiye binelim.
12. Kot pantolonla geldik diye müdürün bizi okuldan kov___ yok ya, en fazla biraz söylenir.
13. Gel___ varsa, gör___ de var.
14. Neden kendi başına eve çıkmak istiyorsun? Bizim burada sana karış___ mı var?
15. Uzun zamandır buraya uğra___ yok, nerelerdesin?

## 3 Tamamlayalım, işaretleyelim, tartışalım

- ☐ Evdeyken televizyonun varlığını unut*tuğum* ___ hiç olmamıştır.
- ☐ Bugüne dek bir kez bile eve girer girmez önce televizyonu aç___ yoktur.
- ☐ Televizyon açıkken uyuyakal___ çok olur.
- ☐ Bir televizyon programını kaçırmamak için bir planımı iptal et___ olmuştur.
- ☐ Bazen başka işlerle uğraşırken televizyonu açık bırak___ olur.
- ☐ Uzun zamandır televizyonda bir dizi film seyret___ yok.
- ☐ Televizyonun olmadığı bir yerde uzun zaman geçir___ hiç olmamıştır.
- ☐ En azından tatilde, bir iki hafta boyunca hiç televizyon izle___ vardır.
- ☐ Aile arasında, hangi programı izleyeceğimiz konusunda en azından birkaç kez tartış___ vardır.
- ☐ Kendi istediğim programı izleyebilmek için başka bir odaya kaç___ olur.
- ☐ Ben televizyon izlerken biri kanalı izinsiz değiştirdiğinde onunla ___ olmuştur.
- ☐ Fazla televizyon izlediğim için kendime kız___ hiç olmamıştır.
- ☐ Televizyonun zararlı olduğu söyleniyor diye evdeki televizyonumu at___ yok tabii!

## 4 İşaretleyelim, tamamlayalım

### Televizyona Bağlı Hayatlar





Hayatta kalma savaşında dikkate değer çelişkilerden biri, organizmaların kendi arzuladıkları şeyler tarafından kolayca zarar görebilmeleri. Tıpkı balıkların oltanın ucundaki yemle, farelerinse peynirle avlanmaları gibi. İnsanların hayatı da düşkün oldukları şeylere bağlı olarak altüst olabiliyor.

Televizyon, ünü ve her yerde bulunabilirliğiyle, dünyanın en popüler boşa zaman geçirme makinesi olarak karşımıza çıkıyor. Çoğumuz onunla olabilmek için bir kitap okumadan, ailemizle ve arkadaşlarımızla konuşmadan, çocuğumuzla bir oyun oynamadan, gönlümüzce bir gezintiye çıkmadan geçiriyoruz günlerimizi.

Endüstriyel dünyada bireyler günde ortalama üç saatlerini plansız olarak televizyon seyretmeye ayırıyorlar. Bu saatler, bir gün içinde çalışma ve uyuma dışında tek bir faaliyet için ayrılan en büyük zaman dilimini oluşturuyor. Bazı yorumculara göre bu bağlılık basitçe şu anlama geliyor: İnsanlar televizyon seyretmekten hoşlanıyor ve onu seyretmek için bilinçli bir karar alıyorlar. Eğer her şey bundan ibaretse, o halde neden 5 yetişkinden 2'si, 10 gençten 7'si televizyon karşısında çok fazla zaman geçirdiğini düşünüyor ve bundan rahatsızlık duyuyor? Neden yetişkinlerin yaklaşık % 10'u kendini TV bağımlısı olarak tanımlıyor?

Fazlaca televizyon seyreden insanların günlük yaşamdaki duygu ve davranışlarını takip etmek için yapılan bir çalışmada, kişilerin televizyon seyrederken kendilerini pasif ama rahatlamış hissettikleri belirlenmiş. İnsanlar televizyon izlemeyi rahatlamakla, dinlenmekle bir tutmaya şartlanmış durumdalar. Bu ilişki, izleme süresi boyunca kendini gösterdiğinden, zamanla kuvvetleniyor. Bağımlılık yapan ilaçlar da aynı şekilde çalışıyor. Kullanıcı, ilacın etkilerinin azaldığının farkına vardığında ilacı yeniden alma çabasına giriyor. Benzer şekilde, bireylerin, televizyon izlemeyi bırakırlarsa kendilerini daha az rahatlamış hissedeceklerini bilmeleri, televizyonu kapatmamalarında önemli bir etken olabiliyor.

Acaba çok fazla televizyon seyrederek vakit geçirenler diğer insanlara göre hayatı daha farklı mı yaşıyorlar? İnsanlarla beraber olmaktan hoşlanmıyorlar mı? Bu tür sorulara cevap aramak için yapılan araştırmalar da var ve çıkan sonuç şu: Aşırı derecede televizyon seyredenler az televizyon seyredenlere göre kendilerini belirgin bir şekilde daha huzursuz, sinirli, sabırsız ve daha az hoşgörülü, yaratıcı, mutlu hissediyorlar. Toplum içine daha az karışıyor, sosyal etkinliklerde bulunmuyor ve aşırı şişmanlığa daha yatkın oluyorlar. Peki, insanlar sıkıntı ve yalnızlıktan mı TV'ye yöneliyor, yoksa TV seyretmek mi insanları sıkıntı ve yalnızlığa itiyor? Gerçek, her ikisinin de bir kısır döngü şeklinde birbirini tetiklediği...

Televizyonun cazibesi, kısmen bizim kendi biyolojik tepki mekanizmamızdan da kaynaklanıyor. Aynı sahne içinde kamera açısının değişimi, bir sahneden diğerine geçiş, ani ses artışı gibi basit biçimsel özellikler bizim televizyona odaklanmamıza yol açıyor. Bu durumda, yönelme refleksi, eğer televizyon açıksa, "Gözlerimi ondan ayıramıyorum.", "Daha az televizyon seyretmek istiyorum ama başaramıyorum." türünden açıklamaları kısmen cevaplayabiliyor. Özellikle reklamlarda ve müzik kliplerinde bu biçimsel özellikler dakikada bir gibi bir sıklıkla verilerek, yönelme refleksi sürekli olarak aktif tutuluyor ve sonuçta insan televizyon olmadığında hayatında bir eksiklik duymaya başlıyor.

Tüm bunlar tabii ki televizyon seyretmenin ille de problem doğuracağı anlamına gelmiyor. Televizyon eğlendirici olduğu gibi öğretici de olabilir ve oyalanma, kaçış, stresi yenme, dikkati dağıtma gibi gereksinimlerimizi karşılayabilir. Sorun, insanların bu kadar fazla televizyon seyretmemeleri gerektiğini düşünmeye başladıklarında ve ne yazık ki kendilerini bu durumu azaltmak için bir şeyler yapamadıklarını fark ettiklerinde kendini gösteriyor.

*Bilim ve Teknik Dergisi*
*Sayı 425*

| Televizyonun, | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. zaman kaybına yol açtığı | ☐ | ☐ |
| 2. insanların sosyal hayatında yalnızlaşmaya neden olabildiği | ☐ | ☐ |
| 3. uyuşturucularla benzerliği | ☐ | ☐ |
| 4. yarattığı ruhsal sorunlar | ☐ | ☐ |
| 5. stresle mücadele etmek için kullanılabileceği | ☐ | ☐ |
| 6. günümüz dünyası için bir zorunluluk olduğu | ☐ | ☐ |

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Günümüzde insanlar televizyon izlemeye çalışmak ve uyumaktan daha çok zaman ayırmaktadır. | ☐ | ☐ |
| 2. Televizyon, zamanın boşa harcanmasına neden olan en yaygın araçtır. | ☐ | ☐ |
| 3. Gençlerin çoğu uzun süre televizyon izlemekten kendilerini alamasalar da aslında bu durumdan rahatsızlık duymaktadır. | ☐ | ☐ |
| 4. Bağımlılık yapan ilaçlarla televizyon arasındaki benzerlik her ikisinde de kurtulma çabalarının sonuçsuz kalmasıdır. | ☐ | ☐ |
| 5. Televizyonun çekiciliği sadece insana güzel vakit geçirtiyor olmasından kaynaklanmamaktadır. | ☐ | ☐ |

1. Bazıları televizyonun keyif almak için bilinçli bir kararla izlendiğini söylese de ______________________________________________________________________________________________.

2. Televizyon izlemenin bir bağımlığa dönüşmesinin nedenleri, ____________________________________________________________.

3. Çok fazla televizyon seyredenler ______________________________________________________________________________.

## 5 Dinleyelim, işaretleyelim

### Türkiye'de Televizyon Nasıl İzleniyor?



| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Araştırmanın amacı | ☐ | ☐ |
| 2. Ankete kaç kişinin katıldığı | ☐ | ☐ |
| 3. Araştırmanın hangi illerde yapıldığı | ☐ | ☐ |
| 4. Anketin kaç sorudan oluştuğu | ☐ | ☐ |

| Televizyonun, | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Evinizde kaç adet televizyon var? | ☐ | ☐ |
| 2. Ev dışında da televizyon seyrediyor musunuz? | ☐ | ☐ |
| 3. Birden çok televizyon edinmenizin sebebi nedir? | ☐ | ☐ |
| 4. Genelde ne zaman televizyon seyredersiniz? | ☐ | ☐ |
| 5. Hangi durumlarda televizyon izlersiniz? | ☐ | ☐ |
| 6. Günde kaç saat televizyon izlersiniz? | ☐ | ☐ |
| 7. Reklamları izler misiniz? | ☐ | ☐ |
| 8. Televizyon izlerken niçin kanal değiştirirsiniz? | ☐ | ☐ |

| Türkiye'de, | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. evlerin çoğunda en az iki televizyon bulunmakta. | ☐ | ☐ |
| 2. 45 yaş üstü izleyiciler günde en az üç saat televizyon izlemekte. | ☐ | ☐ |
| 3. izleyiciler sabah kuşağındaki programları izlemeyi tercih etmemekte. | ☐ | ☐ |
| 4. televizyonun aile yapısını olumsuz etkilediği düşünülmekte. | ☐ | ☐ |
| 5. televizyonda en çok haber, gezi, belgesel, yarışma ve eğlence programlarının olması arzu edilmekte. | ☐ | ☐ |

## 6 Yazalım

Ülkenizdeki televizyon izleme alışanlıklarını kendi gözlemleriniz doğrultusunda açıklayınız.

## 7 Okuyalım, işaretleyelim

### Issız Bir Adaya Düşseniz





Etrafımdaki insanlar son günlerde devamlı bir diziden bahsediyorlardı. Söylediklerine göre, bu dizide ıssız bir adaya düşen uçaktan kurtulanların verdiği yaşam mücadelesi o kadar etkili anlatılıyordu ki, seyretmeye başlayınca en az iki–üç bölüm bitirmeden televizyonun karşısından kalkmak mümkün olmuyordu. Diziyle ilgili anlatılanlar bana bir şey ifade etmiyordu ama insanların bu diziye neden böyle bağlandıklarını da merak etmiyor değildim.

Arkadaşlarımla buluştuğum zamanlarda bile günlük konularla başlayan sohbet dönüp dolaşıp bu diziye geliyordu. "Adadaki siyah dumanın sırrı ne sence?" "Ben olsam Sawyer'i tercih ederdim." "Sezonun son bölümünde Jack'i öyle görünce çok şaşırdım." gibi bana anlamsız gelen konuşmalara geçince ben sohbet dışında kalıyor, bir kenarda oflayıp pufluyordum. Arkadaşlarımın gerçekdışı bir dünyaya kendilerini bu kadar kaptırmasına anlam veremiyordum. Bu diziyi benim de izlemem gerektiği konusundaki ısrarlarına ise hiç kulak asmıyordum. Issız adaya düşen bir uçağın hikayesi ne kadar ilgi çekici olabilirdi ki?

Gün geçtikçe dizinin büyüsü sadece yakın arkadaşlarımı değil, iş yerindekileri de sarmaya başlayınca artık sinirlerim yavaş yavaş bozulmaya başladı. Çünkü diziyle ilgili konuşmalara katılamadığım için sosyal ortamlardan uzaklaşmaya başlamıştım. Bir dizinin insanlarla aramı bu kadar açacağını tahmin etmezdim.

Diziyi seyretmemek konusunda gösterdiğim aylar süren inat, bir gün arkadaşımın bana ilk sezon bölümlerini vermesi üzerine sona erdi. Tüm önyargımla ilk bölümü izlemeye başladım. Issız adaya düşen uçak, yerde yaralılar, telaşla sağa sola koşturan bir adam... "Eee, bu dizinin ilgi çekici tarafı ne? Bu hikayeden en fazla kaç bölüm çıkar ki?" diye düşündüm. Sonra, kaç bin kilometreden düşen uçaktan sağ çıkabilen hamile bir kadın ve olan onca felakete rağmen huzurlu bir yüz ifadesiyle etrafa bakınan bir adamı gördüm. Kalabalığın içinde fark edilen gizemli bir kadın, ukala tavırlar sergileyen bir adamı görünce olacakları 'birazcık' merak etmeye başladım. Adadaki insanları tanıkça onların enteresan kişiliklere sahip olduklarını fark ettiğimde "Eh, biraz daha seyredeyim bari." dedim kendi kendime. İlk bölümü bitirdiğimde kafamda soru işaretleri oluşmaya başladı. İkinci bölümde kazazedelerin adanın mistik güçleri olduğunu keşfetmeleriyle dizi daha da ilgimi çekmeye başladı. Üçüncü ve dördüncü bölümleri bitirdiğimde uykusuzluktan gözlerim kapanıyordu ama adayla ilgili merakım daha da artmıştı. Bu gizemli adaya düşenlerin daha önce tanışmadıkları halde kazadan önce birbirlerinin hayatlarına bir şekilde girdiklerini anladığımda artık ben de bir "Lost" bağımlısı olmuştum.

Şimdi eleştirdiğim arkadaşlarım gibi benim için de en önemli gündem maddesi "Lost" oldu. Daha önce hiçbir diziyi böyle bir ilgiyle seyretmediğim için bu bağımlılık ne kadar sürer bilmiyorum. Şimdilik, gerçek hayattan uzak bile olsa, bu dizideki olayların heyecanını arkadaşlarımla paylaşmanın keyfini çıkarıyorum.



| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Yazarın merakı dizinin konusuna yönelik. | ☐ | ☐ |
| 2. Yazarın diziye olan ilgisizliği iş arkadaşlarının sinirlenmesine neden oluyordu. | ☐ | ☐ |
| 3. Yazar dizi yüzünden kendisini dışlanmış hissediyordu. | ☐ | ☐ |
| 4. Yazar başlarda diziye karşı olumlu bir tutuma sahipti. | ☐ | ☐ |
| 5. Yazar sonunda arkadaşlarının diziyle ilgili fikirlerine katıldı. | ☐ | ☐ |

Yazar ilk bölümü seyrederken,

- ☐ dizinin ne kadar süreceği hakkında tahminde bulunuyor.
- ☐ arkadaşlarına hak vermesi gerektiğini düşünüyor.
- ☐ diziyle ilgili ön yargısı yok olmaya başlıyor.
- ☐ diziyle ilgili merak ettiği konular oluyor.

Dizi ______________ sayesinde yazarın ilgisini çekiyor.

- ☐ etrafındakilerin tavsiyeleri
- ☐ kahramanların farklı özellikleri
- ☐ çekildiği mekanın çekiciliği
- ☐ kahramanların farklı özellikleri
- ☐ adanın sahip olduğu esrarengiz güçler
- ☐ karakterlerin karşılaşmalarının arkasındaki gizem

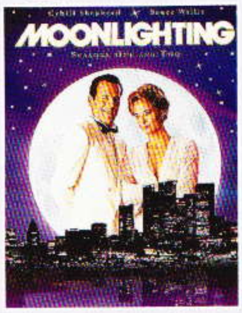
Yazar diziyi anlatırken,

- ☐ diziye karşı izlemeden önceki yaklaşımından söz ediyor.
- ☐ arkadaşlarının ve işyerindekilerin diziyi sevme nedenlerini belirtiyor.
- ☐ izlememe konusundaki kararlılığının nasıl kırıldığını açıklıyor.
- ☐ dizideki karakterlerden bazılarının özelliklerinden bahsediyor.
- ☐ dizinin teknik yönden başarısına değiniyor.
- ☐ hangi bölümden itibaren diziye ilgi duymaya başladığını açıklıyor.
- ☐ arkadaşlarıyla dizi hakkında yaptıkları yorumlardan söz ediyor.

## 8 Yerleştirelim

### Mavi Ay

çek- • dön- • seyret- • çök- • farklı ol-




Cuma akşamlarıydı sanırım, "Mavi Ay" adında dedektiflik dizisinin yayınlandığı gün. Cuma günleri hepimize haftanın son çalışma gününün yorgunluğu ______________ ama diziyi izlemek için ekranlarımızın başına geçince yorgunluk falan kalmazdı üzerimizde. Birbirlerinden farklı karakterlere sahip bir kadın ve erkeğin aynı dedektiflik ofisini işlettiği dizideki olaylar çeşitli suçlar etrafında ______________ ama konular bazen öyle komik işlenirdi ki hepimiz büyük keyifle seyrederdik bu diziyi. İki karakter ______________ ama birbirilerini çok güzel tamamladıkları için biz dizinin müdavimleri olarak onların birbirlerine aşık olacakları günü merakla bekliyorduk.

O yıllarda da dizilerin kahramanları saç modelleri, kıyafet tarzları ve hareketleriyle örnek alınırdı. Oyunculara biraz da olsa benzeyenler ilgiyi üzerlerinde toplamak için giyim tarzını taklit ederlerdi. İlgi ______________ ama yine de dizinin kahramanlarının yerine o kadar kolay geçemezlerdi. Çünkü zamanlardaki renksiz hayatımızda ulaşılmaz bir yere sahipti bu kahramanlar. Bu dizi için de aynı şey geçerliydi.

Dizi bittiğinde çok üzülmüştük. O zamanlar bu diziyi keyifle ______________ şimdi yayınlansa o eski tadı alabilir miyiz, bilemiyorum.

## 9 Yazalım

Bir televizyon kanalı yeni sezonda izlenme oranı yüksek, iddialı bir dizi yayınlamak istiyor. Bunun için farklı senaristlerin senaryolarını değerlendirmeye alacağını açıkladı. Siz de dizi senaristi olduğunuzu düşünün. Dizinizin ilk bölümünün senaryosunun özetini yapın ve kanalın sizi tercih etmesini sağlayın.

Senaryonuzu yazarken,

- ilk bölümden izleyicinin dikkatini çekecek ilginç karakterler oluşturun.
- ne olduğunu tam açıklamadan geçmişle ilgili gizemli bir olaya değinin.
- senaryoda işlenen konunun daha önce işlenmemiş, özgün bir konu olmasına dikkat edin.
- bölümü merak uyandıracak bir sonla bitirin.

**YİNELEMELER** … -mEsinE /-mEsinE … … dE …

| Tümce | Ek/Zaman Eki | Eylem | Ek/Zaman Eki | Bağlaç | Tümce |
|---|---|---|---|---|---|
| Türkçe bil-<br>Üniversiteden mezun ol-<br>Onu ara-<br>Murat kokteyl boyunca ye-<br>Onu tanı-<br>Sevgi tatil konusu açılınca katıldığı turu anlat-<br>Onunla bende konuş-<br>Tatlıyı sev<br>İngilizce öğren- | -masına<br>-mesine<br>–<br>-(I)yor (+ -du / -muş)<br>-DI (+ -ydI)<br>-(y)EcEk (+ tI / -mIş)<br>-mIş (+ tI / -mIş)<br>-(E/I)r (+ DI / -mIş)<br>-mElI (+ -ydI / -ymIş | ara-<br>ye-<br>konuş-<br>tanı-<br>anlat-<br>sev-<br>bil-<br>öğren-<br>mezun ol- | -(I)yor (+ -du / -muş)<br>-DI (+ -ydI)<br>-(y)EcEk ( + tI / -mIş)<br>-mIş ( + tI / -mIş)<br>-(E/I)r ( + DI / -mIş)<br>-mElI (+ -ydI / -ymIş<br>–<br>-masına<br>-mesine | de / da<br>ama | bugünlerde diyet yapıyorum.<br>yedi.<br>fikrini değiştireceğini sanmıyorum.<br>akademik bir konuşma yapamam.<br>telefonu kapalıydı ulaşamadım.<br>anlattı.<br>pek görüşmüyoruz.<br>uzun zaman kullanmayınca unuttum her şeyi.<br>aylardır iş bulamıyorum. |

**Örnekler**

*Türkçe biliyorum bilmesine de / ama akademik bir konuşma yapamam.*
*İngilizce öğrendim öğrenmesine ama uzun zaman kullanmayınca unuttum herşeyi.*
*Onu aradım aramasına da / ama telefonu kapalıydı ulaşamadım.*
*Murat kokteyl boyunca yedide yedi.*
*Üniversiteden mezun oldum olmasına da aylardır iş bulamıyorum.*
*Tatlıyı sevmesine severim de / ama bugünlerde diyet yapıyorum.*
*Sevgi tatil konusu açılınca katıldığı turu anlatı da anlattı.*
*Onunla ben de konuşacağım konuşmasına da/ama fikrini değiştireceğini sanmıyorum.*
*Onu tanıyorum tanımasına ama pek görüşmüyoruz.*
*Yemekler harikaydı gece boyunca yedik de yedik.*
*Onu tanımıyorum tanımasına ama pek görüşmüyoruz.*

## 10 Eşleyelim

1. Sanem'e gelirken ekmek almasını söyledim söylemesine de
2. Ahmet film boyunca söylendi de söylendi
3. buluşmaya zamanında gelmek için evden erken çıkmasına çıkıyorum ama
4. arabayla gelmeyi istemesine istiyorum ama
5. gardırobunu yenileyeceksin yenilemesine de
6. siparişini almasına aldım da
7. Tabağıma ne konsa yedim de yedim
8. Size her şeyi anlatacağım anlatmasına da

☐ bazen trafiğe kalınca çok vakit kaybediyorum
☐ park edecek yer bulamam diye cesaret edemiyorum
☐ önce bir soluklanmama izin verin.
☐ hala bu kadar çok malzemeyle ne yapacağını anlamadım.
☐ önce birkaç kilo verip öyle çıksan alışverişe.
☐ En sonunda midem bozuldu.
☐ aklı bir karış havada olduğu için unutacağını düşünüyorum.
☐ onu sinemaya çağırdığımıza pişman olduk.

## 11 Yerleştirelim, tamamlayalım

anla- • konuş- • ver- • çağır-

1. Onların ne yapmaya çalıştıklarını *anlamasına anlıyorum* ama bir tatsızlık olmasın diye sesimi çıkarmıyorum.
2. Beni evlerindeki davete ________ ama ben keyifsiz olduğum için katılmamayı tercih ettim.
3. Onun suçlamalarına karşılık ________ ama avukatım davaya kadar suskunluğumu korumamı istiyor.
4. Bu konuyu ________ ama son bir şey belirtmemize izin verin.

## 12 Okuyalım, işaretleyelim

### Hayata Kısa Bir Mola

Günümüzde değişen hayat şartları nedeniyle birbirleriyle iletişimleri azalan insanlar, yalnızlıklarını gidermenin en kolay yolunu dizi izlemekte buluyor. Diziler birçok insan için yorgun bir günün sonunda stresi atmanın, günlük işlere bir ara verip kafalarını boşaltmanın bir aracı olarak görülüyor.

Çoğu insan beğendiği diziyi seyretmek için televizyon başına geçtiğinde kendi sıkıntılarını bir süreliğine de olsa geride bırakıp hayali bir dünyaya dalıyor. Seyredilen diziler insanlara sorumluluklarından sıyrılıp başka kişilerin hayatları hakkında yorum yapma şansı da veriyor. Bu dünyada olup bitenler genellikle kendi hayatında olmasını istedikleriyle benzerlik gösterdiği için, kendini dizinin kahramanının yerine koymak kısa bir zaman için bile olsa insanın kendisini iyi hissetmesini sağlıyor. Özellikle bu kahramanlar mükemmel hayatlara sahipse insanlar kendilerini onlarla özdeşleştirmekten büyük keyif alıyor. Bazen ana karakterlerin giydiği kıyafetler, taktığı aksesuarlar ve saç stilleri moda haline geliyor. İnsanlar hayran oldukları ve kendilerine yakın buldukları karakterlerin tarzlarını taklit ederek kendilerini daha iyi hissediyorlar. Diziler iyi vakit geçirmenin en kolay ve en masrafsız yolu olması açısından da avantaj sağlıyor. Dizileri takip etmek için yapacağınız tek şey rahat koltuğunuza oturup kendinizi dizinin akışına bırakmaktan başka bir şey değil.

Bütün bu avantajlarına rağmen dizilerin de diğer alışkanlıklarda olduğu gibi bağımlılık yaratması söz konusu. Sosyal hayatın çoğu kez dizilere göre düzenlenmesi, yalnızlığı gidermenin yolu olarak görülen dizilerin bireyi giderek toplumdan uzaklaştırması, aynı evde yaşayan insanların bile birbirlerinden uzaklaşması ise dizilerin dezavantajlı yönleri.

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. insanlarla iletişim kurmanın bir yolu dizi izlemek | ☐ | ☐ |
| 2. diziler insanların hayalperest olmasına neden oluyor. | ☐ | ☐ |
| 3. dizilerdeki hayatlar seyredenlerin hayalindeki yaşam tarzına yakın oluyor. | ☐ | ☐ |

| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Kişisel özelliklere göre farklı dizi seçimleri | ☐ | ☐ |
| 2. İnsanların rahatlama aracı olarak dizileri tercih etmesi | ☐ | ☐ |
| 3. Dizilerin giyim tarzına olan etkisi | ☐ | ☐ |
| 4. Maddi açıdan dizi seyretmenin yararı | ☐ | ☐ |

## 13 Dinleyelim, eşleyelim, işaretleyelim

### Planım Yok, Dizilerim Var

| | |
|---|---|
| Zor Hayat | ☐ Cumartesi akşamı yayınlanıyor. |
| İstanbul Ağlıyor | ☐ İzlenme oranı giderek artıyor. |
| Gençlik Ateşi | ☐ Ela'ya kendi hayatını hatırlatıyor. |
| Aile Bağları | ☐ Sezonun son bölümü yayınlanıyor. |
| Güzel Günler | ☐ Yeni bir moda yarattı. |

Ela,

- ☐ vakitsizlikten sosyal etkinliklere katılamıyor.
- ☐ eve gelince ilk iş olarak televizyonu açıyor.
- ☐ dizilere ilgisinin çocukluk yaşlarında başladığını düşünüyor.
- ☐ kendisine bir dizi film kahramanını örnek alıyor.

Berrin,

- ☐ çalışırken televizyonun açık olmasından rahatsız olmuyor.
- ☐ Ela'nın dizilerle ilgili yorumlarını ilgiyle dinliyor.
- ☐ kanallarda yayınlanan dizilerin çoğu hakkında fikir sahibi.
- ☐ film izlerken yanındaki kişilerle yorum yapmayı seviyor.



Eda ve Berrin konuşmalarında ________ konusuna değinmiyor.

- ☐ diziyle ünlü olan kişiler
- ☐ gençlerin tercih ettiği diziler
- ☐ eğitici televizyon programlarının
- ☐ eski ve yeni diziler arsındaki fark

**Hele evde kimse yoksa <u>değmeyin keyfime</u>!**

- ☐ Evde kimse olmadığında keyfim kaçar.
- ☐ Evde yalnız olduğumda rahatsız edilmek istemem.
- ☐ Evde tek kaldığımda keyif yapmama kimse karışamaz.
- ☐ Evde yalnız olmak keyfimi daha da arttırır.

## 14 Dinleyelim, işaretleyelim

### Yarışırken Neler Yaşıyoruz?




| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Televizyondaki yarışmalar gençlere ünlü, zengin ve güçlü olmanın önemli ve kolay olduğu mesajını veriyor. | ☐ | ☐ |
| 2. Genç insanlar her dönemde olduğu gibi günümüzde de toplumu kurtarma hevesindedir. | ☐ | ☐ |
| 3. Yarışmayı kaybedenlerin üzülmelerinin asıl nedeni hayallerine ulaşma imkanını kaybettiklerini düşünmeleridir. | ☐ | ☐ |
| 4. Günümüzde gençlerin iş kurarak, emek karşılığı olan parayı kazanarak statü sahibi olma hayali, onları yarışmalara katılmaya yöneltmektedir. | ☐ | ☐ |
| 5. Yarışma türü ve içeriği değişse de yarışmacı olarak katılanların amacı aşağı yukarı aynıdır. | ☐ | ☐ |
| 6. Yarışmalara katılan gençlere göre, amaçlarına ulaşmak için yapacakları her davranış doğrudur. | ☐ | ☐ |

| | Yanıtı metinde | |
|---|---|---|
| | Var | Yok |
| 1. Yarışmalar gençlere ne gibi mesajlar veriyor? | ☐ | ☐ |
| 2. Önceki yıllarda ne gibi toplumsal değerler ön plandaydı? | ☐ | ☐ |
| 3. Gençlerin kişisel olarak ön plana çıkma isteğinin sebebi nedir? | ☐ | ☐ |
| 4. Yarışmayı kaybetmeleri durumunda gençlerin neler yapması gerekir? | ☐ | ☐ |
| 5. İnsanlar birbirlerinin hayatlarını niçin merak eder? | ☐ | ☐ |
| 6. Fanatik olmanın izleyicinin psikolojisine olumsuz etkileri nelerdir? | ☐ | ☐ |

## 15 Seçelim, açıklayalım

### Yarışmalar, yarışmacılar ve ben

1. Bana göre bilgi ya da performans sergilenmeyen programlar yarışma olarak
   ☐ tanımlanabilir ☐ tanımlanamaz
   *Çünkü* ________________________________________ .
2. İnsanların yarışmalara katılma isteklerini anlaşılabilir
   ☐ buluyorum ☐ bulmuyorum
   *Şöyle ki* ________________________________________ .
3. Bence yarışmacı olmanın insana kazandırdığı bir şey
   ☐ var ☐ yok
   *Mesela* ________________________________________ .
4. Bu tür yarışmaları sıkı takip edenleri
   ☐ anlıyorum ☐ anlamıyorum
   *Ama* ________________________________________ .

**BELİRTEÇLER** — *yalnız, yalnızca, sadece, ancak*

| Tümce | Belirteç | Tümce | Örnekler |
|---|---|---|---|
| Ben | ancak | iki saat sona evde olabilirim. | *Sana yardım ederim ancak sen de daha sonra bana yardı edeceksin.* |
| Hayatım boyunca | yalnız | biraz anlayış bekliyorum. | *Hayatım boyunca yalnız seni sevdim.* |
| Sizden | sadece | sen de daha sonra bana yardı edeceksin. | *Sizden sadece biraz anlayış bekliyorum.* |
| Sana | yalnızca | bana neden yalan söylediğini bilmek istiyorum. | *Trafik çok yoğun ancak iki saat sona evde olabilirim.* |
| Ben | | seni sevdim. | *Sana yalnız bir şartla borç para veririm. O da bunu kimseye söylememen.* |
| Sana yardım ederim | | bir şartla borç para veririm. O da bunu kimseye söylememen. | *Ben sadece bana neden yalan söylediğini bilmek istiyorum.* |
| Trafik çok yoğun. | | çorba istemiyoruz. Ara sıcak da alacağız. | *Biz sadece çorba istemiyoruz. Ara sıcak da alacağız.* |
| Biz | | sadece çorba istemiyorum. Diğer yemeklerden alacağım. | *Ben sadece çorba istemiyorum. Diğer yemeklerden alacağım.* |
| | | | *Ben ancak çorba istemiyorum. Diğer yemeklerden alacağım.* |

## 16 Yerleştirelim

ancak • sadece • yalnız • yalnızca

1. Bu araba on yıllık, iki kez de kaza yapmışsınız bu nedenle ______ 8000 Lira eder.
2. O kadar yorgundum ki yatağıma yattığımda ______ bir sayfa kitap okuyabildim.
3. Kusura bakmayın, çok trafik vardı, ______ gelebildim.
4. Seninle sinemaya ______ korku filmine gitmeyeceğimize söz verirsen gelirim!
5. Müdür toplantı salonuna girdiğinde salonda üç beş kişi ______ vardı.
6. Yirmi kişilik partide tanıdığım ______ sen vardın.
7. Ben önerinizi Müdür Bey'e ileteceğim ______ kabul edip etmeyeceğinden emin değilim.
8. Senin bir saat sonra ofiste olman gerekmiyor mu? Bence artık evden çık, ______ gidersin.
9. Doktor Bey önümüzdeki hafta boyunca dolu. Size ______ iki hafta sonrasına randevu verebilirim.
10. Seninle yeni açılan oyuncakçıyı gezebiliriz ______ onu da alalım, bunu da alalım diye tutturmak yok!
11. Senden onu sevmeni istemiyorum ______ ona biraz daha saygılı davranmanı istiyorum.
12. Kampanyamız nedeniyle mağazamızda gördüğünüz her ürün ______ 5 Lira!

## 17 Uyanları işaretleyelim

1. Sorununuzu çok iyi anlıyorum, ______ şu anda ofisimizde yetkili kimse olmadığından size yardımcı olamıyorum.
   ☐ yalnız ☐ ancak ☐ sadece
2. Yardıma ihtiyacınız olduğu her an bizi arayabilirsiniz. Yapmanız gereken ______ bize telefon etmek.
   ☐ yalnızca ☐ ancak ☐ sadece
3. Sana yardım ederim ______ bana şu işimi bitirmem için yarım saat verirsen.
   ☐ yalnız ☐ ancak ☐ yalnızca
4. Bence yemeği sinemadan sonra yiyelim. Filme ______ yirmi dakika kaldı.
   ☐ yalnızca ☐ ancak ☐ sadece
5. Konser hiç kalabalık değildi. Elli kişi ______ vardı.
   ☐ yalnızca ☐ ancak ☐ sadece
6. Yeni bir işe başvurdum ama küçük bir şirket. Bin Lira maaş ______ verir.
   ☐ yalnız ☐ ancak ☐ sadece
7. Ne demek istediğini ______ ben anlamadım.
   ☐ yalnızca ☐ ancak ☐ sadece
8. Benim ______ yeni bir işe değil, yeni insanlar tanımaya da ihtiyacım var.
   ☐ ancak ☐ yalnız ☐ sadece
9. Bu işi herkes becerir ______ Ayşe beceremez.
   ☐ sadece ☐ ancak ☐ yalnızca
10. Ne yapmak istediğimi çok iyi biliyorum ______ biraz daha zamana ihtiyacım var.
    ☐ yalnızca ☐ ancak ☐ sadece

## 18 Okuyalım, işaretleyelim

### Televizyonda Yarış Var

"Reality Show" kapsamındaki yarışmalar dünya televizyon literatüründe, "oyuncu olmayan insanların belli bir zaman diliminde doğal ya da yaratılmış ortamlarda, kendilerini sürekli izleyen kameralar yokmuş gibi davranarak yaşamalarına ve bu sürenin sonunda bir ödül kazanmalarına dayanan bir program türü" olarak tanımlanıyor. Ama "gerçek hayata dayanan" bu programlarda yarışmacıların aktörler değil de "gerçek" insanlar olmaları ve belli bir metne bağlı olmadan davranmaları dışında bu programların ne kadar gerçek oldukları ve gerçeği yansıttıkları tartışmalı. Gerçi bir zaman sonra, ara sıra da olsa bazı yarışmacılar kameraya aldırmadan "kendisi gibi davranmaya" başlıyor ve gerek yarışmacılar, gerek ekran karşısındakiler için asıl eğlence ondan sonra başlıyor.



"Reality show"lara yarışmacı olarak katılmanın en cezbedici yanı elbette ödüller, ki bunlar genelde para, aşk ve şöhret üçlüsünden birini ya da birkaçını aynı anda kazanmak demek. Günümüz yaşantısının beraberinde getirdiği yeni yükselen değerler "amaca ulaşmak için her yol mübahtır" ve "**altta kalanın canı çıksın**" felsefelerini öne çıkarıyor. Bu kavramları birebir benimseyen yarışmacılar da olaya aldatma, gözyaşı, mümkün olduğunca yalan ve entrika katarak ortaya kötü yönetilmiş ve kötü oynanmış teatral bir seyirlik çıkarıyorlar.

Ekranın diğer tarafında ise izleyiciler hiç tanımadıkları ama muhtemelen kendi hayatlarında benzerleri bulunan ya da kendilerine bir nedenle yakın buldukları bir grup insanın birbirlerini aşağılamalarını, kavga etmelerini ve ödüle ulaşmak için her şeyi yapmalarını seyrediyor(uz). Kimileri gece yarıları vakit bulunca, kimileri akşam yemekleri sırasında ailecek, kimileri ise bizzat bu programları arayarak, stüdyolara giderek ve bir yarışmacının fanatiği olarak katılıyor bu şova.

Dünya televizyonları "Reality Show" kavramıyla ilk kez 1989 yılında MTV'de yayınlanmaya başlayan "Real World (Gerçek Dünya)" aracılığıyla tanıştı. Birbirini hiç tanımayan yedi gencin birkaç ay süreyle aynı evde, kendilerini 24 saat boyunca takip eden kameralarla yaşadıkları program yıllardır devam ediyor.

Türkiye'nin "Reality Show" türündeki yarışmalarla tanışıklığı 2001 yılında Show TV'de yayınlanmaya başlayan, dünya televizyonlarında "Big Brother (Büyük Birader)" adıyla bilinen "Biri Bizi Gözetliyor" ile başladı. Yarışma, bu türün belki de ana teması olan "başkalarının hayatını gözetleme" durumunu baştan kabul ederek yarışmanın özgün isminden çok daha başarılı bir isimle yayınlandı Türkiye'de. Daha sonra 2003 yılının ortasında, yurtdışında "Bachelorette (Bekar)" adıyla yayınlanan evlilik temalı yarışma, "Ben Evleniyorum" adıyla Türkiye'de yayınlanmaya başlandı. Bunu Avrupa ve Amerika televizyonlarının gözbebeği olan ve son iki yılda yepyeni müzik starları yaratan "American Idol" adlı yarışmanın "Pop Star Türkiye" ismiyle yayınlanması izledi. Geçen yıl Amerika'nın en çok konuşulan şovu olan ,16 kişinin arasından, verilen işleri en kârlı ve başarılı bitirenin çok yüksek bir maaşla büyük bir şirketin başına geçirildiği, Amerika'da medyatik iş adamı Donald Trump tarafından sunulan "The Apprentice" var bir de. Bu yarışma da Türkiye'de "Çırak" adıyla yayınlandı. Kim bilir diğerlerine göre daha anlamlı bir yarışma olduğu söylenebilir belki de...

Bu programların son yıllarda Türk ve dünya televizyonlarında bu kadar fazla olmasının nedenlerinden biri hiç şüphesiz prodüksiyonlarının dizilere göre oldukça ucuz olması. Çünkü alınan yüksek reytingler sonucu gelen reklamlar, yarışma sırasında kullanılan ürünlerin reklamları, yarışmadan sonra piyasaya sürülen ürünler var ve elbette bu para akışını devam ettirebilecek yeni yeni inanılmaz "reality show"lar...

Kanallar internette düzenledikleri yarışmalarla yeni ve yaratıcı şovlar arar oldu ama seyircilerin artık birbirinin tekrarı ve taklidi bu programları seyretmekten sıkıldığı ve yakında sadece en iyi olanların yayına devam edeceği konuşulsa da programlara olan ilgi hiç de azalacağa benzemiyor.

*Özkan Cangüven'in "Ah Şu Yalan Dünya" adlı yazısından uyarlanmıştır*

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Sözü edilen yarışmalarda gerçek olan sadece ortada oyuncu ve senaryo olmaması. | ☐ | ☐ |
| 2. Yarışmalarda görülen olaylar inandırıcı. | ☐ | ☐ |
| 3. "Biri Bizi Gözetliyor" yarışmasının adı içeriğiyle örtüşmüyor. | ☐ | ☐ |
| 4. Yayınlanan yarışmaların pek çoğu anlamsız. | ☐ | ☐ |
| 5. Gelecekte de insanlar bu yarışmalara ilgi göstermeye devam edecek.. | ☐ | ☐ |

| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. İnsanların bu yarışmalara katılmasının tek nedeni popüler olmanın yükselen bir değer olmasıdır. | ☐ | ☐ |
| 2. Bu yarışmaların izlenme nedeni, izleyicilerin ekrandaki olaylar ile hayatları arasında bir şekilde paralellik kuruyor olmasıdır. | ☐ | ☐ |
| 3. Bu yarışmalar izleyicilerin hayatlarında birbirlerinden farklı yoğunlukta yer tutuyor. | ☐ | ☐ |
| 4. Yarışmacılar kazanma amacıyla doğallıktan uzaklaşıyor. | ☐ | ☐ |

Yarışma programlarının maliyetinin ucuz olma nedenleri,

- ☐ çok izlendikleri için yayınları sırasında çok reklam alabiliyor olmaları.
- ☐ yarışmacıların kullandıkları ürünlerin reklam malzemesi olarak kullanılabiliyor olması.
- ☐ oyuncu olmayan insanlarla çekildiği için onlara fazla para ödenmemesi.
- ☐ yarışma ve yarışmacıların popülaritesi sayesinde piyasaya yeni ürünler sürülmesine ve bu ürünlerin satılmasına olanak vermesi.

"Altta kalanın canı çıksın" deyimi ________ ile ilgili değildir.

☐ acımasızlıkla ☐ bencillikle

☐ kıskançlıkla ☐ çıkarcılıkla

**"Bu programların ne kadar gerçek oldukları ve gerçeği yansıttıkları tartışılmalı."**

- ☐ Bu programların gerçeği yansıtıp yansıtmadığını tartışmak gerek.
- ☐ Bu programların gerçeği yansıtıp yansıtmadığı konusunda farklı görüşler var.
- ☐ Bu programların gerçeği yansıttığı doğru değil.
- ☐ Bu programların gerçeği yansıttığına inanmıyorum.

## 19 Seçelim, tartışalım

### Ben Yarışır mıyım?

- Hangi yarışmada olmayı tercih ederdiniz? Niçin?
- Bu yarışmalardan hangisini izleyici olarak takip edebilirsiniz? Niçin?
- Ülkenizde bu yarışmalardan ya da benzerlerinden en çok ilgi göreni hangisi? Sizce niçin?

Muhteşem Yarış (Amazing Race): İkişer kişilik altı takım sınırlı bir bütçeyle dünyanın çeşitli köşelerindeki ipuçlarını takip ederek son duraktaki 1 milyon doları kazanmak için savaşır. Her durağa en geç gelen takım elenir. Takımlar birbirlerini görmeden yetenekleri doğrultusunda yalnızca zamana karşı yarışır.

Köstebek (The Mole): 10 kişi kendilerine verilen görevleri yerine getirmeye çalışırken, aralarından biri köstebeklik yapıp verilen görevleri baltalamaya çalışır. Her bölümün sonunda köstebeği yakalamaya en uzak kişi yarışmadan atılır ve yarışmanın sonunda köstebeğin kim olduğunu bilen yarışmayı kazanır.

Hayatta Kalan (Survivor): Sekiz kadın ve sekiz erkekten oluşan yarışmacılar ıssız bir adada yemek, içecek ve sığınacak bir yer bulmak ve kendilerine bir dünya kurmak için kıyasıya mücadele eder. Her hafta adadan bir kişiyi elerler. Kazanan 1 milyon dolar alır.

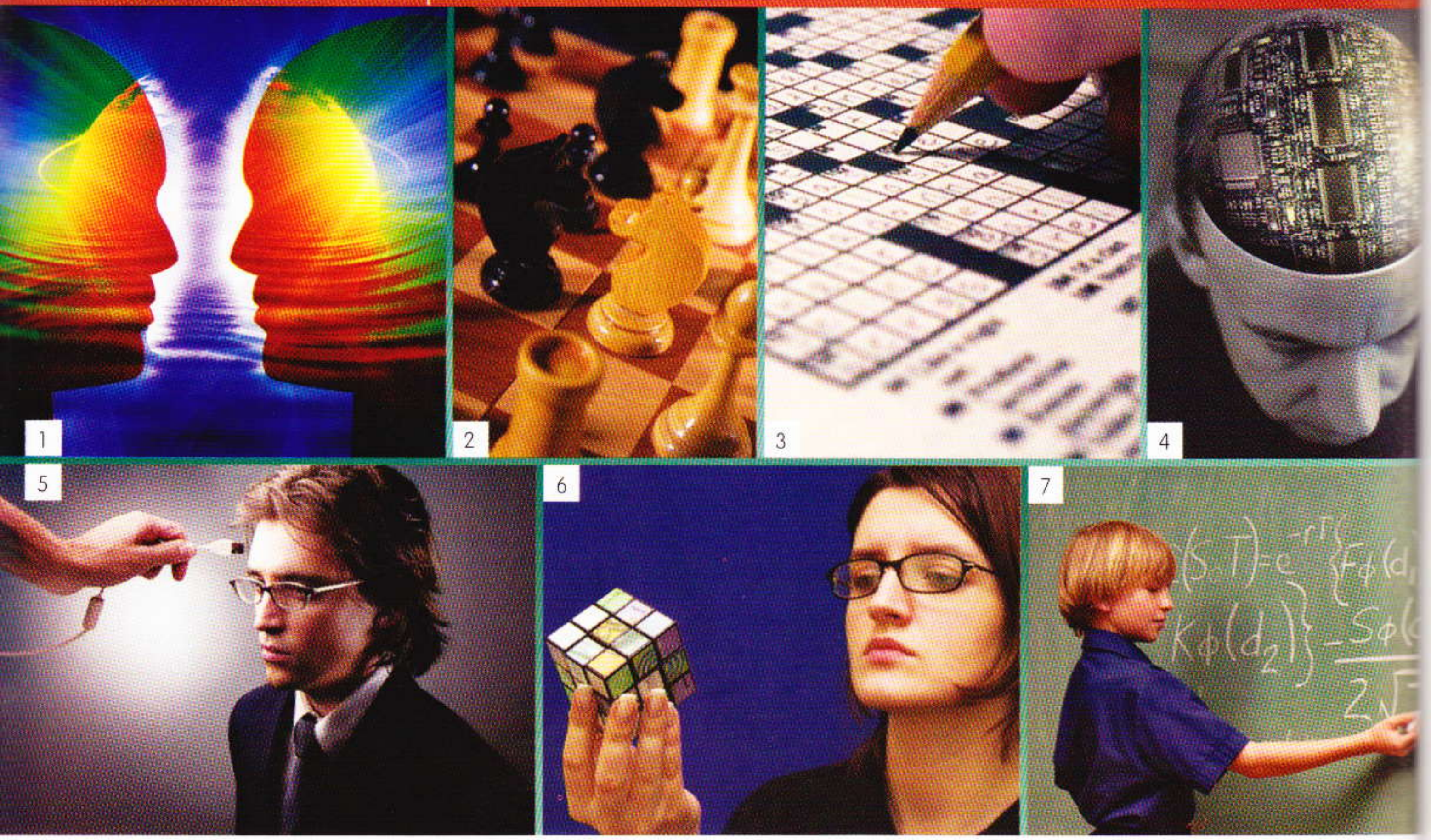
Kuğu (The Swan): Fiziksel olarak oldukça problemli kadınları alıp onları baştan aşağı yenileyip en sonunda gerçek bir güzellik yarışmasıyla birinciyi seçmeye dayalı bir yarışma programı. Yarışmacılar üç ay boyunca kendilerini göremezler ve gördükleri zaman da tanıyamazlar zaten.

Bekâr (Bachelorette): Bekâr bir kız veya erkek, karşı cinsten 25 kişiyle tanışır. Her hafta sonunda daha iyi tanımak istediklerine bir gül vererek yarışmada kalmalarını sağlar. Sonunda kendine en uygun partneri edinmeyi hedefler.

Biri Bizi Gözetliyor (Big Brother): Birbirini tanımayan 15 kişi 100 gün boyunca kameralarla dolu bir evde, taksicilikle geçinerek yaşar. Her hafta izleyiciler tarafından en az sevilen kişi elenir.150.000 Lira ödül birincinin olur.

# 11 İnsanın Büyük Sırrı

## 1. Bizi Biz Yapan Beyin




### 1 Bulalım

Yaşadığımız dünyayı algılarken beş duyumuzdan yararlanıyoruz. Koku ve tat duyumuz geçicidir. NLP (Nörolinguistik Programlama) uzmanlarına göre, her birey bu duyulardan birini algılamada baskın olarak kullanıyor ve bu da o bireyin "Temsil Sistemi"ni yani beyninin dünyayı nasıl algılayıp kaydettiğini gösteriyor.

1) **İşitseller**: Duyduklarını hatırlarlar. Duyarak, dinleyerek ve konuşarak öğrenirler. Konuşmaları akıcı ve canlıdır. Müziği severler. Şarkı sözlerini hemen öğrenirler. Melodik bir ses tonları vardır. Yazarken sesli tekrar yaparlar. Gürültüden hemen rahatsız olurlar. Bir işitseli, eş seçiminde ses tonu etkilemiştir. Güzel sözler duymayı severler. İşitsel biri, eşinden kendisini sevdiğini sık sık tekrarlamasını ister. Dil kullanımlarında , "Daha önce tartışmıştık, konuşalım,kelimesi kelimesine, kulaklarını tıkamak..." sözleri çoğunluktadır.

2) **Görseller**: Gördüklerini hemen hatırlarlar, sessiz okumayı ve resimli romanları severler. Gördüklerini ve okuduklarını hatırlamaları, renk kullanmaları, resimlerle ve kelimelerle düşünmeye yatkın olmaları dikkat çeker. Planlı ve programlıdırlar. Öğrenirken hayallerinde resmi görürler. Hızlı okurlar. Eşlerine karar verirken fiziksel yapı önemlidir. Gezmekten, manzara izlemekten hoşlanırlar. Dil kullanımlarında; "Öyle görünüyor ki, farklı bir açı, bunu tekrar inceleyelim, kör nokta,yakından bakıldığında..." gibi sözler çoğunluktadır.

3) **Dokunsallar**: Onların algı sistemi dokunmak üzerinedir. İnsana dokunur ve yakın dururlar. Duygulara önem verirler.Yaşananları bütünsel hatırlarlar. En önemli öğrenme şekilleri yazarak, karalayarak, model ve deney yaparak öğrenmedir. Duyduklarını ve gördüklerini hatırlamakta zorlanırlar. Bir dokunsalı, eşinin ilk dokunuşu etkilemiştir. İçinden konuşur. Sevdiğini kolay söylemez. En çok kullandıkları sözler "Anlamı yakalayın, tam isabet, teması sürdürelim, daha derine inmek gerekir..."

**DURUM EKLERİ (yan işlevler)** — -(y)E, -DE, -DEn

| Ad/Eylem | Ek | İyelik Eki | Ek |
|---|---|---|---|
| doğru, hafta, düşünce, | | -m/-ım/-im/-um/-üm | -a /-e / -ya / -ye / -na / -ne |
| inat, sen, lira, heyecan, | | -n/-ın/-in/-un/-ün | -da /-nda /-de / -nde |
| sen, yorgunluk, gömlek | | -sı/-si | -ta / -te |
| ay, iki, sene | | -ı/-i/-u/-ü | -dan / -ndan / -den / -nden |
| ... | ... | -mız/-miz | -tan / -ten |
| rahatsız et | -ma / -me | -ımız/-imiz/-umuz/-ümüz | |
| gel | -mak / -mek | -nız/-niz | |
| | -ış / -yış | -ınız/-iniz/-unuz/-ünüz | |
| | -iş / -yiş | -ları/-leri | |
| | -uş / -yuş | | |
| | -üş / -yüş | | |

**Örnekler**

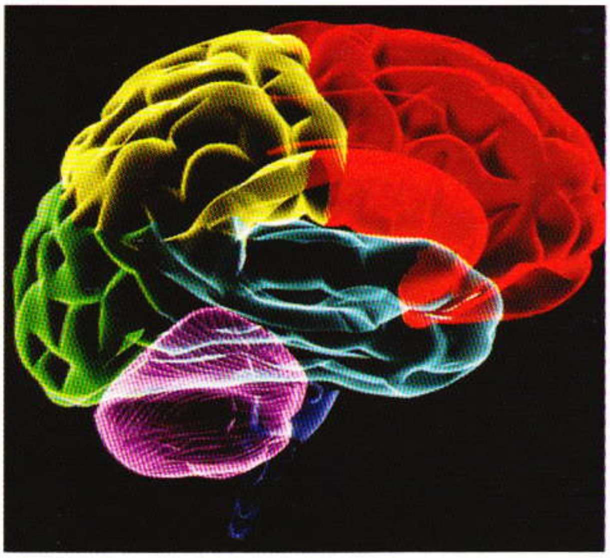
*Bu parayla tanesi beş yüz bin liradan üç ev alabilirsiniz.*
*İlk gelişinde burayı pek sevmemişti. Ama artık öyle düşünmüyor.*
*Sınav haftaya da yapılmayacakmış, gelecek aya ertelenmiş.*
*Ne söylesem inadına tersini yapıyor.*
*İnadından özür dilemedi benden.*
*Ne yapsak kabul etmedi. Düşüncesinde ısrar ediyor.*
*Bu çiçekler sana.*
*Ne kadar güzel resim yapıyorsun. Hayranım sana.*
*Onu birden karşımda görünce heyecandan dilim tutuldu.*
*Ben onun beni ikide bir rahatsız etmesine alışığım.*
*Bir bakışta anladım onu asıl biri olduğunu.*
*Bu gömlekten bende de var.*
*Sen doğrudan eve gel. Ben alışveriş yaptım.*
*Yorgunluktan ölmek üzereyim.*
*Seneye otuzuma basacağım.*
***Bir bakmada anladım onu asıl biri olduğunu.***

## 2 Tamamlayalım

1. Bu kurabiyelerden kar etmemiz için kilosunu en az 15 Lira *dan*____ satmamız gerek.
2. Oğlum bisiklete binmeyi ilk deneme________ öğrendi.
3. Sorunuz yoksa hafta________ aynı saatte buluşmak üzere toplantıyı bitirebiliriz.
4. Bana emir verir gibi konuşmasından öyle nefret ediyorum ki inat________ söylediklerini yapmıyorum.
5. Yemek________ misafir gelecek ama ben hala ofisteyim ve hiçbir şey hazırlayamadım.
6. Dolaptaki tatlıyı yarın________ yaptım, kimse dokunmasın.
7. Yıllar sonra onu karşımda görünce şaşkınlık________ ne söyleyeceğimi bilemedim.
8. Onun her defasında kalbimi kırıp sonra özür dileme________ alışkınım ama bu kez onu affetmeme________ kararlıyım.
9. İki kardeş öyle sık tartışıyorlardı ki aileleri çareyi odalarını ayırmak________ buldu.
10. Biliyorum bu karışımın tadı çok kötü ama sana çok iyi gelecek. Zaten küçük bir bardak, haydi bir dik________ iç.
11. İlk gör________ aşka inanır mısınız?
12. Bu problemin çözümü için sana onca öneri sunuyorum ama sen sorun çıkar________ ısrar ediyorsun.
13. Üniversiteye kayıt yaptırabilmem için Türkçe kursundan diplomamı en geç Ağustos________ almam gerek.
14. Söz________ çok yardımseverdir ama bir tek zor günümde bile bana yardım ettiğini hatırlamam.
15. Görünür________ ofisteki herkes birbirini çok seviyor ama işin aslı hiç de öyle değil.
16. Bugün günler________ ne?
17. Bu pantolon________ bende de var. Aynı mağazadan almış olmalıyız.
18. Bana kalırsa ona böyle imalarda bulunmak yerine niyetini doğru________ söylemelisin.
19. Ondan hoşlanmadığımı da nere________ çıkardın? Ben öyle bir şey söylemedim ki. Yalnızca bana biraz soğuk birisi gibi geldi dedim.
20. Bir haftadır her gün sınavlara girip çıkıyorum. Her gece sabahlara kadar ders çalışıyorum. Bugün de uyumazsam uykusuzluk________ bayılacağım.
21. Seni anlamayacağını nere________ biliyorsun? Daha önce onunla konuşmayı hiç denemedin ki!
22. Katılacağı konferansta bir aksilik yaşamamak için bütün hazırlıklarını bir hafta önce________ bitirdi.

## 3 İşaretleyelim, eşleyelim, anlatalım

### Beyninizin Hangi Lobu Çalışıyor?



| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Ned Herrmann'ın nörolojiyle ilgilenme nedeni | ☐ | ☐ |
| 2. Herrmann'dan önce beyinle ilgili çalışmalar konusunda bilgi | ☐ | ☐ |
| 3. Herrmann'ın lobları renklerle adlandırmasının nedeni | ☐ | ☐ |
| 4. Herrmann'ın testinde yer alan sorular | ☐ | ☐ |
| 5. Beyinde, istenilen lobu baskın hale getirmek için yapılması gerekenler | ☐ | ☐ |
| 6. İnsanların birbirinden farklı olmasının nedeni | ☐ | ☐ |

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Beynimizde hangi lobun baskın olacağı büyük ölçüde doğuştan getirilen özelliklerle belirleniyor. | ☐ | ☐ |
| 2. Aile içi ve okul öncesi eğitimimiz beynimizde hangi lobun baskın olacağında etkilidir. | ☐ | ☐ |
| 3. Psikolojinin renkler için söyledikleriyle Hermann'ın çalışmalarının sonuçları uyuşmuyor. | ☐ | ☐ |
| 4. Yedi yaşımızdan sonra baskın beyin lobumuz değişemiyor. | ☐ | ☐ |
| 5. Beyin lobları incelemesi, şirketlerin eleman seçimi ve kişilerin doğru eşleri bulabilmeleri için yapılıyor. | ☐ | ☐ |
| 6. Beyin konusunda yapılan çalışmalar insan davranışını çözümlemeye hizmet ediyor. | ☐ | ☐ |

1. Acele işe şeytan karışır.
   ☐ yeşil ☐ mavi ☐ kırmızı ☐ sarı
2. Âşığa Bağdat sorulmaz.
   ☐ yeşil ☐ mavi ☐ kırmızı ☐ sarı
3. Atın ölümü arpadan olsun.
   ☐ yeşil ☐ mavi ☐ kırmızı ☐ sarı
4. Eşeğini sağlam kazığa bağla.
   ☐ yeşil ☐ mavi ☐ kırmızı ☐ sarı
5. Önüne bakma sonuna bak.
   ☐ yeşil ☐ mavi ☐ kırmızı ☐ sarı
6. Bin dost az, bir düşman çok.
   ☐ yeşil ☐ mavi ☐ kırmızı ☐ sarı
7. Gönül ferman dinlemez.
   ☐ yeşil ☐ mavi ☐ kırmızı ☐ sarı
8. Bugünün işini yarına bırakma.
   ☐ yeşil ☐ mavi ☐ kırmızı ☐ sarı

Mavi lob baskın olanlar: ____________________

Yeşil lob baskın olanlar: ____________________

Kırmızı lob baskın olanlar: ____________________

Sarı lob baskın olanlar: ____________________

*Bence benim beynimde baskın lob* ____________________

*Çünkü* ____________________

## 4 Dolduralım, eşleyelim

### Kadın ve Erkek Beyni Farklı mı?



Kadın ve erkek beyni arasında tabii ki fizyolojik, anatomik ve biyolojik farklar var. Bu farklardan bazılarına ve onların neden olduklarına bir göz atalım istedik.

Kadınların beyinleri erkeklerden daha küçük ancak kadınlarda gri hücreler daha fazla. Gri hücreler beyinin düşünmemizi sağlayan kısımları. Erkek beyni daha büyük olmasına rağmen her iki cinsiyetin de zeka testlerinde eşit derecede performans göstermesi bu şekilde açıklanıyor. Erkeklerin gri hücrelerinin daha az olmasına karşın beyaz hücreleri daha fazla, bu hücreler ise uzak bölgeler arasındaki bilgi transferini sağlıyor. Bu da kadınların neden sözel ifade becerilerinde erkeklerden daha iyi olduğunu ve erkeklerin sanal konularda kadınlardan daha iyi olduğunu açıklıyor.

Bir görüntüleme çalışmasında erkeklerin bir iş yaparken beynin her iki tarafında da farklı beyin bölgelerinin aktive olduğu belirlenmiş. Kadınlarda ise aktive olan bölgeler beynin sadece sağ tarafındaymış.

Tüm bunların yanı sıra kadın ve erkek beyninin farklı olmasının aşağıdaki örnekler gibi farklı sonuçları da var.

**Yön bulma:**

Kadınlar çevrelerinde yön bulmak için belirli işaretleri kullanırken erkekler pusula yönlerini kullanıyorlar.

**Zihinsel beceriler ve hafıza farklılıkları:**

Beyin yaşlandıkça doku hacmi azalır ve sıvı miktarı artar. Bu etki kadınlarda erkeklerde olduğundan daha az şiddetlidir. Bu da kadınların yaşları ilerlese de matematik, düşünme vb. zihinsel becerilerinde daha az gerileme olmasını sağlıyor. Ancak konu unutkanlık olunca kadınlar unutkanlığa erkeklerden daha fazla eğilimli. Yani hafıza konusunda erkeklerin gerisinde kalıyorlar. Bunun nedeni de muhtemelen kadınların sinir hücresi ve sinir hücreleri arasındaki bağların kaybına daha yatkın olmasıdır deniliyor. Ancak hatırlanacak şey insanların yüzüyse, kadınlar bu konuda erkeklerden daha iyi.

**Dil farklılıkları:**

Yaşayan beynin görüntülendiği çalışmalarda kadınların dinlerken beynin her iki tarafındaki sinir hücrelerinin de aktive olduğu gözlenirken erkeklerin beyninin sadece bir tarafının aktive olduğu gözlenmiş.

Erkekler ve kadınlar tek kelimeleri benzer şekilde işliyor. Ancak bütün bir cümlenin yorumlanmasında erkekler beyinlerinin tek tarafını kullanırken kadınlar her iki tarafını da kullanıyorlar.

Erkek çocukların disleksi gibi gelişimsel dil bozuklukları olma sıklığı kız çocuklarından daha fazla. Çocukluktaki farklara rağmen yetişkin kadınların erkeklerden daha az dil bozukluğu olup olmadığı net değil.

*Dilara Koçak'ın aynı adlı yazısından uyarlanmıştır*

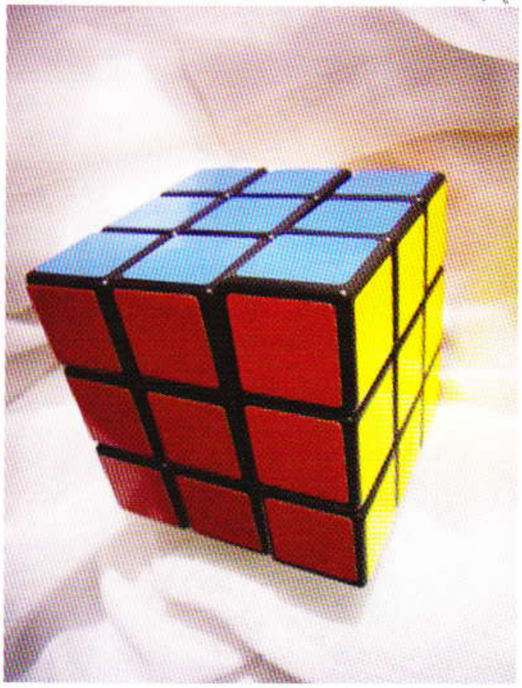
| | Kadın | Erkek |
|---|---|---|
| Yön bulma | *İşaretleri kullanır* | *Pusula kullanır* |
| Hafıza kaybı | | |
| Zihinsel beceriler | | |
| Tümcelerin yorumlanması | | |
| Dil bozuklukları | | |

1. Kadınlar ve erkekler bir iş yaparken
2. Kadın ve erkek beyinlerinin büyüklüklerinin farklı olması
3. Erkekler daha fazla beyaz hücreye sahip olduğundan
4. Beynin düşünmemizi sağlayan kısmı
5. Kadınlar daha fazla gri hücreye sahip olduğundan
6. Beyaz hücreler

- [ ] zeka düzeylerini etkilemiyor.
- [ ] gri hücrelerdir.
- [ ] uzak bölgelerdeki bilgi transferini sağlıyor.
- [ ] sözel ifade becerileri daha kuvvetli.
- [ ] sanal konulardan daha iyi anlıyorlar.
- [1] beyinlerinin farklı bölgeleri aktive oluyor.

### 5 Yanıtlayalım

1. Hayatınızda hiç zeka testine girdiniz mi? Sizce bu testler güvenilir mi? Niçin?
2. Akıllı, zeki, aptal, saf, kurnaz. Hangileri sizi tanımlamak için daha uygun? Niçin?
3. Akıllı, zeki, aptal, saf, kurnaz insanlar arasındaki farklar nelerdir?
4. Güzel, zeki, zengin, iyi, akıllı. Bunlardan sadece ikisini seçmek zorunda kalsaydınız hangilerine sahip olmak isterdiniz?
5. Hayatınızda tanıdığınız en zeki ya da akıllı insan kim?
6. Size göre matematikte iyi ama sosyal hayatta başarısız biri zeki olabilir mi? Niçin?
7. Sizce zeka, yaratıcılık ve espritüellik arasında bir bağlantı var mı? Nasıl?
8. Türkçeyi iyi bilmek ve kullanmak zeki olduğunuzun göstergesi olabilir mi? Niçin?
9. Sizce zeka ya da akıl düzeyi geliştirilebilir mi? Nasıl?
10. Oynadığınız bir zeka oyunu var mı? Hangisi?



### 6 İşaretleyelim, dolduralım

#### Zekanın Kaç Türü Var?



| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Sorun çözme becerisi zekanın içeriklerinden biridir. | ☐ | ☐ |
| 2. Zeka doğuştan gelen ve asla değiştirilemeyen bir potansiyeldir. | ☐ | ☐ |
| 3. Zeka düzeyi ile başarı arasında bir ilişki yoktur. | ☐ | ☐ |
| 4. Bir insanın baskın zeka türü onun öğrenme biçimini de ortaya koyar. | ☐ | ☐ |
| 5. Çocukların kendilerine en uygun mesleği seçebilmeleri ne kadar zeki olduklarıyla ilgilidir. | ☐ | ☐ |

| Zeka Türü | Yetenek ve Becerileri | İlgi Alanları-Hobileri | Uygun Meslekler | Zekanız |
|---|---|---|---|---|
| Sözel Zeka | | | | ☐ |
| Sayısal Zeka | | | | ☐ |
| Görsel Zeka | | | | ☐ |
| İşitsel Zeka | | | | ☐ |
| Sosyal Zeka | | | | ☐ |
| İçsel Zeka | | | | ☐ |
| Doğa Zekası | | | | ☐ |

**ULAÇLAR** — -mE/(y)İş + iyelik + -(n)dEn önce/sonra/itibaren

| Eylem | Ek | İyelik Eki | Ek | | Örnekler |
|---|---|---|---|---|---|
| belirle<br>başla<br>bulun<br>keşfedil<br>gel | -ma<br>-me<br>-ış-(y)ış<br>-iş/-(y)iş<br>-uş/-(y)uş<br>-üş/-(y)üş | -m/-ım/-im/-um/-üm<br>-n/-ın/-in/-un/-ün<br>-sı/-si<br>-ı/-i/-u/-ü<br>-mız/-miz<br>-ımız/-imiz/-umuz/-ümüz<br>-nız/-niz<br>-ınız/-iniz/-unuz/-ünüz<br>-ları/-leri | -dan/-ndan<br>-den/-nden | önce<br>sonra<br>itibaren | *İşe başlamanızdan itibaren üç gün içinde eksik belgelerinizi tamamlayın.*<br>*İnsanın gen haritasının belirlenmesinden sonra birçok hastalığı önlemek mümkün olacak.*<br>*Senin anlattığın olay benim gelişimden önceydi.*<br>*Amerika kıtasının keşfedilmesinden itibaren dünyada yeni bir dönem başladı.*<br>*Matbaanın bulunuşundan önce kitaplar elle çoğaltılıyordu.*<br>*Amerika kıtasının keşfedilmeden itibaren dünyada yeni bir dönem başladı.* |

## 7 Tamamlayalım

1. Eski müdür o kadar disiplinliydi ki her gün mesainin başla*masından önce* işe gelir, kimlerin işe geç kaldığına bakardı.
2. Bu kampanyaya katılabilmeniz için faturasız hattınızın kullanıma açıl__________ en fazla 3 ay geçmiş olmalıdır.
3. Prof. Dr. Bekri Çetin, hastanelerinin 2000'deki açıl__________ bir buçuk milyon kişinin poliklinikte muayene edildiğini belirtti.
4. Toplantıda tüm belgelerin incelen__________ projelerde kullanılacak bütçe belirlendi.
5. Pavlov, köpeğine her yemek ver__________ zil çalmış, bir süre sonra köpeğin bu sese koşullanmasını sağlamıştı.
6. İstanbul'dan Ankara'ya git__________ Atatürk Havalimanı'nda gazetecilerin sorularını yanıtlayan Maliye Bakanı "Kriz çözülecek." dedi.
7. Yazının bulun__________ geçen bunca yılın sonunda hala kaleme alınmamış düşünceler var mı?
8. Kayıt olunan kursun bitiş__________ terk edilmesi durumunda hiçbir geri ödeme yapmamaktayız.

## 8 İşaretleyelim, açıklayalım

1. Akıllı insan herkesten öğrenen insandır. (Montaigne)
   ☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum. Şöyle ki ____________________.
2. İnsanın aklı çoğaldıkça can sıkıntısı da çoğalır. (Dostoyevski)
   ☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum. Şöyle ki ____________________.
3. Akıl da bir tarla gibi ekilmeye ve bakılmaya gereksinim duyar. (Cicero)
   ☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum. Şöyle ki ____________________.
4. İnsan, aklın sınırlarını zorlamadıkça hiçbir şeye ulaşamaz. (Einstein)
   ☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum. Şöyle ki ____________________.
5. Akıllı olmak bir şey değildir, önemli olan aklını kullanabilmektir. (Descartes)
   ☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum. Şöyle ki ____________________.
6. Aklı olmayan insan mutlu da olamaz. (Schopenhauer)
   ☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum. Şöyle ki ____________________.
7. Çok akıllı insanlar büyük zayıflıklara ve büyük erdemlere sahip olabilir. (Descartes)
   ☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum. Şöyle ki ____________________.
8. Ne yazı ki vücudun çökmesi aklın olgunluk dönemine rastlar. (Ahmet Haşim)
   ☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum. Şöyle ki ____________________.

9 İşaretleyelim, belirleyelim

# Zeka
# Bir İşe Yarar mı?



Mutlu Tönbekici



Bu kadar **peşinde olunan** ama sahibine hiç faydası olmayan başka bir şey var mıdır? Hani, överiz karşımızdakini "çok zekisin" falan diye ama mesela zeki olduğu için ekstradan sevilen, ekstradan para verilen, "Çoluğumuz çocuğumuz zeki olsun." diye evlenilen, bu yüzden tercih edilen? Yok öyle bir şey. Vasatların şansı daha yüksek! Her konuda...

**Her yere çekebilirsin** bir vasatı... Ama zekiyi? İtemezsin, kakamazsın, laf edemezsin... Bir baş belasıdır! İş beğenmez, okul beğenmez, yer beğenmez, yurt beğenmez, eş beğenmez... Harcandığını düşünür, düşünür, dertlenir. Kendi dertlendiği yetmez, etrafındakilerin hayatını da bir ıstıraba dönüştürür. Istırabı sadece yer, yurt, eş yüzünden değildir. Etrafı aptallarla doludur ve ha bire onların aptallıklarını düzeltir. Düzeltmeye mecbur kalır. Neden? Aptallığı ilk fark eden odur da ondan. Bu yüzden ilk yardım yine ondan gelecektir.

Bir zeki, bir aptal karşısında aptaldan daha çaresizdir. Çünkü aptal bir çare peşinde değildir zaten. O pek şeyin farkında değildir. Farkında oldukları ona yeter de artar. Zeki ise çaresizdir. Herkesin henüz emeklediği yerlerden o çoktan geçmiştir. Çaresizdir çünkü aptallık çirkinlik gibi zorlayarak da olsa düzeltilebilen bir şey değildir. "Zayıfla, makyaj yap, güzel giyin." denilebilir bir çirkine ama aptala ne diyeceksin? Ne diyeceksin? Onun modeli böyle işte.

Genç zekiler en çok ıstırap çekenlerdir. Çünkü kalabalıktan, yani aptallardan kendilerini soyutlayabilecekleri ortama henüz kavuşamamışlardır. Kalabalık içinde öğrenmek zorundadırlar. "Tamam, geç! Anladım! Tekrar edip durma aynı şeyi!" Zekinin kafasından başka tek bir cümle geçmez. Çoook sıkılırlar çoook!

Delikanlı zeki, kendini beğenmişliğin doruk noktasındadır. Herkesin kapasitesini bilir artık onlar. Bir çırpıda. Şıp diye anlarlar. Bilmek onu mutlu eder mi? Etmez. Sürpriz yoktur. Zekinin derdi mutsuzluk değildir. Esas derdi sıkıntıdır onun. Çoğu yerde çoğu zaman sessiz kalmak zorundadır. Kendine ait olmayan düşünceleri kendine ait olmayan bir sesle ifade eder.



Bu yüzden, çocuklarınız süper zeki değil diye **hayıflanmayın** sakın. Zeki olduğunu düşünüyorsanız mümkün olduğunda bulgur, hamur falan yedirin. Gelişmesin. Her damla fazla zeka bir ömür acı demek...

**peşinde olmak**

- [ ] takip etmek
- [ ] ardından yetişmek
- [ ] çok istemek
- [ ] yanında götürmek

**her yere çekmek**

- [ ] uzatmak
- [ ] ilgiyi toplamak
- [ ] aldatmak
- [ ] yönlendirmek

**hayıflanmak**

- [ ] özenmek
- [ ] üzülmek
- [ ] pişman olmak
- [ ] kızmak

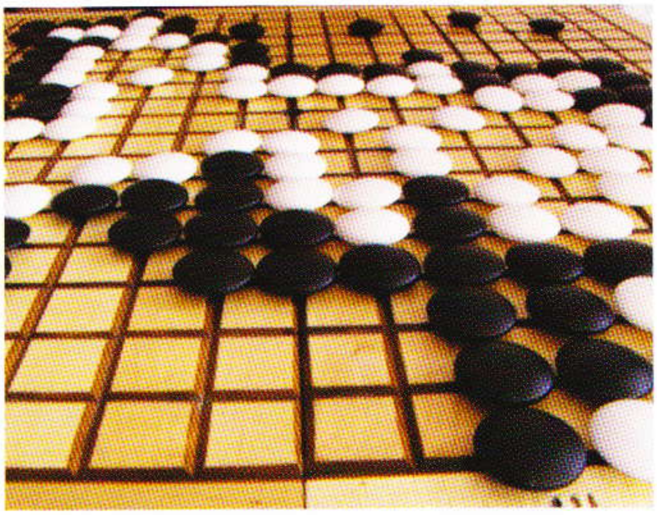
| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Herkes zeki olmak ister ama aslında zeka sosyal hayatta kişinin fazla işine yaramaz. | ☐ | ☐ |
| 2. Zeki insanlar çevrelerinde sevilmez. | | |
| 3. Zeki kişiler hak ettikleri yerde olmadıklarına inanır, dertlenirler. | ☐ | ☐ |
| 4. Zeki kişiler sürekli yapılan yanlışları düzeltmek zorunda kalırlar. | ☐ | ☐ |
| 5. Bir aptalın akıllanması mümkün değildir. | ☐ | ☐ |
| 6. Bir insan hem zeki hem de gençse daha kibirli olur. | ☐ | ☐ |
| 7. Bir insan çok zeki de olsa karşısındakinin kapasitesini anlayamaz. | ☐ | ☐ |
| 8. Zeki kişiler karşısındaki kişinin aptal olduğunu ortaya çıkarmaya çalışır. | ☐ | ☐ |
| 9. Zeki bir insan karşısındaki insanlarda da mükemmelliği arar. | ☐ | ☐ |

| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Yazarın "aptal" olarak nitelediği insanlarla nasıl sosyal iletişim kurduğu | ☐ | ☐ |
| 2. Yazarın normal zeka ölçülerine sahip insanlarla ilgili görüşleri | ☐ | ☐ |
| 3. Yazarın kendisini hangi zeka kategorisine soktuğu | ☐ | ☐ |
| 4. Yazarın zeki kişilerin şanslı oldukları konular | ☐ | ☐ |

Metinde katıldığınız yargıların altını çizin.

## 10 Tamamlayalım, özetleyelim

### GO Oyunu



GO oyununun tarihi ________ kadar uzanmaktadır. Rivayete göre oyunu Shun adındaki ________, ________ için icat etmiştir. GO, oynandığı ülkelerin ________ ve ________ etkilemiştir. Uzakdoğu'da GO yalnızca bir oyun değil, ________.

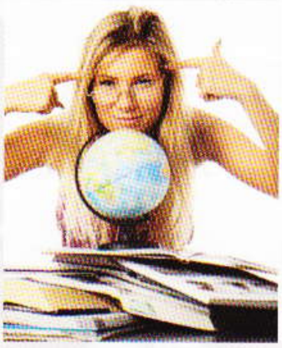
GO da satranç gibi bir ________, fakat ondan çok daha farklıdır. Çünkü ________ ________ ________.

GO oynayan bir insan zamanla ________, ________ ve ________ öğrenir. GO, ________ dayalı bir oyun gibi görünür ama oyunda ________ ve ________ entrikalardan üstündür.

- [ ] oyuncu sayısı
- [ ] malzemeler
- [ ] amaç
- [ ] kurallar

## 11 Okuyalım, işaretleyelim

### Çare Sizsiniz



"Herhangi bir uzmanlık becerisine sahip bir kişi ile aynı beceriye sahip olmasına karşın konusunda daha üstün olan birisi arasındaki farkın nedeni nedir?" Bu, 1970'li yılların başında matematikçi Richard Bandler ve dilbilimci John Grinder'ın sordukları bir soruydu. Bandler ve Grinder bu sorunun cevabını bulmak için mükemmel performansa sahip insanları modellemiş ve çalışmalarının sonunda diğer insanların da bu performansa ulaşabilmeleri için gerekli teknikleri oluşturmuşlardı. Böylece insanlar, 21. yüzyılda başarı biliminin yeni teknolojisi NLP Nörolingüistik Programlama kavramı ile tanıştı.

NLP, 'beyin dilinin programlanması' ile size daha iyi düşünebilmenizin, kendinizi daha doğru ifade edip daha etkili iletişim kurarak başarı kazanabilmenizin yollarını gösteren bir sistem olarak tanımlanabilir. Beyniniz, duyularınız ve iletişiminizi doğru olarak organize ettiğinizde arzuladığınız hedeflere, başarılara ve sonuçlara ulaşma kabiliyetinizi ifade etmektedir. NLP beyninizin nasıl çalıştığını, sözcüklerin beyniniz ile nasıl etkileşim kurduğunu ve istediğiniz sonuçlara ulaşmak için davranışlarınızı nasıl organize edeceğinizi araştırır. Yani bir yerde beyninizi ve davranışlarınızı gözden geçirip, bu davranışın kaynaklarını bulup yeniden programlar. NLP, tam anlamıyla uyumlu bir ilişkinin nasıl kurulup sürdürülebileceği konusunda yol gösterir. Bu nedenle kişi öncelikle kendine şu soruları sormalıdır: Gerçekleştirmek istediğim şey nedir? Mesajımı iletmenin en iyi yolu nedir?

Bu soruların yanıtı eski alışkanlıklarınızdan sıyrılmayı gerektirir. NLP'ye göre değişmek, şu ana kadar yaptıklarınızdan vazgeçip yeni ufuklara yelken açarak bu güne kadar ulaştığınız sonuçlardan çok daha iyisine sahip olmaktır.

NLP hangi alanlarda kimlere uygulanabiliyor? Çocuk, yetişkin her yaştan insan faydalanabileceği NLP'nin iş yaşamından aile içi iletişime uzanan geniş bir uygulama alanı var. Örneğin, iş yaşamında değiştirmek istenen çekingenlik, karamsarlık gibi özellikler, NLP uygulamaları ile yerini girişimcilik ve liderlik gibi özelliklere bırakıyor. Çocuklarda öğrenme güçlüğü, okul korkusu, dikkat eksikliği gibi konularda gelişimsel NLP uygulamaları söz konusu.

NLP bir sihir ya da mucize değil, bir farkına varıştır. NLP ile kendi hedeflerine ve hayatlarının anlamlarına ulaşmış kişilerin, hayata bakışları, kullandıkları modeller ve teknikleri kullanarak siz de istediğiniz başarıyı elde edebilirsiniz. Sorunlarınızın çözümleri aslında çok yakınınızda duruyor. Yapmanız gereken tek şey onlara ulaşacak doğru yola çıkmayı istemek. Ünlü şair Behçet Necatigil'in de söylediği gibi: Ya çaresizsiniz. Ya da çare sizsiniz.

Metinde NLP'nin

- ☐ çocuklar üzerinde yapılan uygulamaların sonuçları açıklanmıştır.
- ☐ insanlar arasındaki yaygınlığı konusuna değinilmiştir.
- ☐ beynin anlama kapasitesini artırdığı savunulmuştur.
- ☐ başarıya ulaşmak için beyindeki davranışların kaynaklarını tekrar programlamak olduğu açıklanmıştır.

NLP

- ☐ tesadüfen ortaya çıkmıştır.
- ☐ daha önce insanların kullanmadıkları teknikleri bulmuştur.
- ☐ insanların istediklerini elde etmesi konusunda yol göstericidir.
- ☐ anlaşılması zor olduğundan insanların kafasında soru işaretleri oluşturmuştur.

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Bandler ve Grinder uzmanlık bilgileri aynı olmasına rağmen başarı düzeyi yüksek insanların özelliklerini incelemiştir. | ☐ | ☐ |
| 2. NLP'in araştırdığı konular arasında beyin ve sözcüklerin birbirine olan etkisi vardır. | ☐ | ☐ |
| 3. NLP'ye göre insanlar başarıya ulaşmak için kendilerine kimlerle diyalog kurmaları gerektiğini sormalılar. | ☐ | ☐ |
| 4. İş hayatında kazancın iyi değerlendirilmesi NLP ile mümkündür. | ☐ | ☐ |

**SORU (imalı)**

| Eylem/Ad | – | Zaman Eki | ? | | Kişi Eki | Örnekler |
|---|---|---|---|---|---|---|
| sözleş | -ma | -(I)yor | mı | -DI / -(y)dI | -(y)Im / -m | Biraz daha tatlı almaz mısınız? |
| gel | -me | -DI | mi | -mIş / -(y)mIş | -sIn / -n | Seni üzmek ister miyim hiç? |
| bil | -mı | -(y)A | mu | | – | Neden hiç aramadın? Seni ne kadar merak ettiğimi bilmiyor musun? |
| ol | -mi | -(y)EcEk | mü | | -(y)Iz / -k | |
| ıste | -mu | -mIş | | | -(s)InIz / -nIz | Tam evden çıkacakken misafir gelmez mi? Sinemaya gidemedik. |
| çalış | -mü | -(E/I)r | | | -lar / -ler | Tam evden çıkacakken misafir gelmesin mi? Sinemaya gidemedik. |
| ... | -maz | | | | | Onun ne kadar dürüst bir insan olduğunu bilmez miyim? |
| sen | -mez | | | | | Sen de orada değil miydin? Neden "Ben görmedim" diyorsun? |
| orada | değil | | | | | Hastalandığını bilsem seni ziyarete gelmez miydim? |
| | | | | | | Ben de en az senin kadar çalışmıyor muyum? |
| | | | | | | Seninle saat ikide buluşmak için sözleşmemiş miydik? Neden geç kaldın? |
| | | | | | | Yemeği dışarıda yiyelim diyen sen değil miydin? Neden fikrini değiştirdin? |
| | | | | | | Seninle saat ikide buluşmak için sözleşmiş miydik? Neden geç kaldın? |

## 12 Tamamlayalım

1. Çok şaşırdık, sen bizi ziyaret et*der miydin*?
2. Aşk olsun, seni isteyerek kır__________ hiç? Beni uzun zamandır tanıyorsun.
3. Seni uyarmadığım için boş yere bana kızıyorsun, ben senin işten çıkarılacağını duysam sana hemen söyle__________?
4. Hanımefendi,burada boş yer var. Otur__________?
5. Niye hala evdesin? Seninle saat birde buluşuruz diye sözleş__________?
6. Neden işe geldin? Sen bu hafta rapor al__________?
7. Onur'u niye davet ettiniz ki? Onunla aynı ortamda bulunmayı istemediğimi bil__________?
8. Ne işiniz var burada? Size bugün ders olmayacağını daha önce hatırlat__________?
9. Ne demek işim var? Geçen hafta benimle şirket yemeğine geleceğine söz ver__________?
10. Sizin arkamdan geldiğinizi görmedim, yoksa kapıyı suratınıza kapat__________?
11. A: Selay'ı hatırladın mı?
    B: Hatırla__________? Çocukluğumuz beraber geçti onunla.
12. Yaşadığım bir sürü aksilikten sonra raporu yetiştirmeye çalışırken bir de elektrikler kesil__________?
13. Sıkıntılı günlerimde bana destek olmadınız hiç. Ben sizin zor günlerinizde yanınızda ol__________?
14. Yine mi küstünüz? Siz bir daha kavga etmemek konusunda yeni anlaş__________.
15. Nereye gidiyorsunuz? Beraber film izle__________?
16. Tam Gönül hakkında konuşurken birden odaya gir__________? Hepimiz donakaldık.

## 13 Yerleştirelim, tamamlayalım

hisset • sev • yap • düşün • başla • iste • gir

Son günlerde kendinizi yorgun ve bıkkın mı hissediyorsunuz? *"Hissetmez miyim"* dediğinizi duyar gibiyim. Kiminiz "Bu kadar stresli olduğunu bilseydim bu işte çalışmaya __________, "kiminiz" Bu parayla geçinemeyeceğimi bilsem daha iyi bir bölümü bitirip daha çok para kazanacağım bir işe __________?"diye kendi kendinize soruyorsunuz. Geçim derdi, modern hayatın zorlukları elinizde olmadan sizi strese sokuyor. Oysa öğrencilik hayatınızda idealleriniz vardı. Üniversiteyi bitirinceye kadar derslerden fırsatınız olmadığı için tatil yapamamıştınız. Çalışmaya başlayıp kendi paranızı kazanınca istediğiniz yerde tatil yapacağınızı __________? Her sene olmasa bile birkaç senede bir yurtdışına tatil __________? Kurduğunuz hayallere ne oldu? Artık hayaller iniz uzakta kaldı. Durun! Hemen öyle pes etmeyin. Siz isterseniz her şeyi başarabilirsiniz. Küçük bir NLP uygulaması bu konuda ilk adımı atmanız için size yardım edebilir. Bana bu uygulamada katılmak __________. Hepinizin deniz kenarını sevdiğini varsayarak uygulamaya başlıyorum "Hiç deniz kenarını __________"diyorsanız bu uygulama size çok uygun. Şimdi gözlerinizi kapatın ve güneşli bir günde deniz kenarında oturduğunuzu hayal edin. Sıkıntılarınızı büyük bir kaya parçası gibi düşünün. Oturduğunuz yerin sağına kaya parçasını bırakın. Kum taneciklerinin büyük kaya parçasını yavaş yavaş içine çektiğini ve kayanın giderek küçüldüğünü düşünün. Sıkıntılarınızın da küçüldüğünü hissedince kaya parçasının birden kuma battığını ve gözden kaybolduğunu düşünün. Beyninizdeki boşluğu güneşin sıcaklığının doldurduğunu hissedin. Sıkıntılarınızdan kurtulmak işte bu kadar kolay!

## 14 Dinleyelim, işaretleyelim
### Beyin Gücü mü, İllüzyon mu?



| Programda | Var | Yok |
|---|---|---|
| ☐ Cisimlerin yerini değiştirmenin insanlarda doğal olarak var olduğu | ☐ | ☐ |
| ☐ İnsanların beyni tam kapasiteli kullanılabilme yeteneği olduğu | ☐ | ☐ |
| ☐ İllüzyonistlerin telekineziyi sahne şovlarında kullanmaları | ☐ | ☐ |
| ☐ Telekinezi yeteneği geliştirmek için egzersiz yapılmasının gerekliliği | ☐ | ☐ |

Konuşmacılar konuyla ilgili fikirlerini açıklarken,

- ☐ konuyla ilgili terimlere yer veriyor.
- ☐ çeşitli belgelerden alıntı yapıyor.
- ☐ birbirleriyle karşıt fikirler ortaya atıyor.
- ☐ beynin gücünü farklı yönleriyle kabul ediyor.
- ☐ konunun diğer inançlarla karşılaştırmasını yapıyor.

| | Ahmet Bey | Soner Bey | Sunucu |
|---|---|---|---|
| Diğer konuşmacıyı yeterli kanıtı olmadığı gerekçesiyle eleştiriyor. | | | |
| Savunduğu konuların araştırmalara dayandığını söylüyor | | | |
| Sorulan sorulara geri dönüleceğini belirtiyor. | | | |
| Konuşmaları sorularıyla bölüyor. | | | |
| Konuşmasına devam etmek için izin istiyor. | | | |
| Açıklamalarını yaparken birden fazla öğenin oluşturduğu gruptan bahsediyor. | | | |

## 15 Tartışalım

Televizyonda insanların telepati, telekinezi, hızlı düşünme gibi yeteneklerinin sergilendiği bir program var. Bu programda gösteri yapanların bazıları seyircilerin arasından işaretli nesneyi kimin tuttuğunu tahmin edebiliyor, kimisi karşısındaki kişinin çizip cebine koyduğu resmin aynısını başka bir kağıda çizebiliyor, ya da binlerce yap boz parçası arasından tabloda eksik kalan tek parçayı çok kısa sürede bulabiliyor. Bütün bu olanlara stüdyoda bulunan onlarca seyirci ve programa katılan ünlüler tanık oluyor.

| 1. Grup | 2. Grup |
|---|---|
| Ben bu tür gösterilerin gerçek olmadığını düşünüyorum. Çünkü / bana göre ______ | Ben bu tür güçlerin var olabileceğini düşünüyorum. Çünkü / bana göre ______ |
| • Bilim tek gerçektir.<br>• İnsan beyninin gücü sınırlıdır.<br>• Bu gösteriler birer hayal ürünü.<br>• Televizyon bu gösterileri kar amacıyla ekrana taşıyor. | • Bilim herşeyi açıklayamaz<br>• İnsan, beyniyle çok şey yapabilir.<br>• Bu gösterilerin gerçek olduğuna dair kanıtlar var.<br>• Televizyon yüzlerce tanığın önünde insanları aldatamaz. |

## 16 Okuyalım, işaretleyelim

### Beyin Hakkındaki Gerçekler

**Telepatik Önsezi %45 Doğru**



Cambridge'de bulunan Trinity Koleji'nde yapılan bir araştırmaya göre, birini düşündükten hemen sonra telefonunuzun çalması ve arayanın düşündüğünüz kişi olması, "telepatik bir önsezi".

Rupert Sheldrake, yaptığı araştırmada kullandığı deneklerden dört tane akraba veya arkadaşının numaralarını aldı. Daha sonra rasgele seçilen numaraları arayan Sheldrake, bu insanlardan deneği aramalarını istedi ve şu şaşırtıcı sonuca ulaştı: Telefonu çalan deneklerin yaptığı tahminler yüzde 45 oranında doğru çıktı. Aynı bilim adamı, bu deneyin e-posta için de aynı sonucu verdiğini iddia etti. Ancak bazı uzmanlar, bu sonuçların sadece tesadüften ibaret olabileceğini ve Rupert Sheldrake'nin bu sonuca sadece 63 denekle ulaşmasının bu ihtimali güçlendirdiğini savundu.

**Annelik Beyin Gücünü Artırıyor**



Telegraph gazetesinin haberine göre, Richmond Üniversitesi Sinirbilim Profesörü Craig Kinsley hamilelerin belli bir fonksiyon kaybı yaşadıklarını ancak bu sürecin geçici olduğunu ve anne olduktan sonra hamileliğin tam tersine fayda sağladığını söylüyor. Hatta Prof. Kinsley, yavrusu olan ve olmayan hayvanların beyinlerinde yaptığı incelemeler sonucunda, anne olanların beyninde yeni becerilerden kaynaklanan fiziksel bir değişme olduğunu gözlemledi. Özellikle ebeveynlikle ilgisi bulunan beyin hücrelerinin büyüdüğünü ve diğer hücrelerle artan bir etkileşime girdiğini ortaya çıkardı. Bu durum daha iyi bir hesaplama kapasitesi sağlıyor. Bunun dışında, bilim adamı anne olan canlıların kendisi tarafından "annelik devreleri" diye adlandırılan yeni bir grup beyin hücresi geliştirdiklerini iddia etti.

**İlaçtan Daha Etkili**



"Başarıda Beynin Gizli Kodları ve Süper Yaşam Potansiyeli" konulu toplantıda, her canlının yaşama belirli bir enerji kredisiyle başladığı ve yaşam boyu bu krediden harcama yaptığı belirtildi.

Beyin gücü ve ona bağlı yaşama isteğinin sağlığın korunmasında olduğu gibi karşılaşılan sağlık sorunlarının aşılmasında da en büyük etken olduğu belirtilen toplantıda, hastalıklarda doktor ve ilacın yüzde 20, kişinin yaşam isteğinin ise yüzde 80 etkili olduğu belirtildi. İnsanın beyninden salgılanan iyileştirici hormonların ilaçlardan çok daha değerli olduğu açıklanan toplantıda, sağlıklı ve güçlü bir beyin için fiziksel aktivitelerin arttırılması, beynin çalışmasını yavaşlatan yağ ve yoğun şekerler içeren yiyeceklerin dikkatli tüketilmesi tavsiye edilirken, çikolatada bulunan seratoninin kişiye mutluluk verdiği konusuna değildi.

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Sheldrake araştırmasında denekleri arayacak kişilerin telefonlarını belli sıraya göre çevirdi. | ☐ | ☐ |
| 2. Sheldrake'in yaptığı deneylerin kesin sonuçlar veremeyeceğini savunanlar bulunmaktadır. | ☐ | ☐ |
| 3. Craig Kinsley'e göre anne olduktan sonra hamileliğin beyine olan olumsuz etkisi kayboluyor. | ☐ | ☐ |
| 4. Anne olan canlılarda ebeveynlikle ilgili beyin hücreleri sayıca artıyor. | ☐ | ☐ |
| 5. Yaşam enerjisi insanlara hayat boyu hizmet ediyor. | ☐ | ☐ |
| 6. Beynin güçlenmesi için yağlı ve şekerli yiyeceklerden tamamen uzak durulması gerekiyor. | ☐ | ☐ |

Haberlerdeki ortak yön,

- ☐ hepsinin beynin gelişen yönleriyle ilgili olması.
- ☐ özel olarak yapılan deneylerle açıklanması.
- ☐ üçünün de sayısal verilere dayanması.
- ☐ insanlarda doğal olarak bulunan özellikten bahsetmesi.

## 17 Yanıtlayalım

İnsanın beyin kapasitesi giderek gelişiyor. Bu gelişme bizden bir sonraki nesilde bile açıkça görülebiliyor. Sizce beynin gelişme potansiyeli ne kadardır? İnsanlar uzun yıllar sonra beyinlerini kullanarak neler yapabilir?

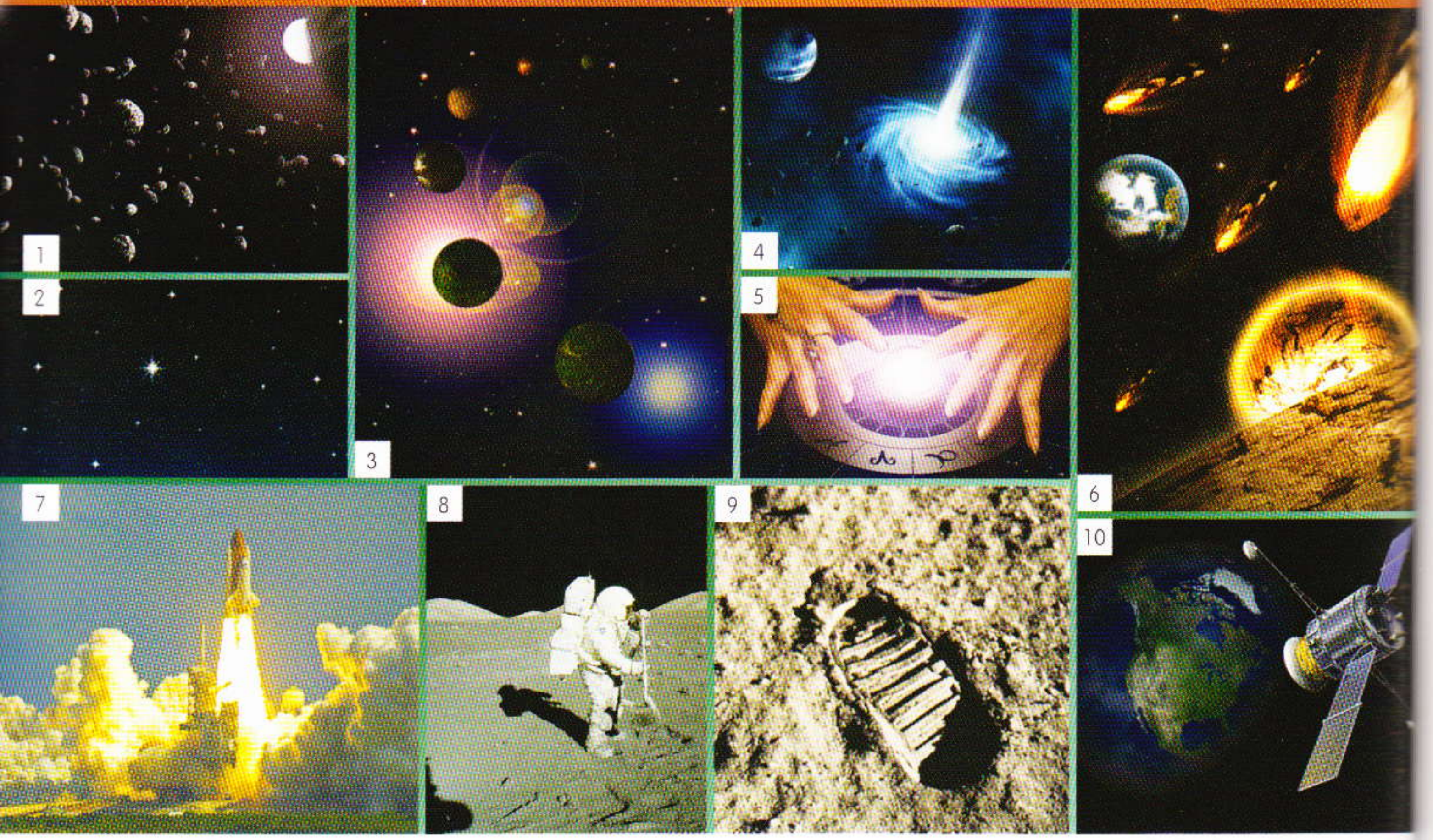
.......................................................................

.......................................................................

.......................................................................

# 12 Uzaydayız

## 1. Evrende Yolculuk




### 1 Eşleyelim, yerleştirelim

| | |
|---|---|
| 1. Göktaşı | ☐ Evrenle ve onun genel düzeniyle ilgili. |
| 2. Büyük Patlama | ☐ Başka bir gök cisminin etrafında dönen gök cismi. |
| 3. Uzay | ☐ Evrenin yaklaşık 13,7 milyar yıl önce aşırı yoğun ve sıcak bir noktadan meydana geldiğini savunan kuram. |
| 4. Gezegen | ☐ Üstünde yaşadığımız gök cismi. |
| 5. Uydu | [1] Dünya atmosferini geçerek Dünya yüzeyine düşen maddelerin genel adı. |
| 6. Güneş Sistemi | ☐ Dünya'nın yer aldığı Güneş Sistemi'ni de içinde barındıran galaksinin adıdır. |
| 7. Yerküre | ☐ Güneşin etrafında dolanan gökcisimleri. |
| 8. Kozmik | ☐ Birbirine bağlı yıldızlar, yıldızlararası gaz ve toz ve karanlık maddeden oluşan uzay adası. |
| 9. Galaksi | ☐ Bütün gökcisimlerinin içinde bulunduğu sonsuz boşluk. |
| 10. Samanyolu | ☐ Güneş, onun etkisindeki sekiz gezegen ve milyonlarca gök cisminden oluşan sistem. |

Evrenin de içinde bulunduğu ______________ milyonlarca yıldız ve gezegeni içinde barındıran sonsuz bir boşluktur. Dünya ya da ______________ olarak adlandırdığımız gezegenimiz, ______________ içinde bulunan sekiz gezegenden biridir. ______________ adı verilen galakside bulunmaktadır. Dünya'nın ______________ olan Ay, insanların ayak basmayı başardığı bir gökcismidir. Dünya, Ay ve yıldızlar da dahil olmak üzere diğer gök cisimlerine oldukça uzaktır. Bu nedenle , yıldız kayması diye tanımlanan olayın aslında yıldızlarla hiçbir ilgisi yoktur. Kaydığı görülen cisimler uzaydan dünyaya düşebilen______________ başka bir şey değildir. Bütün bu gök cisimleri arasında insanoğlunun var olma serüveni en başta ______________ adlı teoriyle açıklanan evrenin oluşumuna dayanmaktadır.

| SIFATLAR (sıralanış) | | | |
|---|---|---|---|
| Sıfat | Sıfat | Sıfat | Ad |
| dün partideki/o/şu/ gazete<br>doktor/yaslı<br>bütün/gözlüklü/eski/uzun boylu<br>deri/sarışın/kırmızı/siyah/dolap-taki/dünkü<br>spor/bağcıklı | dün partideki/o/şu/ gazete<br>doktor/yaşlı<br>bütün/gözlüklü/eski/uzun boylu<br>deri/sarışın/kırmızı/siyah/dolap-taki/dünkü<br>spor/bağcıklı | dün partideki/o/şu/ gazete okuyan<br>doktor/ yaşlı<br>bütün/gözlüklü/eski/ uzun boylu<br>deri/sarışın/kırmızı/siyah/dolaptaki/<br>dünkü/spor/bağcıklı | giysi /lokanta<br>araba / dünkü<br>adam /program<br>ayakkabı / lokanta |

**Örnekler**

| | |
|---|---|
| *Dünkü partideki, uzun boylu, sarışın, doktor kızı tanıyor musun?* | *Siyah, deri, bağcıklı bir ayakkabı almak istiyorum.* |
| *Şu, gözlüklü yaşlı adam kim?* | *Deri, siyah, bağcıklı bir ayakkabı almak istiyorum.* |
| *Dolaptaki, bütün, eski giysileri attım.* | *Bağcıklı, deri, siyah, bir ayakkabı almak istiyorum.* |
| *Bak o, kırmızı, spor araba benimki* | *Dünkü, sıkıcı programı bugün tekrar yayınlıyorlar.* |
| *Ankara'daki en pahalı lokanta burasıdır.* | *Gözlüklü, şu, gazete okuyan, adam kim?* |

## 2 İşaretleyelim

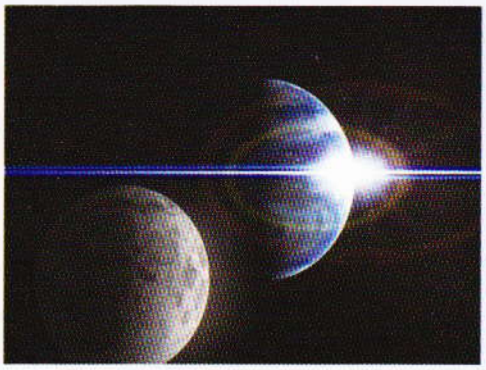
1. Hırsızı gördüm. __________ biriydi.
   - ☐ Uzun boylu, esmer, orta yaşlı, şapkalı
   - ☐ Esmer, uzun boylu, orta yaşlı, şapkalı
   - ☐ Şapkalı, uzun boylu, esmer, orta yaşlı
   - ☐ Orta yaşlı, uzun boylu, esmer, şapkalı
2. __________ kızı tanıyor musun?
   - ☐ Sibelin yanındaki, sarışın, zayıf
   - ☐ Sibelin yanındaki, zayıf, sarışın
   - ☐ zayıf, Sibelin yanındaki, sarışın
   - ☐ sarışın, zayıf, Sibelin yanındaki
3. Bu son derece __________ araba?
   - ☐ güçlü, hızlı, konforlu, bir
   - ☐ Konforlu, hızlı, güçlü bir
   - ☐ hızlı, konforlu, güçlü bir
   - ☐ güçlü bir, hızlı, konforlu
4. Üniversetideki hayalim __________ iş sahibi olmaktı?
   - ☐ bol kazançlı, prestijli bir
   - ☐ bir bol kazançlı, prestijli
   - ☐ bir prestijli, bol kazançlı,
   - ☐ bol kazançlı, bir prestijli
5. Bana göre __________ programlar yasaklanmalı.
   - ☐ televizyondaki, çocuklar için sakıncalı, şiddet içerikli
   - ☐ çocuklar için sakıncalı, şiddet içerikli, televizyondaki
   - ☐ televizyondaki, şiddet içerikli, çocuklar için sakıncalı
   - ☐ şiddet içerikli, televizyondaki, çocuklar için sakıncalı
6. Ona doğum gününde __________ hediye almak istiyorum.
   - ☐ ilginç, farklı, pahalı bir
   - ☐ farklı, ilginç, pahalı bir
   - ☐ pahalı bir, ilginç, farklı
   - ☐ bir, ilginç, farklı, pahalı
7. Müdürümüz __________ bir yönetici.
   - ☐ disiplinli, ciddi, çalışkan, yeniliklere açık
   - ☐ yeniliklere açık, disiplinli, ciddi, çalışkan
   - ☐ disiplinli, yeniliklere açık, ciddi, çalışkan,
   - ☐ disiplinli, çalışkan, yeniliklere açık, ciddi
8. Hepimiz __________ pizza istiyoruz.
   - ☐ bol kaşarlı, sebzeli, acısız birer
   - ☐ birer, bol kaşarlı, sebzeli, acısız
   - ☐ bol kaşarlı, birer, sebzeli, acısız
   - ☐ bol kaşarlı, sebzeli, birer, acısız
9. __________ poşeti gördün mü.
   - ☐ Masadaki, siyah, boş, naylon
   - ☐ Boş, siyah, masadaki, naylon
   - ☐ Boş, Masadaki, siyah, naylon
   - ☐ Masadaki, boş, siyah, naylon
10. Bundan sonra __________ yemekler yemeniz gere-kiyor.
    - ☐ az yağlı, tuzsuz, baharatsız, hafif
    - ☐ tuzsuz, baharatsız, az yağlı, hafif
    - ☐ az yağlı, hafif, tuzsuz, baharatsız,
    - ☐ tuzsuz, baharatsız, hafif, az yağlı
11. Burası __________ yer
    - ☐ gözden uzak, bir sessiz, sakin
    - ☐ gözden uzak, sessiz, sakin bir
    - ☐ sakin bir, gözden uzak, sessiz
    - ☐ sessiz, sakin, gözden uzak bir
12. Bizim ev __________ bina.
    - ☐ marketin arkasındaki, soldan üçüncü, beyaz
    - ☐ beyaz, marketin arkasındaki, soldan üçüncü
    - ☐ soldan üçüncü, marketin arkasındaki, beyaz
    - ☐ marketin arkasındaki, beyaz, soldan üçüncü

## 3 İşaretleyelim, yerine yazalım

### Paralel Evrenler

Evren nasıl var oldu? Araştırmacılar, bu sorunun yanıtını "Her Şeyin Teorisi" adını verdikleri bir evren formülüyle yanıtlamayı umuyorlar. İngiliz astrofizik uzmanı Stephen Hawking, yeni bulgularıyla, içinde "eşizlerimizin" (bizim tamamen benzerlerimiz diyebiliriz) bulunduğu fantastik bir "hiper uzay"ın kapılarını açıyor. Biz diğer **evren**leri göremiyoruz ancak Hawking teorisinde, paralel evrenlerde olanların bizim korkularımızı, becerilerimizi ve özlemlerimizi etkileyebileceğini ileri sürüyor.

Şu sırada, siz bu cümleleri okurken, paralel evrenlerdeki eşizleriniz de bu cümleleri okuyor olabilirler. Onlar da, bu **teori**yi okuyunca, büyük olasılıkla sizin gibi inanmayacak ve başlarını sallayacaklardır. İlk bakışta çılgınlık ya da bir bilimkurgu fantezisi gibi görünse de, bu teori tamamen matematiksel **temel**lere dayanıyor.



Hawking, Cambridge Üniversitesi'nin Matematik Bilimleri Merkezi'nde profesör olarak görev yapıyor. 59 yaşındaki astrofizikçi, evrenin var oluşunu açıklamak amacıyla yıllardır üstünde çalışılan "Her Şeyin Teorisi"nin formülünü oluşturmayı başardı ve buna "M-teorisi" adını verdi. Buradaki "M" (magic, mysterios, mother) büyülü, esrarengiz ya da her şeyin (bütün teorilerin) anası olarak değerlendirilebilir.

Teoriye göre **uzay**, içlerinde bizim eşizlerimizin bulunduğu başka evrenlerden oluşan çok boyutlu bir labirent. Stephen Hawking'in geliştirdiği evren teorisi, hesaplamalara dayalı yepyeni bir açıklama getiriyor. Hawking, mantıksal olarak, beynimizde hiçbir şeyin bir bütünden bağımsız gerçekleşmediğini ileri sürüyor. Yani görülebilir evrenimizin dışında, iç içe geçmiş, görülemeyen daha çok sayıda evren var.

Bu, sadece birçok esrarengiz olguya aniden bambaşka bir açıdan baktığı için değil, aynı zamanda sıradan yaşamımızın bu kadar basit olmadığını göstermesiyle de büyüleyici bir evren tasviri. Ona göre bizim evren olarak tanımladığımız belki de gerçekte iç içe geçmiş, birbirini etkileyen, birbirine paralel evrenlerin bulunduğu, sonsuz uzayın minik bir **kesit**i. Eğer Hawking haklıysa, daha pek çok olgu paralel evren teorisiyle açıklanabilecek.

Hiçbir neden ya da bulgu olmadığı halde neden bazen korkuya kapılıyoruz? Eşizlerimiz o anda bu korkuları yaşadıkları için mi? Neden bazı insanları ilk kez gördüğümüz halde, sanki onu uzun süredir tanıyormuşuz duygusuna kapılıyoruz? Başka bir dünyada onu uzun süredir tanıdığımız için mi? Ya ilk bakışta aşk? Aslında böyle bir şey belki de yok ve her şey başka bir evrende yaşanan bir aşkın o an için hissedilmesinden ibaret. Gerçekten de, bir bilimkurgu senaryosuna benziyor. Hawking, sadece paralel evrenlerin var olabileceğinden bahsetmiyor, paralel başka bir evrene geçmeyi hayal ediyor.

Bu **fantastik** bakış açısı gerçek olabilir mi, bilemiyoruz. Hawking, evrenin varlığını tek bir formülle açıklayacak "Her Şeyin Teorisi"nin henüz tamamlanmadığını, bunun belki de ancak 21. yüzyılın sonuna doğru mümkün olacağını belirtiyor. Ancak formül tamamlandığında da bu noktanın insan aklının son zaferi olacağını savunuyor.

| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Hawking'in uzmanlık alanı | ☐ | ☐ |
| 2. Paralel evrenlerin uzayda kapladığı alanın sayısal değeri | ☐ | ☐ |
| 3. Hawking'in teorisini tamamladığı yıl | ☐ | ☐ |
| 4. Paralel evren teorisinin dayandığı temel | ☐ | ☐ |
| 5. Paralel evren teorisinin açıklayabileceği konular | ☐ | ☐ |
| 6. Hawking'in yazdığı bilim kurgu romanları | ☐ | ☐ |
| 7. Hawking'in paralel evrende yapmak istedikleri | ☐ | ☐ |

Kuram : ____________

Hayali : ____________

Bölüm : ____________

Esas : ____________

Feza : ____________

Stephan Hawking,

- ☐ evrenin varlığının formülünü 21. yy.da kesin olarak tamamlayacağını iddia ediyor.
- ☐ birbirinden bağımsız paralel evrenlerin varlığından bahsediyor.
- ☐ beyindeki olayların bir bütüe bağlı olarak gerçekleştiğini savunuyor.
- ☐ ilk görüşte aşkın sebebinin paralel evrenlerden başka bir şey olmadığını ileri sürüyor.

Metinde paralel evren teoreminin

- ☐ kaç yılda tamamlandığı belirtiliyor.
- ☐ açıklandığı örnek bir olay anlatılıyor.
- ☐ insanlar üzerindeki etkilerinden bahsediliyor.
- ☐ gerçekdışı olduğu iddia ediliyor.

## 4 Biraz daha açalım

*İnsanoğlu evrenin sır perdesini araladıkça başka gezegenlerde canlıların var olup olmadığına dair merakı da artmıştır. "Evrende yalnız biz mi varız?" yıllardan beri akılları meşgul eden bir sorudur.*

*Bazı insanlar başka gezegenlerde hayat olduğunu iddia etmekle kalmaz, bu canlıların Dünya'yı ziyaret ettiklerini söylerler. Bazıları, insan kadar gelişmiş olmasa da mikroorganizmalar şeklinde canlıların var olabileceğini düşünür. Bazıları ise böyle bir olasılığın dahi var olmadığını düşünür.*

Sizce evrende yaşanabilir bir başka gezegen var mı? Yoksa sonsuz uzay boşluğunda Dünya canlıların yaşayabileceği tek gezegen mi? Uzaylı diye tanımlanan evrenin başka gezegenlerinde yaşayan canlılar var mıdır? Yoksa bunlar sadece insanlarının hayal dünyasının ürünü müdür?

*Bence* ______________________________

______________________________

______________________________

______________________________

______________________________

______________________________

______________________________

______________________________

______________________________



## 5 Dinleyelim, işaretleyelim

### Kozmos



| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Sagan'ın düşüncelerini ifade etme kabiliyeti, insanların evreni daha iyi anlamasını sağlamıştır. | ☐ | ☐ |
| 2. Sagan'a göre yapılan araştırmalar evrenin bütününü anlamamıza olanak sağlıyor. | ☐ | ☐ |
| 3. Sagan'ın "Kozmos" isimli kitabı daha sonra televizyonda yayınlanacak belgeselin senaryosunu oluşturmuştur. | ☐ | ☐ |
| 4. Galaksilerde yüz milyar kadar gezegen bulunması mümkün. | ☐ | ☐ |
| 5. Sagan'a göre evrende başka canlılar yaşıyor olabilir. | ☐ | ☐ |

| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Bilimden önce insanların doğadaki olaylara anlam yükleme biçimi. | ☐ | ☐ |
| 2. İnsanın hayal gücünün buluş yapmaya etkisi. | ☐ | ☐ |
| 3. Bilim adamlarının çalıştıkları alanlar | ☐ | ☐ |
| 4. Kozmos'a karşıt olarak kullanılan kelime | ☐ | ☐ |
| 5. Evren ve uzay arasındaki bağ | ☐ | ☐ |

Metinde ____________ yapılmamıştır.

☐ evrenin tanımı ☐ sayısal açıklama
☐ benzetme ☐ eleştiri

Kanımca evrende canlı <u>kaynıyor</u> olması çok daha güçlü bir olasılıktır.

☐ Dizindeki kırık kemik alçıya alınırsa kaynar.
☐ Demliğin içindeki su kaynayıp duruyor.
☐ Bu koy balık kaynıyor.
☐ Lafa dalınca ders kaynıyor.

# 12.2 Uzaya Yolculuk

## 6 Yanıtlayalım

- ☐ Astronot olmak ister miydiniz? Çocukken astronot olmayı hiç hayal ettiniz mi?
- ☐ Televizyonda, uzay yürüyüşü yapan bir astronot gördüğünüzde ne hissedersiniz?
- ☐ Size göre bir astronot hangi özelliklere sahip olmalıdır? Peki sizde o özellikler var mı?
- ☐ Uzaya gidecek olsaydınız yanınıza hangi kişisel eşyalarınızı alırdınız?
- ☐ Uzay yolculuğunuzun sabahında gözlerinizi açtığınızda acaba ne hissedersiniz?
- ☐ Uzaydaki ilk gününüzde neler yapardınız?
- ☐ Bir astronotla evli olmayı ister miydiniz? Niçin?

## 7 İşaretleyelim, dolduralım

### Uzay Kampı Türkiye



| "Uzay Kampı Türkiye"de | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Mars kontrol odası | ☐ | ☐ |
| 2. Bilgisayar laboratuarı | ☐ | ☐ |
| 3. Film seti | ☐ | ☐ |
| 4. Uzay mekiği | ☐ | ☐ |
| 5. Rasathane | ☐ | ☐ |
| 6. Roket fırlatma sahası | ☐ | ☐ |
| 7. Açık hava spor alanları | ☐ | ☐ |
| 8. Sinema salonu | ☐ | ☐ |

| "Uzay Kampı Türkiye" | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. İzmir'de, NASA mühendisi Kaya Tuncer tarafından kurulmuştur. | ☐ | ☐ |
| 2. tüm Avrupa'nın önde gelen uzay kamplarından biridir. | ☐ | ☐ |
| 3. 7-19 yaş grubu çocuk ve gençler ile yetişkinlere eğitim vermektedir. | ☐ | ☐ |
| 4. katılımcılara ünlü astronotları ülkelerinde ziyaret etme şansı da veriyor. | ☐ | ☐ |

| | Süre | Yaş Grubu | Saat | Amaç | Etkinlikler |
|---|---|---|---|---|---|
| Standart Uzay Kampı | | | | | |
| Yaz Kampı | | | | | |
| Aile-Çocuk Kampı | | | | | |
| Robot Aktiviteli Uzay Kampı | | | | | |

| ADLAŞMA | | | | sıfat + iyelik > ad |
|---|---|---|---|---|
| **Sıfat** | **Ad** | **Çoğul** | **İyelik Eki** | **Örnekler** |
| hiçbir | öğrenci | -lar | -sı/-si | *Bu metni iyi Türkçe bilen biriniz çevirsin.* |
| kimi | gün | -ler | -ı/-i/-u/-ü | *Bu metni iyi Türkçe bilen bir öğrenci çevirsin.* |
| çok | | | -mız/-miz | *Tüm öğrenciler yarın saat sekide burada olacak.* |
| bir | | | -ımız/-imiz/-umuz/-ümüz | *Birkaçınız bana yardım edebilir mi?* |
| birçok | | | -nız/-niz | *Yarınki yarışmaya üçümüz de katılacağız.* |
| tüm | | | -ınız/-iniz/-unuz/-ünüz | *Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için.* |
| hep | | | -ları/-leri | *Bazı günler evden hiç çıkmıyorum.* |
| bazı | | | | *Bana göre en çalışkanınız Lisa.* |
| birkaç | | | | *Bazılarımız hiç Türkçe bilmiyor.* |
| üç | | | | *Çoğumuz ilk kez kursa katılıyoruz.* |
| en | | | | *Kimimiz Avrupa'dan, kimimiz Asya'dan geliyor.* |
| çalışkan | | | | *Birçoğumuz sınavın bu kadar zor olacağını düşünmüyordu.* |
| bilen | | | | *Yarınki yarışmaya üçlerimiz de katılacağız.* |

## 8 Tamamlayalım

1. Hiçbir *imiz* ______ senin bu şakaya bu kadar kızacağını düşünmemiştik, özür dileriz.
2. Herhalde birçok______ yasadışı olduğunu bile bile internetten MP3 dosyaları indiriyorsunuzdur.
3. Artık on sekiz yaşındayım, kendi kararlarımı verebilirim! Kimse______ bana karışmaya hakkı yok!
4. Müdürün odasına hep______ birden girmeyelim, bir______ girip konuşsun, bence.
5. Bana gönderdiğiniz ürünlerden birkaç______ kargoda zarar görmüş, onları değiştirmem mümkün mü?
6. Yaptığınız hamurun biraz______ kakao, biraz______ da portakal rendesi katarsanız kekiniz daha lezzetli olur.
7. Kullanmadığım eşyaların bir kısım______ arkadaşlarıma verdim, bazı______ ise attım.
8. Geçen yıl diktiğimiz fidanların birkaç______ kurumuş ama çok______ sağlam.
9. Esra Dubai'den mail göndermiş. Orada rahatı yerindeymiş ama hep______ çok özlüyormuş.
10. Bu katalogdaki ürünlerin tüm______ birer numune göndermelerini istedim.

## 9 Dolduralım

1. Gazetedeki haberi gördün mü? Amerika'da iki yıl önce lotoda büyük ikramiyeyi kazanan adam parasının *hepsini* harcamış, şimdi kalacak bir evi bile yokmuş.
2. Sınav kağıtlarınızı okurken bir şey fark ettim. ______ suçlamak istemiyorum ama ______ arkadaşlarınız sanırım kopya çekmiş.
3. Kendi adıma açtığım internet sitemde grafik tasarımını yaptığım afişlerden ______ sergilemekteyim.
4. Ne yazık ki bu şirkette çalışanların pek ______ hak ettiği ücreti alabiliyor.
5. ______ çevre kirliliğinden şikayet ediyoruz ama ______ çevreyi temiz tutmak için yeterli gayreti gösteriyoruz ki?
6. Ben ______ adına konuşmuyorum, sadece kendi düşüncelerimi dile getiriyorum.
7. Doktora tezimin büyük ______ tamamladım, iki ay içinde ______ yazmış olacağımı düşünüyorum.
8. Söyleyin bakalım, sehpadaki bibloyu ______ kırdınız? Kaç kere söyledim evin içinde koşmayın diye!
9. Buraya gelirken Emre'yle karşılaştım, ______ selam söyledi.
10. Her ay aldığı maaşın ______ üniversitede okuyan kardeşine gönderiyormuş.

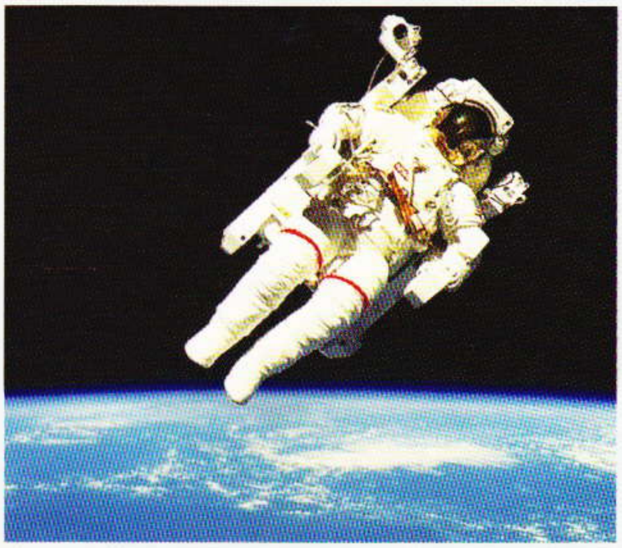
## 10 Okuyalım, işaretleyelim, tamamlayalım

### Uzaya Gitmeden Önce Bilmeniz Gerekenler

Alman astronot Ulrich Walter, ilk uzay yolculuğuna çıkmak üzereyken yaşadığı duygularını, "Dizlerden bükülü bacaklarımı yukarıya doğru kaldırmış, sırtüstü yatıyordum. İşte, nihayet o an gelip çatmıştı ama hiç kimsenin yaşamak istemeyeceği şey geldi başıma. Hayatım boyunca bu kadar acil tuvalet ihtiyacı hissetmemiştim!" diye anlatıyordu. Oysa uzay mekiği henüz fırlatma rampasındaydı ancak Walter'ın oturuş biçiminden dolayı kan bedenin üst bölümlerinde yoğunlaşmış ve üstüne yerleştirilen alıcı, fazla sıvı saptadığı için böbrekleri harekete geçirmişti. Walter için daha şimdiden her şey rahatsızlık vericiydi. Bir de Dünya'dan ayrılıp uzaya uçunca neler yaşadığını düşünebiliyor musunuz?

Herhalde çoğunuz televizyonda, uzay gemileriyle yapılan bağlantılarda havada uçan diş fırçasını izleyen ya da ortalıkta dolaşan portakal suyu damlalarını yutmaya çalışan astronotların neşeli görüntüleriyle karşılaşmış ve belki de uzayda her şeyin tam bir eğlenceye dönüştüğünü düşünmüşsünüzdür. 1995'te Alman astronot Thomas Reiter'ın uzayda gitarıyla verdiği konseri gören herkesin düşüncesi bu olmuştu en azından. Ancak, bu şen şakrak gösterilerde madalyonun bir de arka yüzünün olduğunu belli eden işaretler de vardır. Mesela, astronotların şişmiş yüzleri ve göz halkaları...

Astronotların yerçekimsiz ortamda yaşadıkları pek çok sorundan biri vücuttaki sıvıların yer değiştirmesi nedeniyle ortaya çıkan rahatsızlıklardır. Bu değişiklik yörüngeye ulaştıktan hemen sonra başlar ve ağırlıksız ortamda kan, astronotun başında birikerek "şişkin yüz sendromu"na yol açar. Bacaklar ise, azalan sıvı basıncı nedeniyle incelir ve "örümcek bacakları" görüntüsüne kavuşur. Dahası da var tabii. Astronotlar için uzayda beslenebilmek de büyük bir sorundur. Ağız, boğaz ve burundaki mukoza dokuları şiştiği için koku ve tat alma duyuları zamanla azalır ve hiç tat alamamaya başlarlar, iştahları kesilir, vücutları zayıf düşer ve hastalıklara dirençsiz hale gelir, aynen gripte olduğu gibi. Uzayda yenen gıdaların sindirilmesine bile fırsat yoktur. Vücuttaki denge sisteminin bozulmasıyla birlikte baş dönmesi, terleme nöbeti ve kusmalar baş gösterir. Kas ve kemik sisteminde rahatsızlıklar oluşur. Uzay yolculuğunun süresi uzadıkça, daha az kullanıldığı için, kaslar ve kemikler zayıfladıkça zayıflar, hatta ileri aşamalarda kemiklerde cam gibi kırılma riski meydana gelir. Bir de omurga



var kuşkusuz. Yerçekimi kuvveti ortadan kalkınca, omurgayla birlikte bütün bel omuru esnemeye başlar. Yolculuğa başlamadan önce ve yolculuğun ilk gününün sonunda ölçüldüğünde, omurga gevşemesi nedeniyle astronotların boylarının yedi santimetre kadar uzayabildiği görülmüştür. Boy uzaması olumlu bir etki gibi görünse de, aslında geçicidir, yeryüzüne dönüldüğünde eskiye dönüş olur ve bu süreçte şiddetli sırt ağrıları da astronotları çok rahatsız eder.

Tüm bunlara ek olarak uzayda yaşanan uyku sorunlarından da söz etmek gerekir. Uzaydaki güçlü ışımalar, gözün içine kadar ulaşıp orada ışık patlamalarına yol açtığı için astronotlar gözlerini kapattıkları halde yıldız kümeleri görmeye devam ederler. Biri gözünüze çok güçlü flaşlar patlatırken uyumaya çalıştığınızı düşünün. Astronotlar işte bunun katbekat fazlası bir ışık ortamında uyumak zorundadırlar. Uzaydan gelen kozmik ışınlar sadece uyku ve göz problemleri yaratmakla da kalmaz. Atmosferin korunmasından yoksun ortamlarda çalışan astronotlar özel giysiler giyseler de uzun vadede ciddi hastalıklara yol açabilecek etkilere de maruz kalmış olurlar.

Elbette biz "Dünyalılar" için uzaya gitmeyi planlamak, bu yolculuklara uygun uzay araçlarını yapmak, Dünya'nın dışına çıkıp tekrar geri dönebiliyor olmak takdire değer bir başarı. Ancak öyle görünüyor ki tüm bunları planlayıp gerçekleştiren insan, aynı zamanda bu yolculukların en zayıf noktası.

*Focus Dergisi*

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Ulrich Walter uzay yolculuğunu tamamladığı ilk anda hiç beklemediği bir sorunla karşılaşmıştı. | ☐ | ☐ |
| 2. Walter'ın yaşadığı sorun, oturuş biçiminin böbreklerini fazla çalıştırmış olmasıdır. | ☐ | ☐ |
| 3. Uzay gemileriyle yapılan bağlantılara bakılırsa astronotların pek çok sağlık sorunuyla karşılaştığı insanın hiç aklına gelmez. | ☐ | ☐ |
| 4. Uzaydaki ilk günlerde vücudun üst tarafı kalınlaşırken alt tarafı incelir. | ☐ | ☐ |
| 5. Astronotlar uzayda en sevdikleri tatlıyı yeseler bile hiç tadını alamazlar. | ☐ | ☐ |
| 6. Yerçekimsiz ortamda çok uzun süreler kalan birinin tüm kemikleri tuzla buz olabilir. | ☐ | ☐ |
| 7. Kısa boylu bir astronot uzaya gittiği için çok mutlu olabilir, çünkü Dünya'daki günlerinin geri kalanını daha uzun boylu olarak geçirecektir. | ☐ | ☐ |
| 8. Astronotların giysileri onları kozmik ışınların neden olabileceği hastalıklara karşı korur. | ☐ | ☐ |

Yerçekimsiz ortamın vücuda etkileri:

- ☐ Kan basıncında yükselme
- ☐ Zayıflama
- ☐ Bağışıklık sisteminde zayıflık
- ☐ Sindirim sistemi hastalıkları
- ☐ Kas ve kemiklerde incelme
- ☐ Omurgada eğrilik
- ☐ Göz sağlığında sorunlar
- ☐ Uyku bozuklukları

Metindeki yargılardan sebepler ve sonuçlar

-DIğI için • -mEsİ nedeniyle
-DEn dolayı/ötürü • -IncE

1. *Astronotlar uzayda yerçekimsiz ortamda yaşadıkları için kimi sorunlarla karşılaşırlar* .
2. ______________________________ .
3. ______________________________ .
4. ______________________________ .

## 11 Özgeçmiş yazalım

Uzay bilim ve teknolojilerine çocukluğundan beri büyük ilgi duyan biri olarak, yakında başlayacak olan "Astronotlar Yarışıyor" adlı bilim-beceri programına başvuruda bulunmaya karar verdiniz. Yarışmaya katılabilirseniz yirmi günlük bir eğitimden geçip gerçeğine uzay istasyonu simülasyonunda zorlu bir deneyim yaşayacaksınız. Yarışmanın sonunda ise NASA'da astronot eğitimi bursu ve ayrıca 100.000 TL ödül kazanacaksınız.

Sizi neden uzaya götürsünler. Etkileyici bir özgeçmişle kendinizi kabul ettirmeye çalışın.

### Yarışma Başvuru Formu

| 1. Ad Soyad | 2. Doğum Yeri-Tarihi | 3. Medeni Durum |
|---|---|---|
| | | |
| 4. Adres | 5. Ev Telefonu | 6. Cep Telefonu |
| | | |

7. Eğitim ☐ Lise ☐ Fakülte ☐ Yüksek Lisans ☐ Doktora

8. Okullar *(Transkript ve diploma fotokopileri ile)*

| Enstitü, Şehir, Ülke | Mezuniyet Yılı | Bölüm |
|---|---|---|
| | | |

9. İş Deneyimleri *(Transkript ve diploma fotokopileri ile)*

| İlişkili Kurum | Süre / Yıl | Görevi | Ayrılma Nedeni |
|---|---|---|---|
| | | | |

10. Sertifika, ödül ve üyelikler *(Lütfen ekte bilgilendiriniz.)*

11. Diller *(Yabancı dil, işaret dili, program dilleri dahil; lütfen ekte bilgilendiriniz.)*

12. Diğer Beceriler *(Spor, sanat, mekanik vb. alanlar; lütfen ekte bilgilendiriniz.)*

13. Onay *Bu belgedeki ve eklerdeki bilgilerin doğru olduğunu onaylarım.*
Tarih: Onay:

14. Göreve Uygunluk - Değerlendirme *(Ekte bilgilendiriniz.)*

*a. Farklı bir kültürde yaşama deneyiminiz oldu mu? Olduysa o kültüre nasıl uyum sağladınız? Kendi kültürünüzü aynı anda nasıl sürdürdünüz?*
*b. Hayatınızdaki en büyük başarınız ve başarısızlığınız nedir? Bu sonuçlar karşısında verdiğiniz tepkileri açıklayınız.*
*c. Uzay bilimlerine olan ilginizin nedeni nedir? Dayanaklarıyla açıklayınız.*

## 12 Dinleyelim, işaretleyelim

### Hakan Kırkoğlu ve Göklerin Bilgeliği




Hakan Kırkoğlu'na göre astrolojiyle ilgilenecek kişi,

- ☐ bilge olmalı.
- ☐ amacına ulaşma çabasında olmalı.
- ☐ çalışkan olmalı.
- ☐ alanında en iyi olmayı hedeflemeli.
- ☐ öğrenmeye açık ve istekli olmalı.

Hakan Kırkoğlu'nun

- ☐ astrolojiyle ilgilenme nedeni kendi mesleğini sevmemesidir.
- ☐ astrolojiyle ilgilenme nedeni geleceği öğrenme isteği değildi.
- ☐ astrolojiyle İlgilenmeye başladıktan sonra bazı konularda fikirleri değişmiştir.

Hakan Kırkoğlu'na göre,

- ☐ astroloji günümüzde popüler ama asıl anlamı kaybolmuş bir alandır.
- ☐ astroloji geçmişte şimdiki kadar saygın bir alan değildi.
- ☐ astrolojiyle ilgili bilgilerin insanlara dünya dışından varlıklar tarafından verildiği doğrudur.

Hakan Kırkoğlu'na göre astroloji ____________ bir alan değildir.

- ☐ kişilere gelecekle ilgili önerilerde bulunan
- ☐ kişinin kendisini tanımasını sağlayan
- ☐ kişinin evrendeki rolünü anlamlandırmasını sağlayan
- ☐ kişinin kendisini evrene bırakabilesi için ona kapı açan

| | Doğru | Yanlış |
|---|---|---|
| 1. Astroloji doğru tanınmasına rağmen popüler bir alan değil. | ☐ | ☐ |
| 2. Hakan Kırkoğlu, günlük fal yazmakla beraber bunun astrolojiyi doğru biçimde ele almanın uygun bir yolu olmadığını düşünüyor. | ☐ | ☐ |
| 3. Farklı yaş ve meslek gruplarından insanlar yıldız haritalarının çıkartılması için talepte bulunuyor. | ☐ | ☐ |
| 4. Aynı anda ve aynı yerde doğmuş olmak yıldız haritalarının aynı olmasa da benzer olmasına neden olur. | ☐ | ☐ |

| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Hakan Kırkoğlu'nun astroloji alanındaki özgeçmiş bilgileri | ☐ | ☐ |
| 2. Hakan Kırkoğlu'nu 'Göklerin Bilgeliği' kitabını yazmaya iten nedenler | ☐ | ☐ |
| 3. Astrolojiye saygınlığını kazandırmak için ne yapılması gerektiği | ☐ | ☐ |
| 4. Günlük yıldız fallarının doğruluk oranı | ☐ | ☐ |

## 13 Anlatalım

Bu metni dinlemeden önce astrolojiyle ilgili düşüncelerim: ____________

Metni dinledikten astrolojiyle ilgili öğrendiğim yeni bilgiler: ____________

Metinde dinlediğim, astrolojiyle ilgili bana inandırıcı gelmeyen konular: ____________

Astrolojiyle ilgili merak ettiğim halde metinde yanıtını bulamadığım sorular: ____________

Hakan Kırkoğlu hakkında söyleyebileceklerim ve düşüncelerim: ____________

**İLGEÇLER** — *dışında, -(n)dEn başka*, *-(n)In yanında/yanı sıra*

| Eylem | Ek | İyelik Eki | Ek | | Örnekler |
|---|---|---|---|---|---|
| başarılı ol | -ma | -m | -dan / -(n)dan | başka | *Satranç keyifli bir oyun olmasının yanı sıra zeka geliştirici bir uğraş.* |
| ol | -ma | -n | -den / -(n)den | dışında | *Satranç keyifli bir oyun olmasının yanında zeka geliştirici bir uğraş.* |
| spor yap | -mak | -sı/-si | -tan / ten | yanında | *Senin başarılı olman dışında hiçbir isteğim yok.* |
| doğur | -mek | -mız/-miz | -ın / -nın | yanı sıra | *Senin başarılı olmandan başka hiçbir isteğim yok.* |
| | | -nız/-niz | -in / -nin | | *Doktoruma göre spor yapmanın yanında beslenmeme de dikkat etmeliymişim.* |
| | | -ları/-leri | | | *Küresel ısınma çevre sorunları doğurmasının yanı sıra çok önemli ekonomik sorunlara da neden olmaktadır.* |
| | | | | | *Doktoruma göre spor yapmaktan başka beslenmeme de dikkat etmeliymişim.* |

## 14 Yeniden yazalım

1. Gün boyu tek yaptığın boş boş oturup bilgisayar oynamak.
   *Gün boyu boş boş oturup bilgisayar oynamaktan başka bir şey yaptığın yok*
2. Sizden tek istediğim ufak tefek aksiliklere karşı biraz daha anlayışlı olmanız
   ____________________.
3. Beni yalnızca bu işin söz verdiğimiz tarihte bitip bitmeyeceği ilgilendiriyor.
   ____________________.
4. O hem çok başarılı bir öğrenci hem de sosyal bir genç.
   ____________________.
5. Gittiği her ülkenin hem dilini öğreniyor hem de o ülkenin tarihi hakkında incelemeler yapıyor.
   ____________________.
6. Sen kararını zaten vermişsin. Bu saatten sonra bize düşen ancak kararını onaylamak. Başka bir şey yapamayız.
   ____________________.
7. İstanbul bir yandan Türkiye'nin en kalabalık ve güzel şehri olarak bilinirken bir yandan da Avrupa'nın en önemli metropolleri arasında gösterilmektedir.
   ____________________.
8. Test sürüşü sonucunda, yeni üretilen arabamızın hem çok konforlu hem de ekonomik olduğu bir kez daha kanıtlanmıştır.
   ____________________.

## 15 Tamamlayalım

1. O yemek kurslarımıza katılan pek çok bayan iyi vakit geçir*melerinin yanı sıra* yemek konusunda uzmanlaşarak para kazanmaya da başladılar.
2. Yaz kamplarınızda dil kurslarına katıl__________ ne tür aktivitelerle vakit geçirebiliriz?
3. Takımın yeni antrenörü, "Bu sezon takımımızdan iyi futbol oyna__________ şampiyon olmalarını da bekliyoruz." dedi.
4. Esmer undan yapılan ekmek, sağlıklı ol__________ uzun süreli tokluk hissi sağladığından dolayı da tercih ediliyor.
5. Onu, karar verirken dikkatli olması konusunda uyar__________ elimizden hiçbir şey gelmez.
6. Bıktım artık. Sen sorun çıkar__________ bir şey bilmez misin?
7. Doktor, hastamızın durumunun ameliyattan sonra netleşeceğini söyledi. Ameliyattan çıkmasını bekle__________ yapacak bir şey yok.
8. Kredi kartı başvurunuz için şu formu doldurup imzala__________ sizden istediğimiz bir şey yok.
9. Farkında mısın, şikayet et__________ bir şey yapmıyorsun. Hepimiz sorunların farkındayız ama çözüm üretmeyi deneyemez misin?

16 Okuyalım, işaretleyelim

## Astrolojinin Doğuşu

Bundan çok uzun zaman önce, erkekler ve kadınlar geceleyin yıldızlı gökyüzüne baktılar... Gördükleri manzaranın hem güzelliğinden etkilendiler hem de bu yıldızların ne olduğunu, yaşamlarını etkileyip etkilemediğini merak ettiler.

İşte astrolojinin doğuşu başlangıçtaki bu meraka dayanır. En azından tahmin edilen hikaye bu, çünkü hiç kimse, astrolojinin yazı öncesi durumunun ne kadar eskiye dayandığını ve nasıl olduğunu tam olarak bilmiyor. Yazılı tarihte astrolojinin ilk ortaya çıkışı ise M.Ö. 2500 yılında, gezegenlerin insanın kaderini etkileyen güçlü tanrılar olduğuna inanılan Mezopotamya'da olmuştur. Buradaki ilk astrologlar gökyüzünü dikkatle izlemeye ve onun geceleri parıltılı, muhteşem sessizliğinde gördüklerinin düzenli kayıtlarını tutmaya başladılar. Bu kayıtlar sayesinde, gerçekleşen olaylar ve yıldızlar arasında bağlantı kurdular. Astroloji danışmanları tuttukları kayıtlar ve yorumlarına dayanarak kraliyet ailesine devlet yönetimi konusunda akıl verirlerdi ve bu nedenle Mezopotamya tarihinin erken dönemlerinde astroloji "kraliyet sanatı" olarak düşünülürdü.



Zamanla Mezopotamya gökbilimcileri gökyüzünde neler olduğunu açıklamak için yeni geometri bilimini kullanmaya başladılar. Bu dönemde Eski Yunanlılar da Mezopotamya'nın astrolojik kehanet biçimini kendi mitolojileri ve yeni geometri bilimiyle birleştirip "Zodyak"a dayanan kişisel bir astroloji geliştirdiler. Buna göre, Yunanca "zodiakos kyklos" yani "hayvanlar dairesi" anlamına gelen bir kuşak vardır. Bu kuşak, güneşin bir yıl boyunca gökyüzünde izlediği eliptik yörüngesinin her iki yanında dokuz derece uzanır. Zodyak; koç, boğa, yengeç gibi her biri bir hayvan tarafından simgelenen, yılın on iki ayını gösterecek şekilde bölümlenmiş bir kuşaktır. Böylece Yunanlılar astrolojiyi, gökyüzünün yaşamlarındaki etkilerini merak eden bireylere danışmanlıkta kullanarak yıldız falı sanatını ortaya çıkarmış oldular.

Daha sonra astroloji Roma kültürüne girdi ve oradan da Avrupa'ya yayıldı. Hıristiyanlığın doğuşu ile bir süre karanlıkta kaldı. Ne de olsa, astroloji insanların kaderinin, yıldızların yaratıcısından çok, yıldızlar tarafından belirlendiğini savunuyor gibiydi. Oysa ortaya çıkan Hıristiyanlık öğretisine göre yaratıcı, insanlara özgür irade bahşetmişti. Ancak, astroloji bir yolunu bulup genel olarak Hıristiyan öğretisinin içine sızdı ve gelişmeye devam etti.

Astroloji ortaçağda düşüşe geçti. Rönesansın başında ise öğretiler dünyasında kendine ayrıcalıklı bir yer edindi. On altıncı ve on yedinci yüzyıllarda Thyco Brahe ve Johannes Kepler gibi önemli gökbilimciler tarafından benimsenip Avrupa'nın büyük üniversitelerinde bir bilim olarak kabul edildi. Fakat bir süre sonra modern bilimin buluşları, astrolojinin bilimsel doğruluğuna olan inancı ufak ufak sarsmaya başladı.

Günümüzde astrolojinin bir bilim dalı olarak kabul edilip edilmediğine dair farklı görüşler vardır. Astrolojiyi bilim olarak kabul eden çevrelerin en çok yakındığı ise astrolojinin "günlük burç yorumlarını gösteren bir alan"a indirgenerek tanımlanmasıdır. Oysa **onlar**a göre astroloji, insanların doğum anından itibaren gök cisimleri ve insanlar arasındaki sürekli etkileşimi ciddi biçimde inceleyen bir alandır.

Astrolojiyi ister bir bilim dalı, ister bir inanç sistemi, ister saçmalık olarak değerlendirelim; insanların astrolojiye olan ilgisi yadsıyamayacağımız bir gerçektir. Çünkü son yıllarda astroloji insan ruhunun zenginliklerinin dile getirilmesinin bir biçimi olarak her zamanki kadar popüler.

Astroloji, hala kendilerini daha iyi anlamak isteyen çağdaş bireylere, ruhlarının evrenin sayısız mucizeleri ile olan gizemli ilişkisini açıklamayı vaat eder.

| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Mezopotamya'daki dini inanışlar | ☐ | ☐ |
| 2. Astrolojiye ait ilk yazılı kaynakların neyle ilgili olduğu | ☐ | ☐ |
| 3 Astrolojinin gelişmesinde ve yaygınlaşmasında rolü olan medeniyetler | ☐ | ☐ |
| 4. Tarih boyunca çeşitli dönemlerde, astrolojiye karşı insanların tutumu | ☐ | ☐ |
| 5. Günümüzde astrolojinin insan hayatına katkıları | ☐ | ☐ |

Hıristiyanlığın doğuşu ile astrolojiye olan inanç biraz sarsıldı, çünkü astroloji ______________.

☐ yıldızların yaratıcısı olmadığını söyler gibiydi.

☐ insanların kaderinin yıldızların yaratıcısı tarafından belirlendiğini söyler gibiydi.

☐ insanların kaderi üzerindeki en büyük egemenliğin yıldızlara ait olduğunu söyler gibiydi.

☐ astroloji Hıristiyan öğretisinin içine sızdı.

**Onlar**

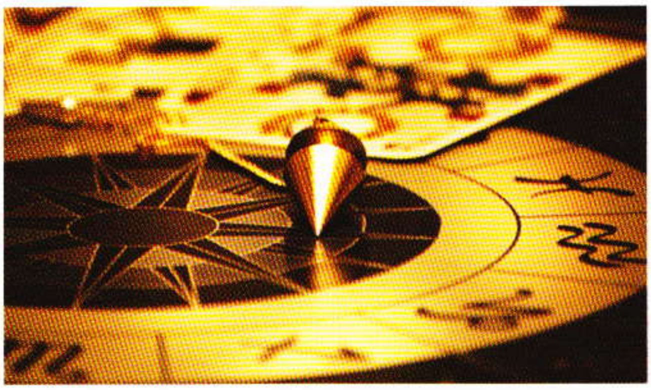
☐ Astrolojiyi bilim dalı olarak kabul etmeyenler.

☐ Astrolojiyi günlük burç yorumlarını gösteren bir alana indirgeyenler.

☐ Astrolojiyi bilim dalı olarak kabul edenler.

☐ Astrolojiyi günlük burç yorumlarından ibaret görenler

| | Var | Yok |
|---|---|---|
| 1. Astroloji yazılı kaynaklara göre ilk dönemlerinde prestijli bir alandı. | ☐ | ☐ |
| 2. Yunanlıların astroloji alanındaki çalışmalarına kadar astroloji, yıldızların kişilere özel değil daha genel durumlara etkilerini ortaya koymaktaydı. | ☐ | ☐ |
| 3. Astrolojinin; ortaya çıkan öğretilerden, dinlerden ve bilimin geldiği noktadan etkilenişine göre, popülerlik ve saygınlık düzeyi zaman zaman değişmiştir. | ☐ | ☐ |



## 17 Görüşlerimizi yazalım, tartışalım

1. "Astroloji bilim süsü verilmiş bir saçmalık. Bilimde yoruma yer yoktur."

☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum

*Çünkü* ____________________________________________
____________________________________________
____________________________________________
____________________________________________.

2. "Mıknatıslar ve bunların oluşturduğu manyetik alanlar vardır. Örneğin bu alanlar pusulanın ibresinin değişmesine neden olur. Bu mıknatısın gezegenler kadar büyük olduğunu düşünün! Kendinizi de pusulanın ibresi olarak düşünün . V oluşan manyetik alanın büyüklüğünü hayal edin!

Bu alandan etkilenmiyor olmak garip olmaz mıydı? Astroloji tartışmasız bir bilim dalıdır."

c Katılıyorum ☐ Katılmıyorum

*Çünkü* ____________________________________________
____________________________________________
____________________________________________
____________________________________________.

3. "Bilmeden konuşmamak gerek diye düşünüyorum. Bir konuda bilginiz yoksa susmak en doğrusudur."

☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum

*Çünkü* ____________________________________________
____________________________________________
____________________________________________
____________________________________________.

4. "Burçların özellikleri ve kişilerin özellikleri öyle örtüşüyor ki inanmamak elde değil. Ancak günlük burç yorumları oldukça saçma. O kadar insanın hem de iki satırda bitirilmiş olayları aynı gün yaşayacak olması hem komik hem imkansız.

☐ Katılıyorum ☐ Katılmıyorum

*Çünkü* ____________________________________________
____________________________________________
____________________________________________
____________________________________________.

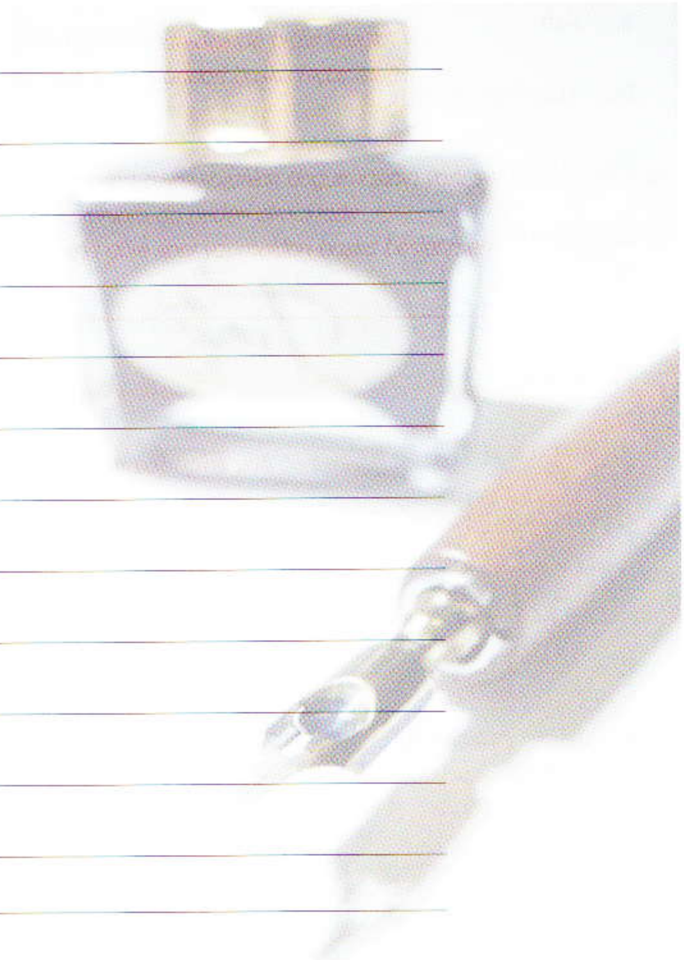
## İÇİNDEKİLER

# Karşılıklı Konuşma

## 1. Ünite A

**Soralım, not alalım, karşılaştıralım**

**Ülkemin En Önemli Yazarı**



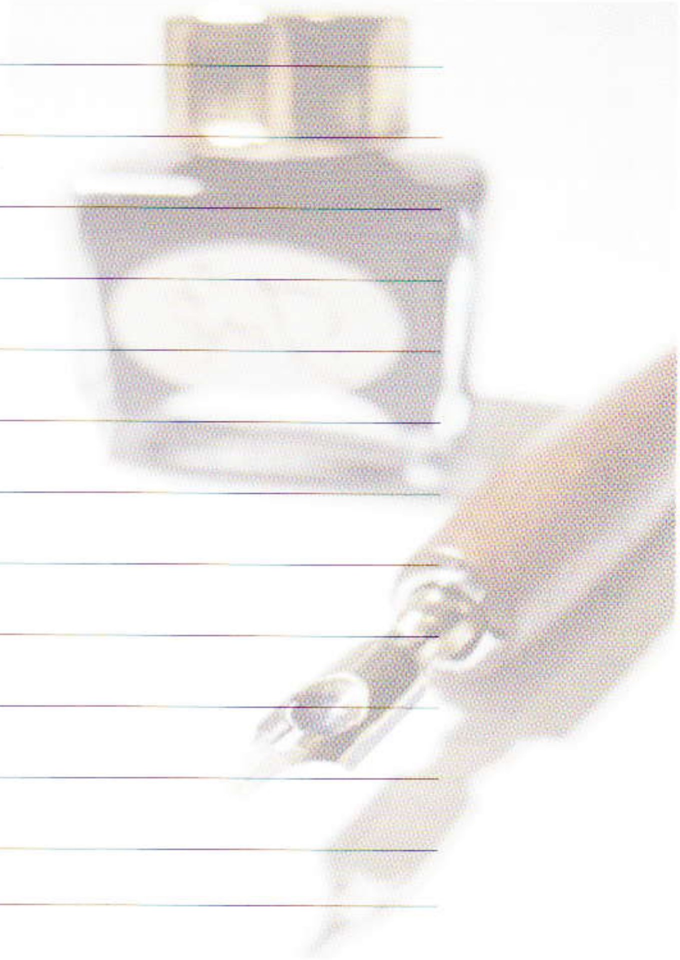
- Adı:
- Yaşadığı Dönem:
- Yaşamı:
- Eğitimi
- Eser verdiği Türler:
- İşlediği konular:
- En çok bilinen eseri:
- Diğer önemli eserleri:
- Başka dillere çevrilen eserleri:
- Aldığı ödüller:
- Diğer yazarlardan farklı yanları:
- Diğer (yazınız):

| | Aynı | Benziyor/Farklı | Tamamen Farklı |
|---|---|---|---|
| Yaşadığı Dönem | | | |
| Yaşamı | | | |
| Eğitimi | | | |
| Eser verdiği Türler | | | |
| İşlediği konular | | | |
| Başka dillere çevrilen eserleri | | | |
| Aldığı ödüller | | | |
| Diğer yazarlardan farklı yanları | | | |
| Diğer (yazınız) | | | |
| Diğer (yazınız) | | | |

# Karşılıklı Konuşma

## 1. Ünite B

### Soralım, not alalım, karşılaştıralım
### Ülkemin En Önemli Yazarı



- Adı:
- Yaşadığı Dönem:
- Yaşamı:
- Eğitimi
- Eser verdiği Türler:
- İşlediği konular:
- En çok bilinen eseri:
- Diğer önemli eserleri:
- Başka dillere çevrilen eserleri:
- Aldığı ödüller:
- Diğer yazarlardan farklı yanları:
- Diğer (yazınız):

| | Aynı | Benziyor/Farklı | Tamamen Farklı |
|---|---|---|---|
| Yaşadığı Dönem | | | |
| Yaşamı | | | |
| Eğitimi | | | |
| Eser verdiği Türler | | | |
| İşlediği konular | | | |
| Başka dillere çevrilen eserleri | | | |
| Aldığı ödüller | | | |
| Diğer yazarlardan farklı yanları | | | |
| Diğer (yazınız) | | | |
| Diğer (yazınız) | | | |

**2. Ünite** A

## Savunalım
### Kuşak Çatışmasında Kim Haklı?

- Siz dünyanın değiştiğini görmüyorsunuz. Artık hiçbir şey sizin zamanınızdaki gibi değil.
- Siz hiç bizim yaşımızda olmadınız. Ama biz sizin yaşınızda olduk. Dolayısıyla sizi anlıyoruz.
- Sadece sizi dinlersek, yaratıcı olamayız, sizi taklit etmiş oluruz.
- Birazcık deneyimlerimizden yararlansanız sizin için her şey daha kolay ve güzel olacak. Daha az hata yapacaksınız.
- Çoğunuz bir arayış içindesiniz ve bu arayış sizi yanlış noktalara yöneltebilir. Bu durumda öğütlerimiz yol gösterici olabilir.
- Siz çok kuralcısınız. Biz daha özgür olmak istiyoruz. Zaman kuralları da değiştiriyor. Bunu anlamıyorsunuz.
- Sizinle ilgili düşüncelerimizde haksız bile olsak saygıyı hakediyoruz. Söylediklerimizi elinizin tersiyle itmemelisiniz.
- Bazen, artık hiçbir zaman bizim yaşımızda olamayacağınız için bizi kıskandığınızı düşünüyorum.
- Biz her şeyi sizin iyiliğiniz için yapıyoruz.
- Bizimle ilgili her şeyi öğrenmek, bizi sürekli kontrol altında tutmak istiyorsunuz. Oysa biz kendi kararlarımızı verebiliriz.
- Biz sizin gözünüzde hiç büyümüyoruz. Oysa gerçek bu değil.
- Bazı konularda doğru kararlar veremiyorsunuz. Bunu anladığınızda çok geç oluyor. Biz bu yollardan daha önce geçtik. Nasihatlerimizi önemseyin.
- Ne derseniz kabul etmemizi bekliyorsunuz. Bizim kendimize ait bir yaşantımız var.
- Sizinle tartışmak anlamsız. Ne haliniz varsa görsün. Bir gün anlayacaksınız haklı olduğumuzu.

**Savunacağım görüşler:**

1. *Biz herşeyi sizin iyiliğiniz için yapıyoruz*
   Bu görüşe ekleyeceklerim: ______

2. ______
   Bu görüşe ekleyeceklerim: ______

3. ______
   Bu görüşe ekleyeceklerim: ______

4. ______
   Bu görüşe ekleyeceklerim: ______

5. ______
   Bu görüşe ekleyeceklerim: ______

6. ______
   Bu görüşe ekleyeceklerim: ______

7. ______
   Bu görüşe ekleyeceklerim: ______

# Karşılıklı Konuşma

**2. Ünite B**

## Savunalım

### Kuşak Çatışmasında Kim Haklı?

- Siz dünyanın değiştiğini görmüyorsunuz. Artık hiçbir şey sizin zamanınızdaki gibi değil.
- Siz hiç bizim yaşımızda olmadınız. Ama biz sizin yaşınızda olduk. Dolayısıyla sizi anlıyoruz.
- Sadece sizi dinlersek, yaratıcı olamayız, sizi taklit etmiş oluruz.
- Birazcık deneyimlerimizden yararlansanız sizin için her şey daha kolay ve güzel olacak. Daha az hata yapacaksınız.
- Çoğunuz bir arayış içindesiniz ve bu arayış sizi yanlış noktalara yöneltebilir. Bu durumda öğütlerimiz yol gösterici olabilir.
- Siz çok kuralcısınız. Biz daha özgür olmak istiyoruz. Zaman kuralları da değiştiriyor. Bunu anlamıyorsunuz.
- Sizinle ilgili düşüncelerimizde haksız bile olsak saygıyı hakediyoruz. Söylediklerimizi elinizin tersiyle itmemelisiniz.
- Bazen, artık hiçbir zaman bizim yaşımızda olamayacağınız için bizi kıskandığınızı düşünüyorum.
- Biz her şeyi sizin iyiliğiniz için yapıyoruz.
- Bizimle ilgili her şeyi öğrenmek, bizi sürekli kontrol altında tutmak istiyorsunuz. Oysa biz kendi kararlarımızı verebiliriz.
- Biz sizin gözünüzde hiç büyümüyoruz. Oysa gerçek bu değil.
- Bazı konularda doğru kararlar veremiyorsunuz. Bunu anladığınızda çok geç oluyor. Biz bu yollardan daha önce geçtik. Nasihatlerimizi önemseyin.
- Ne derseniz kabul etmemizi bekliyorsunuz. Bizim kendimize ait bir yaşantımız var.
- Sizinle tartışmak anlamsız. Ne haliniz varsa görsün. Bir gün anlayacaksınız haklı olduğumuzu.

| Savunacağım görüşler: |
|---|
| 1. *Biz sizin gözünüzde hiç büyümüyoruz. Oysa gerçek bu değil.*<br>Bu görüşe ekleyeceklerim: |
| 2.<br>Bu görüşe ekleyeceklerim: |
| 3.<br>Bu görüşe ekleyeceklerim: |
| 4.<br>Bu görüşe ekleyeceklerim: |
| 5.<br>Bu görüşe ekleyeceklerim: |
| 6.<br>Bu görüşe ekleyeceklerim: |
| 7.<br>Bu görüşe ekleyeceklerim: |

**3. Ünite** A

## Soralım, not alalım, bulalım
## Fobileri Ne?

**Ablütofobi** : Yıkanma korkusu
**Agorafobi** : Açık alan ya da kalabalık korkusu
**Akluofobi** : Karanlık korkusu
**Akrofobi** : Yükseklik korkusu
**Algofobi** : Acı çekme korkusu
**Amnezifobi** : Hafıza kaybı korkusu
**Antropofobi** : İnsanlardan korkma
**Araknofobi** : Örümcek korkusu
**Aritmofobi** : Sayılardan korkma
**Aviofobi** : Uçma korkusu
**Batofobi** : Derinlik korkusu
**Bibliyofobi** : Kitaplardan korkma
**Brontofobi** : Gök gürültüsünden korkma
**Eisoptrofobi** : Aynalardan korkma
**Filofobi** : Sevmekten, aşık olmaktan korkma
**Fotofobi** : Işıktan korkma
**Helyofobi** : Güneşten korkma
**Hidrofobi** : Sudan, yüzmekten ya da boğulmaktan korkma
**Hipnofobi** : Uyumaktan korkma
**Klostrofobi** : Kapalı yer korkusu
**Koulrofobi** : Palyaçolardan korkma
**Pirofobi** : Ateşten korkma

**Seçtiğim Fobiler:**

1. ____________________ 2. ____________________

| | Evet | Hayır | Kısmen | Notlar |
|---|---|---|---|---|
| Yüzmeni engelliyor mu? | | | | |
| Açık alanda pikniğe gitmeni engelliyor mu? | | | | |
| Yüksek bir yerde bulunmaktan korkuyor musun? | | | | |
| Yüksek binalara yürüyerek mi çıkıyorsun? | | | | |
| Ders çalışmakla ilgili bir sorun yaratıyor mu? | | | | |
| Başkaları için bir eğlence mi? | | | | |
| Güneşli havalarda mı ortayı çıkıyor. | | | | |
| Başka insanlarla sosyal ilişkilerini etkiliyor mu? | | | | |
| Her şeyi yazıya dökme gereği duyuyor musun? | | | | |
| Aşk hayatını etkiliyor mu? | | | | |
| Meslek seçimini etkledi mi? | | | | |
| Berbere, kuaföre gitmeni engelliyor mu? | | | | |
| Bu fobi nedeniyle bir sağlık sorunu yaşıyor musun? | | | | |
| Yağmurlu havalarda mı açığa çıkıyor? | | | | |
| Ulaşım aracı tercihlerini etkiliyor mu? | | | | |
| Fobinle ilgili bir ilaç kullanıyor musun? | | | | |
| Stadyumda futbol maçı izlemene engel mi? | | | | |
| Fobin nedeniyle elektrik faturaların yüksek geliyor mu? | | | | |
| | | | | |
| | | | | |

## 3. Ünite B

### Soralım, not alalım, bulalım
### Fobileri Ne?

**Ablütofobi** : Yıkanma korkusu
**Agorafobi** : Açık alan ya da kalabalık korkusu
**Akluofobi** : Karanlık korkusu
**Akrofobi** : Yükseklik korkusu
**Algofobi** : Acı çekme korkusu
**Amnezifobi** : Hafıza kaybı korkusu
**Antropofobi** : İnsanlardan korkma
**Araknofobi** : Örümcek korkusu
**Aritmofobi** : Sayılardan korkma
**Aviofobi** : Uçma korkusu
**Batofobi** : Derinlik korkusu
**Bibliyofobi** : Kitaplardan korkma
**Brontofobi** : Gök gürültüsünden korkma
**Eisoptrofobi** : Aynalardan korkma
**Filofobi** : Sevmekten, aşık olmaktan korkma
**Fotofobi** : Işıktan korkma
**Helyofobi** : Güneşten korkma
**Hidrofobi** : Sudan, yüzmekten ya da boğulmaktan korkma
**Hipnofobi** : Uyumaktan korkma
**Klostrofobi** : Kapalı yer korkusu
**Koulrofobi** : Palyaçolardan korkma
**Pirofobi** : Ateşten korkma

**Seçtiğim Fobiler:**

1. ______________________ 2. ______________________

| | Evet | Hayır | Kısmen | Notlar |
|---|---|---|---|---|
| Yüzmeni engelliyor mu? | | | | |
| Açık alanda pikniğe gitmeni engelliyor mu? | | | | |
| Yüksek bir yerde bulunmaktan korkuyor musun? | | | | |
| Yüksek binalara yürüyerek mi çıkıyorsun? | | | | |
| Ders çalışmakla ilgili bir sorun yaratıyor mu? | | | | |
| Başkaları için bir eğlence mi? | | | | |
| Güneşli havalarda mı ortayı çıkıyor. | | | | |
| Başka insanlarla sosyal ilişkilerini etkiliyor mu? | | | | |
| Her şeyi yazıya dökme gereği duyuyor musun? | | | | |
| Aşk hayatını etkiliyor mu? | | | | |
| Meslek seçimini etkledi mi? | | | | |
| Berbere, kuaföre gitmeni engelliyor mu? | | | | |
| Bu fobi nedeniyle bir sağlık sorunu yaşıyor musun? | | | | |
| Yağmurlu havalarda mı açığa çıkıyor? | | | | |
| Ulaşım aracı tercihlerini etkiliyor mu? | | | | |
| Fobinle ilgili bir ilaç kullanıyor musun? | | | | |
| Stadyumda futbol maçı izlemene engel mi? | | | | |
| Fobin nedeniyle elektrik faturaların yüksek geliyor mu? | | | | |
| ______________________ | | | | |
| ______________________ | | | | |

4. Ünite A

## Soralım, yanıtlayalım, not alalım, anlatalım
## Kültürümüzün Meşhurları

1. Kültürünüzün en ünlü yemeği:
   - Adı ne? • Bu ad nereden geliyor? • Nasıl yapılıyor? • Özel günlerde mi tüketiliyor?
   - Ne zaman ortaya çıkmış? • Bir hikayesi var mı?

   Sizin sorunuz: ______________________________?

   Arkadaşınızın kültüründeki en ünlü yemek ve özellikleri: ______________________________

2. Kültürünüzdeki en ünlü dans:
   - Adı ne? • Bu ad nereden geliyor? • Nasıl oynanıyor? • Özel giysi gerektiriyor mu?
   - En çok kimlerden ilgi görüyor? • Diğer toplumlarca biliniyor mu? • Ne zaman ortaya çıkmış?

   Sizin sorunuz: ______________________________?

   Arkadaşınızın kültüründeki en ünlü dans ve özellikleri: ______________________________

3. Kültürünüze ait geleneksel spor:
   - Adı ne? • Bu ad nereden geliyor? • Nasıl oynanıyor? • Özel giysi gerektiriyor mu? • Bir hikayesi var mı?
   - En çok kimlerden ilgi görüyor? • Diğer toplumlarca biliniyor mu?

   Sizin sorunuz: ______________________________?

   Arkadaşınızın kültürüne geleneksel spor ve özellikleri: ______________________________

4. Kültürünüze ait özel giysi:
   - Adı ne? • Bu ad nereden geliyor? • Nasıl dikiliyor? • Ne zaman giyiliyor?
   - En çok kimlerden ilgi görüyor? • Diğer toplumlarca biliniyor mu? • Bir hikayesi var mı?

   Sizin sorunuz: ______________________________?

   Arkadaşınızın kültürüne ait özel giysi ve özellikleri: ______________________________

| Notlar | Yemek | Dans | Spor | Giysi |
|---|---|---|---|---|
| Benzerlikler: | Yapılışı:<br>Hikayesi: | Giysi:<br>Ortaya Çıkışı: | Yapılışı:<br>Hikayesi: | Giyildiği zaman:<br>Hikayesi: |
| Farklılıklar | Yapılışı:<br>Hikayesi: | Giysi:<br>Ortaya Çıkışı: | Yapılışı:<br>Hikayesi: | Giyildiği zaman:<br>Hikayesi: |

4. Ünite B

## Soralım, yanıtlayalım, not alalım, anlatalım
### Kültürümüzün Meşhurları

1. Kültürünüzün en ünlü yemeği:
   • Adı ne? • Bu ad nereden geliyor? • Nasıl yapılıyor? • Özel günlerde mi tüketiliyor?
   • Ne zaman ortaya çıkmış? • Bir hikayesi var mı?
   Sizin sorunuz: ______________________________________________?
   Arkadaşınızın kültüründeki en ünlü yemek ve özellikleri: ______________________________________________
   ______________________________________________

2. Kültürünüzdeki en ünlü dans:
   • Adı ne? • Bu ad nereden geliyor? • Nasıl oynanıyor? • Özel giysi gerektiriyor mu?
   • En çok kimlerden ilgi görüyor? • Diğer toplumlarca biliniyor mu? • Ne zaman ortaya çıkmış?
   Sizin sorunuz: ______________________________________________?
   Arkadaşınızın kültüründeki en ünlü dans ve özellikleri: ______________________________________________
   ______________________________________________

3. Kültürünüze ait geleneksel spor:
   • Adı ne? • Bu ad nereden geliyor? • Nasıl oynanıyor? • Özel giysi gerektiriyor mu? • Bir hikayesi var mı?
   • En çok kimlerden ilgi görüyor? • Diğer toplumlarca biliniyor mu?
   Sizin sorunuz: ______________________________________________?
   Arkadaşınızın kültürüne geleneksel spor ve özellikleri: ______________________________________________
   ______________________________________________

4. Kültürünüze ait özel giysi:
   • Adı ne? • Bu ad nereden geliyor? • Nasıl dikiliyor? • Ne zaman giyiliyor?
   • En çok kimlerden ilgi görüyor? • Diğer toplumlarca biliniyor mu? • Bir hikayesi var mı?
   Sizin sorunuz: ______________________________________________?
   Arkadaşınızın kültürüne ait özel giysi ve özellikleri: ______________________________________________
   ______________________________________________

| Notlar | Yemek | Dans | Spor | Giysi |
|---|---|---|---|---|
| Benzerlikler: | Yapılışı:<br><br>Hikayesi: | Giysi:<br><br>Ortaya Çıkışı: | Yapılışı:<br><br>Hikayesi: | Giyildiği zaman:<br><br>Hikayesi: |
| Farklılıklar | Yapılışı:<br><br>Hikayesi: | Giysi:<br><br>Ortaya Çıkışı: | Yapılışı:<br><br>Hikayesi: | Giyildiği zaman:<br><br>Hikayesi: |

5. Ünite A

## Geliştirelim, savunalım

## Para Mutluluk Getirir mi?





"Mutluluk paraya bağlıdır. Hayallerinizi gerçekleştiremiyorsanız, yalnızca hayal ederek mutlu olamazsınız. Bir çok insanın mutluluk dediği şeyler paranız yoksa sadece avuntudur. İyi kötü bir işinizin olması, önemli bir sağlık sorunu yaşamamanız ve çevrenizdeki birkaç dost... Oysa paranız yoksa, işinizi kaybetmek, hasta olduğunuzda istediğiniz yerde, istediğiniz gibi tedavi olamamak, dostlarınızla yalnızca yoksulluğu paylaştınız için dostluklarınızı sürdürememek en büyük mutsuzluklarınız olacaktır."

Bu düşünceyi savunmak için kullanacağınız tümceleri işaretleyin.

- ☐ Yeni yerler görmek, yeni insanlar tanımak insanı mutlu eder. Bu da parayla mümkündür.
- ☐ Para çoğu zaman sahte dostluklar üretir.
- ☐ Sağlıklı olmak çoğu zaman paraya bağlıdır.
- ☐ Para ihtiyaçları satın alabilir. Mutluluğu değil.
- ☐ Mutluluğu hayata bakışla ilgilidir.
- ☐ İnsan para sahibi olmayı beklerken yaşayabileceği mutlulukları erteler.

### Sizin Düşünceleriniz

5. Ünite B

Geliştirelim, savunalım

## Para Mutluluk Getirir mi?





"Mutluluk paraya bağlı değildir. Çünkü satın alınamaz. Mutlu olmak için mutlu olmayı istemek yeterlidir. İnsanın hayallerinin sonu yoktur. Daha çok para, daha çok hayal; daha çok hayal ise yine daha çok para demektir. En büyük mutluluk kaynağı yaşıyor olmaktır. Yaşamı, para kazanmak, kazandıktan sonra da o parayı korumaya çalışarak geçirenlerin mutluluğu hissedecek zamanları da olmaz zaten."

Bu düşünceyi savunmak için kullanacağınız tümceleri işaretleyin.

- ☐ Yeni yerler görmek, yeni insanlar tanımak insanı mutlu eder. Bu da parayla mümkündür.
- ☐ Para çoğu zaman sahte dostluklar üretir.
- ☐ Sağlıklı olmak çoğu zaman paraya bağlıdır.
- ☐ Para ihtiyaçları satın alabilir. Mutluluğu değil.
- ☐ Mutluluğu hayata bakışla ilgilidir.
- ☐ İnsan para sahibi olmayı beklerken yaşayabileceği mutlulukları erteler.

### Sizin Düşünceleriniz

6. Ünite A

Soralım, Not Alalım, Sunalım

Yabancı Dili Nasıl Öğrenmeli?





1. Bildiği yabancı dil(ler): ______

2. Bu dil(ler)i nasıl öğrendiği: ______

3. Bu dil(ler)i neden öğrendiği: ______

4. Bu dil(ler)i nerede öğrendiği: ______

5. Arkadaşınıza göre ideal sınıf ortamı: ______

   *Deneyimlerinden örnekler:* ______

6. Arkadaşınıza göre öğrencinin sorumlulukları: ______

   *Deneyimlerinden örnekler:* ______

7. Arkadaşınıza göre, öğrenilen dilde kitap okumanın önemi: ______

8. Arkadaşınıza göre derse devam, verilen ödevleri yapmanın önemi: ______

   *Deneyimlerinden örnekler:* ______

Sınıfa anlatın

- Arkadaşınızın yabancı dil öğrenmek konusunda yaşadığı güçlükler neler?
- Arkadaşınızın görüşlerinden hangilerine katılıyorsunuz?
- Arkadaşınızın görüşlerinden hangilerine katılmıyorsunuz?
- Yeni yabancı diller öğreneceklere önerileriniz.

## 6. Ünite B

### Soralım, Not Alalım, Sunalım
### Yabancı Dili Nasıl Öğrenmeli?





1. Bildiği yabancı dil(ler): ______________________

2. Bu dil(ler)i nasıl öğrendiği: ______________________

3. Bu dil(ler)i neden öğrendiği: ______________________

4. Bu dil(ler)i nerede öğrendiği: ______________________

5. Yabancı dil öğrenirken karşılaştığı sorunlar: ______________________

   *Deneyimlerinden örnekler:* ______________________

6. Arkadaşınıza göre ideal öğretmen tipi: ______________________

   *Deneyimlerinden örnekler:* ______________________

7. Arkadaşınıza göre dilin öğrenildiği ülkede yaşıyor olmanın önemi: ______________________

   *Deneyimlerinden örnekler:* ______________________

8. Arkadaşınıza göre öğrenilen dilde film izlemenin önemi: ______________________

   *Deneyimlerinden örnekler:* ______________________

**Sınıfa anlatın**

- Arkadaşınızın yabancı dil öğrenmek konusunda yaşadığı güçlükler neler?
- Arkadaşınızın görüşlerinden hangilerine katılıyorsunuz?
- Arkadaşınızın görüşlerinden hangilerine katılmıyorsunuz?
- Yeni yabancı diller öğreneceklere önerileriniz.

7. Ünite A

Canlandıralım

Komedyen Aranıyor

Komedi programı yapımcısısınız ve yeni bir TV programı hazırlayacaksınız. Programınızda yeni yüzler kullanmak istiyorsunuz. Biraz sonra programınızda rol almak isteyen amatör komedyenler arasından bir seçme yapacak ve üç farklı rol için üç oyuncu seçeceksiniz. Aşağıda verilen kriterlere göre uygun oyuncuları belirleyin.



Adaylara aşağıdakileri yaptırın ve 10 üzerinden puan verin.

**1. Tip**

- Görünüşü komik olmalı (Aptal görünmeli)
- Olağan konuşma biçimi bile insanları güldürmeli.
- Taklit yeteneği olmalı.

| | Puan | | | |
|---|---|---|---|---|
| | 1. Aday | 2. Aday | 3. Aday | 4. Aday |
| beden dilini etkin bir biçimde kullanarak fıkra anlatma yeteneği | | | | |
| ünlü bir kişiyi taklit etme yeteneği / bir hayvanı taklit etme yeteneği | | | | |
| | | | | |

**2. Tip**

- Zeki olmalı, insanları zekasıyla güldürmeli.
- Dili iyi kullanıyor olmalı.
- Sözcük oyunlarına dayalı espriler yapabilmeli.

| | Puan | | | |
|---|---|---|---|---|
| | 1. Aday | 2. Aday | 3. Aday | 4. Aday |
| sorularınıza esprili yanıtlar verme yeteneği | | | | |
| dili etkili kullanma yeteneği | | | | |
| | | | | |

**3. Tip**

- Sakar ve telaşlı olmalı.
- Jest ve mimiklerini etkili kullanabilmeli.

| | Puan | | | |
|---|---|---|---|---|
| | 1. Aday | 2. Aday | 3. Aday | 4. Aday |
| sakar bir garsonu, sekreteri v.b canlandırma yeteneği | | | | |
| farklı duyguları (üzüntü, şaşkınlık, v.b) mimikleriyle anlatabilme yeteneği | | | | |
| | | | | |

7. Ünite B

## Canlandıralım
### Komedyen Aranıyor

Bir TV kanalı için yeni bir komedi programı hazırlanıyor. Yapımcı bu programda yeni yüzler kullanmak istiyor. Biraz sonra bu programda rol almak için seçmelere katılacaksınız. Aşağıda üç farklı rol için aranan tipler tanımlanmıştır. Bunlardan birini seçip hazırlıklarınızı yaparak yapımcıyı etkileyin, rolü kapın.



### 1. Tip

- Görünüşünüz komik olmalı (Aptal görünmelisiniz)
- Olağan konuşma biçiminiz bile insanları güldürmeli.
- Taklit yeteneğiniz olmalı.

**Seçmelerde sizden,**

- beden dilini etkin bir biçimde kullanarak fıkra anlatmanız,
- ünlü bir kişiyi taklit etmeniz
- bir hayvanı taklit etmeniz istenecektir.

### 2. Tip

- Zeki olmalısınız, insanları zekanızla güldürebilmelisiniz.
- Dili iyi kullanıyor olmalısınız.
- Sözcük oyunlarına dayalı espriler yapabilmelisiniz.

**Seçmelerde sizden,**

- yapımcının sorularına esprili yanıtlar vermeniz,
- dili etkili kullanmanız istenecektir.

### 3. Tip

- Sürekli sakarlıklar yapmalı ve telaşlı görünmelisiniz.
- Jest ve mimiklerinizi etkili kullanabilmelisiniz.

**Seçmelerde sizden,**

- sakar bir garsonu, sekreteri v.b canlandırmanız
- farklı duyguları (üzüntü, şaşkınlık v.b) mimiklerinizle anlatmanız istenecektir.

## Soralım, not Alalım, karşılaştıralım

## Benim Ülkemde Müzik

Arkadaşınıza şu konularda sorular sorun:

1. Ülkesinin geleneksel müziği ve özellikleri:
2. Ülkesinde en popüler müzik türü:
3. Kültürünün geleneksel enstrumanı ve özellikleri
4. Bu enstrumanı çalmayı bilip bilmediği.
5. Ülkesinde ilgi gören yabancı müzik türleri:
6. Dünyaca meşhur müzisyenleri:
7. Ülkesinde popüler olan yabancı müzisyenler:
8. Türk müziğinin ülkesindeki tanınırlığı:
9. Ülkesinde tanınan Türk Müzisyenler:
10. Ülkesinin dünyaca tanınan müzisyenleri:
11. Sizin sorularınız:







| | Benim kültürüm için geçerli | Arkadaşımın kültürü için geçerli |
|---|---|---|
| Otantik bir enstrumanı var | | |
| Dünyada tanınan bir müzik kültürü var | | |
| Yabancı müzik türleri ilgi görüyor | | |
| Türk müziği ilgi görüyor | | |
| Türk müzisyenler tanınıyor | | |
| Müzisyenleri dünyada tanınıyor | | |
| Müziği dünyada tanınıyor | | |
| Geleneksel enstrumanı dünyada tanınıyor | | |

# Karşılıklı Konuşma

**8. Ünite** B

**Soralım, not Alalım, karşılaştıralım**
**Benim Ülkemde Müzik**

Arkadaşınıza şu konularda sorular sorun:

1. Ülkesinin geleneksel müziği ve özellikleri:
2. Ülkesinde en popüler müzik türü:
3. Kültürünün geleneksel enstrumanı ve özellikleri
4. Bu enstrumanı çalmayı bilip bilmediği.
5. Ülkesinde ilgi gören yabancı müzik türleri:
6. Dünyaca meşhur müzisyenleri:
7. Ülkesinde popüler olan yabancı müzisyenler:
8. Türk müziğinin ülkesindeki tanınırlığı:
9. Ülkesinde tanınan Türk Müzisyenler:
10. Ülkesinin dünyaca tanınan müzisyenleri:
11. Sizin sorularınız:







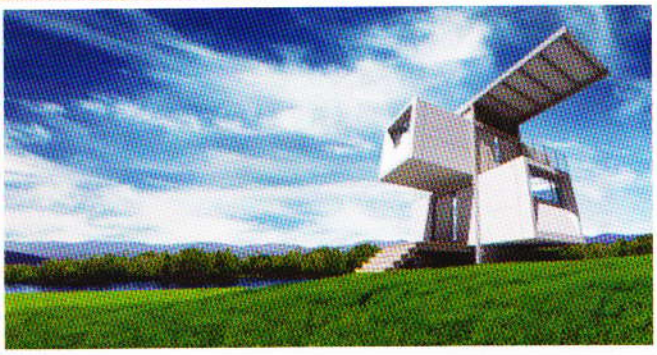
| | Benim kültürüm için geçerli | Arkadaşımın kültürü için geçerli |
|---|---|---|
| Otantik bir enstrumanı var | | |
| Dünyada tanınan bir müzik kültürü var | | |
| Yabancı müzik türleri ilgi görüyor | | |
| Türk müziği ilgi görüyor | | |
| Türk müzisyenler tanınıyor | | |
| Müzisyenleri dünyada tanınıyor | | |
| Müziği dünyada tanınıyor | | |
| Geleneksel enstrumanı dünyada tanınıyor | | |

9. Ünite A

Tasarlayalım, anlatalım

## Hayalimdeki Ev





Arkadaşınızla birlikte hayalinizdeki evi aşağıdaki sözcükleri de kullanarak tasarlayın

1. **Fiziksel özellikleri:**
   - betonarme • ahşap • çelik • tuğla • kagir • diğer: ______
2. **Mimari tarzı:**
   - tek katlı • dubleks • tripleks • villa • yalı • şato
   - stüdyo • klasik • modern • tekno • diğer: ______
3. **Yeri**
   - şehir merkezi • banliyö • şehir dışı • köy • deniz kıyısı • yayla
   - diğer: ______
4. **Isınma**
   - kalorifer • soba • kombi • şömine • güneş enerjisi
   - termal • doğal enerji • diğer: ______
5. **Teknolojik donanımı:**
   - güvenlik sistemi • afetlere dayanıklılık • enerji kaynağı
   - aydınlatma • tesisat • elektrikli eşyalar
   - internet • iletişim sistemi • diğer: ______
6. **Eklentiler:**
   - bahçe • havuz • garaj • atelyeler • çevre düzeni
   - diğer: ______
7. **Yaşam alanları:**
   - yatak odası • salon • banyo • sauna • mutfak • çalışma odası
   - teras • balkon • yemek salonu • diğer: ______

Notlar: ______________________________

______________________________

______________________________

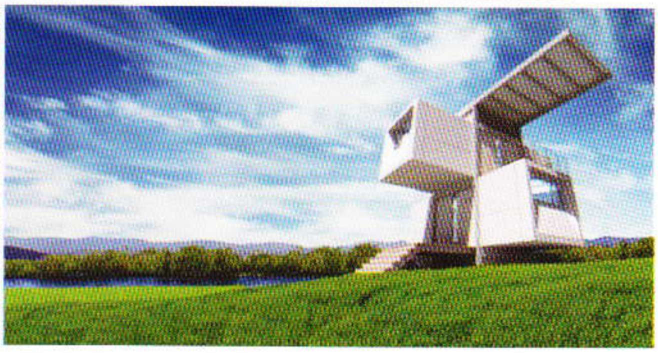
Neden Böyle bir evde yaşamak istiyorsunuz? Sınıfa anlatınız.

9. Ünite B

## Tasarlayalım, anlatalım

### Hayalimdeki Ev





Arkadaşınızla birlikte hayalinizdeki evi aşağıdaki sözcükleri de kullanarak tasarlayın

1. **Fiziksel özellikleri:**
   - betonarme • ahşap • çelik • tuğla • kagir • diğer: ________
2. **Mimari tarzı:**
   - tek katlı • dubleks • tripleks • villa • yalı • şato
   - stüdyo • klasik • modern • tekno • diğer: ________
3. **Yeri**
   - şehir merkezi • banliyö • şehir dışı • köy • deniz kıyısı • yayla
   - diğer: ________
4. **Isınma**
   - kalorifer • soba • kombi • şömine • güneş enerjisi
   - termal • doğal enerji • diğer: ________
5. **Teknolojik donanımı:**
   - güvenlik sistemi • afetlere dayanıklılık • enerji kaynağı
   - aydınlatma • tesisat • elektrikli eşyalar
   - internet • iletişim sistemi • diğer: ________
6. **Eklentiler:**
   - bahçe • havuz • garaj • atelyeler • çevre düzeni
   - diğer: ________
7. **Yaşam alanları:**
   - yatak odası • salon • banyo • sauna • mutfak • çalışma odası
   - teras • balkon • yemek salonu • diğer: ________

Notlar: ____________________________________________

____________________________________________

____________________________________________

Neden Böyle bir evde yaşamak istiyorsunuz? Sınıfa anlatınız.

10. Ünite A

## Seçelim, tartışalım
## Televizyon ve Biz

Aşağıdaki konulardan birini seçiniz ve bu konuyu verilen sınırlılıklar çerçevesinde arkadaşınızla tartışınız?

1. Televizyon bağımlılık yaratır mı?
   - Televizyon izleme süresi
   - Televizyon nedeniyle aksattıklarımız
   - Ekleyecekleriniz: ______
2. Reklamların çocuklar üzerinde ne tür olumsuz etkileri vardır?
   - Televizyonun çocuklarda neden olduğu fiziksel rahatsızlıklar
   - Telvizyonun çocuğun davranışlarına etkisi
   - Televizyonun çocuğun zeka geleşimine etkisi
   - Ekleyecekleriniz: ______
3. Dizi filmlerdeki yaşam izleyici üzerinde özendirici bir etki bırakır mı?
   - İzleyicilerin yaşamlarını bir televizyon dizisi gibi düzenleme çabaları
   - İzleyicelerin kendi yaşam gerçekleriyle örtüşmeyen özenti davranışlar içinde bulunması
   - Ekleyecekleriniz: ______
4. Televizyon aile içi iletişimi etkiler mi?
   - Televizyonun aile biriylerinin birbirlerine karşı olan sorumluluklarına etkisi
   - Telivizyonun aile bireylerinin birbirlerine ayırdıkları zamana etkisi
   - Ekleyecekleriniz: ______
5. Televizyon programlarından önce gösterilen uyarıcı işaretlerin izleyiciler üzerinde herhangi bir etkisi var mıdır?
   - Uyarıcı işaretlerin anlaşılırlığı
   - Ebeveynlerin bu işaretleri ne ölçüde dikkate aldığı
   - Bu işaretlerin zaman zaman amacının tersine bir etki yaratması
   - Ekleyecekleriniz: ______
6. Televizyon dizilerinin gelişme çağındaki çocuklar üzerinde ne tür etkileri vardır.
   - Ergen yaştaki çocukların yaşamlarıyla ilgili gerçekliklerden uzaklaşması
   - Televizyonda sunulan olumsuz özelliklerdeki karakterlerin çocukların kişilik gelişimine etkisi
   - Ekleyecekleriniz: ______

Notlarım: ______

**10. Ünite** B

## Seçelim, tartışalım
## Televizyon ve Biz

Aşağıdaki konulardan birini seçiniz ve bu konuyu verilen sınırlılıklar çerçevesinde arkadaşınızla tartışınız?

1. Şiddet içerikli yayınlar toplumu nasıl etkilemektedir?
   - Televizyonun şiddeti özendirme noktasındaki etkileri
   - Televizyonun toplumda kendiliğinden oluşmayan suç ve suçlu modelleri yaratması
   - Ekleyecekleriniz: ______
2. Televizyon toplumun tüketim alışkınlıklarını nasıl etkiler?
   - Televizyonun izleyicileri ihtiyaç duymadıkları ürünlere sahip olmaya yöneltemesi
   - Televizyonun bireysel tercihleri körelten, toplu tüketim alışkınlıkları ve marka kültürü oluşturması
   - Ekleyecekleriniz: ______
3. Yarışma programları hakkındaki görüşleriniz nedir?
   - Yarışma programlarının izleyicilere kazandırdıklarından daha çoğunu kaybettirmeleri
   - Yarışma programlarının insanları boş yere ümitlendirmesi
   - Yarışma programlarının ardından yaşanan hayal kırıklıkları
   - Ekleyecekleriniz: ______
4. Bir televizyon programı yapımcısı olsaydınız ne tür bir program hazırlardınız?
   - Sizce mevcut programların olumsuz yanları
   - Sizin hazırlayacağınız programın özellikleri
   - Bu tür bir program hazırlama gerekçeniz
   - Ekleyecekleriniz: ______
5. Televizyonu bir eğitim aracı olarak nasıl kullanmak gerekir?
   - Televizyon kanallarında eğitim programlarının azlığı
   - Televiyon kanallarında ne tür eğitici programlar olması gerektiği
   - Ekleyecekleriniz: ______
6. Sizce gelişmiş ve az gelişmiş toplumların televizyon izleme alışkanlıkları arasında ne tür farklılıklar vardır?
   - Gelişmiş ve az gelişmiş ülkelerin televizyon izleme alışkınlarının karşılaştırılması
   - Bu ülkelerde yayınlanan televizyon programlarının karşılaştırılması
   - Ekleyecekleriniz: ______

Notlarım: ______

# 11. Ünite A

## Yanıtlayalım
## Kim Balık Besliyor?

Aşağıdaki soruyu arkadaşınıza sorunuz. Onun sorusunu yanıtlayınız.

**Genel Bilgiler:**

1. 5 tane ev var ve hepsi ayrı renk.
2. Her evde ayrı uyruktan biri oturuyor.
3. Ayrı evlerde oturanlar ayri birer içicek içiyor, ayrı bir hayvan besliyor ve ayrı bir gazete okuyor.
4. Bu beş kişiden hiçbiri diğerinin yaptığını yapmıyor. Yani gazetesi ayrı, içeceği ayrı beslediği hayvan ayrı ve evi ayrı.

**Kişi bilgileri:**

1. İngiliz kırmızı evde oturuyor.
2. İsveçlinin köpeği var.
3. Danimarkalı çay içiyor.
4. Yeşil ev beyaz evin solunda.
5. Yeşil evin sahabi kahve seviyor.
6. Hürriyet gazetesi okuyanın bir kuşu var.
7. Ortadaki evde oturan süt seviyor.
8. Sarı evde oturan Milliyet gazetesi okuyor.
9. Norveçli birinci evde oturuyor.
10. Akşam gazetesi okuyan, kedisi olanın yanındaki evde oturuyor.
11. Atı olan, Milliyet gazetesi okuyanın yanıdaki evde oturuyor.
12. Güneş gazetesi okuyan bira seviyor.
13. Mavi evin yanında Norveçli oturuyor.
14. Alman Bugün gazetesi okuyor.
15. Akşam gazetesi okuyanın komşusu sadece su içiyor.

Bu bilgilere göre kim evinde balık besliyor?

Notlarım: ______________________________

*Yanıt öğretmeninizde.*

## 11. Ünite B

### Yanıtlayalım
### Filozof Ne Dedi?

Aşağıdaki soruyu arkadaşınıza sorunuz. Onun sorusunu yanıtlayınız.

Çok eskiden, bir ülke ve bu ülkenin, halkı tarafından çok sevilen bir kralı varmış. Kral ülkesindeki herkese, çok adil davranır, yoksulları korur, sarayında çalışanları çok severmiş.

Ülke halkı da krallarına büyük bir sevgi saygı beslermiş.

Aynı ülkede bir de filozof yaşarmış. Bu filozof da etrafındaki insanlara her konuda yol gösterir, onların her türlü sorununu çözmeye çalışırmış. Küçük bir köyde yaşayan bu filozofun bilgeliği, yardımseverliği zamanla bütün ülkeye yayılmış. Bilgisi, zekası dilden dile anlatılır olmuş.

Önceleri bu durumdan pek de rahatsız olmayan kral, zaman içinde filozofun şöhretinin, kendisine duyulan saygı ve seviginin önün geçtiğini düşünmeye başlamış. Bir yandan bu durumdan rahatsız olurken bir yandan da filozofu halkının gözünde küçültecek bir yol, hatta onun öldürmesini haklı gösterecek bir bahane bulmaya çalışıyormuş.

Uzun uzun düşündükten sonra filozofu ortadan kaldırmak için bir plan yapmış ve askerlerine filozofu sarayına getirmelerini emretmiş. Askerler birkaç gün içinde filozofu getirmişler. Kral halkını büyük bir meydanda toplamış ve filozofun gerçekten söylendiği kadar bilge bir kişi olup olmadığını ortaya çıkaracak bir test yapmaya karar verdiğini açıklamış. Filozofa şunları söylemiş:

"Bana bir şey söyle, söylediğin şey doğru olursa başını vurduracağım. Yalan veya aynlış olursa seni asarak öldüreceğim"

Bu söz karşısında kısa bir süre düşünen filozof, "__________________________________" demiş ve ölümden kurtulmuş.

Siz filozofun yerinde olsaydınız ölümden kurtulmak için ne söylerdiniz?
Arkadaşınıza aşağıdaki ipuçlarını verebilirsiniz.

1. Bu sorunun yalnızca bir yanıtı var.
2. Filozofun söylediği tümcede geçen bütün sözcükler bu hikayede geçiyor.
3. Filozofu ölümden kurtaran tümce sadece üç sözcükle kurulabiliyor.

Notlarım: ______________________________

*Yanıt öğretmeninizde*

12. Ünite A

## Seçelim

## Uzaya Gidiyoruz

Uzay araştırmaları konusunda çok gizli bir görevdesiniz. Aldığınız bilgilere göre yakında dünyaya bir göktaşı çarpacak ve dünya yok olacak. Ama çalıştığınız birim çoktan uzayda yaşanabilir bir gezegen keşfetti bile. Biriminizde çalışan herkes bu gezegende, yeni bir yaşam oluşturmak için üstün nitelikli dört kişi belirlemekle görevli. Biraz sonra bu dört kişiyi belirlemek üzere bazı adaylarla görüşeceksiniz. Seçeceğiniz kişilerin özelliklerini ve onları neden tercih etmeniz gerektiği ile ölçütleri belirleyin.

1. Kişi
   - Cinsiyeti ______________________ olmalı.
   - Mesleği ______________________ olmalı.
   - Yaşı ______________________ olmalı.
   - Sağlık durumu ______________________ olmalı.
   - Özel yetenekleri ______________________ olmalı.
   - Konuştuğu diller ______________________ olmalı.
   - Oluşturulacak koloniye katkısı ______________________ olmalı.
   - Diğer ______________________
2. Kişi
   - Cinsiyeti ______________________ olmalı.
   - Mesleği ______________________ olmalı.
   - Yaşı ______________________ olmalı.
   - Sağlık durumu ______________________ olmalı.
   - Özel yetenekleri ______________________ olmalı.
   - Konuştuğu diller ______________________ olmalı.
   - Oluşturulacak koloniye katkısı ______________________ olmalı.
   - Diğer ______________________
3. Kişi
   - Cinsiyeti ______________________ olmalı.
   - Mesleği ______________________ olmalı.
   - Yaşı ______________________ olmalı.
   - Sağlık durumu ______________________ olmalı.
   - Özel yetenekleri ______________________ olmalı.
   - Konuştuğu diller ______________________ olmalı.
   - Oluşturulacak koloniye katkısı ______________________ olmalı.
   - Diğer ______________________
4. Kişi
   - Cinsiyeti ______________________ olmalı.
   - Mesleği ______________________ olmalı.
   - Yaşı ______________________ olmalı.
   - Sağlık durumu ______________________ olmalı.
   - Özel yetenekleri ______________________ olmalı.
   - Konuştuğu diller ______________________ olmalı.
   - Oluşturulacak koloniye katkısı ______________________ olmalı.
   - Diğer ______________________

12. Ünite B

## Seçelim, soralım, tahmin edelim

## Arkadaşıma En Uygun Meslek Hangisi?

Uzay araştırmaları konusunda çalışmalar yapan bir devlet kurumundann davet aldınız. Aldığınız bilgilere göre yakında dünyaya bir göktaşı çarpacak ve dünya yok olacak. Ama sizi davet eden kurum çoktan uzayda yaşanabilir bir gezegen keşfetti bile. Şu anda yürüttükleri çalışma bu gezegende, yeni bir yaşam oluşturmak için üstün nitelikli dört kişi belirlemek. Siz adaylar arasındasınız. Bu kurumun seçeceği kişilerle ilgili ölçütleri bilmiyorsunuz. Kendiniz için aşağıdaki konularda uzaya götürülecekler arasına katılmanızı sağlayacak özellikler belirleyin ve insanlığın geleceğinde rol alın.

1. Cinsiyetiniz: ____________________
2. Mesleğiniz: ____________________
3. Yaşınız: ____________________
4. Sağlık durumunuz: ____________________
5. Özel yetenekleriniz: ____________________
6. Eğitiminiz: ____________________
7. Konuştuğunuz diller: ____________________
8. Dünyada yaşadığınız bölge: ____________________
9. Sanatsal Yetenekleriniz: ____________________
10. Diğer: ____________________

**Size sorulacak soruları yanıtlarken şunlara dikkat edin:**

- Belirlediğiniz özellikler, hangi açılardan sizi farklı kılıyor?
- Bu gezegende oluşturulacak yeni yaşama, diğer adayların katamayacağı neler katabilirsiniz?
- Seçilmemeniz hangi açıdan bir eksiklik olur?

## İÇİNDEKİLER

# Dilbilgisi Desteği

## GİRİŞ

**1** Türkçe, köken olarak, Özbekçe, Tatarca, Kazakça, Kırgızca, Türkmence, Uygurca gibi diğer Türk dilleri ile birlikte Ural-Altay dil ailesinin Altay dalı içinde yer alır. Türkçenin Gagavuzca, Azerice ve Türkmence ile birlikte oluşturduğu "Güney-Batı Türk Dilleri" Moldova, Azerbeycan, İran, Irak, Türkmenistan, Kıbrıs ve Türkiye'de konuşulmaktadır.

**2** Türkçe, daha özelleşmiş adıyla "Türkiye Türkçesi", Türkiye Cumhuriyeti'nin resmi dilidir. Türkçenin Türkiye içinde yöreden yöreye değişen çok sayıda ağzı bulunmaktadır. Bu ağızlar bazı sözlüksel ve dilbilgisel öğelerle birlikte birbirinden özellikle eylem çekimleri açısından farklılaşmaktadır. Türkçenin standart biçimi, İstanbul ağzına dayanır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin resmi dili de, Türkçenin bir ağzı olan, Kıbrıs Türkçesidir.

**3** Türk alfabesinde her biri ayrı bir harfle karşılanan 29 ses bulunur. Bu seslerin 8'i ünlü, 21'i ünsüzdür.

ünlüler
a, e, ı, i, o, ö, u, ü
ünsüzler
b, c, ç, d, f, g, ğ, h, j, k, l, m, n, p, r, s, ş, t, v, y, z

**4** Ünlüler kalın/ince, düz/yuvarlak ve geniş/dar olma ölçütlerine göre şöyle sınıflandırılır:

| | düz | | yuvarlak | |
|---|---|---|---|---|
| | geniş | dar | geniş | dar |
| kalın | a | ı | o | u |
| ince | e | i | ö | ü |

**5** Ünsüzlerle ilgili en genel ayrım, titremli olanlarla titremsiz olanlar arasında, titremsiz olanların da akıcı ve kapanmalı olanları arasında yapılır:

| titremli | titremsiz | |
|---|---|---|
| | akıcı | kapanmalı |
| b, c, d, g, ğ, h, j, l, m, n, p, r, , v, y, z | f, h, s, ş | ç, k, p, t |

**6** Türkçe, yapı olarak, eklemeli dillerdendir. Ekleme, ses yapısı hemen hemen hiç değişmeyen tabanlara yalnızca soneklerin getirilmesi ile gerçekleşir:

geçiş, kalıt, göçmen
güldü, gelecek, geliyor
evim, evimiz, evleri
eve, evden, evin

**7** Türkçede ekleme sürecini etkileyen birkaç ses olayı bulunmaktadır. Bunları şöyle sıralayabiliriz:

**7.1** **Ünlü uyumları**

**i. büyük ünlü uyumu:** Eğer bir sözcüğün son hecesindeki ünlü kalınsa, bu sözcüğe eklenecek ekin ünlüsünün de kalın olması, eğer sözcüğün son hecesinde ünlü ince ise, ekin ünlüsünün de ince olması gerekir.

**ii. küçük ünlü uyumu:** Eğer bir sözcüğün son hecesindeki ünlü dar ise, bu sözcüğe eklenecek ekin ünlüsünün de dar olması, eğer sözcüğün son hecesinde ünlü geniş ise, bu sözcüğe eklenecek ekin ünlüsünün de ya geniş ya da dar-yuvarlak olması gerekir:

a, ı > a / ı
baca, kapı, ışık, sıcak
e, i > e / i
meme, keçi, çizik, gizem
o, u > a / u
kova, soru, kucak, buçuk
ö, ü > e / ü
köpek, kömür, üzüm, güzel

Türkçe *anne, hangi, elma, yağmur* gibi birkaç sözcük ile *katil, kitap, kalem, meşhur, kokteyl* gibi birçok yabancı sözcük ünlü uyumlarına uymaz.

Türkçeye yabancı dillerden geçmiş sözcüklerden son ünsüzü, son hecenin ünlüsü kalın iken, alfabede gösterilmeyen bir farklılık olarak, ince olan sözcüklere eklenen eklerin ünlüsü de ünlü uyumlarına aykırı olarak ince olur:

| | | |
|---|---|---|
| alkol | alkolü | alkolu |
| festival | festivali | festivalı |
| kabul | kabulü | kabulu |
| harf | harfi | harfı |

**7.2** **Ünsüz uyumları:** Soneklerin ilk sesleri /c~ç/, /g~k/ ve /d~t/ titremlilik çiftlerini sergiliyorsa ve bu eklerin ekleneceği sözcüklerin son sesinde titremsiz /f, s, t, k, ç, ş, h, p/ seslerinden biri varsa, ek, çiftin titremsiz üyesi ( /t/, /k/ veya /ç/) ile, başka bir ses varsa çiftin titremli üyesi (/d/, /g/ veya /c/) ile başlar:

| | | | |
|---|---|---|---|
| kitapçı | kitapcı | öğrenci | öğrençi |
| çalışkan | çalışgan | sıkılgan | sıkılkan |
| sınıfta | sınıfda | okulta | okulda |

**7.3** **Ünsüz yumuşaması:** Bir sözcüğün son sesinde sert titremsiz (/t, k, ç, p/) seslerden biri varsa ve bu sözcüğe eklenecek ekin ilk sesi ünlü ise, sözcüğün son sesi titremli sese (/d, g, c, b/) dönüşerek yumuşar:

| | | | |
|---|---|---|---|
| borç | (onun) | borcu | borçu |
| ayak | (benim) | ayağım | ayakım |
| tat | (yemeğin) | tadı | tatı |
| kap | (ayak) | kabı | kapı |

Ünsüz yumuşaması kuralına tek heceli *aç, ak, dik, ek, geç, gık* gibi Türkçe sözcükler ile *ahlak, erzak, merak, mikroskop* gibi bazı yabancı sözcükler uymaz.

**7.4** **Ünsüz düşmesi:** Bazı iki heceli organ adları ile Arapçadan gelen bazı iki heceli sözcükler, ünlü ile başlayan ek aldığında ikinci hecelerinin ünlüsü düşer:

Türkçe

göğüs > (tavuk) göğsü
karın > karnım (ağrıyor)
omuz > (onun) omzu
alın > alnınız (neresi?)
ağız > ağzımız (kurudu)
burun > burnun (akıyor)

Arapça

fikir > (benim) fikrim
resim > (okulun) resmi
şehir > (Türkiye'nin) başşehri
isim > (senin) ismin

7.5 **Ünsüz türemesi:** Eklemede ya Türkçenin sesdizimsel yapısı gereği, ya da tarihsel bir kalıt olarak bazı seslerin türediği olur.

**i. adıl *n*'si: O(nlar)** kişisi iyelik eklerinden ve gösterme adıllarından sonra durum ekleri gelecekse arada /n/ sesi türer:

iyelik ekleri + durum ekleri

| | |
|---|---|
| arabasını | arabalarını |
| arabasına | arabalarına |
| arabasında | arabalarında |
| arabasından | arabalarından |
| arabasının | arabalarının |

gösterme adılları + durum ekleri

| | | |
|---|---|---|
| onu | bunu | şunu |
| ona | buna | şuna |
| onda | bunda | şunda |
| ondan | bundan | şundan |
| onun | bunun | şunun |

Gösterme adılları çoğullanacak olsa bile adıl *n*'si devrededir:

onlar bunlar şunlar

adıl *n*'si *kimse* adılından sonra yalnızca tamlayan durumu eki gelirse türer:

| | |
|---|---|
| kimsenin | kimseyin |
| kimseni | kimseyi |
| kimsene | kimseye |
| kimsende | kimsede |
| kimsenden | kimseden |
| kimsenler | kimseler |

**ii. koruyucu ünsüz:** İlk sesi ünlü olan durum ekleri, çekim ekleri ve adlaştırma eki *-Iş* ile sonu ünlüyle biten tabanlar arasında /y/ sesi türer:

| | |
|---|---|
| arabayı | arabaı |
| yürüyecek | süryecek |
| yürüyüş | süryüş |

**iii. /s/ sesi:** O kişisi iyelik ekinin ünlü ile biten tabanlara eklenmesinde ortaya /s/ sesi çıkar:

evin kapısı/kapıı
evin penceresi/pencerei

**iv. /ş/ sesi:** Ünlü ile biten sayı adları ile üleştirme eki arasında /ş/ sesi türer:

ikişer, altışar, yedişer
krş. birer, üçer, dörder, beşer, sekizer, dokuzar, onar

7.6 **Ünlü türemesi:** Ünsüz ile biten tabanlara ünsüz ile başlayan ekler eklenirken, arada bir ünlü türer:

iyelik ekleri

| | |
|---|---|
| evim | krş. ovam |
| evin | krş. ovan |
| evimiz | krş. ovamız |
| eviniz | krş. ovanız |

türetim ekleri

| | |
|---|---|
| kışın | krş. öğlen |
| birinci | krş. altıncı |
| güneç | krş. anaç |
| azal- | krş. eksil- |
| azımsa- | krş. kötümse- |
| uzunumsu | krş. masamsı |
| yeşilimtırak | krş. ekşimtırak |
| üçüz | krş. ikiz, |
| atış- | krş. ağlaş- |

8 Türkçenin ekleme sistemine egemen olan ünlü ve ünsüz uyumları, eklerin birden fazla altbiçim sergilemesi ile sonuçlanır. Bazı eklerde altbiçim sayısı 8'e çıkarken, bazı ekler ise hiçbir uyum kuralından etkilenmez ve tek biçim sergiler:

kitapçı, bekçi, topçu, sütçü, kapıcı, sucu, gözcü
geliyor, arıyor, ölüyor, buluyor
alırken, görürken, oturuyorken
akşamki, onunki, sütünki
ekşimtırak, morumtırak
sabahleyin, ikindileyin

9 Türkçede 8 sözcük türü bulunmaktadır:

| | |
|---|---|
| **ad** (isim) | **ilgeç** (edat) |
| **eylem** (fiil) | **adıl** (zamir) |
| **sıfat** | **ünlem** |
| **belirteç** (zarf) | **bağlaç** |

10 Türkçede çok az sayıda bazı sözcük hem ad hem eylem veya hem sıfat hem eylemdir. Sözcük türü kayması Türkçede sözlüksel olarak nadiren görülür. Bu tür kaymayı ad ile eylem türü ve sıfat ile eylem türü arasında sergileyen bazı sözcükler şunlardır:

boya , boya- ; yama, yama-; barış, barış-
savaş, savaş-; göç, göç-
dik, dik-; düz, düz-

Ad ile sıfat arasında sözlüksel olarak sistematik kayma gösteren sözcükler, sayı ve malzeme adı olan sözcüklerdir:

iki (sayısı) krş. iki (kişi)

demir (madeni) krş. demir (kapı)

Sıfatlar, niteledikleri adlar atılarak bir ad gibi veya bazen doğrudan eylemleri niteleyerek belirteç gibi kullanılabilir.

güzel (kız) krş. Güzele bak!

krş. güzel konuş-

11 Vurgu Türkçede son hecelere yerleşerek sözcük sınırını belirleyen ve sözcük ek aldıkça hep son heceye kayan dinamik bir öğedir:

geliYOR > geliyorSUN > geliyorsuNUZ

gözLÜK > gözlükÇÜ > gözlükçüLÜK

Vurgu yer adlarında ve bazı yabancı sözcüklerde, sondan bir önceki heceye, bu hece güçlü değilse (yani ünsüz ile bitmiyor ya da ünlüsü uzun değilse), sondan iki önceki heceye gelir:

İZmir

İsTANbul

ANkara

HakKAri

Böylece vurgu, biri yer adı olan eşsesli sözcüklerde anlam ayırt edici görev üstlenir:

BEbek (İstanbul'da bir semt) krş. beBEK (insan yavrusu)

Ordu (Doğu Karadeniz'de bir il) krş. orDU (askeri birlik)

Olumsuzluk eki *-mE*, vurgu almayan bir hece olduğu için sözcük vurgusu, kendisinden hemen önceki hecede kalır:

GELme, GELmeyin, GELmeyiniz

Vurgu, olumsuzluk eki ile adlaştırma eki *-mE* arasında da anlam ayırt edicidir:

KAZma (Kazma işini yapma!)

krş. kazMA (kazma işini yapan alet)

12 Türkçenin en yaygın sözcük türetme yolu eklemedir. Ekler dört ayrı doğrultuda sözcük türeten ekler olarak sınıflandırılır.

addan eylem:

başla-, birik-, yanaş-

eylemden ad:

okul, yangın, yazıcı

addan ad:

Türkçe, başlık, çaycı

eylemden eylem:

görüş-, kaçır-, yutkun-

Türkçede bileşme de yaygın bir sözcük türetme yoludur ve yalnızca, sözcüklerden biri veya hepsi anlamca kaymış bileşikler bitişik yazılır.

yangın merdiveni, gece lambası, silgili kalem

krş. kalemtıraş, karatahta, ilkokul

13 Türkçede olumsuzluk, zaman, kip, kişi-sayı kategorileri, yüklemcil eylemler üzerine eklenen eklerle sağlanır. Bileşik zaman ve kip çekimlerinde, ikincil çekim eklerini *i-* (*imek*) yardımcı eylemi taşır.

olumsuzluk:

gelme, konuşma

zaman:

gitti, gelecek, biliyor, bitmiş, görür

kip:

anlamalı, kalsa, olmaya

kişi-sayı:

gelmesin, biliyorsunuz, kalsam

bileşik:

geliyor idi, olmalı i-mişiz

14 Hem tümcelerde özne ile yüklemcil eylem arasında, hem de tamlama yapılarında tamlayan ile tamlanan arasında uyum vardır. Öznenin ve tamlayanın yansıttığı kişi ve sayı değerini belirten kişi-sayı ekleri, yüklemcil eylem ve tamlanan üzerine gelir:

Ben geldim
Sen geldin
O geldi*
Biz geldik
Siz geldiniz
Onlar geldiler

benim arabam
senin araban
onun arabası
bizim arabamız
sizin arabanız
onların arabası

(*Türkçede emir kipi hariç diğer bütün eylem çekimlerinde **o** kişisi için kişi-sayı eki kullanılmaz.)

15 Türkçede *evet/hayır* soruları, önceki sözcükle kaynaşıp ona ünlü uyumları açısından uyan (ama yine de ayrı yazılan) *mI* sözcüğü kullanılarak; *ne-* soruları ise, soru sözcükleri kullanılarak yapılır. Her iki tür soruda tümceler, diğer tümcelerin aksine soru öğesinde doruğa çıkan bir ezgi ile söylenir.

Siz Türkçe biliyor musunuz?

Sen öğrenci misin?

Kim Türkçe öğrenmek istiyor?

Türkiye hangi kıtada yer alıyor.

16 Türkçede bazı görev sözcükleri, kendisinden hemen önceki sözcükle zorunlu veya seçimlik olarak kaynaşabilir. Bu tür sözcükler çoğunlukla bir ek gibi genel ses uyumlarına uyar; bazıları kaynaştığı sözcüğe bitişik, bazıları kaynaştığı sözcükten ayrı yazılır:

araba **ile** ~ araba**yla**

öğrenci **idim** ~ öğrenci**ydim**

Ben **de** öğrenciyim o **da**.

Gittin **mi** gidiyor **musun**?

17 Türkçenin öbek yapısı, sola doğru genişleyerek kurulur, yani öbeğin karakterini belirleyen baş öğe, her zaman en sağdadır:

**ad** öbeği

**sınıf**

Türkçe **sınıfı**

yeni Türkçe **sınıfı**

şubenin yeni Türkçe **sınıfı**

**sıfat** öbeği

**kısa** (adam)

daha **kısa** (adam)

benden daha **kısa** (adam)

**eylem** öbeği

**ver-**

kitabı **ver-**

Ayşe'ye kitabı **ver-**

18 Türkçede temel sözcük dizilişi, Özne(-Nesne)-Eylem sırasındadır:

Para mutluluk getirir (Mutluluk getiren, para.)

Mutluluk para getirir (Para getiren, mutluluk.)

19 Tümcede seçimlik olan (dolaylı) tümleçler tümcenin tamamını niteliyorsa en başta, yalnızca eylem öbeğini niteliyorsa özneden sonra yer alır.

Para **her zaman** mutluluk getirir.

(Paranın her zaman yaptığı, mutluluk getirmektir.)

**Her zaman** para mutluluk getirir.

(Her zaman olan, paranın mutluluk getirmesidir.)

20 Yalnızca, yüklemcil eylemin hemen önündeki kurucu (aşağıdaki örneklerde büyük yazılan), tümcenin en vurgulu doğal öğesidir.

Para her zaman MUTLULUK getirir.

(Paranın her zaman getirdiği, mutluluktur.)

Para HER ZAMAN mutluluk getirir.

Tümce vurgusu, biraz daha şiddetli verilerek, doğal vurgulu öğe de dahil, tümcenin herhangi bir öğesi (aşağıdaki örneklerde büyük ve kalın yazılan) karşıtsal vurgulu öğe haline getirilebilir:

Para her zaman **MUTLULUK** getirir.

(Paranın her zaman getirdiği, mutluluktur; başka şey değil.)

Para **HER ZAMAN** mutluluk getirir.

(Paranın mutluluk getirmediği bir zaman yoktur.)

**PARA** her zaman mutluluk getirir.

(Her zaman mutluluk getiren, paradır; başka şey değil.)

21 Türkçenin temel sözcük dizilişi oynaktır, yani tümce kurucularını temel dizilişten farklı sıralamak mümkündür ve bu iş, iki belirgin amaç için ve iki ana doğrultuda yapılır.

Birincisi, karşıtsal vurgulama için doğal vurgulu olan öğe dışındaki öğeleri eylemin hemen önüne getirmektir ve bu durumda, taşınan öğe zorunlu olarak karşıtsal vurguludur:

Para her zaman MUTLULUĞU getirir. >

Mutluluğu her zaman **PARA** getirir. /

Mutluluğu her zaman PARA getirir.

Para her zaman MUTLULUĞU getirir. >

Para mutluluğu **HER ZAMAN** getirir. /

Para mutluluğu HER ZAMAN getirir.

İkincisi, tümcenin bilgilendirici içeriğinde daha az önemli olan öğeleri yüklemcil eylemin arkasına götürmektir:

Para her zaman MUTLULUĞU getirir. >

Para mutluluğu getirir **her zaman**.

Para her zaman getirir **mutluluğu**.

Her zaman mutluluğu getirir **para**.

Bu konumdaki öğeler doğal veya karşıtsal vurgu almaz:

Para mutluluğu getirir HER ZAMAN.

Para her zaman getirir **MUTLULUĞU**.

22 Türkçede tümceler birbirinin içine, olduğu gibi doğrudan veya bir dönüştürme işlemiyle dolaylı olarak yerleşebilir:

Sen Türkçe konuşuyorsun.

doğrudan:

Ben **sen Türkçe konuşuyorsun** sanıyorum.

dolaylı:

Ben **senin Türkçe konuştuğunu** sanıyorum.

Dönüştürme işlemi uygulanırken yerleşmiş tümcenin (tümceciğin) özne-yüklem uyumu ya tamlama uyumuna dönüşür ya da ortadan kalkar:

Ben sen**in** Türkçe konuş**tuğunu** sanıyorum.

Ben **sen/o/biz/siz/onlar** Türkçe konuş**unca** seviniyorum.

# I. ÜNİTE

## BİLEŞİK ZAMANLAR (hikaye)

*zaman/kip + -(y)dI (< i-di)*

**1** Bileşik zaman hikaye, zaman veya kip çekimli eylemin anlattığı iş, oluş veya durumun geçmişte kaldığını anlatır. Bu işleviyle *-(y)dI* eki şimdiki zaman, gelecek zaman, geniş zaman ve gereklilik kipinde, temelde, öyküleme tarzı anlatımlar kurar:

(O gün hava çok soğuktu) Yağmur yağ**ıyordu**.
O yıllarda Türkiye'deki nüfus bu kadar hızlı artma**makta**ydı.
(O akşam eve yorgun geldim) Hemen yat**acaktı**m.
(Evim yakındı) İşe hep yürüyerek gider gel**irdi**m.
O sınıfta daha önce de ders yap**tıydık** (ve o gün bu kadar kalabalık değildik)
(O günlerdeki düşüncem şuydu) Daha çok çalış**malıyd**ım.

**2** *-(y)dI* eki, dilek ve istek kipinin hikayesi yapılarında öyküleme anlatmaz; geçmişte gerçekleşen ve gerçekleşecek olan iş, oluş ve durumlara yönelik "pişmanlık, yakınma" içerebilen dilek ve istekleri anlatır:

(Keşke) insanlar da kuşlar gibi uçabil**seydi**.
Bunu bana son anda söyleme**seydi**n.
Düşünüyorum da keşke başka bir semtte otur**aydı**m.

**3** Belirsiz geçmiş zaman hikaye yapısında *-mIş* eki rivayet anlatmaz; *-mIştI, -DIydI* ekiyle aynı işlevde ancak daha yaygın olarak kullanılır:

Bu filmi üniversitedeyken de izle**diydi**m/izle**mişti**m.

## BİLEŞİK ZAMANLAR (rivayet)

*zaman/kip + -mIş (< i-miş)*

**4** Bileşik zaman rivayet, zaman veya kip çekimli eylemin anlattığı iş, oluş ve durumun başkasından duyulduğunu, sonradan öğrenildiğini veya sonradan fark edildiğini anlatır:

Emre her gün süt iç**iyormuş**.
Ali yarın İstanbul'a gid**ecekmiş**.
İki iki daha her zaman dört et**mezmiş**.
Öğretmen dün ödev ver**mişmiş**.
Sen bu bölümü de imzala**malıymış**sın.
Keşke yanımızda bir kalem bulundur**saymış**ız.
Keşke bu kursa daha erken başla**yaymış**ız.

**5** Belirsiz geçmiş zaman rivayet *(-mIşmIş)* yapısında, rivayetten çok "inanmama, ciddiye almama" içeren duygu ve tutumlar aktarılır:

Böyle olsun isteme**mişmiş**.
İstemeyerek ol**muşmuş**.

**6** Belirli geçmiş zamanın rivayeti *(*-TIymIş)* bulunmamaktadır.

## BİLEŞİK ZAMANLAR (koşul)

*zaman/kip + -(y)sE (< i-se)*

**7** Bileşik zaman koşul, zaman veya kip çekimli eylemin anlattığı iş, oluş veya durumu başka (ana) tümceler için koşula dönüştürür:

Çalış**ıyorsanız** rahatsız etmeyeyim.
Çalış**ırsa**n mutlaka başarırsın.
Sınav için yeterince çalış**tıysa**n mutlak iyi bir not alırsın.
Çalış**ıyorsa**n rahatsız etmeyeyim.
Çalış**acaksa**n ben gideyim.
Çalış**mışsa**n sınavda belli olur.

**8** Gereklilik kipi koşul *(-mElIysE)* yapısı nadiren kullanılırken bu tür anlatım için daha çok *gerek-* eyleminden yararlanılır:

Eğer ben de gel**meliyse**m... >
Eğer benim de gelmemem **gerek**iyor**sa**...

**9** Dilek ve istek kipi koşul yapıları *(*-sEysE, *-EysE)* bulunmamaktadır

# II. ÜNİTE

## ULAÇLAR

*-DIkçE,*
*-DIk + iyelik sürece*
*süresince, boyunca*

**1** *-DIkçE* ulacı, eklendiği eylemin gerçekleşmesine veya gerçekleşme süresine bağlı olma anlatan yan tümceler kurar.

Onu gördükçe sinirleniyorum.
(= 'Onu her gördüğümde sinirleniyorum')
Yaşlandıkça güzelleşiyorsun.
(= 'Yaşlandığın sürece güzelleşiyorsun')

**2** *-DIkçE* ulacı olumsuz yapılarda yalnızca gerçekleşmeme süresine bağlı olma anlatır:

Özür dile**medikçe** onu affetmeyeceğim.
(= 'Özür dilemediği sürece onu affetmeyeceğim.')

**3** *-DIk+iyelik* sürece yapısı, eklendiği eylemin yalnızca gerçekleşme süresine bağlı olma anlatır.

Kursa devam et**tiğiniz sürece** sosyal ve kültürel etkinliklerimizden ücretsiz yararlanabilirsiniz.
Bu ilacı kullan**dığınız sürece** alkol kullanmayınız.

**4** *süresince* ve *boyunca* ilgeçleri ile kurulan öbekler de gerçekleşme süresine bağlı olma anlatır.

Ben öğrenciliğim **boyunca/süresince** hiç kopya çekmedim.
O hastalığı **boyunca/süresince** evden çıkmadı.
Sen yolculuk **boyunca/süresince** hep uyudun.

## ULAÇLAR

*-Dİk/-(y)EcEk* + iyelik *kadar*
*-(y)EcEk kadar*

**5** Bu ulaç yapıları "süre, miktar, büyüklük, zorluk, yoğunluk" vb. açılardan eylemin üst sınırda gerçekleştiğini ölçü olarak anlatan yan tümceler kurar:

Sınav bekle**diğimiz kadar** zordu.
Bu sizin çözebil**eceğiniz kadar** basit bir sorun değil.
Of patla**yacak kadar** yedik.

**6** Yan ve ana tümce eylemleri aynı olduğunda, yalnızca iyelikli ulaç kullanılır.

Bekleyeceğimiz / **Bekleyecek** kadar bekledik artık gidelim.
Yiyeceğiniz / **Yiyecek** kadar yediniz.

**7** İyelikli ulaç *iste-* eylemi ile "umursamazlık" anlatan kalıplaşmış bir anlatımlar kurar.

**İstediği kadar** pişman olsun (onu affetmeyeceğim).
Sen **istediğin kadar** kız (ben fikirlerimi söylemeye devam edeceğim).

## ULAÇLAR

*-Dİk/-(y)EcEk* + iyelik *gibi*

**8** Bu ulaç yapısında ana tümcelere benzerlik nitelemesi yapan veya ana tümcenin yanı sıra veya hemen öncesinde (art arda) gerçekleşme anlatan yan tümceler kurulur.

benzerlik

Burası tam düşün**düğüm gibi** sessiz sakin bir yer.
Bu olay bizim hiç de isteme**diğimiz gibi** gelişmedi.
Her şeyi sizin iste**diğiniz gibi** yaptım.
Bir süre sonra sizin de anla**yacağınız gibi** bu olayda benim bir suçum yok.

yanısıralık

Sınavda sözlük kullanabil**eceğiniz gibi** gözetmene soru da sorabilirsiniz.
Barış uzun zamandır ziyaretime gelme**diği gibi** telefon da etmiyor.

art ardalık

Öğretmen çantasını al**dığı gibi** sınıftan çıktı.
Ben başımı yastığa koy**duğum gibi** uyurum.

# III. ÜNİTE

## BİRLEŞİK ZAMANLAR

zaman + *ol-*

**1** Birleşik zaman, (belirli geçmiş zaman hariç) zaman eklerinin ana eylemin, bütün zaman/kip eklerinin ise *ol-* yardımcı eyleminin üzerine gelmesiyle oluşan zaman yapılarıdır. Birleşik zaman yapılarında aynı zaman ekleri yanyana bulunmaz; bazı birleşimler de nadiren kullanılır.

| | | | |
|---|---|---|---|
| -İyor | oldu | -(A/I)r | oluyor |
| | olmuş | | oldu |
| | olur | | olmuş |
| | olacak | | olacak |
| | olmalı | | olmalı |
| | olsa | | olsa |
| | ola | | ola |
| | ol | | ol |
| -miş | oluyor | -(y)EcEk | oluyor |
| | oldu | | oldu |
| | olur | | olmuş |
| | olacak | | olur |
| | olmalı | | olmalı |
| | olsa | | olsa |
| | ola | | ola |
| | ol | | ol |

**2** Birleşik zaman yapılarında (*ölmek, bayılmak, üşümek, düşmek* gibi) öznenin kontrolünde olmayan eylemler ana eylem olarak kullanılamaz; yerine gibi *ol-* genişlemiş birleşik zaman yapısı kullanılır:

Bir ara bayılacak oldu.
Bir ara bayılacak gibi oldu.

## BİRLEŞİK ZAMANLAR (genişlemiş)

zaman + *gibi ol-*

**3** Genişlemiş birleşik zaman yapısında *gibi* ilgeci kullanılarak anlatıma "gerçekleşmeye yakın olma" anlamı katılır.

Hafızasını kaybeden hasta bazen geçmişiyle ilgili bir şeyler hatırlar **gibi ol**uyor.
Filiz sınavda başarısız olduğunu öğrenince ağla**yacak gibi ol**du.
İzlediği filmi öyle güzel anlattı ki biz de izle**miş gibi ol**duk.

**4** Genişlemiş birleşik zaman yapısından *ol-* yerine *yap-* eylemi de kullanılabilir; bu durumda yapı "yakın olma"dan çok "taklit" anlatır:

Hiçbir şey anlamadığım halde anl**ıyor gibi yap**tım.
Çocuk elindeki kitabı oku**r gibi yap**ıyor.
Adam binanın en üst katından aşağı atla**yacak gibi yap**tı.
Bazı hayvanlar tehlikeler karşısında kendilerini korumak için öl**müş gibi yap**ıyor.

**5** "Yakın olma" veya "taklit" anlatan genişlemiş birleşik zaman yapılarında ana eylem çekimine *-mİş* eki de katılabilir:

Hafızasını kaybeden hasta bazen geçmişiyle ilgili bir şeyler hatırl**ıyormuş gibi ol**uyor.
Filiz sınavda başarısız olduğunu öğrenince ağla**yacakmış gibi** olmuş.
Hiçbir şey anlamadığım halde anl**ıyormuş gibi yap**tım.
Neden söylediklerimi anla**mazmış gibi yap**ıyorsun?
Adam binanın en üst katından aşağı atla**yacakmış gibi yap**ınca herkes çok korktu.

ULAÇLAR

*-cEsinE*
*-(y)mİş gibi*

**6** Bu ulaç yapıları, basit ve bileşik zaman çekimli eylemlerle (koşaç eylemi dahil) "benzeme, taklit etme" anlatan yan tümceler kurar:

Olan biteni anl**ıyorcasına** kafasını sallıyor.
Yanımdan koş**arcasına** geçip gitti.
Beni bat**ıracakcasına** harcama yapıyorsunuz.
Sanki ölesiye sev**iyormuşcasına** davranma.
Bir daha dönme**yecekmişcesine** hazırlık yapıyor.
Şampiyon ülkesinde kahraman**mışçasına** karşılandı.

O her şeyi bil**iyormuş gibi** hiç soru sormuyor.
Bit**ermiş gibi** görünüyor, tekrar başlıyor.
Bana döv**ecekmiş gibi** bakma.
Sanki büyük bir adam**mış gibi** böbürleniyor.

# IV. ÜNİTE

TEZLİK

*-(y)İver-*

**1** Eylem köklerine eklenen *-(y)İver-* ile kurulan tezlik yapısı, eylemin "çabukça, hızlıca, kolayca" veya "beklenmedik biçimde, aniden, birden" gerçekleşmesine yönelik anlatımlar kurar.

Mutfaktan bana bir kola getir**iversen**.
Gece yarısı kapı çal**ıverdi**.
Bu akşam da çalışma**yıver**.

SÜRME

*-(y)Edur-, -(y)Ekal-, -(y)Egel-*

**2** Eylem köklerine eklenen *-(y)Edur, (y)Ekal* ve *-(y)Egel-* ile kurulan sürme yapıları, eylemin gerçekleşmesinde bir "sürme, devam etme" olduğunu anlatır.

Siz gid**edur**un, ben size yetişirim.
Yıllardır görmediği babasını karşısında bulunca don**akal**dı.
Büyüklerin elini öpmek Türk kültüründe yüzyıllardır
sür**egel**en bir gelenektir.

**3** *-(y)Edur* ile kurulan sürme yapılarında eylem daha çok emir, dilek ve istek kipleriyle çekimlenir:

Sen **çalışadur**, ben yemeği hazırlayacağım.
Hadi sen sonra gelirsin, ben **gideduruyım**.
Sen olanları **anlatadursan** da biz gitsek!

**4** Sürme yapıları *-(y)İp* ulacı ile de kurulabilir. *kal-* eylemiyle kurulan bu tür yapılarda *bak-, don-, şaş-, şaşır, uyu-* gibi sınırlı sayıda eylem yer alabilirken *dur-* ile kurulanlarda ise daha çok, aktarılan iş, oluş veya duruma karşı konuşucuya ait bir tür "hoşnut olmama, şikayet etme" tutumu yansıtılır.

Arkamızdan öyle bak**ıp kal**dı.
Eyvah, uyu**yup kal**mışım!
Yan masada oturanlar yemek boyunca bize bak**ıp dur**du.
Arkadaşım bugün ders boyunca gül**üp dur**du.
Hocam bana her fırsatta "Sen çok tembelsin" de**yip dur**uyor.

YETERLİK

*-(y)Ebil-, -(y)EmE-*

**5** *-(y)Ebil-*, eylemin gerçekleştirilmesi için gerekli olan güç, bilgi, zaman, kaynak, yetenek, olanak vb. yeterliliğe sahip olup olmamayı anlatır:

Halil Mutlu halterde 320kg. kaldır**abil**iyor ama
ben kaldır**amı**yorum.
Sınavda tarih sorularını cevapla**yabil**dim ama
diğerlerini cevapla**yama**dım.
Seni en çok 15 dk. bekle**yebil**eceğim.
Metro ile hangi semtlere gid**ebil**iriz?

**6** *-(y)Ebil-*, yeterlilik yerine izin verme veya isteme anlatıyor olabilir:

Bugün yağmur yağabilir.
(Yağmurun bugün yağma ihtimali var)
Yarınki sınav zor olabilir.

**7** *-(y)Ebil-* emir, rica, istek, öneri gibi edimsel anlatımlar kurmak üzere, genellikle de geniş zaman çekimli olumlu soru tümceleriyle kullanılır:

Adınızı söyleyebilir misiniz? (Lütfen adınızı söyleyiniz.)
Şurayı imzalayabilir misiniz?
Bir çay verebilir misiniz?

**8** İlki olumsuz, ikincisi olumlu olan iki yeterlilik yapısı aynı eylem kökünde önce yetersizlik *(-EmE-)*, sonra tahmin *(-(y)Ebil-)* anlatmak üzere birlikte kullanılabilir:

Ben toplantıya katıl**ama-yabil**irim.
Bazı soruları anla**yama-yabil**irsiniz.

**9** Gerçekleşmesi öznenin kendi isteğine bağlı olmayan, genellikle de belirli bir beceri kazanmış olmayı gerektiren eylemler, olumsuzluk bildirdiği durumlarda yeterlilik yapısıyla görünmek zorundadır:

Çok çalıştı ama sınavı **kazanmadı** / kazanamadı.
Cüzdanımı kaybettim, her yerde aradım ama
**bulmadım** / bulamadım.
Bu soruyu hiç kimse **bilmedi** / bilemedi.

## V. ÜNİTE

### ULAÇLAR

*-mEktEnsE, -mEk varken, -mEk yerine*
*-(y)EcEk + iyelik + -(n)E, -(y)EcEk + iyelik yerde*

**1** Bu ulaçlar yan tümce ile ana tümce arasında anlatımın içeriği açısından genel anlamda bir "tercih" yapılmasına dayalı anlatımlar kurar.

Başkalarının kurallarına göre akıllı **olmaktansa** kendi kurallarıma göre deli olurum.
(= 'Başkalarının kurallarına göre akıllı olmayı değil, kendi kurallarıma göre deli olmayı tercih ederim')

Bu haftasonu evde **oturmak yerine** sinemaya falan gitmek istiyorum.
(= 'Bu haftasonu evde oturmak değil sinemaya falan gitmek istiyorum.)

Özür **dileyeceğine** bir de kalkmış beni suçluyor.
(= 'Aslında özür dilemesi gerekir ama bunu yapmıyor, aksine beni suçluyor')

Forma babasının adını **yazacağı yerde** annesinin adını yazmış.
(= 'Forma babasının adını değil, annesinin adını yazmış')

Metroya **binmek varken** neden taksiye binelim ki!
(= 'Metroya binmeyi neden taksiye binmeye tercih edelim ki!)

### SIFATLAR

*-sEl*

**2** Bu türetim eki, adları "ait ve(ya) ilgili olma" açılarından niteleme yapan sıfatlara dönüştüren ve işlek olarak kullanılma potansiyeline sahip olan bir ektir.

bölge-**sel** (= bölgeyle ilgili, bölgeye ait)
bilim-**sel** (= bilimle ilgili, bilime ait)

**3** *-sEl* türetim eki, Arapçadan Türkçeye geçen bazı sözcüklerde aynı görevi gören -i ekinin yerine de kullanılır olmuştur.

| | | |
|---|---|---|
| ruhi | > | ruhsal (bunalımlar) |
| tarihi | > | tarihsel (gerçekler) |
| hayvani | > | hayvansal (gıdalar) |
| askeri | > | askersel |
| mali | > | malsal |
| beşeri | > | beşersel |

**4** Arapçadan geçen sıfatların bazılarında ya sözcüğün ses yapısında değişim olduğundan ya da sözcüğün ad kökü Türkçede bulunmadığından bu tür sözcüklerde *-i* eki yerine *-sel* eki çoğunlukla kullanılmaz:

| | | |
|---|---|---|
| dünyevi | dünyesel | |
| ticari | ticarsal | |
| maddi | mad(d)sal | maddesel |
| manevi | manesel | |

### BAĞLAÇLAR

*ki'liler*

**5** *ki* ile birlikte kalıplaşmış olarak kullanılan aşağıdaki bağlaçlar, tümceler arasında çeşitli kavramsal bağlantılar kurar:

karşıtlık kurma: *halbuki/oysa ki*
Beni suçluyorsun **halbuki/oysa ki** durum sandığın gibi değil.

açıklama: *öyle ki*
Hafta sonları çok geç kalkarım, **öyle ki** bazen akşamı ettiğim olur.

bağlantı kurma: *madem ki, nasıl ki*
**Madem ki** toplantıya katılmayacaktın önceden haber vereydin.
**Nasıl ki** kimse suçu kendisinde aramaz o da suçu başkasında arıyor.

benzerlik kurma: *sanki*
Bu otel gerçekten çok güzel, **sanki** evimizde gibiyiz.
En küçük sorunda bağırıp çağırıyor, **sanki** kendisi hiç hata yapmıyor.

zaman belirtme: *ne zaman ki*
**Ne zaman ki** yapman gereken işleri bitirirsin o zaman tatile çıkabilirsin.

varsayma: *diyelim ki*
**diyelim ki** ıssız bir adadasınız, yanınızda olmasını isteyeceğiniz üç şey ne olurdu?

çıkarım: *demek ki*
Tüm deneme sınavlarından kötü puanlar aldın, **demek ki** çalışmıyorsun.

avunma: *neyse ki*
Dün bizim sokakta bir trafik kazası oldu **neyse ki** kimseye bir şey olmadı.

koşul: *yeter ki*
Başarılı olmamanız için hiçbir neden yok, **yeter ki** başarmayı isteyin.

hedef: *ta ki*
Kursa devam edeceğim, **ta ki** diploma alıncaya kadar.

## VI. ÜNİTE

### ULAÇLAR

*-DIk / -(y)EcEk + iyelik + -(n)E göre*
*-DIk + iyelik kadarıyla*

**1** Bu ulaçlar, içeriğe dayalı bakış açıları anlatan yan tümceler kurar.

Murat'ın söyle**diğine göre** yarınki gezi iptal edilmiş.
Sınavdan iyi bir puan alama**dığına göre** yeterince hazırlanmamışsın demektir.
Bugün de okula gelme**diğine göre** sanırım hasta.
Toplantıya Müdür Bey de katıl**acağına göre** önemli konular konuşulacak.

Oyunun başlamasına on dakika var ama gördüğüm **kadarıyla** hala hazır değilsin.
Anladığım **kadarıyla** sen işinden çok memnun değilsin.
Tanıdığım **kadarıyla** Selim çok yardımsever biridir.

## ULAÇLAR

*-Dİk + iyelik takdirde*
*-mE + iyelik durumunda*

**2** Bu ulaçlar ana eylemin gerçekleme koşulunu anlatan yan tümceler kurar.

Böyle davranmaya devam **ettiğin takdirde** / **etmen durumunda** seni cezalandırmak zorunda kalacağım.
Herhangi bir sorunla **karşılaştığınız takdirde** / **karşılaşmanız durumunda** beni bu numaradan arayabilirsiniz.

## OLUMSUZLUK

*değil*

**3** Koşaç tümcelerinde *i-* eyleminin olumsuzlanmasında kullanılan *değil,* eylemcil tümcelerde de çeşitli olumsuzluk yapıları kurmak üzere kullanılır:

**4** *değil,* zaman çekimli eylemin anlatımına vurgu yapmak üzere kullanılır.

Burada saatlerce onu **bekleyecek değilim.**
Aslında ben de ondan **hoşlanmıyor değilim.**
Neden böyle davranıyorsun **anlamış değilim.**

**5** *değil* belirli geçmiş zaman çekimli eylemlerin ancak olumsuz biçimlerinde kullanılır:

Aslında beni zaman zaman **aramadı** / **aradı** değil.

**6** *değil,* tümce öğelerini karşıtlık ilişkisi içinde vurgulayarak olumsuzlamak için kullanılır.

Ben müdüre **bu dosyayı değil şu dosyayı** hazırladım.
Ben bu dosyayı **müdüre değil öğrencilere** hazırladım.
Müdüre bu dosyayı **ben değil o** hazırladı.

**7** *değil,* tümce öğelerini bir üstünlük ilişkisi içinde de vurgulayabilir ama bu tür kullanımda *değil,* öğelerin arasında değil, öncesinde ve genellikle de *hiç, bile* gibi vurgulayıcı öğelerle birlikte kullanılır.

Ben müdüre **değil bu dosyayı, hiçbir dosyayı** hazırlayamam.
Ben bu dosyayı **değil müdüre öğrencilere bile** vermem.
**Değil ben, o bile** bu dosyayı hazırlayamaz.

# VII. ÜNİTE

## ULAÇLAR

*...-(y)E ...-(y)E*

**1** Bu ayrık ulaç yapısı, "beğenmeme, azımsama" tutumunu yansıtan yinelemeler kurar.

Yemek için **bula bula** bu lokantayı mı buldunuz? (Beğenmedim.)
Bir haftadır bu romandan **okuya okuya** yirmi sayfa okumuşum. (Ne kadar az değil mi?)

## YİNELEMELER

*... mI ...*

**2** *mI* soru sözcüğü ad, sıfat, çekimli eylem veya belirteçlerden anlamca pekiştirilmiş yinelemeler kurar.

Seni **hiç mi hiç** anlamıyorum.
Kolunda **beyaz mı beyaz** bir çanta vardı.
Sorsan Türkçe **biliyor mu biliyor**, ama marketten bir ekmek bile alamaz.
Şöyle sıcak mı sıcak, **baharatlı mı baharatlı** bir çorba içmek istiyorum.
Baktığında **araba mı araba**, ama kesinlikle uzun yola çıkılmaz onunla.

## BELİRTEÇLER

*hiç yoktan, hiç değilse*

**3** *hiç* ile kurulan bu kalıplaşmış belirteçlerden *hiç yoktan* "gereksizce yapılan", *hiç değilse* ise "en az düzeyde elde edilen" sonuçları nitelemek üzere kullanılır.

Çoğu zaman küçücük sorunlardan dolayı **hiç yoktan** birbirimizin kalbini kırıyoruz.
Bu akşam için yemek hazırlayamadım, **hiç değilse** bir salata yapayım.

# VIII. ÜNİTE

## EDİLGEN

*-Il+-mEktE(dIr)*

**1** Resmi anlatımlarda, duyurularda kullanılan veya ansiklopedik bilgi aktaran edilgen tümcelerin şimdiki zaman anlatımları genellikle *-mEktE(dIr)* ekiyle kullanılır.

Merkezimizde yirmiyi aşkın dil, yabancı dil olarak öğret**ilmektedir.**
Bu konuyla ilgili tüm çalışmalar bakanlığımız tarafından yürüt**ülmektedir.**
Tarihte yazıyı ilk olarak Sümerler'in kullandığı bil**inmektedir.**

## ULAÇLAR

*-mEksizİn*

2 Bu ulaç eki, ana eylemin gerçekleşme sürecinde yer almayan veya gerçekleşmesine etkisi olmayan anlatımlar içeren yan tümceler kurar.

Depremin ardından arama kurtarma ekipleri çalışmalarını ara ver**meksizin** sürdürüyor.
(= 'Arama kurtarma çalışmalarında ara verme yok')
İki gündür hiç uyu**maksızın** çalışıyor.
(= 'İki gündür uyumadı, hep çalışıyor')

3 *-mEksizİn* ulacı, varoluş anlatan *ol-* eylemiyle koşul anlatabilir.

Kimliğiniz ol**maksızın** işlem yaptırmanız mümkün değil.
(= 'Kimliğiniz yoksa işlem yaptıramazsınız')

## BELİRTEÇLER

*henüz, daha*
*artık, zaten, şimdilik*

4 *henüz* ve *daha* bağlaçları olumsuz tümcelerde, eylemin konuşma anında gerçekleşmemiş veya tamamlanmamış olduğunu aktarır.

Yemek **henüz** hazır değil.
Kafile **daha** yola çıkmadı.
Ne olup bittiğini kimse **henüz** bilmiyor.

5 Olumlu tümcelerde *henüz* bağlacı, eylemin konuşma anında bittiğini, tamamlandığını, *daha* ise eylemin konuşma anında gerçekleşmekte olduğunu, tamamlanmadığı, devam ettiğini aktarır.

Yemek **henüz** bitti.
Çalışmalar **daha** ilerliyor.
Film **daha** sürüyor.

6 *artık* belirteci eylemin gerçekleşmesini konuşma anından sonraya bağlayan anlatımlar kurar.

**Artık** sana hiç inanmayacağım.
Olan olmuş **artık** yapacak bir şey yok.

7 *zaten* belirteci tümce içeriğinin bir "gerekçe, bahane" olmasını sağlayan nitelemeler yapar.

Filmi kaçırdığına hiç üzülme. **Zaten** hiç güzel değildi.

8 *şimdilik* belirteci, tümce içeriğinin konuşma anına ait bir saptama olmasını sağlayan nitelemeler yapar.

Yeni işim **şimdilik** çok keyifli ama sonra nasıl olur bilmem.

# IX. ÜNİTE

## ULAÇLAR

*-mEklE, -mEklE beraber/birlikte*
*-mEklE kalma-, -Dik + iyelik +-(y)lE kal-*

1 Bu ulaç ekleri ve yapıları, ana tümceyle çeşitli "yanı sıralık" ilişkileri kuran yan tümceler oluşturur:

2 *-mEklE* ulacı, eylemin gerçekleşme nedenini gösteren anlatımlar kurar.

Bu kursa katıl**makla** doğru bir karar verdiğimi düşünüyorum.
Sigara iç**mekle** hem kendine hem çevrene zarar veriyorsun.

3 *-mEklE beraber/birlikte* ulaç yapısı, ana tümcenin gerçekleşmesine bir "açıklama, gerekçe" olma potansiyelliği taşıdığı halde konuşucu açısından etkisi olmayan bir içeriğe sahip yan tümceler kurar.

Seni çok iyi anla**makla beraber** haklı olduğunu düşünmüyorum.
Satışlar iyi git**mekle birlikte** şirketin karlılığında bir artış olmadı.

4 *-mEklE kalma-* ulacı ana tümcede, olumlu ya da olumsuz, daha da ileri gidilmesini gerektiren içerikte yan tümceler kurar.

Üniversiteler yalnızca eğitim ver**mekle kal**mamalı, araştırma faaliyetlerini de desteklemelidir.
Bu ilaç sadece ağrılarınız hafiflet**mekle kal**mayıp iyileşmenizi de sağlayacak.

5 *-Dik* + iyelik +*-(y)lE kal-* yapısı ana eylemle yanı sıralık aktarmak üzere kalıplaşmış bir yapıdır.

Alışveriş mağazasında yaşadığımız sorunları, mağaza müdürüne anlat**tığımızla kal**dık. Hiçbir şey değişmedi.

## ULAÇLAR

*-mEk / -mE + iyelik koşuluyla/şartıyla*

6 Bu ulaç yapıları eylemin gerçekleşmesine koşul oluşturan içerikte yan tümceler kurar.

Erken gel**mek koşuluyla** bu akşam arkadaşlarınla çıkabilirsin.
Aynı hatayı tekrarlamayacağına söz ver**mesi koşuluyla** onu affedebilirim.

BAĞLAÇ

*ki*

7 *ki* bağlacı tümceler arasında "neden-sonuç, saptama-açıklama" ilişkileri kurar.

Öğretmen gelmedi **ki** derse başlayalım.
Param yok **ki** sana borç vereyim.
Benden yardım istemiyor **ki** yardım edeyim.
İste **ki** olsun.
Çayı çok demledim **ki** herkes içsin.
Baktım **ki** ofiste kimse yok, ben de çıktım.
Bir hafta boyunca hiç aramayınca anladım **ki** benimle görüşmek istemiyor.
Murat sınava girmedi **ki** başarılı olsun.
Bir süre sonra siz de anlayacaksınız **ki** Türkçe zor bir dil değil.

8 *ki* bağlacı *de-* eylemiyle kurulan tümceleri doğrudan aktarım yapılan tümcelere bağlar.

Öğretmen dedi **ki** yarın sınav yapacağım.
Ali diyor **ki** ben sizinle gelmeyeceğim.

9 *ki* bağlacı *de-* eyleminin dilek, istek ve emir kipleriyle çekimlenmiş biçimini taşıyan tümceleri "varsayım" aktaran içerikte tümcelere bağlar.

Diyelim **ki** üniversiteden sonra iş bulamadın.
De **ki** bunu ben yaptım.
Desem **ki** nisan ayı ayların en güzelidir.

10 *ki* bağlacı soru tümcelerinden sonra kullanıldığında, konuşucunun tümcenin içeriğiyle ilgili "merak, heyecan, endişe" gibi duygularını yansıtır.

(Acaba) öğretmen sınavlarımızı kontrol etti mi **ki**?
Nasıl itiraz edebilirim **ki**!

11 *ki* bağlacı, tümce öğeleri hakkında "ara açıklama" içeren yan tümceler kurar.

Ali **ki sınıfın en çalışkan öğrencisidir**, o bile son sınavda başarısız oldu.

## X. ÜNİTE

ADLAŞTIRMA

*-mİş* + *lİk* + iyelik *var/yok/ol-*
*-DİK* /*-(y)EcEk* + iyelik *var/yok/ol-*

1 Ana tümcenin yüklemcil öğesi (*var/yok/ol-*) ile kalıplaşmış bu adlaştırma yapıları, belirli bir "deneyim ve yaşantı"yı olup olmama açısından aktarmaya yarayan anlatımlar kurar.

Benim hiç böyle bir araba kullan**mışlığım yok**.
Amerikaya git**mişliğin var** mı?
Onu daha önce gör**müşlüğün ol**du mu?
Sizinle böylesine tartış**mışlığımız ol**madı.
Bizim de zaman zaman tartış**tığımız olur**. Ama asla kavga etmeyiz.
Aylardır sinemaya git**tiğim yok**.
Onun seni ara**yacağı yok**, sen onu ara.

YİNELEMELER

... *-mEsİnE* / *-mEsİnE* ...
... *dE* ...

2 Bu yineleme yapıları, çeşitli konuşucu tutumlarının aktarıldığı tümceler kurulmasını sağlar:

3 Yüklemcil eyleme yinelemenin ikinci sözcüğünü oluşturmak üzere eklenen *-mEsİnE* eki, değişen sözcük sırasıyla ve seçimlik olan *ama* ve *de* bağlaçları ile birlikte, konuşucunun sonraki tümcede sunulan saptamaya yönelik "yararsız veya işlevsiz" kalmasına yönelik içerik taşıyan tümceler kurulmasını sağlar.

İlaçları doktorumun söylediği gibi **içtim içmesine** / **içmesine içtim** (ama/de) hala iyileşemedim.
Ödevlerimi **yaptım yapmasına** / **yapmasına yaptım** (ama/da) evde unuttum.

4 Yüklemcil eylemi araya girerek yineleten *dE* bağlacı, eylemin gerçekleşmesinin konuşucuda "bıkkınlık, sıkılma" duyguları oluşturacak denli devam ettiğini, uzadığını aktaran içerikte tümceler kurulmasını sağlar.

Dün akşamki toplantıda müdür **konuştu da konuştu**. Eve gece yarısı gidebildik.
Sofraya oturunca tutamıyor kendisini, **yiyor da yiyor**.
Çok geç kaldım. Bizimkiler şimdi başımın etini **yiyecek de yiyecek**.

BELİRTEÇLER

*yalnız, yalnızca, sadece, ancak*

5 Bu belirteçler, tümce öğelerinin olası dizi içinde tekçilliğini vurgulayan, yani olası diğer adayları dışlayan karşıtsal anlatımlar kurmaya yarar.

Partiye sınıftan **yalnız/yalnızca/sadece/ancak** Ali katıldı.

6 *ancak*, diğer belirteçlerden farklı olarak tekçilliği bir yetersizliğe bağlı olarak aktarır; bu nedenle, yetersizliğin söz konusu olmadığı anlatımlarda kullanılmaz.

Ayda **ancak** bir kitap okuyabiliyorum.
Seni **yalnız/yalnızca/sadece/ancak** "Merhaba" demek için aradım.

7 *yalnız, yalnızca, sadece, ancak* belirteçleri karşıtsallık kurdukları için, tümceler arasında bağlantı kuran bağlaçlar olarak da görev görür. *ancak* ve *yalnız* koşul ilişkisi kurarken *yalnızca* ve *sadece*, sınırlanmış anlatımları bağlar.

Sizinle yemeğe gelirim **ancak/yalnız** ben içki içmem.
Size karşı çıkıyor değilim **yalnızca/sadece** eksik bıraktığınız noktaları tamamlamaya çalışıyorum.

## XI. ÜNİTE

### DURUM EKLERİ (yan işlevler)

*-(y)E, -DE, -DEn*

1 *-(y)E, -DE, -Den* durum ekleri eylemlerin hedefini, yerini ve kaynağını göstermek olan temel işlevleri dışında işlevler de üstlenebilir:

2 Bu durum ekleri, "amaç" veya "konu"yu gösteren seçimlik tümleçler kurar.

Bu çiçekleri **sana** ('senin için') topluyoruz.
Arkadaşlarla **eski günlerden** ('eski günler hakkında') konuşuyoruz.
Bu **konuda** (konu hakkında) itiraz kabul etmiyorum.

3 Bu durum ekleri bazı zaman adlarına gelerek belirteç yapar.

**Haftaya** ('gelecek hafta') İstanbul'a gidiyoruz.
**Akşama** ('akşama kadar') bütün işlerimi bitirmiş olurum.
Sabah **erkenden** ('sabahın erken saatlerinde') yola çıkacağız.
Hazırlıklarınızı **akşamdan** ('akşam') tamamlayın.
Gelecek **haziranda** mezun oluyoruz.
Öğrenci festivali **ilkbaharda** gerçekleştirilecek.

4 *-(y)E* ve *-DEn* ekleri rakamsal anlatımlarla "ücret, fiyat" gösteren anlatımlar kurar.

Bu evi **1000 liraya** ('1000 lira karşılığında') kiraladık.
Bu kitapların tanesini **beş liradan** ('beş lira karşılığında') aldım.

5 Bu durum ekleri bazı sözcüklerle kalıplaşmış belirteçler kurmuştur.

Ne dediysem **inadına** tersini yaptı.
Bence onu **boşuna** bekliyoruz. Gelmeyecek.
Onu **ilk görüşte** tanıdım.
Mehmet çok oburdur, **bir oturuşta** bir ekmek yer.
Hediye ettiğin roman çok güzeldi, **bir solukta** okudum.
Sen bence sekreterle değil **doğrudan** müdürle konuşmalısın.
Sizi tanıdığıma **gerçekten** çok memnun oldum.

6 *-DEn* eki, içeriği "neden, gerekçe" oluşturmaya uygun olan sözcüklerle belirteçler kurar.

**Gürültüden** başım ağrıdı. ('Gürültü başımın ağrımasına yol açtı.')
**Fırtınadan** birçok binanın çatısı uçtu. (>Fırtına birçok binanın uçmasına neden oldu')
**Dalgınlıktan** her şeyi birbirine karıştırdım. (Dalgınlık her şeyi birbirine karıştırmama neden oldu')
**Heyecandan** hiçbir soruya yanıt veremedim. (Heyecan hiçbir soruya yanıt verememe yol açtı')

7 *-DEn* eki, tamlayan eki yerine kullanılarak "bütün-parça" ilişkisi sunan tamlama yapıları kurar.

**Öğrencilerden biri** sınava gelmedi.
Şu çikolatalı **pastalardan bir tane** alabilir miyim?
TÖMER'deki **öğretmenlerden bazıları** yabancı.

8 *-DEn* eki, belirtili olan adlara gelerek "aynılık, benzerlik" anlatır.

Bu **ceketten** bende de var. ('Bu ceketin aynısı bende de var.')
O **arabadan** kim istemez! ('O arabanın aynısını kim istemez!')

### ULAÇLAR

*-mE/(y)İş + iyelik + -(n)dEn önce/sonra/itibaren*

9 Bu ulaç yapısı, seçilen ilgece göre konuşma anından öncesine veya sonrasına ait süre belirten yan tümceler kurar.

İnternet kullanımının yaygınlaş**masından sonra** birlikte bilgi paylaşımı önem kazandı.
Yazının bulun**uşundan önce** tarihi olaylar kayıt altına alınamıyordu.

### SORU( imalı)

10 *Evet/ hayır* soruları, genellikle de beklenmedik bir anda ortaya çıkan durum ve olaylar karşısında konuşucunun "şaşırma"sını veya bir "sitem" veya "kinaye"yi aktaran anlatımlar olarak kullanılabilir.

şaşırma

Tam çalışmaya başlayacakken elektrikler kesilmesin mi?
Tam çıkacağız, ben gitmem diye tutturmaz mı?
Beni bırakıp gitti. Ortada öylece kalakaldım mı?

sitem

Siz buralara gelir miydiniz?
Müdürler de içki içiyor muymuş?
Onun ne kadar iyi bir insan olduğunu bilmez miyim?
Onun beni nasıl da düşündüğünü bilmez miyim?

## XII. ÜNİTE

### SIFATLAR (sıralanış)

1 Niteleme sıfatların aynı adı nitelemek üzere nasıl sıralanacağına dair genelde bir kısıtlama bulunmamaktadır.

kırmızı, küçük, eski çanta
kırmızı, eski, küçük çanta
eski, küçük, kırmızı çanta
eski, kırmızı, küçük çanta
küçük, eski, kırmızı çanta
küçük, kırmızı, eski, çanta

**2** Niteleme sıfatlarıyla birlikte sıralanışta sayı sıfatları açısından da bir kısıtlama bulunmamakla birlikte doğal konum diğerleri için öbeğin başı iken belgisiz sayı sıfatı bir için doğal konum nitelenen adın hemen önüdür.

**iki** eski, kırmızı, küçük çanta
eski, **iki** küçük, kırmızı çanta
kırmızı, eski, **iki** küçük çanta
kırmızı, küçük, eski **iki** çanta

**ikinci** eski, kırmızı, küçük çanta
eski, **ikinci** küçük, kırmızı çanta
kırmızı, eski, **ikinci** küçük çanta
kırmızı, küçük, eski **ikinci** çanta

**birer** eski, kırmızı, küçük çanta
eski, **birer** küçük, kırmızı çanta
kırmızı, eski, **birer** küçük çanta
kırmızı, küçük, eski **birer** çanta

**bir** eski, kırmızı, küçük çanta
eski, **bir** küçük, kırmızı çanta
kırmızı, eski, **bir** küçük çanta
kırmızı, küçük, eski **bir** çanta

**3** İlgi eki *-ki* ile oluşturulan niteleme öbekleri, niteleme sıfatlarından önce gelmelidir.

**Dolaptaki** kırmızı, küçük, eski çanta
Kırmızı, **dolaptaki,** eski, küçük çanta
Kırmızı, eski, küçük, **dolaptaki** çanta

## ADLAŞMA

sıfat + iyelik > ad

**4** Niteleme sıfatları, 3. kişi iyelik ekleri alarak adlaşabilirler.

Bunların hangisi pahalı? - Kırmızı**sı**.
Hangi yelek güzel, kollu**su** mu kolsuzu mu? - Kollu**su**.
Şu şeftalilerin iri**lerinden** 5 kilo tartar mısınız?

**5** Bazı belgisiz sayı sıfatları bu yolla kalıplaşmış adlar oluşturmuştur.

bir > birimiz, biriniz, birileri
kimi > kimimiz, kiminiz, kimileri
birkaç > birkaçımız, birkaçınız, birkaçı
bazı > bazılarımız, bazılarınız
çok > çoğumuz, çoğunuz, çokları

**6** Kalıplaşarak belgisiz ad olmuş sözcükler tamlanan öğe olduğunda, ikinci bir iyelik eki almaz.

öğrencilerin biri
öğrencilerin çoğu
öğrencilerin bazıları
öğrencilerin birkaçı

## İLGEÇLER

*dışında, -In/dEn başka*
*-In/In yanında/yanı sıra*

**7** Bu ilgeç yapıları, çeşitli içeriklerde ana tümcenin "yanı sıra" gerçekleşme anlatan yan tümceler kurar.

Bu günlerde gelecek haftaki sınavda iyi bir not almaktan **başka** / almak **dışında** bir şey düşünmüyorum.
Annen olarak senin mutlu olman **dışında** /olman**dan başka** bir şey istemiyorum.
İşsizlik ekonomik bir sorun olma**nın yanında** / olma**nın yanı sıra** sosyolojik bir olgudur da.
Başarılı bir öğrenci oluşu**nun yanı sıra** sosyal bir genç.

## TERİMLER (Türkçe-İngilizce)

| | | |
|---|---|---|
| A | ad | noun |
| | ana eylem | main verb |
| | ana tümce | main clause |
| | ayrık | discontinious |
| B | baş | head |
| | basit zamanlar | simple tenses |
| | belgisiz sayı sıfatı | indefinite numeral adjective |
| | belgisiz sayı sıfatları | indefinite numeral adjective |
| | belirsiz geçmiş zaman | indefinite past tense |
| | belirteç | adverb |
| | bileşik zamanlar | complex tenses |
| | birleşik zamanlar | compound tenses |
| Ç | çekim | inflection |
| | çekimli | inflected |
| D | dilek kipi | desiderative mood |
| E | edilgen | passive |
| | edimsel anlatım | pragmatic expression |
| | edimsel | pragmatic |
| | emir kipi | imperative mood |
| | eylem kökü | verb root |
| | eylem | verb |
| | eylemcil tümce | verbal sentence |
| | eylemcil | verbal |
| G | gelecek zaman | future tense |
| | geniş zaman | aorist tense |
| | gereklilik kipi | necessity mood |
| İ | ilgeç | postposition |
| | istek kipi | obtative mood |
| | iyelik | possesive |
| K | kalıplaşmış | frozen |
| | karşıtsal | comparative |
| | kip | mood |
| | konuşucu | speaker |
| | koşaç eylemi | copular verb |
| | koşaç | copula |
| | koşul kipi | conditional mood |
| N | niteleme sıfatı | attributive adjective |
| O | olumlu tümce | positive sentence |
| | olumsuz tümce | negative sentence |
| | olumsuzluk | negation |
| Ö | öbek | phrase |
| | öyküleme | narration |
| | özne | subject |
| R | rivayet kipi | evidential mood |
| | rivayet | rumour, hearsay |
| S | sayı sıfatları | numeral adjectives |
| | sıfat | adjective |
| | sıralanış | (word) ordering |
| | soru | question |
| | soru sözcüğü | question word |
| | soru tümceleri | interrogative sentences |
| | sözcük | word |
| | sürme | continuity |
| Ş | şimdiki zaman | present tense |
| T | tamlama | possessive (genitive) construction |
| | tamlanan | possessed |
| | tamlayan eki | genetive suffix |
| | tamlayan | possessor |
| | tekçil | unique |
| | tümce öğesi | part of sentence |
| | tümce | sentence |
| | türetim | derivation |
| U | ulaç | gerund |
| Y | yan tümce | subordinate clause |
| | yapı | structure |
| | yardımcı eylem | auxiliary verb |
| | yeterlik | ability, possibility |
| | yineleme | reduplication |
| | yüklemcil | predicative |
| | yüklemcil eylem | predicative verb |
| Z | zaman | tense |
| | zaman eki | tense suffix |

# TÖMER-ADP DENKLİĞİ

| YÜKSEK KURLARI | ÜNİTELER | BECERİ: DİNLEME | BECERİ: OKUMA |
|---|---|---|---|
| 1. KUR<br>2. KUR | 1. ÜNİTE Edebiyat Dünyasından<br>2. ÜNİTE Yaşadıkça<br>3. ÜNİTE Kurtulamadıklarımız<br>4. ÜNİTE Dünyaca Ünlü<br>5. ÜNİTE Para...Para...Para...<br>6. ÜNİTE Dile Gelmek | • Standart dilin kullanıldığı bir konuşmayı, gürültülü bir ortamda geçse dahi ayrıntılarıyla anlayabilirim.<br>• Uzmanlık alanıma giren bir dersi, konuşmayı veya sunuyu açık ve anlaşılır olduğunda anlayabilirim.<br>• Standart dildeki bir radyo programında konuşmacının ses tonundaki iniş ve çıkışlardan vs. verilmek istenen duyguları anlayabilirim.<br>• Televizyonda yayınlanan standart dildeki belgeselleri, röportajları, tiyatro oyunlarını ve filmlerin çoğunu anlayabilirim.<br>• İlgi alanıma giren ve standart dilde gerçekleşen tartışmalardaki somut ve soyut ifadeleri anlayabilirim.<br>• Metni daha iyi anlayabilmek için, metinde bulunan ipuçlarını kullanarak anladığımı kontrol etme ve ana fikri ortaya çıkarma gibi farklı dinleme tekniklerini kullanabilirim. | • Çeşitli metin türlerini oldukça rahat okuyabilir ve pek çok sözcüğü anlayabilirim.<br>• Mesleki veya akademik alanım dışındaki metinleri, gerektiğinde sözlüğe bakmak kaydıyla anlayabilirim.<br>• İlgi alanıma giren akademik veya uzmanlıkla ilgili metinlerdeki bilgileri, duygu ve düşünceleri anlayabilirim.<br>• İlgi alanıma giren ya da mesleğimle ilgili haber, makale ve raporlara hızla göz atarak tümünün okunmaya değip değmeyeceğine karar verebilirim.<br>• Yazarın özgün fikir ve görüşlerini aktardığı güncel olaylar hakkındaki makale ve raporları anlayabilirim.<br>• Tiyatro oyunu, öykü, kısa hikaye veya şiir türündeki çağdaş edebi metinleri okuyabilir, karakterlerin tutum ve davranışlarını, olayların gelişimi içinde değerlendirebilirim.<br>• Kullanım kılavuzlarına (örn; bilgisayar programları için hazırlanmış olanlara) bakarak ilgili açıklamaları ve önerileri bulup sorunu çözmeyi başarabilirim. |
| 3. KUR<br>4. KUR | 7. ÜNİTE Hadi Beni Güldür<br>8. ÜNİTE Ruhun Gıdası<br>9. ÜNİTE Yapı ve Yapım<br>10. ÜNİTE Tele-Vizyon<br>11. ÜNİTE İnsanınBüyük Sırrı<br>12. ÜNİTE Uzaydayız | • Hedef dilin ana dil olarak konuşulduğu ortamlarda geçen hararetli sohbetleri takip edebiirim.<br>• Pek çok sunuyu, tartışmayı ve açık oturumu oldukça rahat takip edebilirim.<br>• Sesin anlaşılmasının zor olduğu istasyon, stadyum gibi ortamlardaki duyuruları ayrıntısıyla anlayabilirim.<br>• Konuşmalardaki üslubu ve çeşitli anlatım biçimlerini (deyim, argo, mecaz gibi) kavrayarak günlük dilin çoğunu anlayabilirim.<br>• Argo ve deyimlerin çok kullanıldığı filmleri ve radyo yayınlarını anlayabilirim.<br>• Günlük hayatta kullanılan aletlerin tanıtımı ve kullanma klavuzunda yer alan teknik bilgileri ayrıntılarıyla anlayabilirim. | • Zor olan bölümleri birkaç kez okumam kaydıyla uzun ve karmaşık bir metni tamamen anlayabilirim.<br>• Sözlük yardımıyla her türlü yazışmayı okuyup anlayabilirim.<br>• Çağdaş edebi metinleri kolaylıkla anlayıp üzerinde yorum yapabilirim.<br>• Uzun ve zor olan sosyal, mesleki veya akademik bilgiler içeren metinleri, detaylarıyla anlayabilirim.<br>• Bir anlatının belirgin konusunun yanı sıra açıkça ifade edilmemiş anlam, fikir ve bağlantılarını da kavrayabilirim.<br>• Görüşler, bakış açıları ve bunlar arasındaki bağlantıların tartışıldığı karmaşık rapor, analiz ve yorumları anlayabilirim.<br>• Bir edebi eserin arka planında yer alan sosyal, siyasal ya da tarihi öğeleri fark edebilirim. |

| DÜZLEMLERİ | | | ADP BECERİ DÜZEYİ |
|---|---|---|---|
| **KARŞILIKLI KONUŞMA** | **SÖZLÜ ANLATIM** | **YAZILI ANLATIM** | |
| • Bir konuşmaya, dinleyiciyken de konuşmacıyken de bir ön hazırlık yapmadan başlayabilir, konuşmayı sürdürebilir ve sona erdirebilirim.<br>• Herkesi ilgilendiren pek çok konudaki uzun konuşmalara veya tartışmalara aktif olarak katılabilirim.<br>• Tartışmalarda görüşlerimi açıklamalar, gerekçeler ve yorumlarla destekleyebilir ve savunabilirim.<br>• Uzmanlık ve ilgi alanıma giren konularla ilgili olarak kapsamlı bilgi alış verişinde bulunabilirim.<br>• Röportaj yapabilirim, bu esnada bir şeyi doğru anlayıp anlamadığımı sorabilir ve aldığım yanıtlar beni tatmin etmediğinde ayrıntı isteyebilirim.<br>• Olaylar ve deneyimlere ilişkin duygularımı dile getirebilir, üzerinde hassasiyetle durduklarıma dikkat çekebilirim. | • İlgi alanıma ait birçok konuda anlaşılır ve ayrıntılı açıklamalar yapabilirim.<br>• Haber ve röportajlardaki açıklamaları, fikir ayrılıklarını anlayabilir ve sözlü olarak özetleyebilirim.<br>• Bir filmin veya tiyatro oyununun konusunu, olaylar zincirini anlayabilir; sözlü olarak da özetleyebilirim.<br>• Fikirlerimi mantıklı bir şekilde sıralayarak neden sonuç ilişkisine dayanan bir sav oluşturabilirim.<br>• Bir konu hakkındaki çeşitli seçeneklerin olumlu ve olumsuz yönlerini ortaya koyarak görüş bildirebilirim.<br>• Herhangi bir olayın nedenlerini ve sonuçlarını belirleyebilir ve varsayımlarda bulunabilirim. | • İlgi alanıma giren birçok konuda ayrıntılı ve anlaşılır rapor, sunu ve kompozisyon yazabilirim.<br>• Genel konular üzerine yazılmış makalelerin özetini çıkarabilirim.<br>• Bir kompozisyonun ya da raporun konusunu, önemli noktaları ön plana çıkarıp gerekçeleri destekleyen ayrıntılara da değinerek aydınlatabilirim.<br>• Kişisel bir mektupta ya da elektronik postada farklı duyguları ifade edebilir, günün olaylarını, olayların önemli noktalarını açıklayarak aktarabilirim.<br>• Kolay anlaşılabilen uzun hikayeler yazabilirim.<br>• Bir film ya da kitap üzerine kısa bir görüş bildirebilirim. | B2 |
| • Hedef dili, ana dili olarak konuşanlar arasında geçen hararetli bir konuşmaya rahatça katılabilirim.<br>• Mesleki ve bilimsel konularda akıcı, hatasız ve etkili bir şekilde konuşabilirim.<br>• Hedef dili, toplum içinde esnek ve etkili bir şekilde kullanabilirim (örn; duygularımı ifade etmek, alayla karışık imalarda bulunmak veya şaka yapmak için).<br>• Tartışmalarda düşünce ve görüşlerimi kendimden emin bir ifadeyle açık ve net olarak dile getirebilir, ikna edici olabilir ve karşımdakilerin görüşlerine de tepki verebilirim. | • Karmaşık olayları açık ve ayrıntılı olarak dile getirebilirim.<br>• Uzun bir konuşma ya da yazılı bir metni sözlü olarak özetleyebilirim.<br>• İlgi ve uzmanlık alanıma ait bir konuda seminer sunabilir, bu esnada gerekirse hazırladığım metnin dışına çıkabilir ve dinleyicilerden gelen soruları doğaçlama cevaplayabilirim.<br>• Genelde kendimi doğal ve akıcı bir şekilde ifade edebilirim, ancak soyut konularda konuşma hızımda yavaşlama olabilir.<br>• Konuşma esnasında aklıma gelmeyen bir kelimenin yerine eş anlamlısını getirebilirim. | • Hitap edilen kişiye, metin türüne ve konuya bağlı olarak sözcük seçimim ve üslubumu çeşitlendirerek dilbilgisi kullanım doğruluğu yüksek metinler yazabilirim.<br>• Genel ve mesleki konularda kendimi açık ve anlaşılır bir şekilde yazılı olarak ifade edebilirim.<br>• Farklı kaynaklardan alınan bilgileri bir araya getirebilir ve bunu özetleyerek sunabilirim.<br>• Bir mektupta deneyimlerimi, duygularımı ve olayları ayrıntılı bir şekilde yazabilirim.<br>• Bir konu ya da olay üzerine yapılmış yorumlara ilişkin bakış açılarının ana hatlarını ayrıntılı örneklerle destekleyerek sunabilirim.<br>• Özgeçmişimi yazarak bir iş başvurusunda bulunabilirim. | C1 |

| Sayfa | Başlık | Kaynak |
|---|---|---|
| 8 | Okumanın e – hâli | http://www.milliyet.com.tr/2007/07/06/kitap/akit.html |
| 9 | Nobel Edebiyat Ödülü | Osman İkiz, http://www.ntvmsnbc.com/news/392904.asp |
| 10 | Şimdiki Çocuklar Harika | Aziz Nesin, "Şimdiki Çocuklar Harika" |
| 11 | Aşık Veysel:Dostlar Beni Hatırlasın | Ümit Yaşar OĞUZCAN,<br>Aşık Veysel (Hayatı-Şiirleri ve Hakkında Yazılanlar) [Derleyen: Ümit Yaşar Oğuz-can], 1972, 150 S. MEB, Kültür Yayınları. |
| 16 | Yel Değirmenlerine Karşı | http://tr.wikipedia.org/wiki/Don_Ki%C5%9Fot |
| 20 | Ah Şu Gençler | Turgut Özakman, "Ah Şu Gençler" |
| 20 | Testi Uygulayalım | http://haber.mynet.com/detail_news/?type=Actuel2&id=<br>01214921790769&date=01Temmuz2008 |
| 23 | Uzun Yolları Göze Alabilen Bir Dostluk | Murathan Mungan |
| 27 | Yaşlanmak mı? O da Ne? | Osman Müftüoğlu,<br>http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/7345823.asp?yazarid=95&gid=61&sz=40481 |
| 33 | Yardıma İhtiyacım Var mı? | Özlem Mestçioğlu, "Korkular" |
| 34 | Aşk mı? Tutku mu? | http://www.haydi.net/Kadin/kadin.asp?katID=36&id=897 |
| 36 | Tutku...Acı...Tango | http://www.uzaklar.com/content/view/27/167/ |
| 37 | Tutkular Üzerine | http://www.uzaklar.com/content/view/27/167/,http://arsiv.sabah.com.tr/20<br>4/09/29/dun107.html |
| 38 | Tak Tak Takıntı | Üstün Akmen, http://www.evrensel.net/haber.php?haber_id=5819,<br>http://www.radikal.com.tr/ek_haber.php?ek=r2&haberno=7159 |
| 44 | Yemek İsimleri Üzerine | http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=312194&yazarid=123,<br>http://www.tapasturk.com/tapa.html<br>http://tr.wikipedia.org/wiki/Sandwich_4._kontu_John_Montagu |
| 48 | Oryantal Dansı | http://www.turkoryantel.com/oryantal.tarihcesi.html,<br>http://www.aksam.com.tr/haber.asp?a=77143,105&tarih=13.05.2007 |
| 50 | Kimono | http://tr.wikipedia.org/wiki/Kimono |
| 56 | Türk Lirası Banknotları | http://www.cnnturk.com/HaberDetay/Ekonomi/4/Genel/303/yeni_paralar_<br>gorucuye_cikti/495318/0 |
| 56 | Ülkemin Banknotunu Tasarlasaydım | http://www.radikal.com.tr/Default.aspx?aType=EklerDetay&CategoryID=41&<br>ArticleID=904038&Date=18.10.2008 |
| 58 | Lüksün Sınırı Yok | http://arsiv.sabah.com.tr/2006/11/18/cpsabah/gnc115-20061112-102.html |
| 60 | Bugün Zengin Ol | http://arsiv.sabah.com.tr/2004/10/10/gny/gny106-20041010-200.html |
| 60 | Zengin Olmanın 15 Püf Noktası | http://arsiv.sabah.com.tr/2006/06/17/gny/gny102-20060617-200.html |
| 62 | Parayla Mutluluk Olur mu? | http://www.insankaynaklari.com/ikdotnet/IcerikDetay.aspx?KayitNo=6914 |

| Sayfa | Başlık | Kaynak |
|---|---|---|
| 65 | Neden Tutumlu Olmalı | http://www.tutumluol.com/tutumlu-olmak-icin-10-neden |
| 67 | Tam 35 Dil | http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=182189&keyfield=56616E646 77616C6C65 |
| 68 | İkinci Dilim Türkçe | http://www.turkischweb.com/cibikci07/Anadili/seite64.htm |
| 69 | Kaybolan Diller | Özlem Ertan, www.taraf.com.tr/haber.asp?id=17250 |
| 72 | Bedenin Söyledikleri | http://www.benbigun.com/153-beden-dilinin-soyledikleri.htm |
| 73 | Bedenim Ne Söylüyor | http://arsiv.sabah.com.tr/2001/08/06/g06.html |
| 76 | Argo Dilin Gizli Örgütü | Şeyde İşler-Hulki Aktunç röportajı, http://www.milliyet.com.tr/default.aspx?aType=HaberDetay&Kategori=pazar& ArticleID=505782&Date=16.03.2008 |
| 77 | Ben de Amerikan Delikanlısıyım | http://www.stargazete.com/roportaj/yazar/muratcizgimentes/ben-de amerikan-delikanlisiyim-82388.htm |
| 80 | Mizahın Gücü | http://www.gencgelisim.com/v2/content/view/345/2/ |
| 81 | Mizah Kursu | Tuba Kabacaoğlu, "Mizah oldukça bu kursbitmez" http://www.aksiyon.com.tr/detay.php?id=3195 |
| 82 | Bizi Anlatan Komedyen: Cem Yılmaz | Göksel Aymaz, http://www.milliyet.com.tr/ozel/kitap/011201/soylesi.html |
| 86 | Sessiz ve Derinden | http://tr.wikipedia.org/wiki/Laurel_ve_Hardy, http://tr.wikipedia.org/wiki/Buster_Keaton, http://tr.wikipedia.org/wiki/Charlie_Chaplin http://tr.wikipedia.org/wiki/Harold_Lloyd |
| 89 | En Miskin, En Komik Kedi | http://tr.wikipedia.org/wiki/Garfield |
| 91 | Müziğin Matematiği | http://muzikatolyesi.gen.tr/makale3.html |
| 93 | MP3'ten Önce, MP3'ten Sonra | http://www.tikabasamuzik.com/karalamalar/mp3_oncesi_muzik_ritueli_1.html |
| 94 | Müzik Sadece Ruhun Gıdası Değil | Tülay Sağlam, http://www.ntvmsnbc.com/news/365439.asp |
| 96 | Müzikle Tedavi | http://www.siyahkahve.com/text_print.php?cmd=7&textID=5027 |
| 98 | Notalarda İsyan | http://tr.wikipedia.org/wiki/Caz, http://tr.wikipedia.org/wiki/Rock |
| 99 | Eskilerden Bir Albüm | http://tr.wikipedia.org/wiki/The_Wall_(film) |
| 104 | Eski Türk Evlerinin Mimarisi | http://www.sizinti.com.tr/konular.php?KONUID=65 |
| 106 | Türkiye'nin En Güzel 10 Heykeli | http://www.hurriyet.com.tr/cuma/10600376.asp |
| 108 | Aşk Çeşmesi | http://ersuname.blogspot.com/2008/05/fontani-di-trevi-trevi-emesi-ya-da.html |
| 110 | Assos | Esra Karahan, http://www.portorama.net/content/view/242/42/ |
| 112 | Doğa Dostu Mimar Kisho Krokawa | Sibel Arna-Kisho Kurokawa Röportajı, Hürriyet, 01-04-2006, http://www. arkitera.com/news.php?action=displayNewsItem&ID=8121&month=12&yea =2008&month=1&year=2009 |

| Sayfa | Başlık | Kaynak |
|---|---|---|
| 112 | Mimaride Çevreci Tasarımlar | "Plazalarda 'Yeşil' Devrim" 2004-12-09 Akşam, http://www.yapi.com.tr/UrunHaberleri/koneden-cevreci-asansor monospace_64843.html |
| 113 | Türkiye'de Bir Yeşil Bina | http://www.mimarizm.com/KentinTozu/Makale.aspx?id=474&sid=461 |
| 117 | Türkiye'de Televizyon Nasıl İzleniyor? | http://www.medyaa.com/haber_detay.asp?haberID=483 |
| 122 | Yarışırken Neler Yaşıyoruz | http://www.ntvmsnbc.com/news/257290.asp |
| 124 | Televizyonda Yarış Var | http://www.radikal.com.tr/ek_haber.php?ek=cts&haberno=4274 |
| 128 | Beyninizin Hangi Lobu Çalışıyor? | Hürriyet, 08-08 2007 |
| 129 | Kadın ve Erkek Beyni Farklı mı? | http://www.milliyet.com.tr/default.aspx?aType=YazarDetay&ArticleI =1011804 |
| 130 | Zekanın Kaç Türü Var | İrem Fırat , "Çocuğunuz Hangi Zeka Tipine Sahip?" Bebeğim ve Biz Dergisi Ocak 2009 |
| 132 | Zeka Bir İşe Yarar mı? | http://hulyakonar.com/2008/04/fazla-zeka-fazla-ac-m.html |
| 133 | GO Oyunu | http://www.biltek.tubitak.gov.tr/gelisim/satranc/go/1_Go_Nedir.htm |
| 134 | Çare Sizsiniz | Hatice Baykallı, http://www.nlpturk.net/nlpnedir.htm |
| 136 | Beyin Gücü mü, İllüzyon mu? | http://tr.wikipedia.org/wiki/Telekinezi, http://tr.wikipedia.org/wiki/Geller_etkisi |
| 137 | Beyin Hakkındaki Gerçekler | Büşra M. Aydın, "Annelik Beyin Gücünü Artırıyor", http://www.ntvmsnbc.com/news/408690.asp, http://www.hurriyet.com.tr/dunya/5049539.asp?m=1 http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=749074& keyfield=616E6E656C696B20626579696E20 |
| 140 | Paralel Evrenler | http://www.focusdergisi.com.tr/bilim/00151/?printerfriendly=yes |
| 141 | Kozmos | Carl Sagan, "Kozmos -Evrenin ve Yaşamın Sırları" |
| 142 | Uzay Kampı Türkiye | http://www.spacecampturkey.com, http://www.izmirextra.com/default.asp?tabid=405 |
| 144 | Uzaya Gitmeden Önce Bilmeniz Gerekenler | http://www.focusdergisi.com.tr/bilim/00099 |
| 146 | Hakan Kırkoğlu ve Göklerin Bilgeliği | http://www.radikal.com.tr/ek_haber.php?ek=cts&haberno=4859 |
| 148 | Astrolojinin Doğuşu | http://tr.wikipedia.org/wiki/Astrolojinin_tarih%C3%A7esi |
| 171 | Kim Balık Besliyor | http://www.beyinegzersizi.com/gunun-zeka-sorusu/dunku-zeka sorusunun-cevabi-704.html |